ELIAS KRAMER

FYRGANGEN

UNIVERSITY OF
ILLINOIS LIBRARY
AT URBANA-CHAMPAIGN
BOOKSTACKS

Til
Gwendolyn & Henning
fra
Tante Karen 24/12-2
Glædelig Jul! Godt år!

Digitized by the Internet Archive
in 2025 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

https://archive.org/details/fyrgangen00krmm

FYRGANGEN

AV SAMME FORFATTER:

Glade Borgere, I.....	1894	6000
— — II.....	1895	8000
Byens Fædre	1898	10000
Bedstemors Gut, Skuespil	1901	utsolgt
Kram	1904	7000
Onkel Nabob, Skuespil ..	1905	
Cupido	1915	7000
Livets Krøniker	1918	12000
Glade Borgere, I og II ..	1919	18000
Sigurd Seiersborg	1920	7000

ELIAS KRÆMMER

FYRGANGEN

FJERDE OPLAG

KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOKHANDEL

KJØBENHAVN · LONDON · BERLIN
MCMXXIII

Copyright by
Gyldendalske Bokhandel
1923

Printed in Norway

6—8. tusen

Trykt i
Centraltrykkeriet
Kristiania

839.823
K855f

I. AVDELING

I.

I en liten by faar menneskene et særpræg, de blir mere personlige. De kjender hverandres livsløp, og de enkeltes glæder eller sorger blir hele det lille samfunds eiendom.

Imidlertid spirer ogsaa uvenskap og hat let frem. Det er saa lite alburum at folk ofte skubber til hverandre, og det volder imellem saar som har ondt for at heles.

Men naar noen dør, og kirkeklokkernes siste vemodige farvel skjælver i luften, da glattes alt ut, og menneskene ser op fra sit arbeide og lytter: Tankerne møtes i et øiebliks mindefest.

*

Strømsund var en slik liten by. Den laa paa en ø, som kun var adskilt fra fastlandet ved et smalt sund.

Øen kaldtes «Strømholmen» og laa like i havgapet. Paa utsiden skjøt en langstrakt odde ryg mot storhavet. Indover hævet den sig til en vild hei. Fra sundet krøp byen opigjennem klever og knauser og la sig tæt indunder heien, hvor det var lunt naar vinterstormene satte ind. Husene laa opefter klevene tæt i tæt det ene likesom oppaa det andet.

Foran sig hadde de allesammen haver. Disse var

bygget i terasser hvor vildvin og slyngroser klatret paa murene som yre unger. I hver have var en flagstang, og naar flaggene heistes en sommerdag, da var det som om hvert hjem viftet en glad hilsen til hele den vide verden.

Husene var lysmalte. Noen blaa, andre grønne, men de fleste hvite. Som en protest mot denne muntre farvesymfoni var doktor Krögers hus gulmalt med mørkebrune kanter. Det var noe for sig selv som det laa der indeklemt og tilbaketrukket mellem to berghammere.

Nede ved sundet var en stor aapen plads. Her var torvet og dampskibsbryggen, hvor kjøbmand Iversens vældige sjøboder dominerte. Rundt torvet og paa begge sider av Storgaten, som snodde sig frem langs sundet, var der butikker med speilglasruter og utstilling i vinduerne.

Trafiken i byen var noksaa stor, og paa sundet var det livlig. Bukserbaater stønnet og pustet med jakter og baater paa slæp, mens dampskiber stævnet ut og ind fulde av folk og gods.

Ved færgestedet dunket frem og tilbake mellem byen og fastlandet to motorbaater. Ved en plakat som var opslaat nede ved bryggen, oplyste magistraten om at baatene var anskaffet for transport av folk og fæ.

Strømsundborgerne hadde det med at sætte økenavne paa alt og alle. Det var en av deres fornøielser. Men den fornøielsen var ikke altid uten ondskap som f. eks. naar kjøbmand Iversen paa torvet blev kaldt Kiversen, fordi han stadig procederte med byen om skatten. Han hadde i den anledning næsten daglig ærgrelser. Folk i uthavnene, som aldrig hørte andet navn paa ham, adresserte i al troskyldighet sine brever til herr kjøbmand Kiversen, Torvet, Strømsund. Returnere brevene kunde han ikke, da de som oftest indeholdt kjøpeordrer. At plukke ut dem som

skrev av ondskap, var ikke let, skjønt han hadde sine mistanker.

Naar man kom over sundet, førte en bred kongevei indover til bondelandet. Der laa gaardene spredt mellem aker og eng, mens konturerne av mørke skoglier dukket frem længere borte. Fra sundet og sydover skar havet ind i en dyp bukt som het Lønnefjorden, og i bunden av denne skimtedes de store bygninger paa Bjarke gaard, hvor Bramersslekten residerte.

Fra Bjarke kunde man se over til Strømholmen fyr, som laa paa det høieste punkt av øen.

Fra det store hvite taarn skar stærke blink gjennem natten utover den nakne skjærgaard og det mørke bølgende hav.

Veien til fyret gik opigjennem klevene. Derefter maatte man ind paa en brat og kronglete gangsti; det var «Fyrgangen». Letvint eller bekvem kunde ingen kalde den. «Den er slitsom», sa de som i mørke eller paa vinterføre maatte kravle opover med en bør paa nakken.

II.

«Vi rike har det godt,» sa fyrvokter Stolz. Han stod oppe i taarnet paa Strømholmen og pudset fyrlykten.

«Jo vi er vakkert rike,» svarte Sophie Stolz, eller Fia som hun altid kaldtes. Hun kom ind med en kop kaffe og to smørbrød med spekepølse, satte brettet paa en avsats ved siden av lykten og stillet sig i positur for som vanlig at faa en passiar. Hun vilde gjerne snakke, for hun var god i det mundtlige.

Fia var litt ut i tredverne. Hun var middelshøi og velskapt. Ansiktet var rundt og litt rødsprængt. En liten opstoppernæse stak frem mellem de lyseblaa, spillende øine. De saa ut som om de stadig frydet sig over livets glæder. Samtidig kunde man merke at de fulgte godt med og stadig var paa vakt.

Haaret var Fias stolthet. En rik fylde av rødblondt haar var sirlig «opsat» paa hendes hode. Smaa kokette krøller tittet frem rundt ørene og ved tindingerne; men hun hadde kort avklippet pandehaar. Det skrev sig fra den tid da hun var restauratrice og fôr med «Kong Sigurd» paa Hamburg.

«Var det «rike» du sa, Adam?» Hun la hodet skøieraktig paa siden og knep igjen det ene øie.

«Det var god spekepølse», sa han. Han forsøkte at bite akkurat midt i den ene pølseskiven paa smørbrødet.

«Vet du hvad den koster, Adam?»

«Nei Fia, og jeg bryr mig ikke om at vite det heller. Jeg vil helst leve i lykkelig uvidenhet.»

«Ja det har du forsøkt hele dit liv.»

«Gudskelov for det. Men saa er det heldig at du vet saa mye Fia.»

«Jeg vet iallefald at spekepølsen koster 12 kroner kiloen og smøret 5 kroner, og at vi har 267 kroner maaneden til os selv og en flok halvnakne unger.»

«Du glemmer dyrtidstillægget,» sa han, idet han svælget den siste matbiten og smilte over hele sit godmodige ansikt.

Han sat en stund stille og strøk sine bakkenbarter, som var et minde fra den tid da han tilhørte «sjøetaten».

«Du burde igrunden været admiral nu,» sa hun og saa beundrende paa ham.

«Ja Gudbevares, men jeg var ikke skapt til det, og da bønderne fik overtaket i dette mit elskede fædreland, saa slaknet avancementet for alle skikkelige mennesker, især i marinen. Bønder har nu engang ikke noen interesse for sjøen. Bønder er bønder, ser du.»

«Din bedstefar var admiral, ikke sandt, Adam?»

«Joda. Han var viceadmiral.»

«Og din far kommandør?»

«Ja det vet du da vel.»

«Paa Horten kaldte de dig aldrig andet end «søn til kommandør Stolz.»

«Jeg var jo det.»

«Javist, men du burde da blit noe selv ogsaa, ialfald kaptein.»

«Kaptein? Hm — nei — jeg synes fyrvokter er noblere. Det virker likesom litt mere overlegent, især her oppe i taarnet 112 fot over vandflaten! Men forresten saa blev jeg jo løitnant.»

«Bare i reserven, Adam!»

«De beste tropper holder man altid i reserve, Fia. Det er strategiens første bud, ser du. Forøvrig burde

ethvert menneske indrette sig efter sine evner. Al den lærdommen som de søkte at plugge ind i mig paa sjøkrigsskolen, var bortkastet tid. Hadde de endda sat mig i skomakerlære, skulde jeg takket dem. Det eneste jeg har hat nytte av, er det samaritankurset jeg gik igjennem. Det har sat mig istand til at agere doktor naar det knep. Men matematikken og fysikken, Fia, det er noe en skikkelig fyrvokter aldrig faar bruk for.»

«Alle mennesker kan da ikke bli fyrvoktere!»

«Nei det har du ret i — nei —,» han stod længe og grundet. Tilslut fandt han det:

«Tror du f. eks., at almindelige mennesker som du og jeg, eller la os si borgerne nede i Strømsund har noe bruk for «den pythagoræiske læresætning?» Han puttet tommelfingrene i vestens armaapninger og satte brystet frem. Naar han skulde prøve at imponere Fia med sin viden, indtok han altid denne stilling. Fia saa slet ikke ut til at bli imponert. Tvertimot sa hun ganske likegyldig:

«Aa var det du kaldte det?»

«Den pythagoræiske læresætning.»

«Hvad er det for noe?»

«I et retvinklet triangel er kvadraten paa hypothenusen lik summen av kvadraterne paa begge katheterne.»

«Tøv! Kan du ikke heller snakke fornuftig.»

«Naada, snak væk, Fia.»

«Hvordan skal vi faa betalt regningen hos kjøbmand Iversen for klærne til ungerne?»

«Kjære dig, har du ikke et hyggeligere tema at servere paa mornkvisten?»

Hun svarte ikke, kom bare bort til ham og la armen om hans hals. Adam Stolz blev alvorlig, for naar Fia begyndte at bli kjærlig, saa var det noe galt med finanserne. Imidlertid tænkte han at det var best at slaa an den gemytlige tone; den hadde hjulpet ham over saa mange skjær i livet.

«Har du ikke læst om liljerne paa marken?»

«Ungerne er da ikke liljer selv herute paa fyret.»

«Jo, symbolsk Fia, symbolsk skjønner du. Er ikke barna uskyldige liljer?»

Hun reiste sig utaalmodig.

«Er det da rent umulig at faa snakket et alvorsord med dig, Adam? Naar jeg nævner noe om mine bekymringer for barna og det daglige brød, saa kommer du bare med alslags utenomsnak og vrieri. Men nu skal og maa vi finde en utvei til at faa betalt Iversen.»

«Vel, vel Fia. Naar det gjælder ungerne, skal der gjøres utvei. Hvor meget dreier det sig om?»

«Du vet da det. Regningen er paa 107 kroner og 60 øre.»

«Et hundrede og syv kroner altsaa. Hm.» Han begyndte at gaa i dype tanker rundt fyrlykten. Pludselig stanset han og saa utover sjøen. Saa slog han ut med haanden og sa:

«Solgangsveir! Maakerne slaar efter sild. Havets overflod strømmer ind til vort nøkne skjær. Gudbevare dig vel hvor rike vi igrunden er. Tror du de dernede i byen skjønner det? Eller tror du de rike menneskene borte paa Bjarke har det bedre end os?»

Fia forsøkte at avbryte ham. Hun skjønte godt at Adam vilde snakke sig fra denne regningen, og sat nu og verket for at komme til.

«Vent — bare vent til jeg faar utviklet min livsfilosofi. Denne gangen maa du tie stille noen minutter. Senere kan du snakke saa meget du vil.»

«Men — men,» sa Fia, og satte sig med et lidende uttryk i ansiktet.

«Tror du de er lykkeligere end os, sier jeg. Aa nei du, se paa fru Bramer derover! Hun gaar og sukker fordi hun ikke faar en datter. Og Sylvester Bramer, godseieren selv, sitter oppe hver nat i grublerier og frykt for at deres eneste haab, denne gut-

ten deres, skal ødelægge Bjarke og altsammen naar han engang faar kloen i det. Saan gaar de og forbitrer sig livet. Vi derimot føler os rike. Aa, det er som om havet skyller al overfloden ind til os.»

«Jo det er nydelig overflod! Du kan faa munden din til at si mye rart Adam. Nei far, Bjarke er et deilig sted, og jeg tænker nok, at vi var lykkeligere om vi bodde der. Ialfald slap jeg at slite opover denne elendige «Fyrgangen» sent og tidlig.»

«Synes du «Fyrgangen» er saa slem, Fia?»

«Ja det synes jeg riktignok. Jeg kjender det baade i ryggen og i knærne naar jeg vel er kommet op.»

«Naturligvis vil du helst ha en flat, pen chaussé til stuedøren. En makelig vei uten spor av anstrengelser?»

«Ja selvfølgelig. Det er mig en gaade at han direktøren, som jo er den høieste i hele fyrvæsenet, ikke har sørget for en skikkelig vei herop.»

«Aa ja, der er mange gaader i livet, Fia. Svært mange. Men denne kan da løses. Hvis du ikke hadde strævet dig opover «Fyrgangen» i alle disse aarene, saa hadde du ikke faat en eneste av de glædesstunder du har hat, naar du træt og anpusten kom ind i det lune, lille hjemmet vort heroppe. Det er strævet og motgangen som skaper livets store og smaa glæder, tulla mi! Jeg skal si dig én ting til: Livets «fyrgang» er alle nødt til at gaa før eller senere. De fattige og naive tar den stykkevis og paa forskud, de er kanske de heldigste. De rike og selvkloke venter længst mulig, saa de faar et helt livsløps byrde paa nakken. Det er værre. Ingen kan lure sig unna det tunge veistykket; for det er øde hei paa to sider.»

«Du snakker saa mye rart som jeg ikke skjønner du Adam. Men én ting skjønner jeg: at jeg gjerne vil bytte holmen med Bjarke.»

«Aa nei Fia, du vilde bli saa hovmodig. Vi kom vel til at skilles. Du blev saamen ikke fin nok for mig, tænker jeg.»

«Pyt, det har du sagt før ogsaa; men finheten her paa holmen har jeg da klaret.»

«Her paa holmen ja, her har det gaat udmerket, Fia; men guldet fordummer folk, og dumheten gir sig utslag i hovmod. Derefter kommer livslede, gjerrighet, søvnløshet og andre av djævelens avlæggere, som han planter ind i menneskene som en drivbænk. Først og fremst er det ængstelsen for at miste pengene, eller at de skal gaa ut av familien, noe som de vet maa ske før eller senere.»

«Nei saa erkedum tror jeg ikke jeg vilde bli,» sa Fia. Hun tok kaffebrettet for at gaa ned trappen i taarnet. I døren vendte hun sig og sa: «Glem nu ikke regningen da Adam».

Han begyndte sin vanlige rundgang om fyrlykten. Han gik og tænkte paa den tid da han var paa sjøkrigsskolen og med syv sorger og elleve bekymringer slang igjennem og fik en skarve eksamen. Saa mindedes han sin far kommandøren, som endelig vilde ha ham gift med en stasdame fra Horten. Det slap han heldigvis fra ved at gaa tilsjøs. Forresten var det godt at hans far døde før han giftet sig med Fia. Han vilde kaldt det en skandale og en mesalliance; men noe saant hadde han da heldigvis til dato ikke følt. Han var tilfreds med Fia. Hun værnet om deres hjem og deres avkom som en høne om kyllingerne, og finanserne ordnet hun i almindelighet alene. Det var kun i ekstraordinære tilfælder at han maatte gjøre utvei. Riktignok kunde han ønske at leve litt flottere iblandt, f. eks. faa meierismør paa brødet. Det var forresten ikke hendes skyld, men statens som lønnet saa lusete.

Fia passet for ham og fyret. Hvis det knep, tok hun med sig den mindste ungen og holdt vakt baade

en og to nætter oppe i taarnet. Aa nei, det var nok ikke noen mesalliance! Han kunde bli hjertesyk naar han tænkte paa hvordan folk jaget som sultne jakthunder for at komme opover rangstigen! Selv en saa fornuftig mand som gamle far kommandør gik i syv aar og ærgret sig over at han ikke blev admiral. Tilslut tok han sin død av det.

Nei det var ikke noe at trakte efter. Det var bedre at holde sig paa den slagne landevei, og saa plukke de blomster som fandtes, selv om de grodde i veigrøften.

At ungeflokken var blit saa stor, det var jo ikke bare hendes skyld, og han vilde ikke undvære noen av dem.

Han saa ned paa skjæret hvor de sprang barbente og lekte i solskinnet. Kjække unger! «Og pene navne har de faat,» sa han halvhøit og smilte. «Jeg tænker far hadde likt at jeg kaldte op Oscar den anden. Det var nu likesom den han satte høiest næst efter Vorherre. Han hadde jo ogsaa været adjutant hos den kongen. «Hold paa autoriteten,» hadde far altid sagt, og det var riktig.

«Nei, se han vesle Roosevelten dernede, tar han ikke paa at slaas med Alfons og Frantz Josef!» Han aapnet vinduet og ropte ned: «Benedicte, ta og skil dem ad».

Roosevelt var den yngste, og den eneste av gutterne som ikke hadde faat kongenavn; men de syntes at president Roosevelt var en saa storartet mand at de blev enige om at kalde ham op.

Fia sværmet ogsaa for konger. Det var antagelig reminisenser fra den tid da hun fôr paa Hamburg med «Kong Sigurd». Denne periode var den gladeste i hendes liv.

Oscar den anden var deres førstefødte og Fias erklærede yndling. Han lignet hende ogsaa aldeles paatagelig. Det samme lyse, litt rødlige haar og de

blaa spillende øine hadde ogsaa gutten; men han hadde ikke morens livlige væsen, tvertimot var han sagtmodig og rolig som faren.

Oscar var usedvanlig stor og kraftig efter sin alder, som Fia stadig opgav til 10 aar. Adam likte slet ikke at Fia gjorde gutten et aar yngre end han virkelig var. Hadde de gjort en feil i livet, saa fik de staa ved det og bøte for det. Han ønsket aapent spil. Men Fia slap aldrig fra sig det aaret. Hun vilde redde æren længst mulig.

Benedicte var deres eneste datter og Adams hjertebarn. Hun var opkaldt efter bedstemor admiralinde: Benedicte Desirée Stolz. Han saa paa hende mens hun skilte de tre smaa slagsbrødre nede paa flaberget. Ikke mer end 8 aar gammel og saa stor og vakker! To gulgyldne fletter hang nedover den lille ryggen, og et brus av lyst haar kranset det friske barneansikt, som var brunet av sol og vind.

Den krumme næse og de sterkt buede næsten helt sorte øienbryn røbet gammel race. Det var noe av bedstefar admiral som hang igjen. Det hændte naar han saan en enkelt gang stod og betraktet Benedicte, at der krøp frem en liten fornemmelse av slektsstolthet hos ham, men det hændte ikke ofte. Hans tanker færdedes mest nede paa jorden.

Hvad der foregik utenfor den lille verden paa Strømholmen, det vilde han nødig bekymre sig med. Fyrposten hadde han for noen aar siden faat ved hjælp av sin fars formaaende venner, og det var han dem evig taknemmelig for. Ingen kunde ha det bedre end ham.

At leve i uvidenhet om alt kranglet derute, det var hans høieste ønske, og det forsøkte han at gjennemføre.

Var ikke havets og skjærgaardens indvaanere mere end nok omgangskreds? Men trængte menneskene ham. saa vilde han hjælpe dem saalangt evnerne rak.

Noen vildænder ute paa Nordnæsset hadde i lang tid fanget hans interesse; han følte det næsten som om de hørte med til familien. To sælhunder som holdt til ute paa Flatskjær, var blit saa tamme at han gjerne kunde klappe dem, og naar de saa paa ham med de sorte blanke øinene sine, saa blev han rent rørt.

Men det rareste av altsammen var det lille epletræet som han hadde tat med sig fra kommandørhaven paa Horten og plantet i en liten kløft søndenfor fyret like utenfor husvæggen til forvalterboligen. Jord hadde han maattet skrape sammen fra alle kanter og bære den op paa ryggen i kurver. Men slik som det træet grodde! Nu gik grenene alt over hustaket og begyndte at stræve henimot taarnet. Og slik som det blomstret om vaaren! Det kunde være drivende hvitt, og til blomsterne hadde baade bier og humler fra fastlandet fundet veien. Det surret og sang inde i blomstersneen. Neimen om det var langsomt paa Strømholmen!

Fia syntes nok at alt dette var vakkert og hyggelig for en tid ja, men i længden blev det nu «langtækkelig».

«Jeg har i min ungdom da jeg fôr paa Hamburg, været vant til avveksling,» sa hun ofte ertende til Adam, som imidlertid optok alt i den beste mening og bare lo.

Fia var meget nysgjerrig. Alt som foregik i byen, hadde hun greie paa. Først og fremst brukte hun den store langkikkerten oppe i taarnet til at utspionere sine medmennesker, og dernæst hadde hun kaffeslabraserne hos sine veninder.

Det var utrolig hvor hurtig hun balancerte nedover «Fyrgangen». Opover, naar hun var læsset med nyheter og diverse kopper kaffe med hveteboller, gik det jo saktere.

Endskjønt Strømsund hadde 5000 indbyggere,

visste hun paa en prik naar en ny verdensborger var i horizonten. Begivenheter som bryllupper og begravelser hadde hun rede paa lang tid i forveien. I sin iver kunde hun undertiden komme i skade for at dømme folk av med livet før de hadde mistet pusten; men hun undskyldte sig med at det var diktert av pur velvilje. Hun hadde fundet at han eller hun var best tjent med at «slippe fra». Heri var imidlertid ikke altid vedkommende enig.

Fia var allikevel populær, for folk hadde morro av at snakke med hende og høre nyt.

At hun imellem kunde harcellere sin næste og ikke altid var skaansom i sine uttalelser, ærgret fyrvokteren. Det kunde hænde at han blev sint og sa:

«Hold nu op med denne forbandede sladderen. Jeg kan ikke skjønne hvad det er godt for.»

«Det er saa morsomt,» svarte hun skøieragtig og lo.

Den regningen til Iversen plaget Adam Stolz. Hvordan skulde han faa betalt den? Det var en av de faa ganger som Fia ikke hadde kunnet klare braserne.

Han gik bort til den gamle skibskisten, hvor han gjemte alle minderne fra den tid han fôr tilsjøs. Det hadde været lykkelige dage, for da hadde han været fri for skole og bøker. Han tok op løitnantsuniformen sin. Den var ny og blank som den første gang han hadde hat den paa. Han husket tydelig, at hans far ved paraden la hænderne paa hans skuldre, saa ham ind i øinene og sa: «Ta vare paa uniformen, gutten min. Den skal holdes i akt og ære den».

Var det saa riktig av ham nu at sende den ind til en skraphandler og sælge den for noen usle kroner? Gud vet hvor den kunde havne henne, kanske paa et teater til spot og latter?

Nei det fik være. Kronerne maatte vel kunne findes paa anden maate.

Han la den forsiktig ned i skibskisten igjen, og tok frem en pakke gamle fotografier som laa i læddiken. Det var Fia som ung i fin kjole og med en svær medaljon paa brystet. Den medaljonen hadde han foræret hende. Han hadde kjøpt den for 20 dollars i New-York. Han lo for sig selv: Den gangen hadde han været flot!

Der laa ogsaa et fotografi av den damen hans far vilde han skulde fri til. Stakkar, hun saa fin og mager ut, det hadde nok ikke været noe aa fare med her paa holmen.

«Ja, ja, der er meget rart i en gammel skibskiste som har seilet verden rundt,» mumlet Adam Stolz og smækket igjen laaket.

Noen dage efter kom bestyreren av middelskolen i Strømsund op til ham og spurte om han ikke kunde skaffe endel dyr til utstopning for skolens museum.

«Jeg bryr mig ikke netop om at skyte herute. Alle dyrene er likesom blit husdyrene vore, ser De,» sa Adam Stolz.

Han lovet imidlertid at tænke paa det. Det hørtes paa bestyreren som det især var meget om at gjøre at faa et par sælhunder, og for disse vilde han betale godt.

Fyrvokteren grublet hver dag over dette. Sælhundene kunde kanske klare de 100 kronerne til Iversen. Men de dyrene var saa fredelige og vakre, at han umulig kunde tænke sig at dræpe dem for disse elendige pengenes skyld.

Imidlertid stod han op en morgen ved firetiden og gik ned til stranden. Det var aldeles stille, og havet laa blankt. Han stod en stund og betænkte sig. Saa løste han prammen og rodde utover mot Flatholmen. Maakerne rørte saavidt vingene idet han strøk forbi dem. Med de sorte perleøinene saa de saa underlig paa ham. Det var likesom de spurte: «Hvad ondt har du isinde, Adam Stolz, er vi ikke dine venner længer?»

Sjøen hævet sig og sank i svake dønninger over baaer og skjær, som vaate og blanke skinte i morgensolen.

Ute paa Flatskjær laa de to sælhundene som vanlig. Det var likesom blit deres hjem. De lettet paa hoderne da de saa ham komme, og krabbet bare litt længre op paa skjæret. De betraktet ham saa troskyldig mens veirhaarene bevæget sig.

Han la ind aarene, tok geværet og løftet det op for at ta sikte, men saa sænket han det igjen. Det var ikke mulig for ham at faa rent maal; det var stadig noe som skygget, saa han maatte ta op lommetørklædet og tørre øinene.

Det var forunderlig: Sælhundene likesom stillet sig op for ham med brystet ret mot geværmundingen — — — —.

Saa smaldt det. Først et skud, saa et til.

Han bukserte sælerne indover til holmen. Det var den tyngste rotur han hadde hat i sit liv. Han følte det som et forræderi mot dem han hadde faat kjær, mot dem som hadde vist ham tillid.

Adam Stolz syntes ikke han var saa rik længer — men Oscar den anden, Frantz Josef, Alfons og Roosevelt hadde faat nye klær.

III.

Noen dage senere gik Adam Stolz ned til byen. Han forlot nødig fyret; dér syntes han det var bedst at være. Men Fia maset med denne regningen hos Iversen, saa det var vel best at faa den betalt. Fia likte ikke gjæld. «Det er deilig at ha penger, saa man slipper at skylde folk», sa hun.

De 100 kronerne som han syntes han maatte ha «for bryderiet» med at skyte de to sælene, fik han uten knur. Det var forresten de kjedeligste penger han noensinde hadde baaret paa, og han var inderlig glad da han kom til Iversens butik og fik puttet den røde seddelen ind i luken til kasserersken, frøken Evensen. Hun hadde sittet inde i det glasskapet i butikken i Gud vet hvor mange aar, og lignet med sin spisse, krumme næse skinbarligen en høk i et bur. Hun næsten hakket pengene ut av næven paa ham, saa Adam maatte smile og tænke paa en rovfugl som han engang saa blev matet i en zoologisk have.

Han stod og spekulerte paa hvor mange sedler hun hadde hakket ind i dette buret for Iversen. Det hadde nok været mange, eftersom den fordrukne gamle gnieren nu uomtvistelig var blit byens rikeste mand.

Posten til fyret blev lagt ind hos Iversen, og Iversen selv kom bort og leverte ham et elegant lite brev. Det hadde et monogram «E.B.» i guld paa baksiden.

«De har nok fine damebekjendtskaper De Stolz!» sa han smilende.

«Er det til mig,» spurte Adam, han snudde og vendte paa den lille konvolutten.

«Ja De kan da se at der staar herr fyrvokter, løitnant Stolz, og noen anden som har den tittel, fins vel ikke her paa stedet,» sa Iversen. Han pusset sin store røde næse, med en lyd som et hornsignal, saa en gammel kone som stod ved disken holdt paa at ramle overende av forskrækkelse.

«Nei det er vel til mig da,» sa Adam saktmodig, og vilde stikke brevet i lommen.

«Jamen faar De læse det straks og se hvad damen vil. Kanske det er et stevnemøte,» sa Iversen idet han leende glattet sin hvite vest. Den krøp nemlig opover hans kulemave og slog alt i ett bulker paa sig.

«Det er fra fru Eleonore Bramer paa Bjarke,» sa Adam. Han hadde aapnet konvolutten og læst igjennem brevet.

«Død og snyte, Stolz, De skjønner nok ikke hvilken ære som vises Dem! Hendes Naade paa Bjarke lar ikke hver dag sin sol skinne paa os almindelige huleboere, De har formodentlig hemmeligheter med damen?»

«Hemmeligheter?» sa Adam. Han var blit rød, og enkelte svedperler kom frem paa hans pande.

«Ja, jeg ser De er litt benauet over situationens alvor», sa Iversen; han var sprækkefærdig av nysgjerrighet.

«De kan gjerne faa læse brevet. Det er bare en anmodning til mig om at bli medlem av «Foreningen til dyrenes beskyttelse».»

«Pyt ikke noe andet. Jeg trodde det var en indbydelse til middag — ha — ha.»

Han klappet Adam Stolz paa skulderen og bad ham undskylde at han maatte forsvinde. Han hadde det svært travelt. Han skulde nemlig ha selskap om aftenen.

«Nu begynder torskemiddagene og den fine rødvinen, og da er han rent forstyrret,» hvisket frøken

Evensen og lo. Adam la ikke merke til hvad hun sa, han bare studerte paa fru Bramers brev.

Han syntes det var et underlig træf, at netop som han hadde faat betalingen for de to stakkars sælhundene han hadde myrdet, saa kom der anmodning til ham om at bli medlem av «Foreningen til dyrenes beskyttelse»!

Adam Stolz var ikke overtroisk, men jamen var det rart.

Fru Bramer bad ham være saa venlig ved leilighet at komme til Bjarke, «gjerne jo før jo heller», da hun ønskede tale med ham om denne sak, som hun trodde laa dem begge paa hjertet.

Adam blev gaaende nede paa torvet og spekulere over brevet. Uavladelig dukket sælhundene frem. Det var ikke mulig at glemme hvordan de løftet hoderne og saa paa ham med de brune troskyldige øinene. Fan, at være saa ømskindet ogsaa!

«Like saa godt at hoppe i det som at krype i det,» mumlet han og begav sig utover til Bjarke. Hvis han skulde vente til en anden dag, blev det sandsynligvis ikke noe av. Han kjendte sig selv.

Da han satte over ved færgestedet, likte han sig ikke. Han følte sig kvalm, og begyndte at lure paa om han var sjøsyk!

Han hadde aldrig været paa Bjarke før, men han hadde jo hørt meget om de menneskene. De skulde være baade hovne og egne.

Sylvester Jensen Bramer het den nuværende eier av Bjarke gaard. Han var opkaldt efter sin bestefar, der oprindelig hadde været garver, men som ung mand var kommet fra Danmark op til Norge.

Garveren skulde ha været en drivendes kar, som forstod at karre til sig denne verdens gods paa en storslagen maate. Mythen fortæller, at han var likesaa flink til at flaa som til at garve; men dette maatte man selvfølgelig ikke snakke høit om paa Bjarke,

og helst burde man late som om man ikke kjendte noe til garveren eller flaaingen.

Faktum var imidlertid at garveren efterlot sig styggelig med penger, foruten Bjarke gaard, som han hadde kjøpt av staten for en slik. Den hadde i gamle dage været embedsgaard; men han hadde i tidens løp øket den betydelig ved at kjøpe op naboeiendommer, saa den blev en av landets største og kaldtes for gods. Garveren hadde ogsaa et bryggeri i Kristiania som kastet godt av sig.

Garverens søn, den nuværende eiers far, snakket man svært lite om. De 20 aar han hadde levet som eier av Bjarke, var et interregnum som indhylledes i en smule mystik. Han skulde fra ungdommen av ha været vek og viljeløs, og da han mistet sin mor i en ung alder, var der ingen som tok sig av ham. Garveren hadde jo saa meget andet at passe.

Det fortaltes at hans høieste ønske var at bli prest; men var det noe som garveren ikke kunde forlikes med, saa var det presteskapet. Dertil hadde han altfor mange uopgjorte regninger med Vorherre.

Det endte med at han blev gaaende som en særling paa Bjarke, mens garveren styrte gaarden med kraftig haand helt op i sin høie alderdom.

Heldigvis fik han sønnen gift med en guvernante fra prestegaarden, en spæd plante, som døde efter et aars forløp. Hun hadde netop født tvillinger til verden.

Det var to kjække gutter, som blev døpt den ældste Sylvester efter garveren, den yngste Gottlieb efter garverens far.

Sylvester Jensen Bramer, som altsaa nu residerte paa Bjarke, var en mand i trediverne, men saa meget ældre ut. Han var usædvanlig stor og kraftig. Det sorte helskjæg laa over et bredt bryst. Haaret var stridt og tæt. Han var en myndig mand, og de

buskede øienbryn og hvasse brune, næsten sorte øine gav ham et barskt utseende. Folk holdt sig helst ær bødig paa avstand.

Forøvrig slap han aldrig noen ind paa sig. Venner hadde han ikke, ei heller uvenner; dertil var han for korrekt og ræd for sit gode navn. Han rodde sig aldrig længer ut end at han kunde komme uskadt tillands under alle livets forhold.

Husfruen paa Bjarke, fru Eleonore Bramer, var datter av en forlængst avdød biskop, og hun ansaa sig finere end almindelige mennesker.

Ekteparret levet paa sin vis godt sammen. Riktig intime var de aldrig; de holdt som oftest den kolde konversationstone. Deres samtaler dreiet sig væsentlig om gaarden, kanske mest om dyrene og derefter litt om pladsbønderne og deres familier. Det varmende smil mellem ektefæller var forlængst frosset bort. Hvad der bandt dem sammen var lysten til at samle penger, at øke familiens velstand; alt andet var underordnede ting.

«Bramers paa Bjarke» var derfor blit noe for sig selv, noe aparte.

Det store gods styrte han med klokskap og kraft. Det var hans verden.

Alt var solid paa Bjarke. I spisestuen var de svære eketræs møbler næsten ikke til at flytte paa. Dagligværelserne var fyldt med mørk mahogny, og store tunge mænd kunde trykt sætte sig ned uten frykt for at stolbenene skulde knække. Gjennem de 24 større og mindre rum i det store hus gled dag efter dag, aar efter aar de samme mennesker. Deres bevægelser fik næsten noe automatisk over sig.

De hadde bare et barn, en søn som efter sin bestefar var kaldt Jens Sylvester Bramer. Han var nu omkring 10 aar og var en stor og kraftig gut for sin alder. Rødt haar hadde han som sin onkel Gottlieb, som han ogsaa lignet mer end sin far.

Gutten blev opdrat efter alle kunstens regler, med de dyktigste huslærere som kunde opdrives, forat han engang kunde overta godset og velstanden. Det hadde faren gjort, og det skulde sønnen selvfølgelig ogsaa gjøre.

Gutten hadde liten lyst til at læse, saa det var ikke frit for at forældrene hadde bekymringer i den anledning, især da det saa ut til at de ikke fik flere barn.

Fru Bramers høieste ønske var at faa en datter. Gutten sluttet sig ikke til hende, og hun følte sig ensom. Mangen kveld la hun sig paa knæ og bad sin avdøde far gaa i forbøn for hende hos Vorherre. Han, bispen, som hadde været Guds høit betroede tjener hernede, han maatte vel Vorherre høre paa!

Men noen datter kom ikke. Det saa ut til at fru Bramer resten av sit liv skulde bli nødt til at gaa likesaa ensom som før.

I de lange høstkvelder naar de to sat sammen i det store røkeværelse, kunde det hænde at en ængstelse kom over dem. Tænk om Jens Sylvester skulde dø eller bli et daarlig menneske, som forødte alt det slekten har samlet. Tænk om fremmede mennesker skulde komme til at eie Bjarke gaard!

De kunde da i timevis bli sittende foran den vældige marmorkamin og se paa de store bjerketrær som gik over til glør. Disse fortonet sig ofte som rare menneskeansikter: noen lo, andre graat. En gang hændte det at hun pludselig fik se faren med prestekrave og det lange hvite haaret som laa helt ned i nakken; det glitret bare frem et par sekunder, saa var det væk — — — — —. Hun grep Sylvester i armen, pekte ind i varmen og sa: Far!

Længe utover kveldene blev de sittende slik, især naar der var storm utenfor og de hørte bølgeslaget nede i Lønnebukten. De turde da ikke gaa fra varmen før den var helt utbrændt.

Nede i røkeværelset ved bestefar Bramers mæktige skrivebord sat Sylvester mangen kveld og skrev paa lange ark, det ene efter det andet. Paa det første ark hadde han skrevet med store bokstaver:

Direktiver efter min død for den vordende eier av Bjarke gaard».

Det hændte at det blev langt over midnat før han la pennen fra sig. Han kunde da staa og høre paa stormen utenfor og mumle halvhøit for sig selv: «Gottlieb, Gottlieb, du kunde været mig til støtte — — — — —».

Saa slukket han lampen og det var mørkt i det store hus; men længe laa han vaaken og tænkte med ængstelse paa fremtiden og paa sin yngre tvillingbror, som nu kunde ha været slektens støtte, men som altid hadde voldt ham bryderi.

«Hadde jeg bare møtt op en time før, saa skulde ikke du eiet Bjarke,» sa Gottlieb ofte spøkende til sin bror, som da pleiet at svare: «Aa ja, det var heldig du blev forsinket den gangen, ellers er jeg ræd for at ingen av os hadde sittet paa Bjarke idag.»

I kjæmpestor bygning lignet de to brødre hinanden, men var høist ulike baade av utseende og karakter.

Gottlieb Bramer bodde ikke paa Bjarke. Han hadde efter sin bestefar garveren arvet et lite hus med en stor have, som laa paa fastlandet ret op for færgestedet ved Strømsund. Huset hadde i sin tid hørt til Bjarke, men bestefar garver, som var en fremsynt mand, hadde git ham det i daapsgave. Det hadde i sin tid været enkesæte under Bjarke og kaldtes «Vesle-Bjarke», men det navn likte ikke Gottlieb. Han døpte det om til «Malerkassa».

*

Adam Stolz betraktet Gottlieb som sin beste ven. De stemte overens i de fleste ting, for de hadde omtrent det samme syn paa livet.

Adam saa paa menneskene med et overbærende og medlidende smil, mens Gottlieb lo høit av deres svakheter og deres ondskap.

I fællesskap hadde de dannet sig en livsfilosofi, som mundet ut i Adams valgsprog: Det kommer ikke an paa hvordan vi har det, men hvordan vi tar det!

Inderst inde hadde de begge en følelse av at de fleste mennesker ikke har det godt, og de syntes synd paa dem.

Ingen av dem la skjul paa sine svakheter, tvertimot moret det dem at kunne fortælle hverandre alle de gale streker som de hadde gjort i sit liv. Især hadde Gottlieb en rikholdig samling av ungdomsoplevelser. Det var en kilde han glad og villig øste av. Naar han blev kjed av at være «inde paa bondelandet», ruslet han ut til fyret, og i de lange høstkvelder kunde hans historier straale omkap med fyrlykten.

Mens hans bror Sylvester under hele opveksten hadde været et mønster paa pliktopfyldelse og alvor i sin gjerning, hadde Gottlieb git en god dag baade i lærere og lekser. Han var alles ven, og hans gode hjertelag var viden kjendt.

Sine kjæmpekræfter, som han allerede hadde som gut, sparte han ikke naar det gjaldt andre. Han var fryktet av Strømsunds bryggesjauere, som var et krigersk folkefærd, men han var elsket av pladsbønderne. Til deres tjeneste stillet han ofte sine kræfter, naar det f. eks. gjaldt at faa ind høiet før regnet kom. Han kastet av sig jakken og tok hele høsaaten paa gaffelen som en visk.

Da han var 19 aar, var han blit student efter umaatelig meget stræv fra lærernes side; men han

satte den uttrykkelige betingelse for sin «flid», at mere læsning skulde det ikke bli i hans liv. Desuaktet fik de ham overtalt til at reise ind til Kristiania for «at gjøre et forsøk med studeringer». Han hadde ikke noe imot «at forsøke»; dermed hadde han jo ikke forpliktet sig.

Han blev aldrig klar over hvilket studium han i tilfælde skulde bestemme sig for. Teologien avskyet han likesom sin bestefar, og jussen syntes han var noe pirkeri. Skulde han endelig gi sig av med trætte, saa foretrak han at ordne saken gjennem slagsmaal paa tørre næver, for da hadde han ialfald gode utsikter til at vinde! Doktor hadde han aldrig hat bruk for, og trodde ikke noe paa lægekunsten. Frisk luft og koldt vand reparerte alt.

Ti aar brukte han til at overveie hvorvidt han skulde fortsætte paa den akademiske bane eller ei, og siden regnet han altid tiden fra dengang da han »laa ved det kongelige Frederiks universitet».

Der fortaltes mange historier om Gottlieb de aarene «han studerte». I ensomhet hadde han ikke drevet sine studier.

Skjønt han nu allerede hadde passert de tredive, kaldtes han aldrig for andet end «studenten», og denne tittel beholdt han til sin død. Gottlieb hadde ikke noe imot det; for som han sa, «alle mennesker er studenter og maa studere saa længe de lever».

Gottlieb trivdes bedst i kunstnerkredser. Især elsket han malerne, som han hadde fundet var de mennesker der lignet ham selv mest saavel «i letsindighet som i godmodighet». Hos dem fandt han omtrent alle de dyder han satte pris paa. Han indbildte sig ogsaa at han hadde talent, og smørte sammen noen kolossale høitjeldsbilleder, vældige arealer av bare sne.

Saalænge Gottlieb «studerte», hadde hans kunstner-

venner en herlig tid; ved mange slags «kunster» lykkedes det dem at trække mynt ut av hans godmodige far. Denne hadde efter tilskyndelse av Sylvester ordnet det slik, at han skulde ha en beskeden sum pr. maaned at leve av; men den strak selvfølgelig aldrig til. «Han led av næringssorger,» skrev han hjem.

Saa skaffet han sig «subsidier til livsophold» ved at prakke sine venners malerier paa faren, og de derved indkomne midler blev benyttet i den fælles husholdning.

«Hvor kunstnerlivet er herlig», skrev han til sin far, «og hvilke fine hjertemennesker de er disse mine kunstnervenner; de har et ideelt syn paa livet. Jeg vil leve og dø som kunstner blandt kunstnere.»

Saa mange malerier som der i denne tid kom til Bjarke, er der neppe kommet til noe privathus i Norge. Hvert maleri var selvfølgelig et storartet verk av uhyre værdi «som det ikke gaar an at prutte om prisen paa; om ti aar er det tyve ganger mere værd.»

Sylvester skrev og telegraferte paa farens vegne til Gottlieb og bønfaldt ham om ikke at sende flere «kunstverker»; men det resulterte bare i f. eks. følgende brev, som Sylvester fik noen dage senere:

Min kjære velsituerte bror!

En av mine beste venner, den allerede nu meget berømte maler Søren Hangaard, en hædersknup av et menneske, har snuset op en utvilsomt ekte «Dahl». Han fandt den paa en skraphandlers loft ute i Brogaten. Det er en begivenhet av saadan betydning, at bare noen enkelte kan fatte det. Det har lykkedes mig at bevæge herr Hangaard til at overlate dig det for den lumpne sum av kr. 600! Glæd dig bror, det er om 20 aar værd 60 000 kroner, kanske mere. Send pengene pr. omgaaende og stol paa din yngre bror, som herved beviser, at han aldrig har villet dig andet end godt. Salutem! Gottlieb.

Sylvester glædet sig slet ikke. Tvertimot sendte han «Dahl» tilbake med noen alt andet end venlige ord, som sluttet med «at nu faar du holde op med dine kaprioler. Herefter faar du sørge for dig selv.»

Straks efter døde hans godmodige far, som ved testamente hadde tildelt Gottlieb bryggeriet og endel penger, mens Sylvester hadde faat storslumpen, nemlig Bjarke gods m. m. m.

Da Gottlieb hadde faat meddelelsen om arven, skrev han til sin bror:

Kjære Sylvester!

Gratulerer med brorparten, som jeg av hjertet under dig. Penger har jeg aldrig bryd mig om naar jeg bare har rikelig til det nødvendigste. Angaaende bryggeriet saa skal jeg prøve paa at faa omsætningen op. Foreløbig behøver du ikke at kjøpe flere malerier av mig.

Din trofaste bror

Gottlieb.

Det blev en herlig tid for Gottlieb og hans venner. Alle de som vilde, kunde faa «ølkort», d. v. s. adgang til gratis at faa det øl som de trængte. Omsætningen steg raskt, saa bryggeriet efter Gottliebs mening maatte bli en udmerket forretning. Han hadde nemlig altid hørt, at det ved den slags bedrifter «bare gjaldt at faa omsætningen op.»

Han var meget godgjørende. Han stiftet et par legater for kunstnere og skrev paa et utal av vekselobligationer; selvfølgelig blev han æresmedlem av foreningen «Malerkassa».

Noen aar gik alt udmerket; men saa fandt «rette vedkommende» det fornuftigst at han blev sat under administration. Det hadde han aldeles ikke noe imot, da han forlængst var kjed av baade bryggeriet og pengene. Det som smertet ham mest, var at ølkor

tene til hans venner blev inddrat. «Stakkars gutter, nu skal de lide nød for min skyld,» skrev han til boets bestyrer.

Dermed var «studietiden» forbi. En beskeden livrente og det lille huset var alt han hadde igjen av arven; men der befandt han sig saare vel sammen med sin gamle husholderske Abla.

Hvad hun egentlig het, visste ingen. Hun hadde som ganske ung været barnepike paa Bjarke for Sylvester og Gottlieb, og hun omfattet dem begge med stor hengivenhet. Abla var litt egen og hadde sine principper, som hun nødig gav op.

Da Gottlieb kom hjem, overtalte han Abla til at «ta jobben» som husholderske. Det gik udmerket tiltrods for at de skjændtes ved hver anledning, og hun regelmæssig «sa op» et par ganger om uken; i virkeligheten trivdes begge parter godt. Gottliebs mangel paa ordenssans krænket dog Abla dypt. Hun brukte sig hver morgen over at han strødde pipeaske og fyrstikker utover gulvene; men han var saa vant til denne «fropræken» at han bare gryntet og lo hø-hø-hø!

Huset laa paa en høide, og op til det førte en allé av gamle epletrær.

*

Da Adam kom over færgestedet, besluttet han sig til at gaa opom Gottlieb for at faa «regulert skruerne,» som han sa.

Paa porten fandtes en liten messingplate med navn:

Gottlieb Bramer
Student.

Nedenfor messingplaten var spikret op en papirlap, og paa denne var skrevet med store bokstaver: «Ledige flasker tilsalgs.» Under ledige stod en tyk strek.

Adam traf Gottlieb nede i alléen, hvor han holdt paa at høste epler. Han begyndte at fortælle Gottlieb om den «motbydelige» ekspedition som han nu skulde ut paa.

«Det er ikke netop denne familien din paa Bjarke som skræmmer mig,» sa Adam, «men det er dette med sælhundene og foreningen til dyrenes beskyttelse som jeg ikke kan faa til at harmonere. Det er idetheletat en vrien situation.»

Gottlieb stod oppe paa en stige og fortsatte uanfektet med at plukke ned epler mens han hørte paa Adams betænkeligheter. Over hans ansikt bredte sig litt efter litt et stort smil. Saa tok han et eple og kastet det bort til Adam idet han ropte:

«Her kan du begynde at bite i det sure eple, din hjulbente kujon.»

«Nei vær nu alvorlig Gottlieb, det er sgu ikke morro dette,» sa Adam.

Gottlieb entret ned av stigen og blev staaende og se overbærende paa sin bekymrede ven. Adam kunde ikke bli sint paa Gottlieb naar han saa paa ham med disse lyseblaa smilende øinene, selv nu da han lo ham like op i ansiktet.

«Hø-hø-hø,» gryntet han gjennem den store krumme næse. Han la begge sine næver paa Adams skuldre saa han holdt paa at synke i knæ.

«Vær nu saa venlig at begi dig ind i min «studio», du bekymrede lysets vokter,» sa Gottlieb idet han tok Adam i nakken og blidelig lempet ham ind. Gottliebs «studio» var hans største stue. Der fabrikerte han nemlig sine kunstverker, væsentlig store snebilleder.

«Det er letvint at male slike; det er jo bare hvitmaling som skal til,» sa Adam og pekte paa en av de største platerne.

«Hø-hø-hø, du tror vel jeg har betaling for kvadratmeteren,» sa Gottlieb.

«Naturligvis, vi bruker ikke alnemaal længer,» svarte Adam tørt.

«La os nu faa det litt hyggelig. Stop snadden din og se glad ut, her er tobak.»

De satte sig i noen rummelige armstoler, og røken steg snart op under taket i blaa ringer.

«Nu faar du fortælle mig litt om Bjarke og denne familien din derborte,» sa Adam.

«Hø-hø-hø,» gryntet Gottlieb; det var nemlig hans maate at le paa.

«Ethvert menneske har patent paa sin latter. Den blir tilslut en specialitet for vedkommende, og du har sandelig din,» sa Adam.

«Hø-hø-hø.»

«Hvad er det du ler saa av?» spurte Adam. Han saa ikke ut som han morte sig.

«Jeg maa tænke paa dig og Nore, hun svigerinden min, hø-hø-hø.»

«Hvad er det iveien med hende?»

«Aa det er meget det gut. Hun er noe av det mest underfundige som jeg har truffet i mit liv.»

«Det var ikke pent sagt om en dame,» sa Adam smilende.

«Jeg har aldrig likt disse saakaldte «damer». Det er taakebilleder, som du hverken kan ta eller føle paa. Nei takke mig til for almindelige, naturlige kvindemennesker, det er da noe haandgripelig. De andre faar du aldrig tak paa. Har du set huldrejenter i maaneskin?»

Adam maatte le; for spørsmaalet kom saa overraskende. Han rystet paa hodet.

«Nei naturligvis ikke, hø-hø-hø, men jeg har set Søren Geni male dem.»

«Søren Geni? Hvem er det?»

«Gudbevare mig vel, Adam, din uvidenhet gaar over alle grænser. Søren Hangaard eller Søren Geni er for tiden Norges, kanske Nordens største kunst-

ner. Han er som alle genier en merkelig fyr, en original. De som møter ham første gang, tror til en begyndelse at han ikke er ganske vel bevaret, for hans tale og optræden er underlig. Men naar man lærer ham nærmere at kjende, saa opdager man snart, at han er et sjeldent menneske.»

«Og han maler altsaa huldrer?» avbrøt Adam utaalmodig.

«Hø-hø-hø bare vent. Han maler noen huldrer som danser i maaneskin paa en sætervold. De har ikke noe andet paa sig end et taakeslør.»

«Det var lovlig lite.»

«De kunde bringe et normalt mandfolk til fortvilelse,» fortsatte Gottlieb.

«Det var da svært,» sa Adam leende.

«De er ikke til at ta paa, de blir borte i taaken med al sin deilighet. De er saa nedrig godt placerte, hø-hø! Du faar ikke se ryggen paa en eneste av dem. Alle huldrer er indhule i ryggen, vet du; derfor lar Søren Geni os bare faa se fasaden. Hø-hø-jeg skulde bande paa at Nore er en av dem! Fasaden er i orden, men — — — — —.»

«Men hvad er der iveien mellem dere to?» spurte Adam.

«Iveien? Jeg gaar mine egne veier, og hun sine. Har du set hende?»

«Saavidt.»

«Hun ligner en linerle naar hun tripper rundt i stuerne borte paa Bjarke. Sylvester kunde makelig putte hende i vestelommen, hvis han da ikke kom til at stikke sig paa hende, hø-hø! Jeg skjønner forresten ikke at store mandfolk endelig skal lægge sig til slike smaa kvindemennesker. Nei da holder jeg paa de tykke og godmodige.»

«Er hun ikke godmodig fru Bramer?» avbrøt Adam.

«Hø-hø, nei det skal ingen beskylde hende for,

men klok er hun. Du skulde se hvordan hun i stilhet leder det hele derborte. De faar nok danse efter hendes pipe! Hun er lur ser du. Hun gjennemskuer alt og alle, og er det noe hun har foresat sig, saa kan du bande paa at hun driver det igjennem, om ikke i første omgang saa tilslut. Aa hun er seig og utholdende. Hun vet hvad hun vil — men mig har hun ikke faat klem paa allikevel, hø-hø!»

«Du underordner dig altsaa ikke?» sa Adam.

«Ikke meget nei. Saa er det pengene og hovmodet vi ikke kan enes om. Av alle paafund som menneskenes ondskap har utpønsket, anser jeg pengene, hovmodet og telefonen for de mest forargelige.»

«Enig,» avbrøt Adam. Han banket kraftig ut sin snadde.

«Hun elsker pengene. Hun er opdrat til at betrakte «kapitalen» som en helligdom. Den er omtrent som Olavsskrinet i Trondhjem, eller vel saa det. Hendes far var den biskop Fenger som der gaar saa mange rare historier om. Han hadde ved giftermaal faat mange penger, saa han kunde føre et stort hus. Dette harmonerte, synes jeg, svært lite med at han altid pleiet at kalde sig «en Herrens ringe tjener», hø-hø! Forbindelsen med hans datter og min rike bror paa Bjarke var ham vistnok saare velbehagelig, hø-hø-hø!»

«Det var det da ikke noe rart i; Bramerslekten er jo pene folk,» sa Adam.

«Penheten snakker vi ikke om,» svarte Gottlieb; «men Fengerfamilien syntes nok det var et lite skridt nedad paa rangstien, efter hvad jeg har hørt. Bestefar var jo en dansk garver, som i forrige aarhundrede kom hit op.»

«Det er da ingen forkleinelse at være garver?» sa Adam.

«Hø-hø-hø, bestefar garver var nu litt aparte, men jeg skal ikke klage paa ham. Han var et mandfolk,

som ikke gik avveien om «sota var svart», og han slet som en maur til han mistet pusten. Imidlertid fandt Fengerne at «forgyldningen dækket alt»; det var deres syn paa livet.»

«Ja,» sa Adam, «bispen graat jo av glæde, da en av døtrene blev forlovet med sønnen til en rik jødebankier nede i Frankfurt; men da hun gjorde det forbi og giftet sig med en fattig skolelærer, saa graat han av sorg.»

«Det passer, hø-hø-hø. Jeg antar de graat allesammen over skolelæreren.»

«Fru Bramer og du passer altsaa ikke sammen,» sa Adam.

«Nei vi gjør nok ikke det. Hun kalder mig «den personificerte letsindighet». Det tar jeg mig ikke videre nær av; for det er et faktum som jeg ikke kan komme forbi, men som Vorherre forhaabentlig vil dømme lempelig. Jamen blir det værre for hende naar hun skal banke paa himmerikes port, saa oplagt gjerrig, hoven og indbildsk som hun er. Den eksamination som St. Peder kommer til at underkaste hende, blir ikke naadig. Jeg maa Gud forlate min synd le naar jeg tænker paa det, hø-hø-hø!» Han gryntet og lo længe.

«Du gjør hende værre end hun er,» sa Adam.

«Det skal mye til; for denne inkarnerte hovenhet plus alt det andre er ikke hyggelig. Overfor mig spiller hun altid ut sin far bispen, hø-hø-hø. Omtrent hver dag jeg er derborte, faar jeg en liten mindelse. «Hans Høiærværdighet min far sa altid,» og saa kommer noen visdomsord fra bemeldte far om forsiktighet, maatehold, beskedenhet o. s. v., alt dyder som jeg selvfølgelig totalt mangler.»

«Jeg skal altsaa ikke hilse hende fra dig naar jeg kommer derbort,» sa Adam.

«Nei, det kan du spare dig. Mellem «Hans Høiærværdighets avskum» og mig er der i heldigste tilfælde en væbnet neutralitet, hø-hø-hø.»

«Men din bror Sylvester er en bra kar?»

«Ja, det er sikkert. Bare han kunde være litt mere omgjængelig og var istand til at holde styr paa «avskummet». Men nu er det bare godset og disse forbandede pengene som staar i hode paa ham sent og tidlig.»

«De har jo et barn, en gut, han vesle «Jens Herremand» som de kalder ham i Strømsund.»

«Javist, for 10 aar siden presenterte avskummet, punktlig som hun altid er, denne avlægger. Han har rødt haar og ligner mig, sier de.»

«Halløi! Nu kommer forklaringen,» lo Adam.

«Hø-hø-hø, avskummet og jeg? Nei tak! Forresten er jeg glad i den vesle gutten. Han er stor og kjæk og doven paa skolen, saa ham blir det nok noe av.»

«Men nu faar jeg vel se at komme videre,» sa Adam og reiste paa sig, «og tak skal du ha for oplysningen. Men sig mig hvor gaar den beste veien til Bjarke?»

»Ret over Lønnerryggen, den skogen derborte. Du gaar makelig over paa en halv time, og naar du er oppe paa høiden, saa ser du Bjarke nede ved Lønnebukten. Forresten kan jeg følge dig et stykke paa veien.»

Saa vandret de to venner bortover til Bjarke.

«Der ligger mange skridt efter mig her over Lønnerryggen,» sa Gottlieb.

«Aa ja, det er rart med barndomshjemmet,» sa Adam.

«Her har Sylvester og jeg som gutter slaas mangen gang; men jeg tok ham altid, for jeg var den sterkeste. Men vi blev aldrig uvenner — — — aldrig, Adam. Vi tok hverandre i haand efterpaa, selv om det hadde gaat noksaa varmt for sig. Hø-hø-hø! Ja kunde bare menneskene slaas litt iblandt paa tørre næver, saa vilde det ikke bli saa mye galde og

ondskap mellem folk. Nu skal de rende til sakfører og forlikskommission for den minste bagatel, mens de paa fem minutter kunde smøre hverandre op og alt være avgjort. Det er mye billigere ogsaa.»

«Det blev vel litt ensidig justis,» sa Adam tørt.

«Hø-hø-hø, aa mener du?»

«Jo naar Vorherre har tildelt dig og konsorter slike kræfter, blev det ulike.»

«Har jeg kanske misbrukt dem?»

«Nei, jeg kan ikke si det.»

«Der kan du se, Vorherre gjorde Goliat godmodig, saa den lille David vandt i kampen. Alt er regulert i den store husholdning — — — men nu faar jeg nok gaa hjem igjen, for dernede ser du Bjarke.»

Han pekte ned paa Bjarke gaard, som laa inde i en park, omgit av store, gamle trær. Bygningerne løftet sig vakkert paa en slette et stykke fra fjorden. Store akrer og engstykker bredte sig helt op til skogen, der som en mur stængte utsikten baade østover og sydover.

«Saa farvel, min ven, og kom indom paa tilbakeveien saa jeg faar høre litt om denne dyrevenligheten til Nore. Jeg tror sgu ikke noe paa den.»

IV.

Adam traadte for første gang ind i den store forstue paa Bjarke. En alvorlig pike med hvit kappe paa hodet kom og stak bort til ham et sølvbret; hun skulde ha hans visitkort.

Adam visste godt at han ikke hadde noe visitkort. Paa holmen var det bare maakerne som avleverte sine «visitkort!» Det var mange aar siden den luksus var av skaffet for hans vedkommende. Da han imidlertid fandt at han burde gjøre et godt indtryk paa piken med sølvbrettet, tok han op tegneboken og saa længe og nøie efter, men fandt bare kvitteringen fra kjøbmand Iversen. Han sa derefter paa sin vante lune maate: «Vær saa snil at si til fruen at det er fyrvokteren paa Strømholmen.»

Piken saa forbauset paa ham; men saa smilte hun forstaaelsesfuldt, og Adams runde, godmodige ansikt smilte igjen. Dermed forsvandt hun. Hadde det været i hans yngre aar, saa hadde han sandsynligvis tat hende under haken.

«Man merker paa noe av hvert at aarene gaar,» ræsonnerte Adam mens han sat alene i forstuen paa Bjarke og ventet i syv lange og syv brede paa «Hans Høiærværdighets avskum».

Mens han sat og ventet, maatte han se sig omkring. Alt var likesom i stil med godseierens kjæmpeskikkelse: stort og massivt. Trappen op til anden etage løftet sig bred og tryg med sit røde teppe og sine tykke messingstænger. Paa væggene hang gamle mørke malerier, og over trappen alle Sylvesters jakt-

trofæer: utstoppede bjørne- og elgehoder, alleslags vaaben o. s. v.

Gottlieb hadde fortalt ham at svigerinden, da hun som nygift kom til Bjarke, begyndte at omkalfatre hele huset for at faa det i «herregaardsstil». Hun vilde ikke ha noe «bondehjem», hadde hun sagt.

I sin ungdom hadde hun ofte været gjæst paa danske herregaarder, og alt hvad hun dér saa, blev hendes ideal for livet.

Middagen blev til daglig altid servert klokken seks præcis. I spisestuen stod der to armstoler ved det firkantede bord. Dette var altid pyntet som til fest med sølv, krystal og blomster. Uvægerlig fordret hun og hadde gjennemført at alle skulde klæ sig om til middagen. Til daglig møtte hun selv op i en perlegraa silkekjole, der saa ut som spindelvæv. Naar der en enkelt gang holdtes stor mottagelse, var Bjarke berømt for sin straalende stilfuldhet; men de fleste som kom dit, var glad naar de vel var hjemme igjen.

Tjenerne hadde hun dressert til en høist ærbødig og korrekt fremtræden. I sin tur og paa sit vis blev de igjen snobber overfor det utendørs tyende.

Det var ikke ofte at Gottlieb kom derut og deltok i disse middagene. For det første syntes han maten var saa spartansk trods alt sølvet og krystallet, at han aldrig blev riktig mæt, og for det andet ærgret han sig over at være nødt til at møte op i fuld puds. Han harcellerte det altsammen og kaldte det for «apekatteri».

Engang hadde han spøkefuldt foreslaat at de paa alt serviset burde ha et vaaben f. eks. «et gyldent skind med en bispehue over til minde om forfædrene», men det blev høist unaadig optat. — — — —

Endelig kom hun trippende ind.

«De undskylder mig nok, herr løitnant. En husmor paa landet er saa optat,» hun smilte og rakte

ham haanden. Saa viste hun ham veien ind i det store røkeværelse og bad ham sætte sig.

Adam betraktet hende nøie, og kunde ikke forstaa at dette lille, smilende væsen skulde være et saant avskum som Gottlieb gjorde hende til. Javist var øinene skarpe, men hun hadde da et godt smil.

«De skal være et præktig menneske hører jeg fra alle kanter,» sa hun pludselig.

«Jeg?» sa Adam forbauset. «Hvem sier det?»

«Blandt andre min kjære svoger Gottlieb; han er saa glad i Dem.»

Hvad for noe, sa hun «kjære svoger»? Hørte han feil?

«Jeg forsikrer Dem at han kan ikke fuldrose Dem nok,» la hun til.

Enten tar Gottlieb feil av damen, eller ogsaa er hun inmari ful, tænkte Adam ved sig selv.

«Deres liv ute paa fyret skal jo være den rene idyl. Aa ja, det er godt at der findes enkelte slike idealhjem; der er sandelig ikke mange av dem.»

«Aa noe idealhjem efter hvad jeg kan tænke mig fruen mener, er det neppe, men vi er tilfredse i vor stilling. Jeg synes forresten vi er rike,» sa han med eftertryk og saa smilende paa hende.

Hun lot som hun ikke hørte det, og fortsatte sin konversation.

«Saa var det den fælles sak som ligger os paa hjertet.»

Adam rødmet let. Nu kommer det, tænkte han.

«De er ogsaa glad i dyrene?» fortsatte hun med bløt stemme.

«Ja det er jeg,» sa han. «Dyrene ute paa holmen er mit beste selskap.» Han angret øieblikkelig han hadde sagt det; han tænkte paa sælene.

«Saa vil vi værne om dem mot menneskenes grusomhet, ikke sandt?»

«Jo, ja naturligvis,» sa Adam og bukket.

«Jeg blir syk, hjertesyk, naar jeg ser hvordan enkelte mennesker piner dyrene, disse umælende skabninger som viser os tillid og ofte rørende kjærlighet.»

«Tillid og rørende kjærlighet,» mumlet han.

«Vi skal danne et forbund av gode mennesker som vil staa paa vakt mot ondskapen. Vi vil indpode i barnene kjærlighet til dyrene, ikke sandt? De vil gaa i spidsen med Deres egne barn.»

Han nikket med hodet og tænkte paa Frantz Josef, Oscar, Alfons og Roosevelt, som i sin barnlige glæde over de nye klær neppe ofret sælene en eneste tanke.

Hun utviklet sit syn paa forholdene og nævnte hvorledes hun tænkte sig det hele planlagt.

«Vore tjenere, f. eks., maa ogsaa gjøres interesserte i denne sak.»

«Jeg har ingen tjenere, frue,» sa han og smilte.

«Ja saa alle vore paarørende. Det er jo forfærdelig at se hvordan de ofte er likegyldige overfor vore medskabningers lidelser. Her forleden dag saa jeg at vor stuepike, et bra menneske forresten, ikke løftet en finger engang da en av vore store deilige pekingænder hadde brukket benet. Det stakkars dyr slæpte sig frem paa benstumpen, aa det var hjerteskjærende at se paa. Jeg tok den selvfølgelig op og la en forbinding paa den. Om den kommer sig, vet jeg ikke; men jeg har da ialfald gjort hvad jeg kan, for at lindre dens lidelser.»

Adam kunde ikke noe for at han maatte smile. Han gjorde op med sig selv, at det heldigste for dyret hadde været om de hadde kappet hodet av det med én gang.

Han kunde ikke bli klok paa hvordan hun egentlig var. Det fine, lille menneske med den melodiøse stemme maatte da efter dette ha et hjerte?

Hun var svært urolig, syntes han. Hænderne pil-

let nervøst paa et lite kniplingslommetørklæ, og hun flyttet sig uavladelig fra stol til stol. Adam bestemte sig til at sondere hende litt nøiere, og spurte om der ikke ogsaa var mange mennesker som hadde det ondt og kunde trænge beskyttelse.

Hun saa paa ham længe og forskende. Paa sin side begyndte hun ogsaa at spekulere paa hvordan han egentlig var denne godlidende, men ubetydelige mand som sat overfor hende. Var dette spørsmaal han saa pludselig kom med, en prøveballon?

«Menneskene kan tale, de kan klage sin nød, men de stakkars umælende dyr maa lide i stilhet,» svarte hun litt nølende.

«Aa der er nok mange mennesker som lider i stilhet, frue, og de har det kanske værst. Det er heller ikke bare legemlige smerter som piner. Der er mennesker som er fredløse, og de trænger haardest at vi kommer dem tilhjælp.»

«Fredløse? Fredløse?» hvisket hun sagte.

«Ja fredløse, frue. De undskylder nok at jeg taler aapent. Vi har det saa godt og fredelig over paa holmen; derfor svier det i hjertet, naar jeg tænker paa alle dem som ligger og rider paa hvælvet i livets malstrøm.»

Hun løftet hodet og saa forbauset paa ham. Hun hadde ikke før hørt slik tale; det var næsten som om denne mand med det smilende, rolige ansiktet saa ret ind i hendes tanker. Hun begyndte at bli usikker og fik fornemmelsen av at hun hadde rod sig litt for langt ut i sin nedladenhet overfor denne fyrvokteren paa Strømholmen.

«Er der da aldrig splid, misundelse og misforstaaelser derute i Deres hjem paa holmen?» sa hun pludselig og vendte sig mot ham.

«Aldrig frue.»

«Men De og Deres kone? Der maa vel imellem være dissonanser, kulde om ikke andet mellem dere,

især naar forholdene er litt, ja hvad skal jeg kalde det — —?»

«Mellem tarvelige og bekymringsfulde,» sa han raskt og lo med sin hjertelige latter.

«Ja om ikke saa galt,» sa hun smilende.

«Nei frue, vi lemper os efter hinanden; det gaar svært let. Vi lever livet som Vorherre har laget det for os, og er tilfredse. Vi synes vi blir rikere for hver dag som gaar. Det er saa meget vakkert baade av stort og smaat ute paa holmen vor.»

«Paa den nøkne holmen?»

«Der findes ikke den plet paa Guds grønne jord som ikke er vakker, naar vi bare har øie for det. En mosedot er for os ute i skjærgaarden vakrere end et rosenbed i en slotshave.»

«Det forstaar jeg ikke.»

«De som hver dag spaserer mellem blomster, de sløves og blir overmætte. Tilslut sløres deres øine for de bugnende farvebed. De ser dem næsten ikke, har ingen større glæde ved dem. De gaar kanske ind i et av de store drivhusene og ser interessert et minut eller to paa en praktblomst. Det er alt. Vi ute paa holmen fryder os over den mørkegrønne mosedotten som Vorherre lar gro paa nakne fjeldet. Vi ser aldrig noe bugnende rosenbed, og derfor gjør noen lysegrønne straa i klipperifterne os lykkelige.»

«Det maa jeg si er nøisomhet,» sa hun smilende.

«Nøisomhet er og blir livets salt, frue! Men det er de færreste som forstaar det.»

«Men barnene, hvordan klarer de det derute?»

«Hvis De vil høre paa mig litt, saa skal jeg fortælle om lille Benedictes aralia.»

«Bare fortæl De, herr Stolz! Jeg er interessert tilhører.»

«Benedicte er vor ældste datter. Hun er nu 8 aar gammel, en prektig liten pike. For et par aar siden

fik hun nede i byen en liten plante, en avlægger som blev sat i en blomsterpotte med et vandglas over sig. Hver dag gik Benedicte og saa til sin blomst. Hun jublet fordi den levet og holdt sig grøn, og hun frydet sig over solen, som glitret i dugdraaperne paa indsiden av glasset. Ret som det var inviterte hun os ned for at se paa den.

En dag kom hun løpende straalende glad og ropte: «Far, far, kom skal du se planten har faat et skud!» Et fint lite blad strakte sig mot os. Alle kom ned og tok del i Benedictes glæde. Planten vokste, og skud kom efter skud. Snart maatte glasset væk, og den fik en stor ny blomsterpotte. Nu naar dens blade op til taket i vor stue. Benedictes aralia er medlem av familien og har skaffet os mange glæder. Paa den maaten faar barna paa holmen tiden til at gaa, frue!»

«Meget yndig,» sa fru Bramer. Adam saa imidlertid at hans fortælling ikke hadde gjort noe videre indtryk paa hende.

I det samme øieblik kom stuepiken styrtende ind.

«Aa Gud, frue, den lille gutten til gartneren har faat hele armen ind i terskemaskinen, det er saa fryktelig!» Hun storgraat.

Adam reiste sig op, men fru Bramer blev rolig sittende. Hun pillet kanske litt mer end vanlig paa sit kniplingslommetørklæ.

«Har De ikke varslet herr Bramer? Det er jo ham som pleier at ordne alt vedkommende gaarden,» sa hun rolig og saa spørgende paa piken.

«Godseieren er i skogen, og de andre er rent forstyrret,» snøftet piken.

«Vær saa venlig, Karoline, og telefoner til doktor Kröger. Bed ham komme herut øieblikkelig! Barnet kan De bringe ind i folkestuen saalænge.»

Stemmen var kold og forretningsmæssig. Ansiktet hadde faat et stivt uttryk. Hun gjorde en bevæ-

gelse med haanden at han igjen skulde ta plads. Trods sin godmodighet følte Adam at det begyndte at koke i ham. En slik isnende likegyldighet! Han blev staaende et øieblik og se paa hende.

«Fruen undskylder nok at jeg gaar ut og hjælper,» sa han alvorlig.

«Det er ikke nødvendig at De blander Dem op i dette, herr Stolz; der er saa mange der ute som hjælper.»

«Men der er kanske én for lite,» sa han og gik raskt ut av døren.

Fru Bramer blev sittende alene en stund, men saa listet hun sig bort til vinduet, og bak gardinen tittet hun ut paa gaardspladsen. Hun saa Adam Stolz i skjorteærmer komme bærende med den lille gutten, mens de andre fulgte efter bleke og forstyrrede. Saa gik hun tilbake og satte sig i stolen foran kaminen.

Hun kunde ikke bli klok paa denne manden. Hun hadde ventet at møte en ganske almindelig fyrvokter eller sjømand, som ærbødig hadde hørt paa hende og saa i stilhet gaat med paa alt hun foreslog, og takket til. Riktignok var Stolz av god gammel familie, saa han maatte forutsættes at ha endel nedarvet kultur, og han førte et pent sprog. Allikevel, hun følte sig irritert over denne ro og denne saktmodige, men avgjørende maate han talte til hende paa.

Hun visste godt at hun ikke var populær hverken i byen eller herute paa landet, og denne følelse virket forstemmende. Den begyndte at plage hende. Det var ikke frit for at hun imellem hjertefrøs litt, især da hun ikke længer kunde klynge sig til haabet om at faa en datter. Det var dette hun i alle aarene hadde gaat og tænkt paa, og i ensomheten drømt om.

Etaknersom tiden gik, begyndte hun at længte efter nøouftmmelige smil fra sine medmennesker. De

kolde, likegyldige øine rundt om hvor hun gik, maatte hun lægge merke til.

Hun blev saa let sint paa menneskene. Gjorde de noe hun ikke likte, eller som hun syntes var galt, saa indbildte hun sig at de gjorde det av ondskap for at saare hende. Selv naar hendes mand imellem forsøkte med en spøk at lokke et smil frem, saa trak hun sig mistænksom tilbake i sit skal: Hvad er det han mener med det? Hvad ligger der under?

Hun vilde nu forsøke at bekjæmpe denne mistro mot menneskene. Det dæmret for hende at hun kanske gjorde ialfald noen av dem uret? Hun vilde begynde med litt filantropisk arbeide. Hun fik prøve sig frem, først med denne foreningen til dyrenes beskyttelse, dernæst f. eks. med et herberge for hjemløse kvinder eller et asyl for barn.

Adam kom ind igjen. «Nu har jeg foreløbig lagt paa en forbinding. Det er Gudskelov ikke saa farlig som det først saa ut til, og naar doktoren kommer, tænker jeg han tar ham ind paa sykehuset. Forhaabentlig kan armen reddes.»

«Tak, det var jo godt, hr. Stolz! Men hvor har De lært at fuske doktoren i næringen?» spurte hun og smilte nedladende.

«Paa sjøkrigsskolen hadde vi et kursus, og forøvrig maa jo vi sjøfolk kunne litt av hvert.»

Adam hadde ikke sat sig ned, og hun bad ham heller ikke at sætte sig, saa han skjønte at audiensen var forbi.

«Jeg vil takke Dem fordi De kom herut og er saa elskværdig at ville arbeide sammen med mig for den gode sak,» sa hun og rakte ham haanden.

Adam studerte et øieblik paa hvad han skulde svare. Han syntes ikke han kunde gaa fra hende uten at ha sagt sin hjertens mening. I hans øre blandet endnu jammerskrikene fra den lemlæstede lille gutten sig med hendes kolde ord for en halv time siden.

«Det skal være mig kjært, frue; men De vet man skal ikke glemme menneskene for dyrene.»

Der kom et hvast glimt i hendes øine. Hun følte at han tok offensiven, og som vanlig begyndte hun i ham at se en motstander, en fiende.

«Menneskene!» sa hun med et skuldertræk, «menneskene forsvarer sig altid; der er rovdyrnatur i dem. Jeg maa ofte tænke paa hvad en fransk forfatter har skrevet, jeg tror det er Alphonse Daudet.»

«Nu hvad sier han, frue?»

«Jo mere jeg lærer menneskene at kjende, desto mere holder jeg av dyrene.»

«Stakkars mand,» sa Adam, «hvor han maatte fryse her i verden.»

«Fryse?» sa hun.

«Som ikke kunde finde en eneste akerflek hvor kjærlighetens straa spirer. Saa fattig er dog ingen av os, frue.»

Hun svarte ikke, men bøiet sig med et forbindtlig smil.

Længe blev hun staaende og saa efter den underlige mand, som gik ned gjennem alléen og tilslut forsvandt paa veien over Lønnerryggen.

«Som ikke kunde finde en eneste akerflek hvor kjærlighetens straa spirer»? Var hun da saa lutfattig?

V.

Da Adam kom tilbake fra Bjarke, var Gottlieb fremdeles ivrig optat med at høste epler. Abla stod nedenunder og tørret dem av og la dem i en kurv. Gottlieb kom ned av stigen da han fik øie paa Adam.

«Tror du ikke at Abla faar mig til at risikere livet paa denne fillestigen? Igaar brak jeg et trin og idag to. Tilslut brækker jeg vel nakken. Der er idetheletat ikke grænse for hendes utnyttelse av min person! Igaar vilde hun at jeg skulde kaste mine pensler og trække rullen, hø—hø—hø!»

«Den malingen Deres kan det da ikke haste saa med,» sa Abla.

«Min kunst er vel mere værd end dit vasketøi?»

«Jeg er enig med Abla,» indskjøt Adam, «kunsten kan godt hvile.»

«En liten stund kanske, men nu har Abla drevet paa med denne eplehøstningen hele uken, saa jeg er rent mør i armene.»

Han tok Abla om livet og løftet hende op. Hun skrek og forsøkte at vri sig unna.

«Du vil ha mig aldeles under din kommando, akkurat som da jeg var gut, hø—hø—hø!»

«Aa dengang behøvde jeg ikke at be hr. Bramer gaa i epletrærne og høste. Jamen besørget De og Sylvester den ting ganske grundig, længe før eplene var modne.» Hun nikket energisk med sit lille graa hode mens hun saa smilende paa ham over brillerne.

«Abla har selvfølgelig ret,» sa Adam. «Jeg kan bare ikke forstaa hvordan du vesle kvindemenneske kunde klare at holde styr paa de to kjæmpegutene.»

«Aa igrunden var de snille,» svarte Abla, «naar de bare ikke tok paa at slaas. Da trodde jeg ofte de vilde ta livet av hverandre. Enkelte ganger maatte jeg lægge mig imellem, og da var jeg baade gul og blaa flere dage efterpaa. Men tror De ikke hr. Stolz, at selv nu de er blit voksne, kan det hænde at de ryker i haarene paa hinanden? Det er hidsigheten til bestefar garver som kommer igjen men heldigvis glier det fort over.»

«Hø—hø—, venner blir vi bestandig efterpaa, Abla.»

«Javist—ja—da præktige gutter er dere allikevel,» svarte hun og tok eplekurven med sig opover til huset. De andre fulgte efter.

Abla var litt kroket i ryggen, og ansiktet furet paa kryds og tvers; men øinene var merkelig klare og gløgge. Hun hadde nok set meget rart som var passert paa Bjarke gaard i alle aarene hun var der; men hun var taus naar det gjaldt Bramerslekten.

Hun regnet sig omtrent som medlem av familien.

«Nu hvordan gik det paa Bjarke?» spurte Gottlieb, da de var kommet ind i stuen.

«Sfinx!» svarte Adam.

«Aa hvis du var litt ofte sammen med hende, tror jeg nok du løste gaaden temmelig fort, hø—hø.»

Adam fortalte om sit besøk derute og episoden med den lille gutten.

«Jo det stemmer altsammen, Adam. Hjertet hendes er som diamanten til glasmester Buvik: den er saa haard at vindusruterne sprækker bare de faar øie paa'n! Hø—hø—hø.»

«Aa, hun har vel sine ømme sider hun ogsaa, som alle mennesker,» sa Adam.

«Ja naar hun har reumatisme, da er hun vel litt øm i sidebenene, men noen anden ømhet tror jeg ikke hun er besværet med, hø—hø!»

«Der fins mange konstige fremtoninger blandt menneskene, Gottlieb; vi faar undskylde dem naar de er skapt slik.»

«Neigu undskylder jeg dem ikke nei, saanne som graater naar en kanarifugl dør, men ikke fortrækker en mine naar de ser naboen brækker nakken —!»

«Det er merkelig, at du som ellers er saa rolig, knytter næven straks du hører fru Bramers navn. Du faar da huske paa at hun visselig ikke lever noe let liv, stakkar.»

«Neimen gjør hun ei. I medgift hjemmefra fik hun endel høiærværdig kristentro. Av den har hun vel litt igjen endnu, saa hun har sine anfektelser. Hun er saa klok, at hun skjønner det ikke blir let at fuske, naar gamle St. Peder engang begynder at eksaminere, hø—hø—hø!»

«Jeg synes du er for slem, Gottlieb. Ethvert menneske har da ialfald noen egenskaper som gjør at vi tilgir.»

«Hm — tilgi — aa ja, men glemme, nei det kan jeg ikke.»

«Vi maa beklage slike mennesker, for de er fredløse.»

«Javist fredløse — ja — hun er saa fredløs som noe menneske kan bli.»

«Kanske hun vilde bytte med os paa holmen?» sa Adam smilende.

«Bare vent Adam, vent til tiden kommer, saa kan det hænde en dag, eller helst en kveld i tusmørket, at du faar se hende krabbe opover «Fyrgangen» — — — — — —. Hun vil stanse ved kjøkkentrappen. Saa hun vil banke varsomt paa dø-

ren, og spørre om hun faar slippe ind i taarnet til dere.»

«Vi har ikke nektet noen adgang endnu, skjønt det ofte er trangt nok om pladsen,» sa Adam stilfærdig.

Straks efter kom doktor Kröger ind i stuen og avbrøt deres samtale. Han var ven og artiumskammerat av Gottlieb. Han hilste bare med haanden paa sin korte støtende maate. De var saa vant til hans egenheter at de ikke la noen bret paa det.

Han slængte den store, bredbremmede hat paa bordet og tok plads mellem dem.

Doktor Kröger var høi og slank. Det glatbarberte ansikt med den skarpt skaarne profil virket barsk, men allikevel tiltalende. Bak brillerne glimtet et par kloke øine.

«Mine herrer er som vanlig optat med samfundsnyttig arbeide,» sa han spydig.

«Vi gjør ikke noen skade ialfald. Det er ikke alle som kan si det, hø—hø—hø!»

«Udmerket, Bramer! Den pille var til mig,» sa doktoren. Han trak de tynde læber op til et smil og saa over brillerne paa Bramer.

«Netop hvad jeg mente, hø—hø—hø. Naa, hvad skade har du gjort idag, doktor.»

«Jeg slumpet til at være ubehagelig mot hendes naade, din ærede svigerinde paa Bjarke.»

«Det skal du ha min hjerteligste tak for, doktor.»

Doktoren vendte sig helt rundt paa stolen.

«Jeg har aldeles ikke anmodet dig om noe erkjendtlighetshonorar. Naar jeg gjorde det, var det simpelthen fordi jeg synes menneskene i almindelighet er noe pak, gedigent pak!»

«Nei doktor, nu tar De for sterkt i,» avbrøt Adam.

Kröger saa paa ham med sit eiendommelige,

haanlige smil. Det var som om han riktig gottet sig ved at kunne erte ham litt.

«Det kan De si som sitter derborte i taarnet og overlegent lar lyset skinne utover den ganske verden, notabene ikke paa egen, men paa samfundets bekostning.»

«Hø—hø—hø,» gryntet Gottlieb; han frydet sig altid over doktor Krögers sarkasmer. Fra deres studietid kjendte han sporten.

«Hvad var det egentlig De kolliderte med fru Bramer om?» spurte Adam.

« Jeg kolliderer ikke med folk, jeg sier dem sandheten.»

«Det kan vel komme ut paa ett?» sa Adam og smilte.

«Aldeles ikke. I en kollision er det to parter som tørner sammen. Jeg indlater mig ikke i slagsmaal. Jeg sier min mening og gaar. Punktum.»

«Jeg er ikke ganske enig — hø—hø!» sa Gottlieb.

«Nei det er rimelig,» fortsatte doktor Kröger, «du foretrækker naturligvis at bruke din kjæmpenæve. Jeg liker bedre de aandelige vaaben. Man faar holde sig til de kampmidler Vorherre har utstyrt en med.»

«Jeg strækker ialfald vaaben overfor dig, doktor. Jeg har aldrig kunnet hamle op med dig i grovheter vet du, hø—hø—hø! Men vær nu bare saa elskelig at du fortæller mig hvad du sa til min svigerinde?»

Doktoren fortsatte: «Den lille gutten ute paa Bjarke, som hadde faat sin arm i terskemaskinen, maatte selvfølgelig indlægges paa sykehuset. Apropos, var det Dem, fyrvokter, som hadde lagt paa ham en foreløbig forbinding?»

«Jeg har gjennemgaat et samaritankursus paa sjøkrigsskolen,» svarte Adam beskedent.

«Det var merkelig bra gjort,» sa doktoren og nikket. «Det er hyggelig at De fik litt bruk for den militære utdannelse. Altsaa, det var den gutten som skulde paa sykehuset. Jeg beordret ham ind paa beste forpleining. Kvinden derute opponerte og insisterte paa almindelig eller allerbilligste forpleining. Jeg svarte, at ialfald hun blev daarlig og skulde indlægges paa sykehuset, saa skulde det være mig en stor glæde at gi hende almindelig forpleining, men at gutten skulde ha beste.»

«Hvad sa hun til det,» spurte Gottlieb nysgjerrig.

«Jeg sa adjø og forlot lokalet,» svarte doktoren kort og reiste sig. «Egentlig er det ikke Dem, mine herrer, som denne visit gjælder. Dere lever livet i glad uvidenhet, *natura paucis contenta est!* Det er jomfruen Abla som trænger min bistand. Hun er den eneste her i huset om hvem jeg trygt kan si at aanden er livlig, men kjødet skrøpelig, go'morn mine herrer.» Han gik ut til Abla.

«Jeg tror ikke doktoren er noen tilfreds mand,» sa Adam.

«Aa nei, det er nok mye som mangler paa det,» svarte Gottlieb.

«Han er bitter synes jeg,» sa Adam.

«Aa, han er blit skuffet ganske grundig i livet, og saa lar han sit vid spille litt for hensynsløst iblandt.»

«Det hjælper lite at være bitter og la sit onde lune gaa ut over folk.»

«Aa jo, det letter. Naar du slaar ind en spiker og træffer knoken, saa virker en liten ed noksaa smertestillende. Jeg undres forresten paa hvad du vilde gjort, om det var gaat dig som doktor Kröger?»

«Jeg har aldrig hørt hvad som er hændt Kröger.»

«Hø—hø— hvad vilde du sagt om jeg hadde tat fra dig Fia?»

«Hm ja, det vilde været kjedelig. Det hadde ialfald ikke været saa liketil at erstatte hende ute paa holmen. Men det hadde ikke nyttet noe at gaa som en olm okse for det. Ialfald kan man ikke lægge skylden paa hele menneskeslekten fordi om der fins noen trold iblandt.»

«Jeg har aldrig faat vite hvad som var iveien. Hun kunde gjerne været en engel for alt det jeg vet; men efter et aars ekteskap reiste hun ialfald sin vei. Nu lever han som en eremit i huset sit oppe i kleven,» sa Gottlieb.

«Kvinden er som helhet betraktet ganske hensiktssvarende, synes jeg. Men vi vet jo, at naturen ikke frembringer bare førsteklasses varer.»

«Du har en merkelig evne til at filosofere dig fra alt det vrange og skakke i livet du Adam!»

«Ja Gudskelov for det. Det er nu den vesle begavelsen Vorherre har git mig.»

De to venner blev længe sittende og «filosofere» sammen. De syntes de hadde det svært godt i forhold til mange andre. Rigtignok streifet samtalen imellem ind paa det økonomiske, f. eks. naar Gottlieb klaget over «budgettet som aldrig vilde balancere.»

«Hvorledes jeg skal faa denne skarve livrenten paa 3 000 kroner til at dække utgifterne, er et vanskelig problem. Det slemmeste ved situationen er at Abla tror jeg er rik. En fattig Bramer er noe hun ikke kan tænke sig, og for at holde paa respekten er jeg nødt til at la hende leve og dø i den tro. Ret som det er foreslaar hun at vi skal ha champignons i suppen og trøfler i saucen. Jeg ser at avværge det paa alle mulige maater, og jeg sier jeg taaler det ikke, at det er tungt fordøielig! Det falder ikke let for mig som elsker trøfler og har mave som en struds. Her forleden vilde hun Gud hjælpe

mig kjøpe en hel liten smaagris! Hun foreslog at vi skulde helsteke den og servere den med en citron i munden; for det hadde været skik i bestefar garvers tid!

Hun viste en sand dramatisk evne i at beskrive selskaperne paa Bjarke. Jeg saa i aanden helstekte griser servert paa sølvfater, saa mine tænder løp i vand. Vi har været glad i mat alle vi Bramere, og det er saavist ingen skavank ved et menneske, naar man bare har nok at kjøpe for!

Jeg forsikrer dig at jeg maatte bruke alle mulige midler for at fri mig fra grisen. Jeg var i den samme stilling som en gammel forhenværende dranker, der er blit avholdsprædikant og taler mot sin overbevisning, hø—hø—hø! Tilslut maatte jeg hviske til hende at jeg hadde mavesaar og maatte holde diæt. Da gav hun sig endelig. Men nu er hun gaat til den anden yderlighet. Jeg faar næsten ikke andet end melkegrøt, og hendes omsorg er uten maal og grænser. Det er svært billig, og budgettet vil ganske sikkert balancere, men morsomt er det ikke.»

«Ja du har det ondt,» sa Adam og lo, «du faar trøste dig med at du tidligere har faat mere end din retmæssige portion av livets glæder. Men nu faar jeg se til at komme hjem, ellers vil vel baade Fia og ungerne tro at jeg er rømt.»

Da han kom ned i alléen og skulde gaa ut av porten møtte han en rar fremtoning. Det var en tynd fyr i en blaa slitt og falmet regnkappe. Han saa ut til at være omkring tredve aar. Ansiktet var skjægløst og blekt. Han hadde langt sort haar, som flommet nedover kappekraven. Øinene var store og brune.

Han stanset foran Adam, løftet sin sværbremmede sorte hat og svinget den ut i luften.

«Undskyld hr. vandringsmand, stans Deres gang et øieblik. De ser ut til at være indfødt, vaskeekte indfødt!»

Adam rystet paa hodet og smilte.

«Altsaa en kopi! Kjære ven, alle som møter mig med et smil er mine venner, og De gav mig Deres beste smil, ergo er De min ven! At skape en god kopi er vanskelig. Mit indtryk er at De har klart det. Jeg har forsøkt det en gang, den første og den siste. Jeg kopierte en Goya, ja De har vel hørt om den berømte Goya y Lucientes?»

«Nei desværre,» sa Adam.

«Men min kjære mand, hvad bestiller De paa Deres vandring hernede?»

«Jeg er fyrvokter,» sa Adam beskedent.

«En lysspreder! Og De kjender ikke Goya?»

«Nei desværre. Forresten er fyret bare til veiledning for sjøfolkene,» sa Adam.

«De er ogsaa mennesker. Enhver sjømand burde kjende de store mestere. Først da vilde dette fattige, men herlige land være civilisert.»

«Vort land er rikt, og vi kunde være rike allesammen hvis vi bare vilde forstaa det,» sa Adam. Han syntes det var morsomt at snakke med manden.

«Edle lysspreder, la mig omfavne Dem! Nu gav De mig et sandhetskorn. Vi er alle rike hvis vi bare skjønte det.» Han bøiet sig ned og tok et græsstraa.

«Se dette straa kjære ven. Paa dette kryper en coccinella.»

«Marie guldsko mener De?»

«Riktig, kjære ven. Se straaets dype mørkegrønne bund og dyrets gyldengule farve. Nu aapner det sit skal, nu spreder det vingerne til flukt!»

Han stod taus en liten stund. Med sine drømmende øine fulgte han det lille dyr som fløi ut i sin verden.

«Er vi ikke rike?» sa han.

«Jo det er sikkert, vi er rikere end vi aner,» sa Adam varmt.

«Jeg glemte at fortælle Dem om min kopi av Goya. Kan De stanse Deres jordelivs vandring noen minutter? Jeg malte og malte, men syntes aldrig at jeg tilnærmelsesvis naadde mesteren. Jeg holdt paa at gi det op flere ganger; men ved utfoldelse av al min energi, en egenskap jeg forresten totalt har manglet baade før og siden, fik jeg kopien færdig. Jeg utstillet den, og mine venner sa at kopien var bedre end originalen. Det var en løgn, en forbandet løgn overfor den store Goya.»

«Men det maatte da allikevel være morsomt,» sa Adam.

«Nei, min nye ven, det var en haan mot den gamle mester. Jeg saa hans alvorlige øine fæstes paa mig mens han sa: «Yngling, hvorfor rører du ved mine hjerteblade, hvad ret har du dertil?» Jeg tok min kopi ut av rammen og brændte den.»

«Men kjære Dem, det var da meningsløst,» utbrøt Adam uvilkaarlig.

«Jeg behøvde ikke at leve paa en løgn. Det kostet mig fem tusen pesetas. Jeg fulgte mit valgsprog: «Richesse oblige».»

Han slog ut med haanden som om han kastet fem tusen pesetas ut av vinduet.

Saa stod han op og saa paa et epletræ som var dryssende fuldt av frukt.

«De kan forsyne Dem har De lyst,» sa Adam.

Han gik bort og ristet en gren, og holdt sin hat under. Et stort gult eple faldt ned i hatten.

«Et guldstykke i Alladins turban,» ropte han glædestraalende og gav sig til at spise eplet.

«Men hvem er det De søker paa disse kanter? Kanske jeg kunde hjælpe Dem frem,» sa Adam.

«Jeg lever i nuet; Deres lyse smil gjorde at jeg glemte fremtiden!»

Idetsamme kom Gottlieb løpende nedover alléen. Han hadde hørt at der blev ristet i trærne, og trodde det var tyver. Da han fik øie paa den fremmede, blev han staaende forbauset et øieblik, saa aapnet han sin store favn og ropte:

«Søren Geni!»

VI.

Fia gik og ventet paa Adam. I al den tid de hadde levet paa holmen, var det ikke hændt at han blev borte hele dagen. Hun kunde ikke forstaa det. Denne regningen hos Iversen tok det vel ikke saa lang tid at ordne?

Barnene kom uavladelig springende og spurte: «Hvor er far henne?» De kunde ikke tænke sig muligheten av at han ikke enten stod oppe i taarnet og pudset lykten eller kom ned til dem paa fjeldet og «brukte sig» naar de slos!

Især kunde den stridbare vesle Roosevelten ikke forstaa dette. Han var jo den som oftest blev tat i nakken og fik noen klask i enden. Nu var det saa stille at han gav op «krigen» og var fredelig.

Flere ganger hadde Fia været oppe i taarnet og speidet med den store langkikkerten. Nede paa fiskebryggen hadde hun set sin veninde fru baker Sønniksen. Hun plukket ut de største koljerne og pruttet om prisen. Det var ganske tydelig. Men Adam saa hun ikke paa noen kant.

I et sekund fôr den tanke gjennem hendes hode at han var kommet paa rangelen, men i det næste opgav hun det som utænkelig.

Det eneste sandsynlige var vel at han hadde havnet hos sin ven student Bramer. Saa var det ikke noe andet at gjøre end at smøre sig med taalmodighet. Hun hadde sittet og ventet med middagen, men tat den ut av bordet igjen. Klokken var alt blit fire.

Fia plagedes baade av ængstelse og nysgjerrighet. Allikevel lovet hun sig selv, at naar han kom tilbake, saa skulde hun være kold som is og ikke spørre om noen verdens ting.

I fyrvokterhuset ved siden av taarnet var der to store stuer og et soveværelse nedenunder. Den ene stuen stod paa stas. Den var deres helligdom, og kun ved enkelte høitidelige leiligheter blev den tat i bruk.

Et stort rundt mahognybord med løveføtter stod midt paa gulvet. Over det hang en svær messing lampe. Takhøiden var saa liten at den næsten berørte bordskiven. To store tunge mahogny lænestoler i samme stil stod ved bordet. Det var minder om bestefar admiral.

Borte i et hjørne var en spinkel moderne sofa med plysjbetræk; den likesom rødmet av undseelse ved at være kommet i saa fint gammelt selskap.

Paa væggen hang et gammelt billede av «Admiral Adam Weidemann Stolz» med følgende underskrift:

«Han var en Sjømand staut og kjæk,
en Pryd for Norigs Land.
Ei stod paa «Desiderias» Dæk
en bedre Chef end han.»

Men over vedkassen borte ved ovnen hang et fotografi av «S/S Kong Sigurd, Kapt. B. Aanonsen.» Det hadde fin utskaaret ramme. Fia hadde faat det av maskinmesteren paa «Kong Sigurd» da «hun sluttet paa sjøen».

Fia tok en klut og gav sig til at tørre støv av de gamle møblerne. Da hun var færdig med det, tok hun frem av piedestallen en hvit duk og la den paa bordet. Uvilkaarlig kom hun til at tænke paa at hun burde dække et pent kaffebord for Adam naar han kom tilbake. Stakkar, det kunde jo hænde at han

ikke kunde noe for det, og saa var det jo første gangen i alle disse aarene, at han var borte saalænge.

Hun fik det pludselig travelt. Kaffekjelen blev sat over, og de gamle hvite «kommandørkoppene» av porcelæn med indbrændte blaa roser blev sat frem. Adam var glad i de koppene; for hans far hadde kjøpt dem ute i Ostindien dengang han var i fransk krigstjeneste.

Da hun skulde sætte frem noen kaker, var blikboksen tom. Naturligvis blev det øieblikkelig forhør, og den vesle Roosevelten maatte tilstaa. Indicierne blev for sterke. Hun dasket ham med et søplebret over enden, og han hylte pliktskyldigst. Dermed var justisen skedd fyldest, og Fia gav sig til at steke vafler: «Stakkars far, han er vel sulten naar han kommer.»

Stemningen hadde paatagelig slaat om. Hun var ikke længer kold som is, men bløt og varm som de vafler hun stekte. Hun længtet efter Adam. Hun tilgav og undskyldte ham paa alle mulige maater. Bare han ikke var blit syk? Hun studerte litt paa at kaste over sig et sjal og springe ned til byen; men saa hørte hun ungerne juble utenfor.

Nu kom han endelig. Forbryderen Roosevelt hadde han løftet op paa skulderen, hvor han sat overskrævs med Adams blide ansikt mellem benene. Adam var svak overfor den vesle skøieren, saa han endog fik lov til at trække ham i barterne.

Benedicte holdt Adam i haanden. Frantz Josef og Oscar den 2den og Alfons hang i frakkeskjøtene. Da han kom ind i stuen og saa det dækkede bord, tok han Fia om livet og kysset hende.

«Du er en perle allikevel du Fia! Og vafler ogsaa! Ja vi rike har det godt.»

Fia kjæmpet haardt for ikke at røbe sin nysgjerrighet. Hun sa ikke et ord bare smilte og nødet ham til at drikke mere kaffe og spise flere vafler.

Ungerne sat rundt om bordet og begrep ingenting, bare saa paa forældrene som smilte til hinanden. Hvad denne ekstra tilstelningen skulde bety, det gik over deres forstand. Noen «geburtsdag» var det ikke, for fars hadde netop været, og mors var juleaften.

Endelig sprang Benedicte op av stolen: «Jeg vet det! Jeg vet det!»

«Naa hvad vet du for noe?» sa Adam.

«Du er blit admiral likesom oldefar!»

Adam og Fia lo, og alle ungerne lo. Roosevelt lo av fuld hals fordi han saa de andre gjorde det.

«Nei ungerne mine, far vil ikke bli admiral,» sa Adam.

«Vil du ikke?» sa Benedicte hun følte sig litt skuffet.

«Neimen vil jeg ikke. Det er mye gildere at være fyrvokter. Naar dere ser hvor glad vi er allesammen ved at være her paa holmen, saa skjønner dere nok det. Gaa nu ut! Det er ikke mening i at sitte inde i det vakre veiret.»

De stormet ut i solskinnet.

Saa fortalte Adam om dagens oplevelser. Fia var lutter øre. Da han hadde berettet om møtet med fru Bramer, blev hun tankefuld, og spurte op igjen og op igjen om alt hvad hun hadde sagt.

«Vilde hun virkelig ikke gi gutten beste forpleining?» spurte Fia.

«Nei hun vilde nok ikke; det sa doktor Kröger ialfald.»

«Og jeg som trodde at de rike menneskene paa Bjarke hadde det saa deilig. Men det skal jeg si dig Adam, at hvis jeg var i fru Bramers klær, saa skulde det bli prima forpleining baade for mig selv og andre, det er sikkert.»

«Jeg er glad du ikke er fru Bramer, Fia, og det ønsker du vel ikke længer?»

«Aa nei, det kan være det samme; men hvis ikke Vorherre gir det menneske en ekstra forpleining før hun dør, saa er det merkelig,» sa Fia indignert.

«Det blir hans sak, Fia, det skal du ikke blande dig op i. Han klarer nok de braserne som alt andet, vær viss paa det,» sa Adam.

Det banket paa døren.

«Kjære kommer der fremmede, se efter hvem det er, Fia.»

Det var frøken Evensen, kasserersken hos kjøbmand Iversen.

Hun smilte da hun kom ind; men høkenæsen var like skarp for det, syntes Adam.

Litt farve hadde hun faat i kinderne ved at gaa op den bratte veien; men hun saa træt ut.

«Fyrgangen er tung at komme op,» sa hun og satte sig.

«Det var da hyggelig at se Dem, hos os engang,» sa Fia. Hun studerte svært paa hvilket erinde hun kom i. Riktignok kjendte hun frøken Evensen litt fra butikken til Iversen, men ikke noe større.

«Dere har det fredelig og rolig her.» Hun saa sig om i stuen.

«Ja det er ikke anden larm end den sjøen imellem gjør; men den er vi saa vant til,» sa Adam.

«Hvor godt dere har det!»

«Ja,» sa Fia, «vi har det godt saalænge vi faar lov til at være friske.» Hun saa hele tiden paa frøken Evensen og kunde ikke begripe hvad hun egentlig vilde. Det var jo midt paa blanke eftermiddagen, ialfald før de stængte butikken, saa det kunde ikke være for morros skyld at hun var krabbet herop.

Adam syntes han blev tilovers, og tænkte at kvinderne helst vilde være alene. Han gik derfor op i taarnet for at ordne med lykten.

Frøken Evensen var urolig, syntes Fia. Hun kunde liksom ikke sitte stille noe sted.

«Jeg har bestandig hørt, fru Stolz, at De skal være saa snil. Et riktig hjertemenneske.»

Fia rødmet. Hun visste ikke hvad hun skulde svare, men sa tilsist:

«Vi faar vel allesammen være saa snille som vi kan mot hverandre, frøken Evensen.»

«Ja det var ingen sak om alle vilde det.» Frøken Evensen flyttet litt paa stolen. «Kjøbmand Iversen er svært syk,» sa hun pludselig og slog øinene ned. Det var ikke frit for at hun ogsaa rødmet litt.

«Er Iversen syk? Jeg saa ham iforgaars,» sa Fia.

«Han blev pludselig daarlig idagmorges. Jeg har set til ham i hele dag; men nu orket jeg ikke længer, for han blev saa urolig. Kjære Dem fru Stolz, De vil vel ikke hjælpe mig?»

Fia var øieblikkelig rede. Det var ikke nei i hendes mund naar det gjaldt at hjælpe folk, trods at hun i almindelighet ikke var naadig og kunde blotte deres svakheter uten barmhjertighet.

«Nei er Iversen skral av sig? Ja han har det ikke godt naar han skal overlevere boet til Vorherre,» sa Fia.

«Aa det har været en snil mand allikevel,» sa frøken Evensen. Hun tørret bort en liten taare i øiekroken.

«Snil? Jeg kalder ikke det for snilhet at sitte og pimpe til langt paa nat flere ganger i uken, istedenfor at gjøre noe godt med pengene sine.»

Frøken Evensen saa ikke ned længer. Høkenæsen pekte litt opover igjen og var færdig til at hakke. Hun holdt av Iversen, og naar noen angrep ham, var hun parat til forsvar.

At hun elsket Iversen og hadde holdt av ham i alle de aarene som hun hadde sittet nede i glasskapet i butikken, det visste hverken Fia eller noe andet menneske. Hun hadde baaret paa det alene. Bare hun fik et nik eller et smil av ham, blev hun glad.

«Aa han har ikke drukket mere end han har godt av, fru Stolz,» sa hun.

«Tror De kanske frøken Evensen, at han har faat den røde næsen og den store maven i maateholdsforeningen? Aa nei, saa enfoldig er vi ikke allikevel. Forresten syntes jeg han gjerne kunde gjort noe godt med alle pengene sine. Der er mange fattigfolk her i byen.»

«Det er vel alle disse reiserne hans som gjør at mange mennesker misunder ham.»

«Jeg misunder ikke noe menneske jeg, frøken Evensen. Ikke det bøss. Han har reist som en gal mand, hører jeg de sier, baade til London og Paris og forresten rundt omkring.»

«Iversen har hele spisestuen fuld av sølvbægre fra reiserne sine. De kan tro det er storartet, fru Stolz. Paa hvert bæger staar datum og aarstal og hvormange kilometer han har reist hver gang.»

«Har han ikke gjort andet end at tømme alle disse bægrene paa veien, saa har han reist i taaken frøken Evensen, det kan De forlate Dem paa, og da kan vi vel si om ham som om Jonas i hvalfiskens buk; Han har reist mye, men set lite. Ha—ha—ha!»

Frøken Evensen likte sig ikke. Hun var indignert over at fru Stolz kunde spøke i en slik alvorlig stund. Det var ikke frit for at hun begyndte at angre paa at hun var gaat op til fyret. Harcellas over Iversen kunde hun faa nok av nede i byen, det var ikke derfor hun var kommet hit. Nei hun hadde tænkt og haabet at heroppe skulde hun finde litt trøst og forstaaelse.

Hvordan hun idetheletat hadde fundet paa at begi sig herop, var hende mere og mere ufattelig; men noe indi hende hadde likesom drevet hende opover klevene. Det var en stemme som hadde sunget hende i øret: «Op i klar luft, i ren luft, det vil gjøre dig godt.»

Nede i byen var det bare taake og graat altsammen, mens det hvite taarnet skinnet og vinket i solen.

Hun blev saa trist og motløs og lei sig at hun tidde stille og bare sat og saa i gulvet. Høkenæsen laa næsten helt nede paa brystet. Pludselig begyndte hun at graate. Hun kunde ikke hjælpe for det og kjæmpet forgjæves imot. Hele den lille tynde skikkelsen hikstet og skalv.

Fia blev overrasket og betuttet; hun forstod ikke hvad det skulde bety. Hadde hun sagt noe som var saarende eller ondt? Dette med Jonas og hvalfisken kom hun til at si fordi hun trodde det vilde muntre op frøken Evensen. Desværre hadde det virket aldeles motsat.

«Men kjære barn,» utbrøt endelig Fia, «det er da ikke noe at ta slik paa vei for. Der er da ingen som vil hverken Dem eller Iversen noe ondt.»

«Alle mennesker er slemme mot Iversen. Jeg hører ikke et godt ord fra noen kant.»

«Aa han har vel sine gode sider han som andre.»

«I 20 aar har jeg været hos Iversen, saa jeg vet hvor godt menneske han er. De skulde bare kjende ham De, fru Stolz —» hun fik ikke sagt mere; for hun begyndte at graate og hikste igjen.

Fia begyndte at forstaa. Hendes kvindelige instinkt veiret kjærlighet, og da var Fia lysvaaken. Dette var interessant. Jovist vilde hun hjælpe, men hvordan?

Hun tok frøken Evensens haand og trykket den varmt.

«Ta det med ro, frøken Evensen, det retter sig nok. De vet jo at aldrig blir det saa godt som vi tror, men det blir heller ikke saa galt som vi tænker. Det er et godt ordsprog det. Forresten er jo Iversen en ældre mand, som man bør være forberedt paa kan falde fra naarsomhelst.»

«Nei sig ikke det, sig ikke det,» hulket hun.

Fia skjønte nu at hun hadde sagt en dumhet, og skyndte sig at reparere den.

«Naturligvis kan han leve mange aar endnu. Ja det har vi da mange eksempler paa. Hvor gammel er Iversen?»

«62,» snøftet frøken Evensen.

«Pyt ikke mere, det er ingen alder.» Fia sat nu og lurte paa om det ikke snart var det beleilige øieblik til at spørre hende rent ut om hun elsket Iversen. Dette syntes hun at hun burde ha rede paa, hvis hun skulde ta sig av saken.

«De holder vel av Iversen — jeg mener elsker?» sa Fia. Dette siste kom likesom litt paatvers i halsen. Hun syntes nemlig det var høist unaturlig for ikke at si umulig at noen kunde elske Iversen. Bare hun tænkte paa den tykke motbydelige fyren, saa grøsset hun.

Riktignok var frøken Evensen lite pen, tør og mager som hun var, men allikevel, hun var da et forholdsvis ungt menneske. Kvindens veie er uransagelige, tænkte hun i sit stille sind.

Frøken Evensen svarte ikke straks, hun maatte hikste fra sig litt. Endelig kom det.

«Naar, naar De spør mig, fru Stolz, saa maa jeg si Dem det. Jeg holder saa av Iversen, jeg har holdt av ham fra første stunden jeg kom i butikken. Jeg var bare 17 aar dengangen, nu er jeg 37. De aner ikke hvor snil han har været mot mig. Aldrig et uvenlig ord i al den tiden. Jeg har faat paalæg hvert eneste aar.»

«Men kjære, hvorfor gifter De Dem ikke med manden?» spurte Fia.

«Vi er ikke forlovet, nei kjære fru Stolz, De maa ikke misforstaa mig. Kjære De maa ikke nævne det til noen.»

Fia kunde ikke hjælpe for at hun syntes det var

noe sentimentalt sludder, og at frøken Evensen nærmest var en sau, som kunde gaa der i aarevis og sukke for den manden. Men dette kunde hun jo ikke godt si. Hun maatte først se til at faa hende rolig, hvilket ikke var saa ganske let, for hun hadde noen hiksteanfald fremdeles.

Hun gav sig til at godsnakke med hende, og situationen blev litt efter litt lysere. Frøken Evensen begyndte at smile igjen, og hun hang ikke med nebbet som for en stund siden.

Fia lovet at bli med ned til Iversen og tilby ham sin hjælp. Frøken Evensen forsikret at hun vilde være hjertelig velkommen.

Hun sa til Adam, at hun «efter anmodning» skulde ned for at se til Iversen. Han syntes riktignok at hun intet hadde at gjøre der, og at hun helst burde være hjemme; men som vanlig tidde han stille og lot hende gjøre som hun vilde.

Da de kom ned til Iversen sat doktor Kröger ved sengen.

«Stakkar, han er svært blek,» sa Fia.

«Tror De kanske at han skal blomstre som en pion naar han har hat et slaganfald?»

«Er han svært daarlig?» hvisket Fia til doktoren.

«Langtfra. Hvis han vil leve efter sundhetens regler, kan han bli hundrede aar,» sa doktoren og reiste sig.

Iversen hørte doktorens svar og smilte mat. «Aa det blir nok altfor længe for mig, doktor.»

«Det er godt at ha noen aar at prutte paa. Men mere burgunder blir det nok ikke foreløbig ialfald.» Doktoren gik.

Fia og Frøken Evensen gik rundt og ordnet alt paa beste maate for Iversen, som laa og smilte. Han syntes ikke at han hadde det saa værst, skjønt fremtidsutsikterne ikke var de lyseste. Han tænkte paa sin herlige burgunder i kjelderen.

«Ja ja, fru Stolz, det blir et andet liv for mig herefter,» sa han.

«Aa De kan da faa det hyggelig om De netop ikke faar lov til at gjøre alt som De har lyst paa,» svarte Fia.

Han laa længe og grundet.

«Idag tænkte jeg sandelig at jeg skulde strøket med, fru Stolz; men det greide sig. Det blir nok ikke noen morro at ha vennerne hos sig herefter; jeg kommer til at bli ensom og forlatt.»

«Langtfra Iversen. Hvorfor skulde De gaa ensom. Jeg vet da noen som gjerne vil stelle pent med Dem paa Deres gamle dage.»

Fia kjendte at frøken Evensen nappet hende i kjolen, og hun brøt av tvert, men Iversen vilde ha besked og spurte noksaa hvast:

«Hvad mente De med at der var noen som vilde stelle med mig paa mine gamle dage — hva?»

«Jeg mente igrunden ingenting, Iversen. Bare saan i sin almindelighet, at der nok fins noen som vil gjøre det hyggelig for Dem.»

«Hm — hm — ja der fins kanske noen. Men det er bare disse pengene de vil ha fat i. Jeg kjender menneskene, fru Stolz. Det er pengene som de gaar efter. Tror De at et eneste individ i hele denne byen vilde se til et slikt gammelt havarert skrog som mig, hvis jeg ikke var den rike mand? Ha—ha—, aanei.»

«Aa frøken Evensen for eksempel, som har været hos Dem alle disse mange aarene, hun vilde nok komme og se til Dem naar hun hørte De var syk,» sa Fia.

Nu nappet frøken Evensen Fia kraftig i kjolen, og samtidig forsøkte hun at traa hende paa foten.

«Frøken Evensen,» mumlet han. «Jo De har kanske ret. Kanske frøken Evensen. Er hun her? Jeg syntes jeg saa hende netop.»

Hun kom bort til sengen.

«Kom hit til mig, frøken. De er snil De. Jeg har altid været, været — —» Han lette efter ordet.

«Tilfreds med Dem,» sa han hurtig.

Frøken Evensen hadde tat hans haand og holdt den i sin.

Fia trak sig diskret tilbake. Hun tænkte: Nu kommer det!

Iversen strøk frøken Evensens haand varsomt flere gange og smilte til hende, og hun smilte igjen.

Saa sa han pludselig: «Åa jeg er saa tørst, frøken Evensen.»

Fia som stod i bakgrunden, hørte det, og et smil gik uvilkaarlig over hendes ansikt. Hun tænkte: den tørsten hans blir det ikke saa let at slukke. Frøken Evensen la armen om hans hode og støttet det mens hun rakte ham glasset. Saa strøk hun ham bløtt over haaret og panden. Han drak med velbehag og nikket: «Tak skal De ha.»

Pludselig spurte han med dyp, klar stemme: «Hvor stort beløp kom der ind i kassen igaar, frøken Evensen?»

«Fjorten hundrede og tyve kroner og atten øre,» svarte hun prompte.

«Det var lite det,» sa han, «naa ja, det kan vel bli mere idag, og især imorgen det er lørdag.»

Fia stod borte ved døren og lyttet. Hun var meget nysgjerrig og hadde hvert øieblik ventet det forløsende ord. Da hun hørte Iversen ganske tørt og forretningsmæssig spørre efter kassen, blev hun ærgerlig. Hun syntes han var en stor «tromp» av et mandfolk, som slet ikke fortjente en kvindes omhu, langt mindre hendes kjærtegn. Dem kunde sandelig frøken Evensen ha spart sig.

Hun bestemte sig til at gaa og fik fat i hatten og kaapen. Da hun stod i døren, nikket hun og sa ganske kort: «God bedring, Iversen!»

Hun vandret raskt opover «Fyrgangen.»

At hun ikke fik lodset frøken Evensen ind i ekteskapets havn, var harmelig. Hun trodde Iversen hadde været lettere at behandle nu da han var syk og trængte baade pleie og ømhet. Mandfolk er altid medgjørlige under slike omstændigheter. Iversen var en gnier ret og slet, intet andet, det var forklaringen.

Imidlertid hadde hun ondt av frøken Evensen. Hun vilde gjerne hjælpe hende og kom da til at tænke paa maskinmesteren ombord i «Kong Sigurd,» som altid pleiet at si naar noe gik paatvers: «Aldrig gi op!»

Gi det op? Nei nu var hun i krigshumør og lovet sig selv, at Iversen ikke skulde dø i synden, notabene hvis han kom sig.

VII.

Søren Geni hostet saa hele huset ristet. Det var ikke saan almindelig simpel hoste, men en væmmelig indhul, som man kunde tro kom fra en tom tønde.

Gottlieb hadde git ham sit soveværelse og laa selv paa sofaen i «atelieret». Han smørte ham ind med kamfersalve og la paa ham uldkluter, mens Abla ga ham eggepunsj. Denne syntes han var en herlig medicin, naar den bare var riktig sterk.

«Du maa bli med mig ned til doktoren, eller skal jeg faa ham hit? Det gaar sgu ikke an at du ligger her og kreperer like for næsen paa mig,» sa Gottlieb.

«Din næse? Den vilde Cyrano de Bergerac ha misundt dig, men derfor behøver du ikke at stikke den op i mine affærer. Hvad rager min hoste denne verden? Hvis den skulde sprænge mit jordiske hylster, saa vil jeg sandsynligvis bli teatermaler deroppe. Du vet, min storsnutede ven, at jeg kan male himler og skyer og solen enten den behager gaa op eller ned.»

«Ingen kan gjøre dig det efter, Søren,» sa Gottlieb med varme.

«Jo gamle ven, fra atelieret deroppe i himmelens verdensteater utgaar herlige billeder, og naar jeg ser paa dem, blir jeg taus, overvældet.»

Han gik bort til vinduet og saa ut. Veiret var mørkt og truende. Sorte skyer drev ind fra havet for en kuling av sydvest.

«Altid nye dekorationer! Hvilken beundringsværdig teknik og hvilke farver!»

Han blev staaende længe og se paa himmelen, saa slog han ut med haanden og sa:

«Men pyt, det er ikke noen kunst at lage pene billeder med en slik besætning i malersalen!»

Gottlieb stillet sig ved siden av ham. Han saa hvorledes Sørens mørke øine fik en egen underlig glans naar han betraktet de drivende skyer. Pludselig vendte han sig om, la smilende sin haand paa Gottliebs skulder og sa:

«Tror du ikke at paa podiet deroppe sitter Tizian, Rafael, Rubens og Rembrandt og maler, maler, maler! Hele salen forresten er fuld av kunstnere fra alle tider og fra alle land, og allesammen er de fyldt av begeistringens hellige ild! Præktige gamle Gottlieb, tænk om vi noengang kunde komme ind paa det akademiet.»

Han fik et hosteanfald og maatte sætte sig ned. Gottlieb var bekymret for sin ven.

«Har du slitt ondt de siste aarene, Søren?» spurte Gottlieb.

«Livsens ondskap kjender jeg ikke. Menneskene passerer forbi min palet og forsvinder i ørkenen, adjø! Paa vandringen er jeg imellem kommet til en oase, hvor jeg fik melk, honning og kjærlige ord. Livet er deilig du!»

«Har du solgt noen av dine billeder i det siste?»

«De er ikke tilsalgs. Det er kjærlighetsgaver til dem som gir mig et godt smil. Saa vil jeg fortælle dig hvad som hændte mig i forrige uke. Jeg vandret paa min fot nedover dalen. Min palet og mine pensler var min eneste bagage. Lys, luft, sol og al jordens skjønhet bugnet omkring mig. Jeg var verdens rikeste mand. Jeg satte mig ned og malte i herlig ensomhet, indtil en ung kvinde kom. Det var en

aabenbaring av lys og skjønhet, Gottlieb! Hun blev staaende bak mig og se paa mit arbeide.»

«Bestandig skal der staa kvinder bak, hø—hø—hø!»

«Hun var en engel, gamle ven.»

«Naturligvis! Voksne engler er bestandig av kvindekjøn. Har du noensinde set et voksent mandfolk fremstillet som engel?»

«Nei. Men avbryt mig ikke. Først blev jeg ærgerlig og vilde be hende gaa, men da møttes jeg av de blaaeste øine noe menneske har eiet. De var milde som foraarshimmelen, Gottlieb, og dype som oceanet. Hendes haar var blondt, og hendes ansikt friskt som vaarens første blomster.

«Saa vakkert De maler,» sa hun.

«Mot Vorherres mesterverk blegner alt,» svarte jeg og sænket mit blik i det blaa dyp. Hun rødmet. Aa Gud, om jeg kunde ha malt hende i dette øieblik!

Jeg tok frem et lite billede som jeg netop hadde faat færdig, og rakte hende det.

«Ta det, og hvis De synes det er godt, saa gjem det!»

Hun tok imot billedet og vilde løfte sin haand til tak. Jeg grep den og kysset den. Hun trak den hurtig tilbake og saa bedrøvet paa mig. Jeg stod som en synder — — — — —.

Saa viste jeg hende mine skizzer. Jeg bladet nervøst gjennem allesammen.

«De er kunstner,» sa hun, «jeg misunder Dem alt det vakre som De ser, men som vi almindelige mennesker ikke opdager.»

«Jorden er deilig og livet er herlig de faa minutter vi lever,» sa jeg.

«De faa minutter?» sa hun og smilte

«Ja vi lever i minutter, skjønne lille dame, resten av livet blir bare aar, tomme kjedelige aar.»

«Jeg vil gi Dem noe igjen for dette billede,» sa hun.

«Nei, nei, ikke noe mere end det jeg allerede har faat. For mig er et smil fra et godt menneske værd mere end alverdens guld.»

«Hvordan vet De at jeg er god,» sa hun og lo.

«Deres øine lyver ikke. Har De allerede glemt hvad De nys sa, at kunstnere ser det som almindelige mennesker ikke opdager?»

«Ja det var i naturen jeg mente.»

«Naturen er universet, alt som er skapt.»

Hun rakte mig sin haand. Nu kysset jeg den ikke. Jeg bøiet mig ærbødig.

«Hvad er Deres navn, hr. kunstner, og hvor bor De?» sa hun smilende.

«Søren Hangaard er mit navn, og min bopæl er overalt hvor fuglene har sin rede.»

«Jeg skal nok allikevel finde Dem engang. En vakker dag vil De bli overrasket ved at faa en hilsen fra Madeleine — — — —.»

«Madeleine,» hvisket jeg. «Madeleine, faar jeg høre fra Dem?»

«De kan da skjønne at jeg ikke kan være Deres skyldner i hele mit liv.»

Hun tok mit lille billede og holdt det op foran sig i solen. Jeg fik tid til at studere hendes ansikt. Hver linje. Haarets lyse farve, alt — — — — undtagen øinene, de kan ikke males, Gottlieb.»

«Deres billede er skjønt,» sa hun omsider, «jeg vil komme til at holde saa av det.»

Hun nikket til mig og forsvandt bortover veien.

Jeg la sammen mine malersaker, jeg kunde ikke arbeide mere den dag.»

«Hø—hø, aa du træffer hende nok igjen engang,» sa Gottlieb.

«Aa nei du, det er ikke værdt. Et slikt syn varer kun sekunder. Det maa ikke vare længer. Hvor-

ledes vilde det gaa om et fata morgana blev spikret fast paa himmelen?»

«Aa det kom vel ogsaa snart til at virke kjedelig, hø—hø!»

Søren sat en stund stille i dype tanker. Gottlieb sa ikke mere. Han vilde ikke forstyrre ham.

Saa kom Abla ind med rykende varm eggepunsj. Søren sprang op, og hans øine fik et spøkefuldt glimt. Hele hans ansikt lyste mot hende.

«Istedenfor Madeleine vil jeg male dig! Hun er vaar, du er høst — jeg vil forevige dig!»

«Ha—ha—ha, det er nok forsent det, hr. Hangaard. Hadde jeg været ung, saa kunde det kanske ha spøkt,» svarte hun.

«Aa høststemningen kan være vakker, ikke sandt Gottlieb?»

Gottlieb nikket, men Abla svarte raskt:

«Ellers mange tak, men jeg har nok av høststemning med gikt i alle lemmer. Uf, det er leit at bli gammel.»

«Du skulde været malt da du var ung, Abla!» sa Gottlieb.

«Aa langtfra. Pen har jeg aldrig været, og gift er jeg heller ikke blit; men det har gaat bra som det er ogsaa.»

«De synes livet er deilig, ikke sandt Abla?» ropte Søren. Han drak punsjen og nikket til hende.

«Jo det er sikkert. Jeg har hat mye hygge og morro i min tid,» sa hun.

«Hurra! Saa er vi to kolleger, Abla. Leve livet!» Han omfavnet hende og klemte hende ind til sig.

«Nei disse mandfolkene, de blir naa aldrig voksne heller,» sa hun og forsvandt ut i kjøkkenet.

Gottlieb gik til byen. Han syntes ikke det var forsvarlig at la Søren gaa der uten doktorhjælp. Noe galt maatte det være med ham, saa mager og blek

som han var, og denne ækle hosten vilde jo heller ikke gi sig.

Han gik op kleven for at træffe doktor Kröger. Doktorboligen laa brunmalt og trist, indeklemt mellem to berghammere, saa man kunde tro den vilde gjemme sig bort.

«Det huset ligner en hare som vil gaa i berg,» tænkte Gottlieb da han stod ved haveporten og saa opover.

Paa den ene side av veien op til huset løp en høi spiræahæk. Den var velstelt og klippet. Forresten var hele haven et vildnis. Et par gamle jordbærsenger laa uskjøttede og visne.

At hækken var blit saa pen, kom av at doktoren gratis hadde reparert øinene til Marthe gravkone og git hende et par briller atpaa. Sin taknemmelighet kunde hun ikke vise bedre end ved at stelle litt i haven. Hun hadde klippet hækken.

Gottlieb gik opover mot huset. Han hadde ikke været der paa lang tid, og syntes det saa forfaldent og forsømt ut altsammen.

Huset hadde ikke været malt paa flere aar. Den brune farven var blit endda mørkere og tristere. Paa uthustaket var flere taksten blaast væk. Ingen nye var kommet istedet.

Det var pakkende fuldt i venteværelset. Kröger var landskjendt for sin dyktighet, og alle mennesker i Strømsund og rundt i distriktet ansaa ham for en sand mirakeldoktor. Hertil kom at han aldrig tok mere i betaling end 2 kroner «pr. snute», om det var rike eller fattige. Mange tok han intet av.

Han var beryktet for sin optræden overfor patienterne. Noen sa at han var «grov og ubehøvlet», andre at han var «hensynsløs og uforskammet,» men alle erklærte som et undskyldende moment at han var likedan mot alle, enten de var høie eller lave.

Kjøbmand Iversen var blandt dem som sat og

ventet. At han var kommet sig saapas, det hadde han doktor Kröger at takke for. Ja naturligvis ogsaa litt frøken Evensen; men derfor var hun ogsaa blit betænkt med et ekstra gratiale. Han fulgte altid den regel straks at skvære op enhver konto.

Iversen hadde for længe siden opdaget hvordan han skulde omgaaes doktor Kröger. Det nyttet ikke at la ham faa lov uten videre at bruke sig. Man maatte, selv om man følte sig underlegen i diskussionen, se at bite fra sig saa godt man kunde.

Da han idag kom ind paa doktorens kontor, sa denne:

«Det var da morsomt Iversen at se Dem paa benene, ikke paa støvlerne.»

Iversen visste ikke riktig hvordan han skulde veksle denne let tilslørede grovhet, men da han hadde pustet godt ut, sa han:

«Aa det er nu et faktum med modifikation dette med benene. Det er vel ikke farlig, doktor?»

«Farlig? Hm! Har De ikke hørt at det ringer tre ganger ombord i vestlandsbaaten før den gaar?»

«Jo,» sa Iversen saktmodig, «det har jeg da hørt.»

«Nu har det ringt første gang. Anden gang tar de landgangen. Endnu er det kanske anledning til at hoppe iland, men tredje gangen maa De være med enten De vil eller ei.»

«Jeg kan ikke netop si jeg har lyst til at reise for godt endnu,» sa Iversen; «jeg har jo ganske meget som jeg skulde ordne.»

«Reparere mener De vel?» avbrøt doktoren.

«Den reparationen behøver doktoren ikke at bry sig med. Hvis De bare kan faa mere liv i benet mit, skal jeg klare alt det andre selv.»

Iversen begyndte at bli ærgerlig. Doktor Kröger smilte; han likte at folk hug litt igjen.

Iversen gik, men det varte noen tid før han fik

paa sig tøiet. Han kunde derfor ikke undgaa at høre hvad doktoren sa til jordmoren, madam Ek, som var 83 aar. Hun klaget over at hun holdt paa at miste synet.

«Aa De har sgu set nok i Deres tid mor; De behøver ikke at se mere.»

Iversen skyndte sig at forsvinde. Det var ikke godt at vite hvilken «paaskrift» han kunde faa.

Gottlieb var gaat ut i haven. Han vilde ikke sitte i det kvalme venteværelset.

«Kan du tænke dig noe værre end et slikt venteværelse hos en doktor?» sa Gottlieb til Iversen.

«Nei,» sa denne, «bare synet av alle disse syke menneskene kunde bringe en humorist til at graate.»

«Du har da noe igjen av humøret dit, Iversen!»

«Ja litt er der igjen, Bramer, men jamen er det tyndt.»

«Efterpaa kommer tyndtøl, sier ordsproget,» sa Gottlieb.

«Det var ingen sak fik jeg det. Nei far, melk, melk, melk. Jeg som ikke har smakt melk siden jeg var et aar gammel, og nu er jeg to og seksti.»

«Det gaar nedover med de gamle guder,» sa Gottlieb.

«Især blir det skidt med Bacchus,» sa Iversen leende idet han sa farvel og vandret ned klevene. Han trak det venstre benet litt efter sig naar han gik.

Det var som dette venteværelset aldrig skulde bli tomt. Uavladelig, med irriterende lange mellemrum, kom der ut folk — en halt kone, en halvblind mand med blaa briller, en gut med armen i bind.

Alle hadde bare én tanke: at bli frisk! De trodde paa doktor Kröger. Fra det mørke kjedelige huset skulde hjælpen komme. Naturligvis maatte Vorherre ogsaa hjælpe til; men Kröger var nu den som var mest i deres tanker og i deres haab.

Gottlieb gik op og ned langs spiræahækken. Frem

og tilbake, mens alverdens daarligdom likesom hinket og famlet sig forbi ham.

Pludselig hørte han hestetramp. Det var en sjeldenhet her oppe i klevene hvor veien var baade smal og brat.

Han gik hen til porten og blev staaende forbauset. Nede i bakken saa han de fete, sorte vognhestene fra Bjarke slaa skoene i sten saa det gnistret. Han saa at de svære kroppene la sig med hele sin tyngde i sælerne for at faa kalesjevognen opover. Det var det gamle kjøretøi, som hang i store staalfjærer og gynget paa sig naar man kjørte.

Han saa sin svigerinde fru Elenore Bramer sitte alene inde i vognen.

Gottlieb gik tilbake og ind i haven. Hvad skulde hun hos doktor Kröger? Specielt efter deres kontrovers forleden. Dette var ham uforstaaelig.

Vognen stanset utenfor, og Gottlieb gik bort til den.

«Gottlieb, du her?» sa hun forbauset.

«Litt skrøpeligheter er der overalt, ærede svigerinde, hø—hø.»

«Du ser da bomstærk ut!»

«Jeg har en ven hos mig som er syk,» sa han.

«Har du plads i det lille huset dit? Jeg trodde ikke der fandtes gjesteværelse.»

«Plads? Aa bevares, der er overflod. Han ligger i mit soveværelse og jeg paa en sofa i atelieret.»

«Jeg maa si du er opofrende.»

«Intet offer er for stort naar man bare har følelsen av at gjøre godt,» sa han alvorlig.

«Nei kanske det,» sa hun likegyldig; «men tror du doktoren tar imot nu?»

«Jeg har ventet 1 time, og endda er der noen igjen derinde.»

Han pekte mot døren til kontoret. Der kom netop ut en mor med et barn ved haanden. Det var fuldt av saar i hodet. Gule og grønne skorper.

«Uf, men dette er fælt,» sa hun.

«Det er livet, Nore. Saa du moren? Hendes ansikt lyste av glæde fordi doktoren hadde git hende haab.»

«Stakkars mennesker,» sa hun.

«Sig ikke det! Hun er glad fordi hun kan hjælpe sit barn, og blir det friskt, vil livet straale mot hende i fuldendt lykke.»

Det saa ikke ut som fru Bramer var enig. Hun gik ut av vognen og fulgte med Gottlieb op gjennem haven.

Da de kom til de vanrøktede jordbærsengene, stanset hun og sa:

«Der er nok ingen ordnende haand her.»

«Du vet vel det. Hans ektehustru viste sig at være uekte, hø—hø.»

«Jeg har ikke hørt det. Vi hører idetheletat intet paa Bjarke; vi har nok med os selv.»

«Det burde dere ikke ha,» sa han.

Hun saa op litt forbauset, men fulgte sin vanlige taktik at late som om hun ikke hørte det.

Endelig kom den siste ut. Det var en ganske ung fyr. Straahatten med blaat baand om pullen bar han paa «halv snur». De smaa sorte mustasjer strøk han op. Han var svært elegant, lyse klær, kulørt skjorte og knaldende rødt slips.

«Nu er det Deres tur,» sa han muntert til Gottlieb og pekte paa døren.

«De er nok svært glad ved at komme ut,» svarte Gottlieb.

«Hurra! Jeg er frisk som en fisk. Prrrræktig kar den doktor'n. Imorn drar jeg til Amerika, tra—la—la—it—tjo,» jodlet han paa veien nedover.

«Det er godt at der fins noen glade mennesker heroppe,» sa fru Bramer.

«Aa der er mange glade i verden naar vi bare faar øie paa dem,» svarte Gottlieb. Idetsamme kom doktor Kröger frem i døren for at stænge.

«Aa er det endda flere som vil ind? Goddag fru Bramer, goddag Gottlieb. Vær saa artig kom ind!»

«Du kan gaa ind først, Nore. Jeg ser hestene dine begynder at bli utaalmodige, de skraper i bakken. Mine apostelhester har ikke noe hastverk, hø —hø!»

«Tak kjære Gottlieb. Det er snart gjort, det er kun et øieblik jeg skal bry doktoren.» Hun gik ind.

Doktoren bad hende ta plads. Han betraktet hende nøie gjennem de skarpe briller.

«Er fruen patient?» spurte han omsider.

«Nei ikke netop det. Men opriktig talt saa plikter jeg at gi doktoren en liten forklaring.»

«Gi mig forklaring? Det er vist overflødig, frue!»

«For mig er det ikke overflødig, doktor, hvis De vil ofre noen minutter av Deres kostbare tid paa mig.»

«Med glæde frue. Jeg lytter og tier foreløbig.»

«De tror vist jeg er haardhjertet?»

«Opriktig talt ja,» sa han.

«Fordi jeg ikke vilde la den lille gutten faa beste forpleining paa sykehuset?»

«Det er ialfald et træk i diagnosen, frue.»

«Tror De Vorherre har git os penger for at være ødsle, doktor?»

«Ja naar det gjælder at lindre nød, især overfor barn.»

«Andres barn ogsaa?»

«Naturligsvis.»

«Hvorfor har da Vorherre git os mennesker som alle jordens skabninger denne sterke kjærlighet til vort eget avkom, ikke til andres?»

«Det maa Vorherre vite, frue.»

«Vel. Vi kjæmper først og fremst for vore barn, verner om dem, pleier dem og skraper sammen det vi kan av jordens goder, for at de skal faa det godt. Skal jeg forsøke at kvæle denne naturdrift?»

«Fruen vil ind paa den sociale revolution?»

«Aa den gaar sin gang noksaa jevnt, og vi har vel snart et ideelt demokratisk samfund,» sa hun.

«Tror ikke det frue. Der var engang en franskmand som sa, at frihet, likhet og broderskap i al evighet kun vil findes et sted.»

«Naa, hvor er saa det paradis, doktor?»

«Paa kirkegaarden.»

Der blev en kort pause, saa fortsatte han:

«Alt bunder i materialisme og misundelse. To nydelige tvillingsøstre! De vanker overalt i de høie saler og i de lavloftede stuer. Jeg gaar paa jakt i vort lille samfund for at finde en fredlyst plet hvor materialismen ikke har besat menneskene. Til dato har jeg ikke kunnet finde dette paradis.»

«Det ser ikke ut til at De heller, kjære doktor, er kommet et skridt videre i løsningen av problemet?»

«Nei frue, hvem har sagt det? Jeg tror det gaar os som det gik en bekjendt professor. Han hadde engang skrevet en uhyre dypsindig avhandling, og da han var færdig mumlet han tilfreds: «Dette verk kan kun to forstaa: Vorherre og jeg.» Men da han læste det igjennem paanyt, klødde han sig i kalotten og sa stilfærdig: «Nu er det nok bare én som forstaar det!»

«Jeg trodde ialfald at jeg skulde faat litt oplysning hos Dem, doktor, som er saa streng mot menneskene!» sa hun og smilte.

«Hadde jeg makt, skulde jeg være strengere,» svarte han og bukket.

Der blev en lang pause.

Han forstod at hun hadde noe paa hjertet, noe som hun kviet sig ved at komme frem med.

Hun saa sig sky omkring i værelset. Pludselig fôr hun sammen: Oppe paa et høit skap i det ene hjørnet laa et kranium ved siden av et gammelt

hattefuteral. Formodentlig var det ganske tilfældig blit lagt derop. Ved første øiekast fik man det indtryk at det gjemte sig bak futeralet, og nysgjerrig tittet frem.

Han la merke til hendes overraskelse og reiste sig.

«Den gamle herre derborte generer kanske fruen?» Han puffet til kraniet. Det trillet saa langt ind at det blev usynlig.

«Jeg fik det av Marthe gravkone for en tid siden. Det er et meget pent eksemplar,» bemerket han likegyldig og satte sig ned igjen.

«Det er uhyggelig,» sa hun næsten hviskende.

«Memento mori, frue!» smilte han mot hende og la de aapne hænder foran sig paa bordplaten.

«Uf ja,» svarte hun og trak kaapen tættere omkring sig.

«Naturligvis er ikke døden noen behagelig ting at tænke paa. Den er nu imidlertid et faktum som vi ikke kan komme forbi.»

«La os snakke om noe andet, doktor,» sa hun og reiste sig raskt op.

Litt efter fortsatte hun i en ganske almindelig tone:

«Min kjære svoger Gottlieb gaar derute og venter, jeg har aldeles glemt ham. Riktignok er han en taalmodig mand, men der er jo en grænse! Imidlertid har jeg ikke endnu kommet til at nævne den egentlige hensikt med mit besøk idag paa grund av vore dypsindige livsbetraktninger.» Hun lo med en egen kort latter, omtrent som man med en kniv slaar paa en tallerken.

«Vil doktoren være saa venlig at melde til sykehusets bestyrelse, at jeg i fremtiden er villig til at yde ti fripladser til mennesker som trænger det. Beste forpleining selvfølgelig.»

Doktor Kröger bukket. Han saa et øieblik paa hende og sa:

«Det skal være mig en glæde at melde dette. Vi begynder at møte hinanden, frue.»

«Det faar tiden vise, hr. doktor,» hun rakte ham haanden til farvel. De to sorte stod og trampet ute ved porten.

«Undskyld at du har ventet, kjære svoger,» sa hun til Gottlieb, «men jeg hadde forretninger med doktoren, de maatte ordnes idag.»

Hun lænet sig tilbake i vognen og kjørte hjem til Bjarke.

Kröger la ikke merke til at Gottlieb kom ind. Han sat aandsfraværende og saa ut av vinduet.

Gottlieb gik bort og slog ham paa skulderen.

«Er det min svigerinde som har bedaaret dig, eller hvad er i veien?»

«Naa er du der? Jeg hadde glemt din tilværelse. Er du syk?»

«Nei, men hvordan er det med min svigerinde?»

«Jeg indlater mig ikke paa at meddele noe om mine patienter.»

«Hun er altsaa patient, hø—hø.»

«Paa en viss maate ja. Men hvad vil egentlig du?»

«Jeg har en ven hos mig i besøk. Han hoster og er klein, synes jeg.»

«Hvad er han?»

«Maler, uhyre begavet du.»

«Selvfølgelig. Hvad gjør han hos dig?»

«Det kan da vel være dig det samme!»

«Nei. Skal jeg reparere manden, maa jeg ha forutsætningene.»

«Foreløbig hviler han ut og prøver at komme til kræfter.»

«Hm — maler, begavet, hoster og hviler sig ut hos sin velgjører Gottlieb Bramer.»

«Han er et geni, Kröger! Større end noen aner. Du skulde se hans billeder.»

«Jeg skal komme over og se paa hans lunger.»

«Om ti aar vil Europas gallerier slaas om hans verker.»

«Min kjære Gottlieb Bramer, arveprins til Bjarke og andet skrap, du er og blir verdens mest naive mandfolk! Har du fremdeles denne bergfaste tro paa menneskenes fortræffelighet?»

«Hvorfor skulde jeg ikke ha den? Alle mennesker har jo været hyggelige mot mig, hø—hø!»

«Din svigerinde ogsaa?»

«Mennesker sa jeg,» ropte Gottlieb og la sin haand paa bordet med et klask.

Doktor Kröger fortsatte uten at foretrække en mine:

«Du har altsaa ikke ellers følt dig skuffet over menneskenes daarlighet?»

«Menneskenes daarlighet? Nei den har jeg ikke set noe til. Jeg skal si dig en ting, Kröger, og det er at jeg har lappet sammen min egen katekismus. Det første bud i den lyder saalunde: Se glad ut, saa glæder du dine venner, hø—hø!»

«Og ærgrer dine fiender,» avbrøt doktoren.

«Jeg har ingen fiender, Gudskelov,» svarte Gottlieb.

«Du maa være en lykkelig mand.»

«Ja jeg er det. Bare denne livrenten hadde været dobbelt eller kanske firedobbelt saa rummelig, saa skulde jeg ha ropt: Gloria, Gloria, Gloria. Ja du husker i vore studenterdage var det fryderopet, specielt hver gang der kom remisser fra Bjarke, hø—hø—hø.»

«Da følte vi os rike, Gottlieb. Husker du naar de pengene kom, saa gik altid tre av os ned til «Engebret» og bestilte seks biffer med øl og dram, Det kaldte du for Bjarkemaal, ha—ha—ha!»

Gottlieb studset. Paa mange aar hadde han næsten ikke hørt Kröger le. Bare som et skysløret solstreif hadde engang imellem et sarkastisk smil gaat over hans ansikt.

«Det var en lykkelig tid,» la han sakte til.

«Saa lykkelig kan vi være bestandig, hvis vi bare tar livet som det er,» sa Gottlieb.

«Dine saakaldte økonomiske bekymringer har du grunden bestandig hat, Gottlieb. Jeg husker at du ret som det var skrev hjem til din far og sa at du led av næringssorger!» Han lo igjen hjertelig.

«Det var et faktum naar saa mange skulde leve høit paa det faderlige subsidium, hø—hø.»

«Ja du delte broderlig med os, det er sikkert.»

Gottlieb var det eneste menneske som kunde faa tød op doktor Kröger, især naar de kom ind paa studenterdagene. Mangfoldige ganger hadde Gottlieb invitert ham over til sig, men altid forgjæves. Doktor Kröger holdt sig borte fra verden og al selskabelighet. Der hadde ikke været gjester i hans hus paa mange aar, og alle visste at han ønsket at leve som eremit. De fleste kjendte grunden og respekterte den.

Noe kvindelig tyende satte ikke sin fot indenfor hans dør. En gammel døvhørt sjømand, som hadde været stuert ombord i Amerikabaatene, var hans major domus. Han het Martinus, men kaldtes kun for Tinus. Han var en geschäftig fyr, hvis lille skikkelse vimset rundt og var i stadig aktivitet.

Han hadde smaa guldringer i ørene, opstoppernæse og en dot rødlig bukkeskjæg paa haken.

Tinus kastet ikke bort tiden med snak. Helst sa han bare «ja da» og «nei da» eller «allright» og «to be sure.» Han var nemlig stolt av at han kunde engelsk fra den tid han var med Amerikabaaten.

Han sa nødig folk imot. Det hændte imellem naar det var et riktig svineveir med regn og storm, at doktoren for at prøve ham kunde si:

«Det er pent veir idag?»

«Ja da, pent veir blir det nok, to be sure,» svarte Tinus.

Da Gottlieb hadde sittet en stund og skulde til at gaa, sa Kröger pludselig:

«Kan du ikke bli her idag og ta dit brød hos mig. Tinus rigger nok til noe spiselig for os.»

Gottlieb kunde ikke skjule sin overraskelse.

«Vil du begynde at leve selskabelig? hø—hø.»

«Det er rimelig at det gaar litt rundt for dig. Til dato har jeg hat liten lyst til at omgaaes menneskene uten som læge. Dine hjertestrenger klinger, mens mine er slitte og slappe. Imidlertid har du rørt ved diskanten gamle ven, og fremkaldt en spæd tone; derfor vil jeg gjerne ha dig hos mig iaften.»

«Javist vil jeg, du kan da skjønne det. Men — kan du ikke først følge mig over til geniet? Du faar prøve paa at reparere ham.»

«Jo gjerne det. Men før vi gaar maa jeg forberede Tinus paa den store begivenhet at et menneske skal spise hos os. Du kan være sikker paa, at han blir likesaa forbauset som du!»

Doktoren forsvandt. Et øieblik efter kom han tilbake, og de to venner gik sammen nedover til færgestedet.

Tinus skjønte ikke noe av dette. Nu hadde «vi» levet i fred og ro i syv aar uten noen indblanding av fremmede. Kanske det herefter blev «gastrering og indrøkk» av alleslags mennesker. Skulde det hænde, vilde han se at faa igjen pladsen paa Amerikabaaten. Ja da!

Han gik ned til byen for at kjøpe mat hos «Delikatessa». Doktoren hadde befalt ham at faa fat i noe «ekstra godt».

Da han kom ind i butikken, traf han kjøbmand Iversen, som var svært optat med at finde frem det beste som fandtes. Nu da han var nødt til at sløife burgunderen, maatte han se at skaffe sig andre nydelser.

Han blev overrasket, da han saa at Tinus gjorde saa store indkjøp, og sa:

«Men kjære dig Tinus, skal dere ha selskap?»

«Ja da, vi skal ha selskap.»

«Skal doktoren ha fremmede?»

«To be sure, han skal ha fremmede.»

Mere fik han ikke ut av Tinus, og han blev nysgjerrig efter at faa vite hvad som kunde være foregaat oppe hos doktoren, siden han nu opgav sit eremitliv.

Han skulde vel aldrig tænke paa at gifte sig igjen? Aa nei, saa enfoldig kunde han vel ikke være efter den prøven han hadde gaat igjennem. Iversen gik hjemover i dype funderinger.

Naturligvis blev det i længden svært ensomt for doktoren. Nu var han, Iversen i samme stilling. Han turde ikke længer be vennerne komme til sig, Den fristelsen maatte han ikke utsætte sig for. Han hadde været inde paa den tanke at gifte sig med frøken Evensen. At hun vilde ha ham saa gjerne som hun vilde leve, det var der ikke tvil om. Men for det første var hun saa skindmager at man kunde skjære sig paa hende, og for det andet og væsentligste kunde han ikke undvære hende i kassen. I disse og lignende betraktninger blev han avbrutt ved at møte Fia.

«Nei saa morsomt at se Dem saa kry igjen, Iversen,» ropte hun mot ham.

«Aa kryheten skal vi ikke snakke høit om fru Stolz.» Han ristet paa hodet og talte i en saktmodig og stille tone, saa Fia begyndte at lure paa om han var paa «omvendelsens vei».

«Det benet klarer sig nok. De skal jo ikke være telegrafbud, Iversen,» svarte hun mildt og med et lite smil.

«Jeg faar takke Gud at jeg er blit saavidt bra,» sa han.

Fia var ikke længer i tvil. Denne siste uttalelse hadde et anstrøk av gudelighet som burde utnyttes. Hun bestemte sig derfor til at prøve ham litt.

«Ja Iversen, De maa takke Gud og frøken Evensen. Hvis ikke hun hadde staat Dem bi, tror jeg ikke De vilde klart Dem ut av dødens dal.»

«Javist, frøken Evensen var særdeles opofrende.»

«Hun var som den barmhjertige samaritan i ørkenen. Ja De husker nok hvad som staar i bibelen?»

«Jo — ja — jo naturligvis,» svarte Iversen usikker.

«Han tok en læderflaske med vand — —,» fortsatte Fia.

«Vand?» avbrøt Iversen.

«Eller kanske det var vin — — og vædet hans læber. Efterpaa spurte han om han ogsaa fik lov til at gi hans kameler at drikke.»

«Nei min kjære fru Stolz, det var Rebekka og ikke samaritaneren som tænkte paa kamelerne.»

«Det blir akkurat det samme, Iversen, for frøken Evensen har sandt for dyden været mere for Dem i denne tid end baade Rebekka og kamelerne, det kan jeg bevidne som var tilstede.»

«Tror De kanske at jeg ikke har paaskjønnet det?» sa Iversen hvast; han gav op al saktmodighet og blev ærgerlig.

Fia var saa ivrig at hun ikke la merke til det, og fortsatte i samme dur:

«Naturligvis har De paaskjønnet hende, Iversen, det skulde bare ogsaa mangle! Men der er mange maater at paaskjønne næstens kjærlighet, godhet og barmhjertighet paa. Det er ikke bare ved det jordiske mammon at hjerterne glædes. Aa nei Iversen, man skal omgaaes hverandre i tro, haab og kjærlighet. Hun, frøken Evensen mener jeg, har haabet, De Iversen har troen og begge kan finde kjærligheten.»

Fia syntes dette var saa vakkert sagt at hun fik vand i øinene og maatte tørre sig med snippen av sit lommetørklæ i øiekrokene.

Iversen følte sig ikke et spor bevæget, tvertom, han blev mere og mere sint over dette utilslørede attentat paa hans frie selvbestemmelsesret.

«Hvad er det De egentlig mener med dette, fru Stolz?»

«Jeg vil gjerne si dere begge det forløsende ord, Iversen.»

Han stanset og saa hende skarpt i øinene, mens han med dirrende stemme skrek:

«Pas De Deres egen forløsning oppe paa fyret De mor, saa skal jeg passe min hernede i Storgaten. Adjø.»

Han humpet saa fort som hans daarlige ben vilde tillate det, nedover gaten, og brummet for sig selv: «Fan til fruentimmer ogsaa.»

Men Fia blev staaende og se efter ham. At hendes andet forsøk paa at berede veien for frøken Evensens lyksalighet skulde ende slik, det baade overrasket og bedrøvet hende. Hun syntes at hun hadde talt baade kjærlig og yndefuldt, saa ethvert menneske skulde blit bevæget: «Jamen er den gnieren tør som havrehalm, men jeg skal terske ham ved næste anledning.»

Hun trak skjørtene godt op og skyndte sig hjem til fyret.

VIII.

Om aftenen lyste det i alle doktor Krögers stuer saa folk som bodde i husene nedenfor, kom ut og saa op forundret. Det var merkelig hvor koselig det blev i hele kleven. Doktorboligen laa jo altid kulsvart hele vinteren mellem de to berghammerne. Bare fra det ene vinduet i kontoret lyste det altid til langt paa nat, saa folk ofte spurte hverandre: «Naar sover den manden?»

Tinus vimset frem og tilbake mellem spisestuen og kjøkkenet. Det klirret i glas og tallerkener. Doktor Kröger kom selv fra kjelderen med to støvete flasker, som han satte fra sig paa bordet. Paa en hylde ved ovnen var placert et helt «batteri».

Gottlieb saa gjennem døraapningen paa alt flaskeforet, i sit stille sind regnet han ut, at det var nok til at slukke tørsten i en hel Goodtemplarloge! Samtidig opdaget han at der var dækket til tre personer. Han kunde ikke begripe hvem tredjemand skulde være, men spørre vilde han ikke. Best at late som ingenting.

Han tænkte paa alle de muntre ungkarsgilder han hadde været med paa i dette huset, dengang da Kröger var kommet til byen for en 10—12 aar siden. De sluttet sjelden før ut paa mornkvisten, og da pleiet doktoren til avsked at faa noen kraftige hurraer, som vækket hele nabolaget. Det var en hyggelig tid; men pludselig blev det slut da Kröger giftet sig for syv aar siden. Fra det øieblik laa doktorboligen som en lukket bok for alverden.

Vennerne forstod intet; men byens sladrekjærringer hadde stof for et helt aar. Alle hadde set den unge, vakre konen som han kom hjem med. Noe større lykkelig var hun vist ikke, for ned i byen kom hun omtrent aldrig, og de faa ganger hun gik forbi husene i kleven, var der ikke et smil at opdage i det lille bleke ansiktet. Han holdt hende næsten som i fængsel; man sa at han var ræd for at noen skulde komme og ta hende fra ham! Tilslut rømte hun sin vei.

Litt efter litt stilnet sladderen. Stoffet var utnyttet, og snakket døset hen. Doktoren levet i huset oppe mellem de to berghammerne stille og ensomt.

Gottlieb gav sig til at rusle rundt i stuerne mens doktoren ordnet alt til middagen. Det var rart at komme tilbake efter saavidt mange aars forløp. Møblerne var en blanding av nyt og gammelt. Han kjendte igjen Krögers ungkarsinventar. Der stod en sofa som kunde trækkes ut til seng, og et mahogny pipebord med sølvbeslagne merskumspiper fra forrige aarhundrede. Det var arvegods efter hans far presten. Gottlieb maatte smile naar han tænkte paa at de piperne var de eneste værdigjenstande Kröger hadde at pantsætte, naar han i deres «studietid» skulde reise penger i en fart!

Der fandtes noen sterke skindmøbler med makelige lænestoler i den største stuen. En stor kleberstens peis fyldte det ene hjørne. Alle borde var fulde av medicinske bøker og tidsskrifter.

Inderst var et mindre værelse med blomsterkarnap ut mot haven. De vakre hvitlakerte møbler med silketræk stak underlig av mot de øvrige rums tarvelige indbo.

Paa væggene hang vakre billeder, deriblandt en pastel som forestilte en liten pike med noen merkelig dype, drømmende øine. Det var likesom de saa

ind i sjælen paa tilskueren. Haaret laa i smaa bølger frem over tindingerne.

Nedenunder dette billede hang en «Bryllupssang» indrammet i en kunstfærdig utskaaret træramme. Den var øiensynlig forarbeidet med stor omhu og med megen taalmodighet av en dilettant i løvsagsarbeide.

Gottlieb læste:

Til Bruden

— — — — — — — — — — —
Spred dine vinger, løft dem til flukt
ind i det ukjendte blaa,
over dit hode nu hvælver sig smukt
alt hvad i drømme du saa!
— — — — — — — — — — —

Da han kom til ovenstaaende linjer, gled der et bredt smil over hans ansikt og han mumlet: «Spred dine vinger, løft dem til flukt, hø—hø! Der gaar imellem trold i ord.»

Borte i blomsterkarnappet stod et sybord. Det var som de almindelige av nøttetræ. Han lettet paa laaket og saa sneller, naalebrever og smaa tøilapper ligge som om de var lagt ned igaar. Et lite hvitt lommetørklæ laa paa den ene side. Gottlieb tok og saa paa det. I det ene hjørnet var brodert «Eline.» «Hun het nok saa,» sa Gottlieb og la det tilbake paa sin plads, hvorefter han varsomt slap igjen laaket.

Kröger aapnet døren til spisestuen. Alle lys var tændt derinde, og paa bordet stod en stor sølvbolle med blomster.

Med en haandbevægelse sa han smilende: «Der er servert — — — vær saa god! Du undskylder nok at jeg likesom kongen tar dronningen tilbords?»

Han tok sin hustrus billede fra skrivebordet og satte det ved den tredje kuvert idet han høflig bukket.

Gottlieb lo. «Hø—hø—hø. Dette er da et underlig paafund Kröger.»

«Jeg har ført hende tilbords hver dag i alle disse syv aarene. Jeg liker ikke at spise solo. Vi har levet udmerket sammen. Konversationen har riktignok været litt einstønig, men Herregud, det har gaat bra det ogsaa. Det er saamen ikke alle ektefolk som kan si at de har sittet ved samme bord i syv lange aar uten at ha vekslet et uvenlig ord! Ha—ha—ha!»

«Men dette er ikke normalt,» sa Gottlieb alvorlig.

«Det normale er kjedelig, Gottlieb. Hadde alt forløpet normalt, saa vilde jeg nu ifølge naturens saakaldte vise orden været en halvfet pater familias med fem barn og hun en helfet matrone. Ved frokostbordet vilde hun selvfølgelig ha optraadt i en falmet rød morgenkjole og broderte tøfler, samt underholdt mig med prat om smørpriserne og skomakerregningerne for de to ældste gutter. Ideelt ikke sandt? Nei min kjære ven, ved Vorherres vise styrelse, la os for al del holde krampaktig fast paa den, blev jeg itide slængt ut av den ekteskabelige kurvtrille. Jeg fik noen skrammer, men bjerget livet.»

«Aa skrammerne har nu ikke været saa ganske smaa.»

«Alt er relativt, det maa som min ven assuranceagenten sier «staa i forhold til risikoen», ha—ha—ha. Du har aldrig sat dig op for at kjøre, Gottlieb, du har trasket den støvete landeveien ret fremover, den er farefri og kjedelig. Men vi glemmer rent at fukte vort venskap — velkommen tilbords! Skaal.»

Kröger fortsatte med at ironisere over sin ekteskabelige lyksalighet. Gottlieb kunde ikke forstaa andet end at vennens tankeliv i denne specielle retning var en ugrei hespel, som det vilde ta baade tid og taalmodighet at faa klaret op.

Han hadde ondt av Kröger, og lovet sig selv at han vilde forsøke at hjælpe ham over dette. Især følte han at den indbydelsen idag var som en bøn om redning, en haand som strakte sig bedende mot ham.

I sin ensomhet vilde Kröger komme til at synke mere og mere under, hvis han ikke blev hjulpet. Hans lekende vid var i grunden bare nødsskrik.

Foreløbig fandt Gottlieb det heldigst at anslaa den samme fandenivoldske tone som Kröger selv anvendte. Senere kunde det forhaabentlig gaa an at faa «penset ham over paa normalsporet». Han slog derfor paa sit glas og sa høitidelig:

«Maa jeg saa ha den ære at utbringe fruens skaal, hø—hø—hø!»

Kröger studset. Han faldt et øieblik ut av rollen og blev sittende og se ret frem for sig. Han likesom lette efter noe med øinene. Gottlieb la merke til det og tok det som et godt varsel. Imidlertid varte det kun et par øieblikke, saa sprang han op og ropte med lysende øine:

«Bravo! Fruens skaal! Hun leve!» Han bøiet sig galant mot fotografiet og sa saa henvendt til Gottlieb:

«Skaal gamle ven, du er en kavaller av den gamle skole. Men se paa hende, er hun ikke skjøn? Har du set slike øine?» Han tok billedet og betraktet det længe og ømt. Pludselig satte han det bort idet han likegyldig og nonchalant sa:

«Er det ikke forunderlig at al den herlighet skulde dumpe ned paa mig, som igrunden aldrig har betraktet menneskene som andet end anatomiske præparater.»

«Kanske det var grunden til at hun blev kjed av dig? Hø – hø—hø.»

For anden gang blev Kröger sittende taus og stirre. Det varte imidlertid ikke længe før hans an-

sikt skiftet uttryk. De tynde læber formet sig til et smil, og han sa spøkende:

«Aha, du tror kanske at mit ekteskap kunde gi stof til en komedie? Jeg den tørre videnskapsmand som glemmer det unge blod? Aa nei, nu skjøt du bom — — — men vi drikker jo ikke! Jeg har sat frem mine overaaringer for at de ikveld skal avgaa ved en salig død.»

Han tok en av de gamle støvete flasker og betraktet den interessert fra alle kanter.

«Old port 1839. Den har jeg faat av en taknemmelig patient, en gammel skibsreder som jeg pustet liv i. Det var sgu ikke noe at være taknemmelig for. Manden hadde været tifold heldigere om han hadde forduftet den gang, for da var han velstaaende med portvin fra 1839. Nu senere er han blit fant, og hans eneste omgangskreds er næringssorger. Skaal min ven!»

Han tømte et glas portvin. Saa tok han flasken og forsøkte at blaase væk noe av støvet; men det var saa gammelt og tykt at det rørte sig ikke.

«Solid støv du, flere lag, snart 100 aar gammelt. Men den gamle vin er funklende klar! Skaal!»

Igjen blev han sittende taus med flasken i haanden. Saa skrev han med pekefingeren i dens graa støv: Eline.

«Nu synes jeg at du kan sætte den flasken fra dig, saa jeg kan faa drukket den op, hø—hø—hø.»

Han sendte fra sig flasken og sa:

«Har du set saa vakkert støv? Støv er igrunden det eneste faste, sikre, haandgripelige, som blir igjen naar alt andet forsvinder. Et atom støv vil ialfald danse yndefuldt omkring i universet som minde om vort jordeliv.»

«Det synes jeg er et magert resultat av al vor strid.»

«Langtfra, det er praktisk. Fremdeles naturens

vise orden. Hvor skulde ellers aartusinders avlagte menneskehylstere faat plads?»

«Ikke mere støv eller tøv nu Kröger. Ta væk det billedet der og la os begynde at snakke fornuftig sammen.»

«Godt talt, Gottlieb; ved kaffen bør damerne forsvinde!» Han tok fotografiet og la det ned i skriveborskuffen i stuen.

Saa kom han tilbake med likør og cigarer, mens Tinus serverte kaffe. Cigarerne tændtes. Der kom mere ro over Kröger; det var likesom tobakken dysset hans nerver i søvn. Han blev tankefuld sittende en stund mens han banket asken av cigaren, tilslut sa han:

«Skal jeg fortælle dig om mit tapte paradis?»

«Gjør det Kröger. Vi maa se at bli færdige med den historien engang.»

«Husker du fra vor studietid de to gamle damer som hadde tobakshandel i Toldbodgaten, ret over for hybelen vor?»

«Jo, dem husker jeg da, de var saa snille til at gi kredit, hø—hø! Det var endda to søstre, og den ene var skjeløiet, saa hun kunde staa og titte paa dig med det ene øiet mens det andet var i pengeskuffen!»

«Husker du Gottlieb hvad du døpte hende for?»

«Jo da, vi kaldte hende jomfru Birdseye, hø – hø —hø!»

«De hadde en pleiedatter.»

«Det kan jeg ikke huske.»

«Jo, en liten lyshaaret og blaaøiet jentunge paa saan 14—15 aar.

«Jeg la ikke merke til hende du.»

«Det var Eline, Gottlieb.»

Det blev en liten pause hvor de nippet til sine likørglas. Han fortsatte:

«Man sa hun var datter av den ene av jomfru-

erne, selvfølgelig ikke av Birdseye, men den anden. Jeg har aldrig spurt om det.»

«Nu hvordan gik det saa videre?»

«Jeg var ofte derover og fik en passiar med de gamle damer. Vi blev fine venner, især da de hørte at min far var prest. Eline saa jeg lite til; hun var sjelden i butikken. Men eftersom aarene gik, begyndte hun at hjælpe til med at ekspedere kunderne. En dag sa hun glædesstraalende til mig:

«Paa søndag skal jeg konfirmeres, student Kröger, da er jeg voksen!» Hun smilte skjelmsk

Det var første gang jeg opdaget hendes skjønhet. Fra den dag kom jeg oftere og oftere over i butikken, men jeg tittet først ind gjennem vinduerne for at se om Eline var der. Jeg blev betat av hendes jomfruelige ynde og naturlighet. Hun ante ikke selv, lille Eline, hvor skjøn hun var dengang.

Saa blev det konfirmation. Jeg kjøpte en liten perlering, som jeg gik over og forærte hende. Gud vet at jeg ikke hadde raad til slike ekstravagancer; men allerede da hadde galskapen tat makten.»

«Hø—hø—hø,» avbrøt Gottlieb, «det er da deilig du begynder at skjønne det!»

«Jeg glemmer ikke den ringen. Forsiktig lot jeg den lægge ned i en liten æske med lyserød bomuld. Lyserød maatte den være. Da jeg gik derbort og leverte den, blev Eline saa glad at hun hang sig om halsen paa mig og vistnok gjerne hadde kysset mig, hvis hun ikke hadde faat skrub av de gamle som sa: «Men Eline, du faar huske paa at du snart er voksen.» Jeg hørte ingenting, jeg rødmet og stod som en skolegut der var grepet i fusk, skjønt jeg var likesaa uskyldig som hende. Et aar efter var vi forlovet, først hemmelig, senere offentlig. Aa Gud, hvor jeg var lykkelig, Gottlieb.»

«Vil du være saa snil at holde dig til teksten!

La os være fri for slike umotiverte stemningsbrøl. Du er kommet over det nu.»

«Du husker nok hvordan dere drev gjøn med mig fordi jeg var saa flittig og bestandig sat paa min hybel og læste. Jeg blev drevet frem av kjærlighet til Eline. Jeg satte hele min viljekraft ind paa at bli færdig for at kunne skaffe hende et hjem. Jeg klarte at bli færdig et aar før de andre, og det var Elines skyld. Jeg sprænglæste og kastet ikke bort et minut av den dyre tid.»

Bare hver lørdags kveld var jeg hos Eline sammen med de to gamle kvinder. Nu er de døde. Jeg vil ikke dømme dem, de trodde vel at det skulde bli til det beste trods alt, og saa, saa handlet de som de gjorde — — —.»

«Dette skjønner jeg ikke noe av,» avbrøt Gottlieb.

«Ikke forstyr mig er du snil! Det kommer senere. Paa den maaten gik det til jeg var færdig med mit studium. Jeg drog som læge hit til Strømsund og begyndte at oparbeide min praksis. Det gik noksaa fort. I løpet av ganske kort tid var jeg istand til at kjøpe dette huset og kunde tænke paa at gifte mig. Du husker nok fra de gangene du var her i min ungkarstid, hvor sjæleglad jeg var ved tanken om at jeg skulde faa mit eget hjem.»

«Ja det var en koselig tid. Det var ikke stille her de aarene, hø—hø!»

«Nu kunde jeg gripe efter min lykke og naa den. Vi blev gifte og saa flyttet vi hit. Jeg ante intet, bare nød min unge kjærlighet i fulde drag — — — — — —,» han stanset en stund, saa tændte han en ny cigar og fortsatte:

«Husker du Vestaas? Han lille lyse Kristiansanderen som studerte medicin samtidig med mig?»

«Var det ikke han som bestandig plaget os med sit snakketøi? Fyren kunde jo aldrig tie stille, jeg

hører endnu denne gneldrende stemmen hans. Vi kaldte ham endda malabrægus, hø—hø—hø!»

«Netop. Han hadde ogsaa faat øinene op for Elines skjønhet. Ret som det var stak han over i butikken. Jeg sat jo paa min hybel og læste med hendes billede foran mig, det samme som for litt siden stod der. Han var mere dreven i kvindejakt end alle os andre tilsammen; han hadde studert deres svakheter. Som en gammel dreven jæger visste han hvordan losen skulde gaa. Han hadde fældet edelt vildt før den karen! Det er ikke nødvendig at sætte store apparater i bevægelse naar det bare gjælder at skyte en liten vilddue. Der er hundrede smaa tricks, konfekt, teaterbilletter, cigaretter i smug, mange rare bøker som du og jeg vilde blues ved. Jeg saa intet, jeg var blind og lykkelig.»

«Det er underlig du Kröger, det har sin riktighet at de blinde er lykkelige,» sa Gottlieb.

«Ja naturligvis, men saa kom det til at han var min ven. Han skrev bryllupssangen vor! Den hænger derinde paa væggen, ha—ha—ha!»

«Det er riktig, Kröger,» avbrøt Gottlieb, «bare le du, det gjør godt; latter er livets sundhetssalt!»

«Saa blev vi gifte. Riktignok hadde jeg indbildt mig at en brud skulde være mere glædesstraalende lykkelig end Eline var den gangen; men jeg slo mig til ro med den tanke at hun vel var grepet av dagens store alvor. Jeg spurte om der feilet hende noe? Hun ristet paa hodet. «Er du ikke glad i mig?» sa jeg. «Over alt i verden,» svarte hun. Der var ikke tvil i min sjæl.

Jeg hadde ordnet alt istand for hende saa godt jeg kunde; men der kom næsten ikke et smil frem i hendes ansikt. Hun stammet frem noen takkens ord, som om hun skammet sig ved at motta alt hvad jeg gav hende. Gang paa gang spurte jeg hende: «Eline, du angrer vel ikke paa at du gif-

tet dig?» Hun ristet bare paa hodet og saa bønlig paa mig.

Alt var saa uforstaaelig. Hun vilde ikke gaa ut, men sat mest inde i det lille blomsterværelse og skrev. Jeg saa aldrig at hun sendte noe brev, bare skrev, skrev side op og side ned og — — — — brændte det op!

Jeg foreslog at vi skulde gjøre en utenlandsreise sammen, da jeg trodde den vilde live hende op. Der maatte være noe ugreie med hendes nerver. Jeg stillet hundrede diagnoser, men like uklart blev det. Alt forsøkte jeg, men intet hjalp. Hendes bønfaldende blik bare sa en ting: la mig i fred!

Endelig kom den første julaften i vort unge hjem. Jeg hadde glædet mig til den lang tid i forveien, og drømte om at faa den slik som hjemme paa prestegaarden da jeg var barn. Det var ikke noen religiøs trang. Du vet jeg har ikke stort av det slag; jeg har jo nærmest været fritænker. Det er rart med os prestesønner, som er opdrat i et strengt kristelig hjem, vor følelseslivs pendel gjør ofte et stort utslag den motsatte vei. Men allikevel, jeg var saa overstrømmende lykkelig dengang, at jeg blev barn paanyt. Jeg forsikrer dig, at jeg satte mig til at læse julesalmer og gik rundt og nynnet:

Jeg er saa glad hver julekveld
for da blev Jusus født — — — — — —

En liten julegran hadde jeg faat fat i, og pyntet den saa godt jeg kunde, med kulørte papirrimser, epler og forgyldte nøtter og alt som forresten hørte til. Jeg begyndte igjen at tro paa Jesusbarnet, paa krybben i Bethlehem, paa de vise fra Østerland og stjernen som viste veien. Alt dukket frem for mig saa friskt og straalende klart. Jeg var lykkelig.

Kontoret maatte jeg lukke den dag bare for at gjøre alt saa festlig som mulig til høitiden. Hvor

Eline vilde bli overrasket! Nu maatte hun vel bli glad og smile til engelen i toppen av træet, han som kom med det glade budskap.

Jeg saa ikke noe til hende, hun sat hele dagen inde paa sit lille værelse og skrev, skrev, skrev. Jeg vilde ikke forstyrre hende. Forresten var jeg saa optat, saa inde i min egen jublende barneverden, saa jeg tænkte ikke større over at hun sat derinde alene. Jeg vilde mest mulig spare hende for alt besvær.

Endelig kom tiden da julelysene var tændt, og jeg aapnet døren til hendes værelse. Hun stod allerede ved døren, hadde vist staat der længe og ventet paa at jeg skulde aapne den. Jeg rakte mine arme mot hende: Eline, nu er juletræet tændt! Hun gjorde noen skridt frem, stirret aandsfraværende paa træet, paa lysene, paa altsammen — — — — — — — — —.

Tilslut fæstet hun sine deilige øine paa engelen som rakte frem palmegrenen. Hun var blek som døden, Gottlieb, og øinene skinnet med en unaturlig glans. Jeg stod og kjæmpet med graaten midt i al den lykke som jeg hadde drømt om.

Jeg vilde ta hende ind til mig og kysse hendes hvite pande; men da faldt hun paa knæ og blev liggende ved mine føtter, uten graat, uten taarer, bare stum, fortvilet stum med blikket fæstet paa træets top.

Tilslut grep hun til sit bryst og trak frem en konvolut som hun rakte mig. Jeg saa læberne bevæget sig, men jeg kunde bare opfatte de to ord: «Min julegave.»

Saa sank hun sammen. Jeg bar hende op og la hende paa sengen, badet hendes tinninger og stelte saa godt med hende som jeg kunde.

«Dine nerver er i uorden, barn,» sa jeg, «der skal bare ro til. Jeg har set mange slike tilfælder. Du skal nok bli frisk.»

Med urolige øine fulgte hun alle mine bevægelser. Tilslut lukket hun øinene. Jeg trodde hun var søvnet, og jeg syntes at jeg kunde la hende være alene en stund.

Da jeg kom ned, stod mit lille juletræ og lyste mig imøte saa tindrende vakkert.

«Hendes julegave! Jeg aapnet konvolutten og læste — — — — — — — —. Jeg forstod intet av det hele. Det gik rundt for mig. Tilslut fik jeg samlet mine tanker —.

Jeg slukket julelysene og satte træet ut i haven.

Hvad der stod i brevet faar intet menneske vite. Bare til dig min ven skal jeg si: Hun blev et offer for den gaadefulde makt i menneskenaturen, som trodser den beste vilje og lægger saa mangt et liv øde, ofte de fineste og varmeste.

Fortvilet kjæmpet hun imot vort giftermaal saalænge hun orket. Paa sine knæ sa hun til de to gamle, at hun aldrig mere kunde se mig i øinene, at hun hadde sveget sin eneste kjærlighet i et øiebliks sanserus. De gamle kvinder tvang hende. De vilde ha hende forsørget, koste hvad det koste vilde! «Det retter sig nok, det er en dagligdags ting, Eline.»

Men hun kunde ikke leve et liv i løgn. Det sved hende inderst i sjælen, naar jeg tok hende ind til mig og sa: «Min deilige, uskyldige brud.» — — — — Hun elsket mig «overalt i verden»; derfor var det saa frygtelig for hende at ha bedraget mig. Stakkars Eline jeg vilde tilgi hende alt.

Hun vilde ikke motta mit offer. Hun trodde aldrig at kunne faa hjertefred i mit hus. Vi maatte skilles.

«Jeg fulgte hende ombord da hun reiste — — — — — — — — — —.»

«Lever hun,» spurte Gottlieb bevæget.

«Hun ofret sig for de syke og lidende. Hun er Røde Kors søster. Jeg vet ikke hvor.»

Det blev længe stille i den store stuen. Ingen av de to venner sa noe. Ikke en lyd hørtes i hele huset. De sat og stirret ind i peisen hvor de siste glør nu og da spraket. Saa blev det mørkt der ogsaa.

Tilslut vaaknet de ved op at Tinus gik rundt og rustet ute i kjøkkenet.

Gottlieb gik bort tok Krögers haand.

«Vær mand, Kröger! Livet er ikke anderledes, men husk paa det gamle ordsprog: Det er altid mørkest før daggry!»

«Jeg har ventet længe paa daggryet, Gottlieb, syv lange aar — — — —.»

«Aa du er ung endnu. Tror du Vorherre vil kaste dig overbord midt i seiladsen? Nei far, det er nok en mening i det hele!»

«Mon det? Mon det?» sa Kröger stille.

«Nu skal vi først fyre paa peisen. Hit med tør bjerkeved, jeg ser du har overflod. Ta noen store kubber!»

Kröger gjorde viljeløst hvad Gottlieb bad ham om. Han la sig paa knæ foran peisen og flaadde næver av de største trær og tændte paa. Det flammet op.

«Se skyggerne fra varmen, de danser rundt væggene dine! Det er livets gode genier som vender tilbake i huset dit gut!»

Kröger stod og saa paa de flammende kubber, saa hvorledes ilden trak sig op gjennem pipen — op — op — altid opad.

«Mere lys, Kröger,» ropte Gottlieb. «Skru paa mere lys. I den store kronen ogsaa, overalt! Her skal være fest ikveld, fest helt til daggry!» Han la begge sine store næver paa Krögers skuldre saa han holdt paa at synke i knæ.

«Har du nu tændt overalt?» spurte Gottlieb.

«Nei, men du vil da vel ikke at jeg skal tænde i kontoret og venteværelset ogsaa?»

«Overalt har jeg sagt, ikke noe knusleri i en slik feststund, hø—hø.»

Kröger gik rundt og skruet paa alle lamper. Selv blev han staaende foran døren til blomsterværelset med haanden paa vrideren. Det var som om han ikke hadde mot til at aapne.

«Ikke noe sludder, Kröger. Der skal være lys i hver krok saa vi kan faa luftet ordentlig ut!»

Raskt aapnet Kröger døren. Han gik ind og skruet paa lyset som faldt bløtt og klart paa de spinkle hvite møbler.

Da han kom tilbake blev han staaende midt paa gulvet og se sig omkring længe — — — — — — — — — — —.

«Dette er igrunden fornuftig, Gottlieb.»

«Javist er det fornuftig, derom er der ingen tvil. Nu gjælder det bare at finde ut hvordan vi fordelaktigst skal anvende resten av døgnet. La mig se paa tidsmaaleren, den er bare syv. Vi har endnu mange timer til dåggry, hø—hø—hø!»

«Ja vi regnet slik i vor ungdom,» svarte Kröger smilende.

«Netop. Du husker nok at indbydelsen altid lød paa en «l'hombre med oratorium inclusive glastrompeter og overflødighetshorn», hø—hø—hø! Nu faar vi se at faa fat paa Søren Geni og ber ham ta paa sig min tykke ulster og komme herover paa røde rappet. Han kan vel ikke ha noget ondt av det?»

«Nei, men det er jo sent paa aftenen at be folk til selskap.»

«Er vi blit oldinger som skal krabbe tilkøis klokken 8 om kvelden?» spurte Gottlieb.

«Den beste søvn er jo før 12 vet du,» sa Kröger lunt.

«Derfor staar jeg aldrig op før halv et, hø—hø—hø. Hør nu mit forslag: Først skal vi faa Søren Geni til at begi sig avsted, derefter skal vi prøve at

faa hitned han lysspredereen deroppe.» Gottlieb pekte op mot fyret.

«Fyrvokter Stolz? Jeg kjender ham saa lite,» svarte Kröger smilende.

«Det gjør ikke noe. Adam Stolz er min ven, du vil komme til at holde av ham du ogsaa.»

Kröger sat en stund og tænkte. Det kom litt braat paa ham dette forslag fra Gottlieb om at be gjester, men tilslut sa han:

«Jeg har aldrig kunnet bli klok paa den fyrvokteren, det er akkurat som om livets bølger ikke naar op til ham i taarnet. Selv om der er aldrig saa stærk storm hernede, saa ser det ut som der bare kommer litt sjøskvæt op paa ruterne hans, og den triller sakte ned igjen dit den kom fra.»

«Netop. Det billedet dit er godt Kröger, det fortæller alt om den manden. Det er forresten ikke et menneske i hele vor herlige rede som har lagt merke til Adam Stolz, saa stilfærdig glir han gjennem tilværelsen. De fleste anser ham i beste fald for en ganske almindelig landeveistraver, men han er igrunden en stor filosof.»

«Tror du virkelig det?» spurte Kröger interessert.

«Han har fred med sig selv og hele verden,» sa Gottlieb alvorlig.

Kröger reiste sig. Han smilte saa inderlig varmt mot ham at Gottlieb syntes han blev ti aar yngre.

«Den manden maa vi faa tak i. Fred med sig selv — — — — — — — det er ikke lite i livet — — — — — — —. Faa tak i ham Gottlieb, si ham at nu kommer samaritankurset til nytte.»

«Aa jeg behøver nok ikke at si noe, han forstaar det nok allikevel. Han er blit en livsens kvaksalver for mange mennesker, og du er ikke den første og blir ikke den siste han tar sig av.»

*

Glade stemmer og munter klang av klirrende glas hørtes atter i doktor Krøgers stuer. Gottliebs dype bas overdøvet de andre, og hans «hø—hø—hø» romlet som naar den gamle kallesjevognen fra Bjarke kjørte over torvet.

Adam Stolz gik omkring lun og smilende i sin gamle side bonjour, hvis skjøter var seget ned saa de var længer foran end bak. Det saa ut som om han neiet naar han gik.

Han studerte litt paa hvad det skulde bety at doktoren pludselig hadde faat det indfald at holde selskap? Han som aldrig saa et menneske hos sig! Endda rarere var det at netop han skulde bli buden.

Fia sa før han gik hjemmefra: «Doktoren har naturligvis slaat sig paa gudeligheten og er blit vakt mens han gik der og stullet ensom og forlatt. Det beste for ham var vel at faa en ny medhjælp i livet.»

Adam skjønte godt hun allerede brændte av iver efter at hjælpe doktoren til en ny kone. Fia var sikker paa, at det vilde være langt lettere at ordne den sak med doktoren end med den pompen Iversen som hun nu næsten hadet.

Den gudeligheten som Fia hadde tænkt sig, saa Adam ikke noe til hos doktor Kröger, tvertimot gav toddybrettet med tilbehør et helt andet indtryk!

Da Gottlieb hørte Søren Geni komme, sprang han ut i entreen for at lukke op. Han vilde benytte leiligheten til at gi ham noen leveregler. Det kunde kanske være heldig at han blev sat ind i forholdene før han kom ind til de andre.

Søren hadde bløt snip og flagreslips, som laa helt bort paa skulderen. Haaret var langt og strøket ret bakover, men faldt ofte ned i øinene, og ret som det var, maatte han gjøre et kast eller rykk med hodet for at faa det op.

«Nu maa du være snil gut ikveld,» hvisket Gottlieb.

«Hvad mener du?»

«Du skal være litt forsiktig Søren.»

«Ikke bli fuld mener du?»

«Aa nei da, det gjør ikke noe, men — — — — — — — — —.»

Sørens ansikt lysnet op.

«Altsaa ikke forbud og tvang, men hvad har du forresten paa hjertet gamle muldvarp?»

Gottlieb tok ham om halsen og hvisket ind i øret paa ham:

«Saalænge du befinder dig her i huset — — — —.»

«Befinder mig her i huset,» gjentok Søren som om han avla ed.

«Skal du ikke nævne noe om kone, hustru, kvindfolk eller hvad det kaldes.»

«Eller hvad det kaldes,» gjentok Søren mekanisk.

«Det er, er — — ja hvad skal jeg kalde det? Hø—hø, forbuden frukt.»

Søren blev ærgerlig over denne lange indledning, som han ansaa for høist unødig. Han slet sig løs fra Gottliebs nakketak og utbrøt irritert:

«Ryk og reis med dine leveregler! Tror du kanske ikke at jeg har vanket i de høieste, for ikke at si de allerhøieste kredser, og forresten andetsteds ogsaa, hvor jeg stod foran familielivets mest indviklede mysterier? Tror du kanske ikke at jeg har set forhenværende hustruer med tilbehør av subalterne ektemænd, enkeltbarn, fællesbarn og andet krapyl svæve som en tordensky over et dydsiret hjem hva? Du er umaadelig naiv Gottlieb! Hadde jeg været en lama vilde jeg spyttet paa dig, nu vil jeg i en halv time forakte dig!»

Han slængte haaret med et energisk kast bakover og vandret saa med opreist holdning og flagrende slips ind i stuen.

Gottlieb kom bakefter og mumlet for sig selv: «Disse genierne nytter det ikke at snakke til, de gjør bare det som falder dem ind.»

Søren stanset midt i stuen og saa sig omkring. Med straalende øine betraktet han alle lysene, flaskerne, de glitrende glas, og strakte saa armene mot Kröger idet han ropte:

«Hvilken sublim idé av dig, Æsculaps værdige avlægger, at lage fest for os idag! Vi er dus, er vi ikke? I paradiset var alle mennesker dus, her er paradiset. Hvilket hav av lys, la mig omfavne dig!» Han trykket Kröger til sit bryst, hvorefter han tilsyneladende uhyre overrasket blev staaende og se paa Adam, som rolig smilte mot ham.

«Præktige medvandrer som jeg møtte igaar ved en av livets portstolper, la mig trykke din haand,» han grep begge Adams hænder og ristet dem hjertelig.

«Du er jo lysspreder, du passer godt i miljøet!»

Han placerte sig i den store lænestol foran peisen, strakte ut benene og smilte.

«Her er godt at være,» sa han fornøiet.

«Ja tilværelsen er bra,» bemerket Adam lunt.

«Tilværelsen reflekterer jeg forresten aldrig over, edle lysspreder. Hvorfor skal jeg det? Jeg er i permanent feststemning, for mig er livet en fest. Alle mennesker kan komme i feststemning, naar de bare forstaar at gripe hver liten anledning.

Da jeg kom opover kleven her idag, sat der to stenpokkere utenfor gartner Aamdals hus. De sat paa hver sin stenhaug og pokket. Jeg tænkte i mit stille sind: Fy fan for et arbeide at sitte der med blaa briller for øinene og pokke sten, graa, kjedelig, ensformig sten for fem kroner kubikmeteren. Den eneste tilfredsstillelse eller glæde er at kunne snyte opsynsmanden paa maalet, men den maa være henrivende — det viste sig ogsaa.

Jeg stod længe og betraktet dem med mine dumme, naive øine, indtil de pludselig slængte væk hammerne, de blaa brillerne og lærlapperne de hadde inde i næverne for ikke at bli saarhændte. De tok plads paa Aamdals dotrap, en stor makelig, bred trap. Fra rygsækken tok den ene frem en flaske. Han var den ældste og drak derfor først, længe og kraftig, tørret saa flaskehalsen med armen og langet den over til den anden. Han nikket og drak. Saa blev snadderne stoppet, og den blaa røk bølget om de røde veirbitte ansikter! De smilte over tilværelsen, lo høit over de $^3/_4$ kubikmeter som de hadde snytt opsynsmanden for, kortsagt de hadde fest! For alle jordbundne træller, muldvarpene altsaa, er festerne oaser i livets ørken — — —,» han nikket til Gottlieb.

«Muldvarper, hø—hø—hø,» lo Gottlieb.

«Vi er alle mer eller mindre muldvarper. Det er vor dyrenatur, at vi skal krype rundt og snuse og rote i jorden og i alt hvad dertil hører mens vi er hernede.»

Det faldt naturlig og var en selvfølge at Søren blev midtpunktet for den lille kreds. Han lot de gamle støvete flasker passere revy, kjælet og godsnakket for dem efter deres rang og værdighet. Han takket et par av dem for siste behagelig samvær og betraktet den gamle portvin fra 1839 som en overaaring der skulde behandles med ærbødighet.

Den atmosfære av ungdommelig overgivenhet som Søren skapte, bølget omkring dem.

Han satte sig til pianoet og sang viser. En av disse:

«Dengang da jeg var brygger,»

var sunget første gang ved en fest «i anledning av hr. student og statsøkonom Gottlieb Bramers fallit.» Den begyndte saaledes:

Fra bestefar som garvet
et bryggeri han arvet
med flasker, kar og malt.
Han sparte ei paa homle
og lot os venner romle,
tilslut vi drak op alt!

Kor:

Sjung fi op, sjung fi ner, sjung fi fallerallera!

Almen jubel fulgte sangen, og Gottlieb brummet hø—hø—hø.

Som avtalt skiltes selskapet ved daggry efterat ha git verten et hurra.

Adam vandret opover «Fyrgangen», mens Søren Geni og Gottlieb forsøkte at komme lempelig nedover Klevene.

Borte i østmarken begyndte det at rødme av sol, og enkelte streif lyste over den mørke granskogen paa Lønnerryggen. Den gamle hollandske taksten paa Bjarkes hovedbygning glitret saa smaat i de første sparsomme solstraaler.

Nede i byen satte de over kaffekjelerne, for der kom røk op fra flere av piperne.

«Dette er morgenstemning,» sa Søren. Han hadde stanset op og forsøkte at se utover. Derpaa ruslet de to venner arm i arm ned til byen.

I kleven tørnet de mot en stor sten, som gartner Aamdal hadde placert paa hjørnet av huset sit. Stenen skulde beskytte det saa ikke malingen blev skrubbet av naar der kjørtes forbi med læs. Det hændte ofte i den bratte svingen, saa stenen hadde nok sin berettigelse; men Gottlieb protesterte energisk, idet han med sammenbitte tænder gned sit ene skinneben, og paa en mindre pyntelig maate omtalte gartner Aamdal, som satte ut slike stener midt i veien for folk.

Søren holdt i den anledning et længere foredrag om «anstøtsstene paa livets vei.» Han søkte at bevise at de er nødvendige til at hærde menneskene og gi dem den nødvendige motstandskraft under alle prøvelser.

«Du skulde kjende skinnebenet mit, saa tænker jeg nok du frabad dig flere slike prøvelser. Men naa skal den Søren sylte mig væk,» sa Gottlieb. Han grep om stenen med begge hænder for at faa den op.

«Du misbruker mit ærlige navn.»

«Blaas!» sa Gottlieb sint og rugget paa stenen med al sin kraft.

Tilslut fik han den løs. Han tok den op og bar den nedover kleven. Da aapnet gartner Aamdal vinduet. Han var i bare skjorten og rasende fordi de vækket ham.

«Hvad fan skal dere med stenen?»

Gottlieb vendte sig ikke. Han værdiget ikke gartneren et blik. Søren Geni stillet sig i positur, løftet sin høire haand og sa:

«Du jordbundne træl, du elendige kaalmark! Hadde det været en møllesten, skulde jeg ha hængt den om din hals — adjø.»

Derpaa vendte ogsaa han gartneren ryggen og spaserte med al den værdighet han i øieblikket kunde prestere, nedigjennem kleven.

Da stenen selv for Gottliebs kjæmpekræfter begyndte at bli generende tung, stanset de ved fontænen paa torvet for at puste ut.

Søren underkastet stenen en nøiaktig granskning i «morgensolens fulde belysning».

Sluttelig kom han til det resultat, at de neppe hadde fundet «de vises sten,» saa det var best at skille sig med den. Efter en kortere raadslagning kastet de den op i fontænen.

Da dette var gjort, erklærte Gottlieb sig for lettet i sit forhold til gartner Aamdal.

Han trængte imidlertid til mere utløsning for sine bundne kræfter, og saa sig omkring efter «Fyken» eller en av de andre bryggesjauere. Men det var for tidlig desværre; fiskebryggen laa tom og øde.

Da de kom til færgestedet, betalte Gottlieb skipperen fem kroner for at han skulde la færgen gaa med fuldfart forover, mens han stod paa bryggen og holdt den igjen. Det lykkedes, og Gottlieb lo hø-hø-hø!

Ombord i færgen var Søren sovnet paa en bænk. Gottlieb vilde ikke vække ham. Han tok ham likesaa godt paa armen og bar ham hjemover.

Da de kom til «Malerkassa,» vaaknet Abla og lukket op døren. Gottlieb løftet Søren bort til hende og sa: «Abla, se han sover saa sødt du, akkurat som barn paa mors fang!»

«Han er fuld, Bramer, se at faa ham iseng,» svarte Abla og fik dem lempet ind gjennem døren.

IX

Noen dage senere blev doktor Kröger en eftermiddag kaldt op til fyret; et av barnene var syk.

Ind fra havet blaaste en kuling med regn, saa han gik avsted i oljehyre og sydvest. Han likte saant veir, det svalte saa godt naar han tok av sig sydvesten og gik barhodet. Forresten var han blit meget bedre efter den lille rangelen forleden dag. Gottliebs kurmetode var ikke av de dummeste. Naturligvis hadde han hat smaa tilbakefald nu og da; men at han begyndte at se anderledes paa tilværelsen, var utvilsomt.

Mens han krabbet opover «Fyrgangen», maatte han stanse og le et par ganger. Han gik og smaasnakket med sig selv: Jamen er det rart at jeg, som næsten hver dag gir skraasikre raad til nervesvake folk, var blit saa forstyrret at jeg maatte be vennen Gottlieb om hjælp! Tænk Gottlieb som ikke aner hvad nerver er for noe!

«Fyrgangen» var umulig. Ret som det var stak fjeldet frem midt i veien. Det var blankt og glat og lignet ryggen paa en hval. Han forsøkte at balansere over disse hvalryggene, men det var vanskelig. Han dumpet ned paa siderne like mot fjeldvæggen. Et øieblik blev han fristet til at snu: «Denne veien er ikke skapt for mennesker, men for maaker.» Han saa dem flyve over hodet paa sig. Deres skrik lød som haanlatter fordi han ikke kunde gjøre som dem og ta vingerne fat!

Men der var ikke noen vei forbi, han maatte prøve igjen.

Nu kom et stykke som blev myr hver gang det regnet. Noen runde kampestene var lagt midt i veien. De laa i rad og række, saa man tørskod kunde hoppe fra den ene til den anden. Kröger tok sikte og hoppet. Det gik ganske bra i begyndelsen, men saa gled han og plumpet i vandet. Han kjendte at han blev søkkvaat paa benene, og saa hadde han mistet lorgnetten.

Han begyndte at smaabande, men grep sig i det. Den uvanen trodde han virkelig at han hadde avlagt for flere aar siden.

Endelig var han da kommet over dette vandhullet og skimtet det hvite taarnet, som dukket frem over den øverste knausen; men nu gik veien over en liten kløft mellem to berghammere. Tvertover den var anbragt en klop av planker med et skarve rækværk. Før han gik over, tok han et kraftig tak i rækværket for at prøve om det var stærkt nok; men da gled kloppen med et brak ned i kløften. Der stod han.

Noen smaaeder vilde frem over læberne, men han bet dem i sig. Det eneste fornuftige var at faa kloppen paa plads igjen, men det lot sig ikke gjøre ved eder.

Det blev ikke noe letvint arbeide, det merket han da han tok tak i rækværket og forsøkte at hale den op. Han jumpet derfor likesaagodt ned i kløften. Det var vand der ogsaa; men vaat var han jo i forveien saa det gjorde hverken fra eller til. Han satte ryggen under for paa den maaten at løfte kloppen op, men den gled uavladelig ned igjen paa det glatte fjeldet. Saa gav han sig til at bygge et «brohode» som kloppen kunde hvile paa. Han begyndte at grave frem store stener og stablet den ene over den anden. Det var et studium at faa dem til at passe

til hverandre saa de ikke trillet ned. Paa en maate var dette morsomt arbeide. Han maset og slet og tok tilslut av sig oljehyren. Nu skulde for pokker kloppen paa plads enten den vilde eller ei!

Hans energi vokset, det kokte i ham av trods og kraft. Det værste var at han næsten ikke kunde se uten lorgnet.

Han blev varm og sved og kjendte at det tok paa ryggen. Idet han rettet sig for at puste ut, fik han se et litet snauklippet guttehode stikke frem bak den nærmeste knausen. Ansiktet var trillende rundt, rødt og hvitt, et fuldstændig miniaturmaanerjes.

Det var ikke til at ta feil av. Det maatte være en av Adam Stolz's avkom.

«Aa er det du gjør for noe?» kom det ovenfra.

«Jeg bygger op det jeg har revet ned,» svarte Kröger smilende.

«Det er ikke nødvendig.»

«Jo det er nok det pjokken min, det er simpel plikt.»

«Du er en stor tosk!» lød det klart og bestemt.

Kröger studset, men maatte le. Han visste ikke hvad han skulde svare. Han var kanske en tosk?

Snart kom hele skikkelsen frem: rund og firkantet som Adam selv. Han satte sig paa halen og lot sig gli nedover.

«Du ødelægger bukserne dine,» ropte Kröger.

«Nei de er vant til det, de er av skind.»

«Hvad heter du?»

«Roosevelt Stolz,» han rakte frem en liten skidden næve og lo over hele fjeset. Derefter puttet han de smaa næverne i bukselommerne og var riktig karslig. Pludselig spyttet han bort i et vandhul og sa:

«Kan du spytte saa langt?»

Nei, det kunde Kröger ikke.

«Kan du ingenting du da?»

«Det er ikke stort desværre, men allikevel er jeg nok ikke en saa stor tosk som du tror, Roosevelt!»

«Jo det er du, naar du gaar paa den gamle kloppen. Kom skal du se.»

Han tok Krögers haand og fulgte ham rundt den andre berghammeren. Der laa en ny solid klop.

«Her er den nye veien vor,» sa Roosevelt uhyre stolt.

De gik sammen bort til fyret. Imens underholdt Roosevelt ham om alt mulig: Hønsene til mor og de to hvite ænderne, som far sa de skulde spise op til jul, men det trodde han ikke blev noe av.

«Det er kuling idag,» sa han og saa utover sjøen, «den er paa vest — sydvest laber.»

«Aa vet du det fra?» sa Kröger.

«Tror du kanske ikke at jeg kan kompasset?» Han begyndte at ramse op: «Nord — nord til ost — nordnordost — nordost til norden — — — — — —.» Men da kom Adam Stolz ut av døren og hilste paa doktoren.

«Goddag Stolz, det er en freidig liten søn De har!» Han klappet Roosevelt paa hodet.

«Aa ja, han er nok altfor freidig,» lo Stolz, «men se til at komme indendørs, doktor.»

Doktor Kröger fik tørre strømper og et glas av Adams gamle gule genever.

Det var saa deilig og lunt inde i «storstuen» paa fyret, og det tiltrods for at det øket til storm utenfor.

Vindstøtene hylte rundt taarnet, og regnet pisket og randt i smaa bækker nedover rutèrne.

«Han er grov ute paa sjøen ikveld,» sa Adam.

«Det er merkværdig at det ikke kjendes mere heroppe,» svarte Kröger.

«Nei ikke inde, doktor, men hvis De gaar ned paa tangen saa — —.»

Doktoren sat i den store lænestolen. Han trængte at hvile litt før han gik ind til patienten.

Han saa sig omkring. Det var en slik naiv blanding av nyt og gammelt at han maatte smile. De gamle noble mahognymøblerne fra bestefar admirals tid holdt sig fornemt paa den ene side, mens Fias plysjsofa med den heklede «antimakassaren» stod forlegen i et hjørne. Komoden med en liten hvit Kristusfigur og en gul kanarifugl av voks i et gyldent bur og andet krimskrams lignet et alter i en katolsk landsbykirke. I stuen var en underlig søt duft: Der var jo kongerøkelse paa ovnen! «Kongerøkelse!» Bare navnet mindet ham om noe ijernt forgangent: Barndomshjemmet i prestegaarden om søndagen naar far kom smilende hjem fra kirken efter endt gudstjeneste. De samledes da allesammen i den store «stasstuen,» og mor hadde lagt kongerøkelse paa ovnen. Der kom en underlig søndagsstemning over hele huset, for duften av røkelsen svævet opover de store gangene, ind paa værelsene, ja selv ute i kjøkkenet merkedes den — — — — — — — — — — —.

De samme røde, blaa og hvite korn var strød paa ovnen her ogsaa. Da han var saa liten en pjok som han vesle Roosevelten, hadde de indbildt ham, at det var frø som vilde vokse naar det blev puttet i jorden. Av dem blev der røde, hvite og blaa blomster som duftet deilig.

*

Saa gik han ind til Benedicte. Hun laa i sin lille seng og stirret forundret paa doktoren med store, klare feberøine.

Fia gik rundt og ordnet i huset. Hun var taus og stilfarende idag.

Doktoren undersøkte Benedicte, han lyttet til hen-

des bryst og tok den lille haanden for at føle pulsen. Det var lungebetændelse.

«Hvor længe har hun været syk?» spurte doktoren.

«Det er fem nætter som Fia har vaaket nu,» sa Adam.

«Fem døgn?» Doktor Kröger saa alvorlig ut.

«Hun vilde ikke la noen anden vaake,» sa Adam.

«De burde ha sendt bud efter mig før,» sa Kröger, «men nu skal De gaa og lægge Dem, frue. Jeg blir her inat sammen med Stolz.»

Ordene lød som en befaling, hun skjønte det nyttet ikke at komme med indvendinger. Saa sat hun en liten stund ved sengen og holdt Benedictes haand i sin, mens hun tørret sveden av den lille pande. Om litt gik hun stille ut av værelset.

Adam fulgte hende med øinene. Slik hadde han aldrig set Fia, men de hadde jo heller ikke mistet noe barn — — — — — —.

«Har De oljelærret i huset?» spurte doktoren. «Vi maa prøve med varme omslag.»

«Jeg skal spørre Fia,» sa Adam og løp ut.

Hun stod straks efter i døren.

«Desværre har vi ikke noe — vi har jo ikke hat sygdom her i huset før.» Hun saa fortvilet og ulykkelig ut.

«Jeg har oljelærret nede hos mig, Tinus vet hvor det er henne. Tror De at De kan komme nedover «Fyrgangen» i dette veiret Stolz, saa gaa efter det. Det kan hænde at den stadige varme vil lindre smertene i den vesle ryggen hendes.»

«Jeg skal gaa med engang,» sa Adam, og begyndte at ta paa sig frakken.

Men Fia var raskere:

«Nei, nei, jeg kjender bedre veien og skal være tilbake om en halv time, det er vel tidsnok, doktor?»

Adam sprang bort til hende og vilde holde hende igjen.

«Du faar ikke lov, Fia! Jeg forbyr dig! Hører du!» Han grep i det graa sjalet hun hadde kastet over hodet.

Hun slet sig løs og styrtet ut. Han blev staaende fattig og forknyt igjen med sjalet i haanden. Men ned gjennem «Fyrgangen» skimtedes Fias skikkelse: barhodet og uten overtøi forsvandt hun i mørket og uveiret.

«Moderkjærlighet,» sa Kröger.

«Slik vilde hun ha ofret sig for alle,» svarte Adam. «Hun har ofte gaat ned til byen svarte kvelden, naar hun fik høre at noen som hun kjendte, var syk. Hun er saan Fia. I munden er hun litt ubarmhjertig imellem, men saa har hun det igjen i hjertelaget.»

«Vorherre har skapt mange varianter av mennesker,» sa Kröger.

«Han har vel hat sin beregning i det ogsaa. Men nu maa jeg nok ta mig en tur op i taarnet for at se til lykten.» I døren blev han staaende og mumle: «Uten tøi i dette veiret, jeg skjønner ikke hvad Fia tænkte paa.»

«Hun tænkte ikke,» svarte Kröger, og gik ind til Benedicte.

Han stod ved sengen og betraktet det lille regelmæssige barneansikt. «Racebarn,» tænkte han. De sorte sterke øienbryn og den krumme næse maatte være arvegods efter admiral Adam Weidemann Stolz. Han kjendte igjen trækkene fra billedet inde i stuen.

Hun var litt roligere nu, og han trodde hun sov, men feberen var høi, saa høi at han betænkelig ristet paa hodet.

Om litt kom Fia igjen. Hun hadde brukt nøiaktig en halv time.

«Her er det doktor.» Hun rakte frem en pakke,

men var saa andpusten og træt, at hun segnet ned paa den ene lænestolen. Brystet hævet sig og sank hurtig, og man kunde høre at hendes hjerte banket.

«Hun lever vel doktor?» sa hun hastig.

«Javist lever hun. Vær nu fornuftig, fru Stolz! Husk paa at De har mand og barn, det gaar ikke an at De sprænger Dem.»

Hun saa paa ham med sine stærke øine og svarte: «Vi tænker ikke paa os selv vi mødre. Det faar gaa som det kan med os.»

Han sa at hun skulde gaa ind og hvile. Fia gjorde ingen indvendinger; hun forstod at overfor doktor Kröger var det kun at lystre blindt. Der dukket op en liten lyst til opposition, men hun tidde. Det var Benedictes liv det gjaldt.

Doktoren var inde i sykeværelset og ordnet med de varme omslag. Det saa ut som om det gav lindring; for hun aandet lettere. Han fulgte nøie enhver av hendes bevægelser, mens han sat bøiet over hende.

Litt efter kom Adam ned fra taarnet.

«Hvordan gaar det, doktor?» hvisket han sakte.

«Saa længe der er liv, er der haab, Stolz.»

De sat stille paa hver sin side av sengen og stirret paa den syke.

Paa væggen hang et gammelt ottekantet skibsur. Doktoren sat aandsfraværende og saa paa det indtil hans øine blev hængende ved lilleviseren. Det var da en underlig geschäftig fyr! Den hoppet rundt med slikt hastverk, saa doktoren gjorde op med sig selv at den umulig kunde ha normal puls. Klokken maatte ha feber den ogsaa!

Timerne blir lange i en nattevakt, især de som er mellem 12 og 4. Sjøfolkene kalder det for hundevakten.

Adam og doktoren listet sig imellem ind i stuen, hvor det var mørkt. Det eneste de saa, var det skarpe blink fra fyret hvertandet minut. Det lignet

en blank staalklinge som lynsnart blir stukket i motstanderens bryst.

Stormen rev og slet i det arme epletræet, som klynget sig fast til taket. Det skrapet med grenene omtrent som naar en hund bønlig skraper paa døren og ber om at faa slippe ind.

Det var bare epletræet stormen rusket i, for den kunde ikke faa grep i noe andet: Taarnet var rundt og glat og haardt, og huset var klint tæt ind til taarnfoten, saa tæt at ikke en negl kunde faa tak i det.

Bortover fjeldet danset stormen med yre kast. Dansegulvet var glat og bonet av aartusinders slit — — — — — — —.

«Nu gaar den mere vestlig, for sjøen bryter værre dernede,» sa Adam han pekte paa rutene, hvor enkelte sjøskvæt drev i bækker.

Det var mørkt som i en sæk utenfor, bare blinkene fra fyret kastet regelmæssig sin skarpe klinge ut i natten.

Benedicte ynket sig.

«Mor, mor, mora mi, jeg har saa ondt. Jeg kan ikke puste.»

Doktoren blev alvorlig. Han tok frem en liten sprøite, saa paa den litt og prøvet den, men la den bort igjen. Han besluttet sig til at vente endnu en stund.

Adam fulgte alle hans bevægelser med ængstelige og bedrøvede øine. Atter blev de to sittende paa hver sin side av sengen. Stille, ganske stille som støtter sat de og saa paa kampen som raset i det lille legeme.

«Skal jeg be Fia komme?» hvisket Adam.

Doktoren ristet paa hodet. Igjen blev det stilt.

De to mænd sat som før bøiet ved sengen.

Men bak døren stod Fia urørlig som en statue. De saa hende ikke.

Stormen pep. Sjøen kunde de nu tydelig høre bryte mot vestsiden av holmen. Sjøskvættene randt nu i store bækker nedover rutene.

Da lød et dumpt skud ute fra havet — — — — — — —.

Adam reiste sig. Han foldet hænderne og løftet dem op over hodet og hvisket: «Aa Herre Gud hjælpe os arme mennesker!»

Doktoren reiste sig ogsaa op.

Saa kom endnu et skud. Det var nærmere.

«Hestholmene,» hvisket Adam. «Hestholmsbraattene — stakkars mennesker.»

Stormen fôr vildere og vildere bortover flaberget paa holmen.

Fia var nu kommet frem i døraapningen. Hun klamret sig til dørkarmen med hodet hvilende paa den ene arm.

Adam reiste sig og fik da øie paa hende.

«Men Fia sover du ikke?» Han gik bort og strøk hende mykt over hodet flere ganger.

«Hvem kan sove nu?» svarte hun sakte og rettet sig op, mens de sterke øine lyste.

Bak det store skapet i kjøkkenet, like ved døren, stod en liten skikkelse og tittet nysgjerrig frem. Det var Oscar som var blit vækket av skuddene. Han stod i bare skjorten og frøs, men han sa ikke et ord. Han skjønte at det var noe forfærdelig som hændte baade ute og inde — — — — — — —.

Ingen la merke til ham.

Adam blev staaende en stund og lyttet efter stormkastene. Saa sa han:

«Jeg tror han løier nu.»

«Hvad vil De da?» spurte doktoren.

«Jeg gaar ned paa tangen. At sitte her længer uten at forsøke paa hjælp, det orker jeg ikke. Barnet mit faar Vorherre og De ta dere av.»

Han spændte raskt av sig tøflerne og gik paa

hoselæsten ut i gangen. De hørte at han søkte at finde frem støvler og en gammel trøie. For at faa fat i trøien hadde han i hastverket kastet alt det andre tøiet ned paa gulvet. Selv Fias stashat med paafuglfjæren hadde han hivd bort i en krok.

Fia og doktoren var nu kommet efter ut i gangen.

«Men hvad vil De hjælpe med?» spurte doktoren.

«Vi har jo prammen nede i baatnøstet.»

«Den faar du ikke ut alene,» sa Fia.

«Aa jeg faar vel kræfter til det. Jeg kan ikke la folk dø like utenfor stuedøren vor uten at gjøre et forsøk ialfald — — — — —, han» var allerede i døren.

«Jeg kommer med, Adam,» sa Fia pludselig. «Vi har staat sammen før naar det knep, og vi kan ikke slippe hverandre naa heller.» Hun la haanden paa dørklinken.

Saa hørte de Benedicte jamre sig inde i kammeret: «Mor, mor, jeg har saa ondt.»

Fia vred hænderne. «Aa Herregud, hvad skal jeg gjøre. Barnet mit, barnet mit — — — — — — men jeg kan ikke la dig gaa alene Adam — — — — — tænk om jeg skulde miste dere begge to — — — —.

Saa hørte de bak sig en bløt stemme som sa:

«Jeg skal gaa med far, saa kan du trygt være hjemme, mor!» Det var Oscar, som nu hadde faat paa sig et par bukser og en busserul.

«Nei men kjære dig, gutten min, er du oppe du ogsaa da,» sa Fia. Hun trykket gutten ind til sig.

«Bli med ned paa tangen du Oscar; du kan altid holde i fanglinen, og du har godt av at vænne dig til,» sa Adam.

Fia rigget ham til med en gammel oljefrak og tykke støvler.

Hun stod i døren og saa efter dem længe, og

holdt haanden fast mot hjertekulen. Hun hadde mest lyst til at springe efter — — — — — — — Adam var jo det bedste hun eide i verden, den eneste hun hadde holdt av — — — — — — — — — — men nu ynket Benedicte sig igjen. Hun gik ind til doktoren.

Adam holdt Oscar i haanden da de gik nedover. De maatte føle sig frem for hvert skridt de gik.

Det hjalp godt at lysblinket fra fyret kom hvert andet minut; men det varte kort og strøk bare med en skarp stripe langs stranden. Utenfor den stripen var det beksvart.

«Det er rart hvordan alt fortoner sig i mørke,» sa Adam da de stanset for at trække pusten.

«Ja far, se paa alle stenene langs stranden — pas paa naar fyret blinker, se nu, nu — er det ikke som det skulde være noen gamle mænder, som sitter og bøier ryggene sine,» hvisket Oscar.

«Kan du se om det hvitner borti Hestholmsbraattene? Du baade ser og hører skarpere end mig,» sa Adam.

«Nei. Det er saa bekende svart, saa jeg ser ingenting, far.»

«Kan du ikke høre noe? Det er likesom noen skriker.» Han tok av sig sydvesten og stod og lydde op mot vinden.

Han grep Oscar i armen. «Hør — hør godt efter. Jeg synes noen roper mor — mor.»

De skyndte sig nedover det siste stykket til baatnøstet. De maatte krype paa alle fire. Oscar slog knæet mot en sten, det gjorde fryktelig ondt; men han bet sammen tænderne og ynket sig ikke. Far skulde merke at han ikke var noen daarlig kar.

«Du er blit svært vaat,» sa Adam da de hadde huket sig ned bak en stor sten for at hvile litt.

«Pyt det gjør ikke noe. Vi her paa holmen maa ikke være ræd for en vandskvæt,» svarte han karslig.

Adam smilte og var stolt av gutten sin. Han hadde jo ligget nede ved stranden og ute i baaten og plasket helt fra han lærte at gaa, saa han var sjøvant.

Endelig kom de ned til stranden. Det brøt over tangen. Hvis ikke baatnøstet hadde været boltet fast i fjeldet, vilde det for længe siden ha gaat paa sjøen.

«Vi skal vel prøve paa at faa ut prammen far?» spurte Oscar.

«Tror du han flyter i slik sjø da gutten min?»

«Den vil kanske fyldes, men saa faar vi øse,» sa han kjækt.

«Der er mye morild i vandet inat,» mumlet Adam for sig selv.

«Vandet pleier ikke at være saa kalt da, sier mor.»

«Det er godt for de stakkarne som ligger paa vraket derute,» sa Adam.

De stod længe og stirret utover de svarte og hvite bølgetoppene som i vildt jag styrtet mot land.

De lyttet efter skrik, men de hørte ikke noe.

«Jeg tror vi hørte feil deroppe, gutten min. Det var vist ikke noe.»

De gik helt ned paa tangen, hvor de maatte springe tilbake hver gang de største sjøerne kom og veltet hvite skumskavler langt opover fjeldet.

De stirret utover om ikke noe vrakgods skulde drive indover. Det hændte jo iblandt, at en eller anden stakkar berget sig paa en dør eller et par aarer. Men det skulde meget til at noen kom levende fra Hestholmsbraattene.

Oscar grep ham i armen.

«Far, se derute er det noe svart som kommer drivende!»

De gik ut saa langt de kunde, mens de holdt hverandre i hænderne.

«Jeg synes jeg ser hodet paa et menneske, far!»

«Vi maa prøve at faa ut prammen, Oscar; ellers tar strømmen det sydover forbi tangen, og da er det borte. Rører det sig? Er det noe levende, tror du?»

«Jeg kan ikke se det. Men la os faa ut prammen, far. Dra i fanglinen, saa skal jeg skyve paa,» ropte Oscar.

Han satte den lille skulderen under og skjøv. Adam tok fanglinen over ryggen og trak alt det han orket. Prammen gjorde et hop forover, saa gled den nedover mot stranden. Bak tangen var der næsten smult vand. Endelig fik de prammen ut der.

«Du kan sitte og øse, gutten min. Ta zinkpøsen som hænger paa væggen. Jeg skal ta aarene,» sa Adam.

Da de stak næsen utenfor tangen, kom bølgene veltende mot dem. Adam tok spændtak mot bundklampen og rodde. Oljetrøien flaknet i ryggen, for han maatte bøie sig stærkt for at faa lange aaretak.

Oscar øste alt han kunde, men vandet skvalpet over bundtiljerne.

«Ser du det nu Oscar?» ropte Adam.

Gutten rettet sig op saa høit han kunde med haanden fast om æsingen.

«Der er det — der — der, noen aaretak dit, nei sørover, far! Bruk styrbords aare.»

Han var i fuldstændig extase. Han skjøv paa aarene for at hjælpe Adam og ropte i et væk: «Dra i far, dra i, nu er vi der — ro med høire aaren, med styrbords aare, hører du!»

Oscar la sig over akterenden paa prammen. Han strakte de smaa armene saa langt ut som han kunde, og var færdig til at gripe.

«Fald ikke utabords gut, ta dig ivare,» ropte Adam.

Oscar hørte ikke, han bare stirret ned i den sortgrønne sjøen, som kokte og glitret rundt prammen.

Saa hug han fast i noe med begge hænder og trak det op i baaten. Det var en hund. En stor mørkebrun krøllet skibshund. Den slikket hans haand, men den kunde næsten ikke røre sig.

Adam var blit aldeles mør i armene, og haandleddene værket saa han maatte vende baaten indover. Det stod ikke i menneskelig makt at ro i slikt hav.

Han bar hunden iland og la den paa en strisæk inde i nøstet.

Saa stod de og speidet utover sjøen igjen.

«Kanske der kommer flere, far,» sa Oscar.

«Tror ikke det desværre. Det er bare en hund som kan klare den svømmeturen fra Hestholmen og hit.»

Adam stod i sine egne tanker. Ømt og længe betraktet han gutten sin, som holdt sig i baatnøstet mens han stirret utover sjøen: Det var Fias viljekraft og Fias offervilje som gik igjen i gutten. Sterk som en plug var han ogsaa! Og bare ti — nei elleve aar — der gik et sørgmodig drag over Adams ansikt. Gutten skulde vel ikke komme til at lide for forældrenes feil? Saa grusom var ikke Vorherre. Nei den fik vel de svare for — — — — —. Saa vendte han sig og sa:

«Kom la os gaa hjem, gutten min. Det er ikke noe mere for os at gjøre hernede desværre, og du fryser jo saa du hakker tænder.»

«Aa la os vente litt, far, det kunde jo hænde — — — — — —,» han gik helt frem og saa utover.

«Vi faar staa her en liten stund til, naar du endelig vil det,» svarte Adam.

De blev staaende i ly bak nøstet og stirret, men det blev ingen endskap paa bølgene, som jaget mot land. Den eneste forandringen var at regnet holdt op, og man skimtet enkelte rift i skyerne. Et par stjerner tittet frem.

«Nu tror jeg han begynder at bli andpusten,» sa Adam.

«Hvem?» spurte Oscar.

«Vinden vel, han gir sig litt synes jeg. Nei nu maa vi gaa op, det er maate paa hvad en liten krop som du kan taale. Jeg ser paa dig, at du staar og skjælver. Kom naa!» Han tok ham i haanden.

«Javist fryser jeg litt; men kan du holde ut, saa kan nok jeg » Han slog armene kraftig om hverandre, slik som han hadde set fiskerne gjøre for at holde varmen.

Vinden stilnet med iltre kast paa slutten. Det er jo det vanlige, at orkestret stemmer i med noen kraftige takter før teppet gaar op, og før det blir stilt i rummet.

Nu var ikke morgenen langt unna. Himmelen begyndte allerede at rødme litt borte i østmarken.

De gik hjemover. Det var let at finde veien nu, for taarnet og huset saa de tydelig foran sig.

Da de kom litt op fra sjøen, stanset de for at se paa havet. De skimtet tydelig konturerne av Hestholmene. Oscar paastod at en dampskibsskorsten stak op av vandet utenfor den søndre holmen, men Adam trodde han tok feil.

Hunden kunde ikke gaa mer end et par skridt om gangen, og de saa blodspor efter den. Poterne var revet op. Formodentlig hadde den under svømmeturen mot land forsøkt at krabbe op paa en baae, men var blit skyllet væk. Der er jo fuldt av skarpe skjæl rundt alle baaer og skjær.

Adam tok hunden og bar den. Med store klare øine takket den ham. Det er underlig med dyrene; de har slike trofaste vemodige øine. Han kom til at tænke paa sælerne, som han skjøt netop derute hvor han fisket op denne hunden — — — — — — —.

«Bare det var bedre med Benedicte,» sa Adam da de var kommet op til fyret. Han hadde ikke nævnt hende, og kanske heller ikke tænkt paa hende

saalænge han var ute i stormen. Spændingen og arbeidet hadde tat alle hans tanker og kræfter.

De blev staaende og puste ut litt før de gik ind. Nu i graalysingen saa Adam først hvor blek gutten var. Klærne klæbet sig dyvaate til kroppen.

«Bare du ikke blir dødsens syk efter dette, gutten min — det har været for stor paakjending for en saa liten skrot.»

«Pyt, jeg har været vaat mange ganger før jeg,» sa Oscar han vred av sig sjøtrøien.

«Ja men — men — allikevel,» sa Adam. Han tok av sig støvlerne og tømte dem for vand.

«Bare det var bedre med Benedicte,» gjentok han for sig selv.

Doktor Kröger kom dem imøte. Han smilte mot dem og sa:

«Men kjære, saalænge dere har været borte — jeg begyndte næsten at bli ræd — — — — — —.»

«Benedicte?» sa Adam og saa spørgende paa ham.

«Hun sover rolig nu. Krisen er over — — — —» han fik ikke sagt mere. Adam la sig paa knæ ved kommoden borte i hjørnet. Han foldet hænderne og løftet dem op mot den lille hvite Kristusfiguren og sa høit:

«Tak — tak Vorherre!»

Oscar stod stille og saa paa faren, saa syntes han at han maatte si noe han ogsaa og rakte frem den lille næven til doktor Kröger: «Mange tak.»

Doktoren smilte til ham og klappet ham paa hodet og sa:

«Du stevner den rette veien du, gutten min.»

Doktoren sa siden til Adam at han syntes det var altfor strid tørn for den vesle gutten.

«De har ret, doktor, men han ligner Fia; hun gaar til hun stuper. Det har hun gjort, og det vil hun gjøre til reisen er slut,» svarte Adam.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Hunden var stor og vakker. Den hadde tæt, brun, krøllet pels. Paa halsbaandet stod indgravert «S/S Sancho.»

Om morgenen var den like kry, skjønt den haltet og var øm i alle fire benene. Roosevelt hadde straks sagt at hunden var hans, og han leiet den derfor i en lænke og kaldte den for «Sancho.» Men hvad Roosevelt ikke kunde forstaa, var at hunden endelig vilde ned til baatnøstet, og der blev den staaende og hyle ut mot Hestholmene i timevis.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Det var blit næsten stille, og solen skinnet paa lange blanke dønninger over hele havet; men paa baaer og skjær brøt de hvite brændinger med dump torden.

Doktoren og Adam hadde spist frokost. De stod nu oppe i taarnet og saa utover havet i den store kikkerten.

«Det har nok sin riktighet hvad Oscar trodde han saa paa Hestholmene.»

«Naa?» sa doktoren spørgende.

«En skorsten av et sunket dampskib. Jeg kan se det tydelig.»

«Efter slik storm er det vel vrakgods rundt holmen,» spurte Kröger.

«Aa ja, det slænger nok imellem.»

«La os gaa ned til baatnøstet, Stolz.»

De gik nedover til stranden. Roosevelt og «Sancho» fulgte med; de to hadde allerede fundet hinanden og var de beste venner. Roosevelt kastet smaasten i vandet og vilde ha den til at svømme ut, men det vilde «Sancho» ikke; den hadde faat nok av svømmeturen inat.

En livbøie kom drivende. Adam tok en baadshake og trak den iland. Den var merket «S/S Sancho av Lillesand.» Han hængte den ind i baatnøstet.

Straks efter begyndte hunden at hyle nede ved stranden — — lange, klagende hyl.

Roosevelt kom springende. «Far, far, der ligger en mand ved hellestenene, han har svart skjæg.»

De sprang dit hvor de saa hunden staa ute i taren. Der laa liket av en mand. Det steg og sank med svake dønninger mot stranden. Øinene var lukket. Han sov trygt.

Den gule sydvest var knyttet fast om hodet, og og man saa kun et blekt ansikt med kraftig sort skjæg.

Hunden bet i trøiekraven og forsøkte at trække manden i land. Den kom ingen vei. Saa la den sig ned ute i taren og slikket den dødes ansikt. Da begyndte Roosevelt at graate; han hadde ikke før forstaat hvad det egentlig var for noe.

Adam gik ut i vandet og bar den døde mand iland. Doktor Kröger hjalp til med at lægge ham i baatnøstet.

Han var i tredveaars alderen, sandsynligvis kapteinen. En tyk guldring glimtet paa hans høire haand.

«Sancho» la sig ved den dødes hode, og det var ikke mulig at faa den derfra. De vilde ikke jage den bort og saa lot de den ligge der i fred. Den døde var jo dens herre igaar, og den forstod ikke andet end at han ogsaa maatte være det idag.

Kröger stod og saa paa de to, saa sa han til Adam:

«Sancho Panza og Ridderen av den bedrøvelige skikkelse!» Han tok den dødes haand.

«Jeg synes ikke dette er noen bedrøvelig skikkelse,» svarte Adam.

«Døden er næsten bestandig bedrøvelig.»

«Nei,» sa Adam, «se han som ligger der, han smiler. Det siste han tænkte paa, var vel konen og barnene derhjemme; dem gav han sit siste smil.»

«De har ret. De har bestandig ret, De rare mand. Det er livet som er bedrøvelig, døden som oftest ikke.»

«Det er vor egen skyld,» sa Adam ganske rolig.

«Kanske det. De har vel ret i det ogsaa. Nu husker jeg at da far døde, saa smilte han. Jeg var 16 aar gammel den gangen. Jeg blev saa grepet herav, at jeg formet mine følelser i et dikt: Det eneste jeg har skrevet i mit liv:

«Far! Du smiler varmt mot døden
nu da sjælen vingen letter —
sig mig, ser du morgenrøden
over paradisets sletter?»

De stod tause en liten stund, saa sa Adam alvorlig:

«Jeg har aldrig hørt Dem paa den maaten før, doktor.»

«Jeg er kanske i renere luft heroppe,» svarte han sakte.

Da doktor Kröger gik hjemover den morgen, syntes han at han var blit et andet menneske. Noe inde i ham som hadde ligget og gnaget, var løsnet. Livet er kanske ikke saa bedrøvelig allikevel?

«Vor egen skyld, vor egen skyld.» Den fyrvokteren er en underlig mand.

X.

Posten til fyret hadde Benedicte altid hentet nede i Iversens butik. Hun var saa ordentlig og paalidelig i alt hun foretok sig, at et bedre postbud kunde man ikke faa; men efter den lungebetændelsen for et par maaneder siden maatte hun spares for disse turene.

De andre barnene hadde derfor skiftevis overtat bestillingen; men de lurte sig helst unna, især da det hændte at de somlet bort et brev eller en avis paa veien. Det var jo saa meget baade at se og høre nede i byen! Det var undskyldelig, sa Adam, men det vilde ikke Fia høre paa. Hun holdt en «opvask» som forslog! Brevet som var blit væk, var det ikke saa farlig med; men hun var midt inde i den «følgetonen» om Lady Greys hemmelighet som netop stod i den avisen de hadde kastet bort — det var værre. Nu kunde hun ikke faa rede paa hvordan det var gaat med Evelyns reise til London, eller om hun idetheletat hadde truffet sin elskede Sir William. Det blev rot altsammen trods at hun efter bedste evne forsøkte at dikte sig til det som manglet — — — —.

Roosevelt bød sig stadig frem. Men det gik ham som ministerkandidaterne som altid staar rede: han blev refusert. Adam syntes han var for liten; men da ingen anden ansøker meldte sig, blev han betrod stillingen «paa prøve».

«Tror du at du kan klare det?» spurte Adam.

«Naturligvis,» svarte han overlegent, men indven-

dig følte han det som en stor begivenhet i sit liv at han fik dette tillidshverv. Uanede muligheter dæmret i hans fantasi!

En liten seilduksvæske blev hængt over hans skulder, og meget optat av sin nye værdighet jabbet han freidig nedover «Fyrgangen».

Frantz Josef og Oscar den anden sat ute paa fjeldet for at se paa Roosevelts debut. De lo, pekte næse ad ham og ropte: «Postmand! Postmand!» Roosevelt lot som han ikke hørte det.

Oppe i fyrgluggen stod Adam Stolz og saa med et smil gutten gjøre de første selvstændige skridt ut i verden.

Butikken til Iversen syntes Roosevelt var storartet. Det var mange rare greier der; men det snodigste var frøken Evensen som sat paa utstilling i et glasskap. Hun maatte være svært fin! Det var ikke første gang han var her, nei han hadde været med far mange ganger og kjendte godt Iversen. Han var snil, Iversen, for han gav ham altid en pose sukkertøi. Frøken Evensen var nok snil hun ogsaa; men de sukkertøiposerne han fik av hende, var mindre end de han fik av Iversen.

Hver gang Iversen hørte at der kom noen i butikken, stak han hodet ind gjennem døren fra kontoret og tittet ut. Frøken Evensen likte ikke den tittingen. I begyndelsen var hun saa naiv at hun trodde, det var hende han tittet paa; men nu hadde hun forlængst opdaget at det bare var nysgjerrighet.

«Morn Iversen!» ropte Roosevelt da han fik øie paa Iversen i døren. Han tænkte det var best at gjøre sig bemerket ellers kunde han miste chansen til at faa sukkertøi.

«Er det dig Roosevelten, vesle skøieren! Er du blit postbud nu da?»

«Nei postmand,» svarte han idet han slængte den lille væsken bort paa disken.

«Du maa komme herind saa jeg faar snakke litt med dig,» sa Iversen og aapnet kontordøren helt.

Roosevelt marsjerte ind i helligdommen. Han syntes det var finere der end i butikken. Paa væggene hang der store skilderier som forestillet flasker og krukker og fabriker med høie rykende piper. Foran vinduet stod en kontorpult med en høi stol paa hver side. Iversen tok Roosevelt og løftet ham op paa den ene stolen. «Nu kan du være chef,» sa han og lo.

«Hvorfor bruker du saa høie stoler?» spurte Roosevelt.

«Hm — ja — neimen om jeg vet — det er vel for oversiktens skyld.»

Roosevelt skjønte ikke dette med oversikten.

«Hvorfor har du alle disse store bøkerne? Skriver du i dem da?»

«Ja jeg skriver i dem. Frøken Evensen skriver ogsaa i dem.»

«Hun som er saa fin?»

«Ja naturligvis.»

Roosevelt vedblev at spørre om alt mulig som fandtes paa kontoret. Det var ikke den ting som undgik hans opmerksomhet. Tilslut fik han fat i en rød og blaa blyant og begyndte at tegne huser. Da han hadde tegnet et sa han:

«Tror du frøken Evensen vil bo i dette huset?»

Nei det trodde Iversen ikke.

«Men du kunde bo der du ogsaa.»

Jo, mente Iversen, det kunde være en utvei.

Tilslut sat han længe og stirret paa Iversen og sa saa pludselig:

«Hvorfor har du saa rød næse, Iversen?»

Iversen tidde bomstille. Han kunde i farten ikke angi noen akceptabel grund. Men Roosevelt gav sig ikke saa let, han gjentok spørsmaalet, denne gangen med hævet stemme:

«Hvorfor har du saa rød næse, hører du?»

Men nu avbrøt Iversen al konversation om det tema og foreslog at de skulde gaa op i anden etage og se hvordan det var der.

Da de kom op den lange trappen, ringte det paa entréklokken i første etage.

«Spring ned du Roosevelt og se hvem det er. Du er lettere paa foten end jeg.»

Roosevelt gjorde som han pleiet ute paa fyret, og lot sig gli paa halen nedover alle trapperne; han glemte rent at han hadde søndagsbukserne paa. Heldigvis var det teppe paa trappen, ikke som hjemme hvor der var bare fjeldet. Saa lukket han op døren, og en sortklædt dame kom ind. Hun tok ham i haanden og sa med bløt stemme:

«Goddag gutten min, vil du være saa snil og spørre herr Iversen om han vil gi noe til Frelsesarmeens selvfornektelsesuke?»

Roosevelt stod længe og betraktet damen fra øverst til nederst, saa sa han:

«Si det engang til.»

Damen begyndte paanyt med den samme vemodige, bløte stemme:

«Vil du være saa snil gutten min og spørre herr Iversen om han vil gi noe til Frelsesarmeens selvfornektelsesuke?»

«Nei det kan du gaa op og si sjøl,» sa han overlegent, puttet hænderne i bukselommen og vendte hende ryggen. Hun gik op og han kom ruslende efter. Han holdt sine øine mistænksomt fæstet paa den rare hatten med det røde baand omkring.

Iversen lo hele tiden mens han stod oppe i trappen og holdt sig i rækværket. Roosevelt syntes ikke den damen var noe at le av, og han var glad da hun var ekspedert. Hun smilte og nikket til ham idet hun gik, og han nikket igjen.

Hun hadde merkelig nok faat 10 kroner av Iver-

sen. I almindelighet gav han aldrig mer end én krone, og den pleiet han at levere fra sig noksaa motvillig. Idag hadde han uten videre tat frem av lommeboken den gule seddelen og smilende stukket den i haanden paa hende: «Vær saa god, ven min.» Var det den vesle gutten som hadde bevirket denne store forandring hos Iversen? Frelsesdamen fortsatte sin vandring fra hus til hus og gjorde i stilhet sine betraktninger over menneskene i almindelighet og Iversen i særdeleshet.

Saa vandret Roosevelt for første gang ind i Iversens store stuer.

Han blev ikke imponert, eller rettere han vilde ikke la sig imponere. Der dukket nemlig op en trang i ham til at kjyte av hjemmet paa fyret, især «stasstuen». Den var langt finere end dette her! Mye finere!

«Har du ikke engang noe billede av oldefar admiral du da?» Iversen rystet bedrøvelig paa hodet.

«Ikke noen kanarifugl i guldbur heller?»

Nei det var daarlig med Iversen. Han var rent flau over hvor tarvelig han hadde det, og fandt frem et fat med valnøtter for ialfald at imponere litt. Han tok to nøtter i haanden og knækket dem.

«Har du ikke nøtteknækker heller du da, det har vi.»

Tilslut kunde ikke Iversen svare, han bare lo, og jo mere han lo, jo freidigere blev Roosevelt.

Iversen hadde ikke paa lang tid hat slik morro som av den gutten. Han maatte telefonere op til fyret og spørre Stolz om Roosevelt fik lov at bli hos ham til middag. Stolz svarte at han maatte komme op med posten; men da han fik besked om at der bare var aviser og ingen brever, saa fik Roosevelt lov til at bli. Fia syntes det var et underlig paafund av Iversen, og likte det slet ikke. For det første var Iversen «en artig blei», og for det andet

blev gutten selvfølgelig bortskjæmt mere end han var; men naar Adam gav ham lov, saa vilde ikke hun protestere.

Roosevelt spankulerte rundt i huset og optraadte som om han eide baade det og Iversen. Han var ute i kjøkkenet og hilste paa Anne kokke. Hun var Iversens faktotum i husholdningen og hersket i dette departement enevældig. Han skjændte ofte paa hende for hendes ødselhet, men da lo hun. Anne lo av alt. Var Iversen sigrætten og umulig, saa satte hun sig ret ned paa træstolen i kjøkkenet med hænderne i siden og lo ham like luks i synet! Iversen vendte hende ryggen og smeldte igjen døren efter sig. «Idag er'n reint gæln», sa hun bare, og lot ham gaa. Efter mange aars stekning og kokning ved komfyrvarmen var hendes runde, skinnende ansikt blit kobberrødt. Det første Roosevelt derfor spurte hende om da han kom ut i kjøkkenet, var:

«Er du indianer, du da?» Benedicte og Frantz Josef hadde nemlig fortalt ham noe om indianerne; de var svært optat av indianerfortællinger. Anne lo og stak en sprutbakkelse i munden paa ham. Fra det øieblik blev han og Anne venner for livet.

Efter den store sygdommen var Iversens tilværelse blit ensformig og kjedelig. Det var ikke bare om morgenen han var sigrætten; han var det hele døgnet rundt. Han visste ikke hvordan han skulde faa tiden til at gaa naar han vel var færdig nede i kontoret.

Saa kom den lille Roosevelten og bragte hel sceneforandring! Han satte huset formelig paa ende, og gjorde Iversen saa fattig at han næsten skammet sig. Han hadde ikke saa meget som en kanarifugl av voks i et guldbur engang!

Mens Roosevelt var ute i kjøkkenet, sat Iversen en liten stund i sine egne betraktninger: Det var kanske dumt at han ikke hadde giftet sig? Han saa

i aanden alle stuerne sine befolket med smaa Roosevelter! Giftet sig, javel, men med hvem? Frøken Evensen? Den skindmagre damen hadde aldrig i livet kunnet præstere en slik lubben og freidig liten fyr som Roosevelt! Forresten var det nu for sent og altfor meget bryderi — altfor meget. Nei han fik nok gaa der og stulle alene de aarene han hadde igjen. Kanske han kunde faa laane Roosevelten engang imellem? Han fik nøie sig med det.

Iversen bad idag frøken Evensen spise middag med sig. Hun syntes det var morsomt at chefen husket paa hende, og rødmet litt da hun svarte: «Ja tusen tak.»

Ved middagsbordet blev Roosevelt placert ved siden av Iversen, som stillet sig helt til hans tjeneste. Han bandt en serviet om halsen paa gutten, som ikke kunde skjønne hvad det skulde være godt for. Saa fik han en liten ske, kniv og gaffel av sølv. Da Roosevelt vilde spise med kniven, saa Iversen strengt paa ham og sa:

«Det er stygt at spise med kniven, Roosevelt.»

«Hvorfor det, Iversen?»

«Fordi det er stygt, gutten min.»

«Det skjønner jeg ikke. Skjønner du det frøken Evensen?»

«Jo det er fryktelig stygt,» svarte hun; men da lo Roosevelt og sa:

«Det sier du bare fordi Iversen sier det, jeg skjønner det nok.»

«Liker du avkokt torsk Roosevelt?» spurte Iversen,

«Nei tak, det kan jeg faa hjemme,» svarte Roosevelt.

«Det maa du ikke si; du skal spise den maten folk byr dig. Da jeg var ung, hadde jeg ofte barn i besøk, og de maatte nøie sig med vandgrøt og melk, ja det maatte de.»

«Var du endda fattigere den gangen da?» sa Roosevelt, og saa op paa Iversen med sit lille runde skøierfjæs. Iversen blev avvæbnet og gav øieblikkelig ordre til Anne kokke at hun skulde varme to kjøtkaker til Roosevelt. Da Anne kokke kom tilbake med dem, smilte Roosevelt til hende og sa:

«Det var andre boller det, Anne!»

Anne syntes det var morro at høre paa gutten, saa hun gav sig god tid og blev staaende og puslet med noen kaffekopper borte ved buffeten.

Somoftest hadde hun scener med Iversen hver middag. Det var ikke andet end grin og misfornøielse, saa hun ofte maatte si like til ham, at hun kunde da ved Gud ikke noe for at han maatte leve paa diæt? Forresten brydde hun sig ikke om grinet hans, men allikevel — — — —.

Iversen var saa optat med gutten at han glemte at spise. Frøken Evensen sa det var synd at han lot den deilige fisken staa og bli kold paa fatet. Hun tænkte bare paa Iversen. Tilslut kunde hun ikke dy sig for at hviske:

«De skjæmmer bort gutten, herr Iversen.»

«Hvad var det hun sa?» spurte Roosevelt.

«At jeg skjæmmer dig bort,» sa Iversen.

«Pyt ikke noe andet, det sier mor til far hver dag.»

«Hvad sier far da?»

«Han sier bare det gjør ikke noe,» svarte Roosevelt overlegen.

Til dessert hadde Iversen bestilt pandekaker.

«Det er knaber mat,» sa Roosevelt frydefuld. Han spiste godt og længe, men tilslut var han da mæt og la fra sig kniv og gaffel. Saa blev han sittende ganske stille og saa paa frøken Evensen. Iversen blev nysgjerrig efter at høre hvad han nu vilde finde paa. Da han hadde betraktet hende en stund, sa han:

«Naar jeg blir stor, vil jeg gifte mig med dig, frøken Evensen.»

«Hvorfor det?» spurte Iversen.

«Jo da skal vi bo i glasskapet hendes og spise pandekake hver dag.»

«Men jeg vil ikke gifte mig med dig,» sa frøken Evensen leende.

«Saa faar du ta hende du da Iversen,» sa han med urokkelig alvor.

Saa lo de alle tre, Roosevelt lo fordi Iversen lo, og det gjorde frøken Evensen ogsaa; men hendes latter var tvungen. Fra den stund av fik hun imot Roosevelt. Hun kunde ikke begripe at chefen var blit saa forgapet i den fyrgutten. En næsevis og uopdragen unge var det.

Da de skulde gaa fra bordet, sa Iversen:

«Du kan vel læse bordbøn du Roosevelt?»

Jo da, det kunde han og saa begyndte han at ramse op:

Hei Halvorsen, Halvor Skansen,
Skans Terningen, Terning Bransen,
Brans Brynersen, Bryne Raffersen,
Raffe Galsen, Gals Gunnersen,
Gunner Tingsen, Tings Blingsen,
bror til Skimlingen, bror til Blingsen!
Amen i Jesu namn.»

Anne fløi paa dør. Hun hadde puttet forklæsnippen sin i munden, og nu hivde hun sig næsegrus over kjøkkenbænken og lo — — — —. De hørte hende helt nede i butikken.

Frøken Evensen reiste sig hurtig fra bordet. Hun var blek av sinne, og det slap ut av hende? «Det er da en grænse — — — —.»

Men Iversen gik bort til vinduet og saa ut paa torvet. Hans brede ryg rystet av undertrykt latter,

og han maatte ta op lommetørklædet sit og tørre øinene.

Saa banket det paa døren, og Gottlieb Bramers store skikkelse kom tilsyne.

«Onkel Gottlieb!» ropte Roosevelt og sprang mot ham.

«Hø-Hø! Er det storfremmede her?»

«Min ven Roosevelt holder mig med selskap idag.»

«Hø-hø! Da har du det ikke ensomt, Kiversen.»

«Nei, jeg har sandelig ikke hat det saa livlig paa lang tid.»

«Barnet kunde kanske trænge litt mere opdragelse,» sa frøken Evensen forsiktig.

«Skidt i opdragelsen naar vi beholder naturligheten, hø-hø-hø!»

«Det var et nydelig resonnement!» sa frøken Evensen med en sursøt mine. Hun skyndte sig ned i butikken og tok plads i glasskapet. Roosevelt var stukket av og sat ute i kjøkkenet hos Anne kokke. De hadde det svært hyggelig. Han fortsatte at spørre om alt mulig, men tilslut svarte hun bare: «Det kan du spørre Iversen om.»

Gottlieb og Iversen sat og smaapratet sammen. Det var fredeligere saalænge den vesle ugagnskraaken var ute i kjøkkenet hos Anne.

«Jeg tittet bare opom for at høre hvordan du egentlig har det Iversen.»

«Jo tak, Bramer, jeg maa vel ha det ekstra superior. Jeg har 1/4 million tilgode i privatbanken, og endel i sparebanken, og saa skylder jeg ikke noe hverken paa varebeholdningen eller dampskibsaktierne mine. Jeg har vel lov til at si ekstra superior da vel?»

«Hø-hø, ja det kan du nok!»

«Saa faar bakbenet mit lov til at hvile sig resten av livet og maven med. Den ligger likesom paa lan-

det og har det godt med grøt og melk hver eneste dag. Al den gode burgunderen min i kjelderen faar hvile den ogsaa, ha-ha-ha!»

«Den skal vi nok klare at faa ben paa, hø-hø!»

«Tak for det. Jo jeg har det ekstra superior.»

«Det er forbi med Kiversen, det er bare Iversen igjen, hø-hø-hø!»

«Den eneste solstraalen som er kommet ind i stuerne her paa lang tid, er han vesle Roosevelten — — — — —.»

«Det er det jeg sier Kiversen, vi maa op til fyret naar det blir altfor broket hernede. Der er renere luft i høiden.»

Iversen sat og studerte paa dette med fyret. Han syntes ikke det var noe overdaadig morsomt at snakke med fru Fia Stolz, og hvad fyrvokteren angik, var han vistnok en ganske koselig mand — — — —.

«Hør nu, gamle Krøsus, hvad din akademisk dannede ven vil foreslaa dig: Ute paa Braatenbakken har vor gamle kjending Peter Povelsen fra Kongens København opreist sit kunstens tempel, eller Cirkus Verdensteater, som han kalder det.»

«Cirkus Paalsen! Nei eksisterer det endnu? Det er flere aar siden det var her sist.»

«Cirkus Verdensteater maa jeg be. I dette er vi jo alle artister forsaavidt, og du kunde godt være dummepeter, min kjære Kiversen, hø-hø-hø!»

«Hvorfor det?» spurte Iversen.

«Fordi du gjør alt som du ikke skal gjøre.»

«Jeg gjør idetheletat ingenting mere far.»

«Det er endnu værre. Du husker vel hvad min ven gartner Aamdal sier?»

«Din ven? Ha-ha-ha! Du maatte jo betale mulkt paa raadstuen for den stabbestenen du tok fra ham.»

«Hø-hø! Vi er gode venner nu.»

«Hvad sier saa Aamdal?»

«Dovenskapen er roten til alt ugræs.»

«Hø-hø! Nu har jeg et forslag at gjøre dig.»

«Naada, hvad er det?»

«Du skal gaa paa cirkus ikveld og ta med dig Roosevelten og hende jomfruen i glasskapet dit, er det ikke frøken Evensen hun heter?»

«Jeg paa cirkus!»

«Paa cirkus ja. Det begynder præsis klokken 6. To kroner billetten, barn halv pris.» Gottlieb sa det siste paa dansk.

«Med mit lamme ben og med mit humør, nei tak!»

«Ikke noe vrøvl. Nu gaar jeg op til fyret og inviterer med mig hele den kongelige ungeflok med Frantz Josef og Oscar den anden i spissen. Saa gaar vi til Cirkus Verdensteater! Min ven Søren Geni sitter hjemme og holder Abla med selskap.»

«Han maleren? Kjære dig Bramer, sliter du med den vagabonden endnu?»

«Sliter? Jeg slite med min geniale ven? Er Roosevelt en solstraale for dig, er Søren et hav av sol for mig. Du aner ikke kunstens storhet, Kiversen.»

«Jeg trodde ikke du hadde mere igjen av den storheten end at du kunde leve av den selv med nøisomhet og forsigtighet,» sa Iversen.

«Dummepeter Kiversen! Søren Geni er rikere, umaadelig meget rikere end du noensinde blir. Riktignok har han bare 1¼ lunge og han hoster som en gjøende bandhund, men han kreperer ikke av det, ikke endnu. Døden synes vel at han er en pokker saa hyggelig fyr siden han stadig gir ham respit. «Døden og skrædder Pedersen er de taalmodigste mennesker jeg har truffet her i livet,» sier Søren, hø-hø-hø.»

«Ja, han maa være rik,» sa Iversen.

«Om femti aar vil hans billeder veies op med guld!»

«Om femti aar ja,» avbrøt Iversen haanlig.

«Søren Geni sælger ikke sine billeder. Han har ikke som du bruk for guld — hvad fan skal han med det?»

«Nei saalænge han kan leve paa sine venner,» svarte Iversen.

«Venner kommer han aldrig til at mangle. Døden og udødeligheten er hans trofaste uadskillelige venner, Kiversen.»

Gottlieb var blit høitidelig, og det virket saa komisk paa Iversen, at han maatte le.

«Kjære dig Bramer, du er en hyggelig gut; men neigu om jeg kan faa dette resonnementet dit til at harmonere med livets realiteter. Det er bare letsindig prat — — — —.»

Gottlieb blev litt overrumplet ved Iversens uventede angrep, saa at han bare sat og snøftet: hø-hø-hø.

Iversen hadde faat blod paa tand og fortsatte offensiven. Indehadde han stillingen som materialismens representant i denne by, saa skulde han ogsaa vise at han kunde forsvare den.

«Har disse menneskene som muligens er begavet med en gnist av geni, ret til at negligere livets første lovparagraf: I dit ansikts sved skal du æte dit brød? De indbilder sig at være overmennesker fordi de smører sammen noen malerier, skriver noen bøker eller tar det høie C paa operaen i Berlin! Straks mener de at de kan leve utenfor loven, at de er en priviligert kaste! Han, geniet dit, han har ikke bruk for guld? Nei da, men han har allikevel bruk for den snille Gottlieb Bramers siste brødsmuler! Humbug du.» Iversen satte haanden i bordplaten.

«Du er og blir materialist til dine dages ende, Kiversen!»

«Ja heldigvis. La mig si det aapent: Jeg elsker guldet. Min formue repræsenterer et langt livs kamp. Mange dages og nætters uophørlige spænding for at

fange det, ofte med skuffelser og motgang, men tilslut seier. Det har været præmien som Vorherre gav mig. Ta bort denne præmien for de flittige, de ihærdige mennesker, og samfundet vil ende i kaos.»

«Men hvad skal du bruke alle disse pengene til? Du kan da ikke æte dem?»

«Naar en mand har faat borgerdaadsmedaljen i guld, saa kan han heller ikke spise den op; men han glæder sig og er stolt av den. Det viser en gjerning han kan se tilbake paa med tilfredshet.»

«Men da burde du kunne være lykkelig og ha det ekstra superior, som du sier, Iversen?»

«Ja jeg burde det — jeg burde det.» Han blev sittende et øieblik stille og trommet med fingrene paa bordplaten.

«Det er rart, Bramer, de letsindige har det som regel godt, de fattige ofte, men de rike sjelden.»

«Hø-hø-hø, du skal ikke si de letsindige og de fattige, men du skal si de som har et let sind og de som har mindst av verdens gods — se for eksempel min ven fyrvokter Stolz.»

Iversen reiste sig og slog ut med haanden.

«Ti stille med denne fyrvokteren din! Jeg er Gud forlate mig saa lutende lei av at høre alt dette skrytet om disse idealmenneskene paa fyret at jeg — — — —.»

Han fik ikke fuldført sætningen da Roosevelt kom stormende ind, og ropte idet han sprang like bort til Iversen:

«Hvor har du faat den store maven fra, Iversen?»

Men bak døren stod Anne kokke og lo.

«Gaa ind og spør Iversen du,» hadde hun sagt.

Der gik et godmodig smil over Iversens ansikt. Han tok Roosevelt i øret og sa:

«Nu faar du sandelig omgaaes din gamle ven med litt mere ærbødighet.»

«Hø-hø-hø! Du kan nu si hvad du vil, Kiversen, men denne vesle gutten han er nu likesom et blink fra fyret allikevel.»

Iversen saa paa ham et øieblik. Han var færdig til at gi et kraftig svar; men saa snudde han sig pludselig rundt og grep Roosevelt med begge hænder. Han tok ham ind til sig og sa:

«Nu vil vi være letsindige, Roosevelt — vi gaar paa cirkus ikveld!»

«Bravo! Vær letsindig du Kiversen, saa blir sindet let. Frem paa scenen igjen! Der findes mangen gammel cirkushest som har galler i det ene bakbenet, men endda maa frem og gjøre kunster, hø-hø-hø!»

«Ja kanske du har ret, men noe dacaponummer blir det nok ikke for mit vedkommende.»

«Si ikke det. Farvel saalænge, nu gaar jeg op til fyret og henter hele besætningen, og saa møtes vi klokken seks, hø-hø!»

Den som blev glad, var Roosevelt. Iversen forsøkte at gi ham en idé om hvad cirkus var for noe; men han avbrøt ham stadig med nye spørsmaal, saa Iversen ga det op.

Da Adam fik se Gottlieb nede i «Fyrgangen», aapnet han gluggen i taarnet og ropte ned til ungerne: «Gaa ned og møt onkel Bramer, han kommer opover nu!»

De holdt paa at leke indianer. Frantz Josef kastet sin tomahawk, og Oscar den anden forlot sin wigwam og styrtet nedover «Fyrgangen». Bare Benedicte blev sittende igjen paa fjeldet; hun var endnu ikke blit saa stærk i benene, at hun kunde kapspringe med de andre. Hun sat og viftet med lommetørklædet til onkel Bramer.

«Vi skal paa cirkus! Vi skal paa cirkus!» ropte de i munden paa hverandre til Adam, som nu var kommet ned fra taarnet.

«Cirkus? Hvad slags cirkus?»

«Onkel Bramer skal ta os med paa cirkus!»

«Hø-hø! Goddag Adam. Jeg syntes barna trængte til litt opmuntring, og da vor gamle kjending Peter Paalsen er kommet med cirkusteltet sit, fandt jeg paa at jeg vilde ta dem med dit ikveld. Ja Fia og du blir vel ogsaa med?»

«Tak skal du ha for barna, men Fia og jeg faar nok holde os hjemme. Jeg maa passe fyret, og Fia er ikke riktig frisk.»

«Det er første gangen jeg har hørt at hun er syk,» sa Gottlieb.

«Aa nei,» svarte Adam, «det slænger engang imellem at hun maa ta sengen fat noen dage.»

«Det er vel ikke noe alvorlig,» spurte Gottlieb.

«Nei da, det glir nok over,» svarte Adam lunt og smilte. Han tænkte paa den gamle vuggen som han nylig tok ned fra loftet for sjette gang.

*

Saa vandret Gottlieb med ungeflokken nedover «Fyrgangen». Han lo og pratet med dem akkurat som om de var jevnaldrende — — — —. Men da de kom til cirkus, blev de tause og høitidsfulde. Det store telt med alle flaggene og lysene straalte imot dem.

De fik plads paa en av de første bænker. Like bak dem sat Iversen og Roosevelt.

Mennesker strømmet ind. De lo og støiet for at finde sine pladser. En liten gut med blanke knapper i trøien gik rundt og ropte: «Sukker-tøi!» De to violinerne i orkestret blev stemte med noen rare laat. En tjener i rød frak og med hvite bomuldsvanter gik og drog paa en stor rive inde i ringen. Roosevelt saa paa alt dette med store øine og spurte Iversen:

«Er det snart slut?»

«Nei nu skal det først begynde, gutten min.»

Med den dype basstemmen sin sat onkel Bramer og læste høit av programmet, saa høit at hele publikum hørte efter:

— — — — No. 4 direktør Povelsen optræder med dressur av de to arabiske fuldblodshingster Sheik og Eunuk. No. 5 Mamsell Aurora, 8 aar, danser paa slap line. No. 6 Sværdslukeren Osman fra Hippodromen i London sluker et skarpslepet sværd. No. 7 Verdens sterkeste mand herr Samson Isfjeld optræder og indbyder hvemsomhelst av det ærede publikum til en brytekamp.

«Hø-hø-hø, det var mye for pengene,» sa Gottlieb og saa sig omkring blandt publikum.

Saa stemte musiken i og direktøren kom ind og bukket. Roosevelt reiste sig op og bukket igjen saa godt han hadde lært, men da blev baade Benedicte og Oscar den anden sprutrøde av skam over broderen, som var en slik tosk!

Iversen bare lo. Han brydde sig ikke noe om kunsterne, han sat bare og saa paa Roosevelt. Alt andet var ham likegyldig.

Nu kom lille Aurora frem. Det merkedes straks at hun var publikums yndling. Alle begyndte at klappe da hun viste sig. Hun neiet mange ganger, og sendte fingerkys ut til høire og venstre. Alle barn som var i cirkus, viftet til hende og smilte.

Hun var i en kort hvit kjole med guldstjerner paa, og paa benene hadde hun guldsko. I haaret var indflettet røde papirblomster. Benedicte, Frantz Josef, Alfons og Oscar den anden hadde aldrig set noe saa deilig. Roosevelt spurte Iversen om hun var en engel, hvortil denne svarte: «Saan omtrent.»

Da sværdslukeren kom frem og stak en sabel ned i halsen, begyndte Roosevelt at skrike. Han trodde manden vilde dræpe sig. Iversen forsøkte at

berolige ham, og sa at det var bare for morros skyld; men det skjønte ikke Roosevelt. Han følte sig slet ikke tryg før manden hadde trukket sabelen op igjen.

Det siste nummer paa programmet var den sterke mand.

Gottlieb hadde hele tiden glædet sig til dette. Ja det var ikke frit for at han i sit stille sind spekulerte paa at ta et kraftig ryggetak med ham, na turligvis i al venskabelighet.

Spændingen var uhyre og forventningerne store. To av bryggesjauerne, Ola Fyken og Hans Flaske, sat paa en av de bakerste bænker. Folk pekte paa dem og lo. De var vel parate til at slaas? Tykke ølkjører Rambæk eller «Rambokken» som han het til daglig, ansaa man for uovervindelig. De fleste holdt paa ham. Men nu kom en stor skuffelse: Direktøren traadte bukkende frem, og med et høist bedrøvet ansikt meddelte han det høistærede publikum, at herr Samson ikke kunde optræde paa grund av «et alvorlig ildebefindende».

Først blev det aldeles stille; men saa begyndte publikum at trampe, pipe og skrike. Roosevelt blev saa ræd at han krøp op paa Iversens knæ og la sig ind til ham med armene om hans hals, og der blev han sittende til slutten.

Iversen klappet det lille barnehodet, smilte mot ham og var lykkelig.

Saa reiste pludselig Gottlieb sig og gik ind i manegen. Det blev aldeles stille i hele cirkus. Folk strakte hals. «Hvem er det? Hvem er det?» «Studenten vel,» «Student Bramer.»

Gottlieb stod en stund og snakket med direktøren, som var fortvilet.

«Hvad skal jai arme mand gjøre? Jai kan sgu inte slaas. Jai kan inte bøie jernstænger — — — og derude ligger det fordømte kadaver og sover med

sine kæmpekræfter i Eunuks spiltaug! Det edle dyr staar ute i kulden og skjælver. Det er aldeles rædselsfuldt.»

Han hadde taarer i øinene, og hans voksede knebler, der tidligere paa kvelden hadde snoet sig kjækt op mot ørene, hang slapt ned.

Han tok Gottlieb litt tilside og hvisket: «Jai skal betro Dem herr Bramer, fordi jai har hørt overalt i byen at De er en adelsmand, en gentlemand: Svinet er fuld, pærefuld! Han kan skam inte holde balancen et minut. Han vil redningsløst bli væltet overende av den første og beste blandt det høistærede publikum — det er simpelthen en skandale for mit velrenommerte cirkus — — —.»

Resolut tilbød Gottlieb sig at optræ i herr Samsons sted. Direktøren maalte ham fra øverst til nederst for saa nogenlunde at vurdere hans kræfter. Han vilde jo ikke risikere at ødelægge «sit gode renommé». Men før han hadde fuldendt disse betraktninger, tok Gottlieb ham i begge armer og holdt ham ret ut i luften.

Da Peter Povelsen igjen kom ned paa jorden, trykket han varmt Gottliebs haand og sa:

«Nu føler jai Gudskelov at jai befinder mai paa sikker grund naar jai engagerer Dem.»

Der blev en voldsom begeistring da folk fik vite at Bramer skulde optræ. De reiste sig og viftet: «Bravo student Bramer!» «Bravo!» «Hurra for Paalsen!»

Gottlieb kastet av sig frakken. Han opfordret hvemsomhelst av de tilstedeværende herrer til at komme indenfor og «ta tak». Ingen meldte sig. Gottlieb skimtet i bakgrunden begge sjauerne. Han ropte til dem:

«Du faar komme ned du Hans eller du Ola Fyken!»

De bare rystet avværgende paa hodet. De kjendte

altfor godt «studenten» og vilde ikke risikere at faa juling i fuld belysning.

Tilslut kom Rambokken frem. Han gik svært sakte og nølende. Man saa at han ikke var høi i hatten. Direktøren hvisket til ham at han skulde faa fribillet til næste forestilling, og det fristet.

Der var ikke gaat to minutter, da laa Rambokken paa ryggen saa støvføiken stod om ham. Almindelig jubel. Han lusket saa fort han kunde tilbake paa pladsen sin. En bonde inde fra bygderne, som selv oplyste om at han veiet 150 kilo var litt seigere, men maatte tilsist i gulvet han ogsaa.

Da Gottlieb tilslut tok to middelstore fyrer og bar dem i strak arm rundt manegen to ganger, vilde jubelen ingen ende ta.

Direktøren tok Gottlieb med sig ut i stalden bak manegen. Han var henrykt og trykket en tikroneseddel i Gottliebs haand, idet han betrodde ham at et saant honorar fik bare førsteklasses artister!

Gottlieb saa paa seddelen og lo: «Hø-hø-hø! Den burde jeg hænge op i glas og ramme; men der er vel en eller anden her som kan trænge den.» Han saa sig rundt.

Borte i en krok i halvmørket rørte noe paa sig. Det var den lille mamsell Aurora, som hadde danset paa line. Hun sat sammenkrøpet paa en kasse med et gammelt fillete sjal over den hvite klare kjolen. I det kulsorte haar sat endnu de røde papirblomster.

Hun saa mager og blek ut, og det lille ansikt var slapt og træt.

Da han kom bort til hende, for hun lynsnart op og saa sky paa ham. Han fik indtryk av at hun var vant til angrep og overfald og parat til at værge sig; for hun holdt instinktmæssig den ene arm bøiet som et skjold for ansiktet.

De store brune øinene stirret ind i hans. Han

veg uvilkaarlig et skridt tilbake; for det gnistret av disse øine, saa han hadde vanskelig for at se ind i dem.

«Naa da ven min, du behøver vel ikke at se saa sint ut fordi jeg snakker til dig, hø-hø-hø!» Han strøk hende varsomt over haaret.

Hun saa paa ham som om hun søkte at læse i hans ansikt, om det var ven eller fiende? Sakte lot hun den bøiede arm synke. Hun begyndte at bli beroliget. Den svære blide mand med de lyse milde øine kunde ikke være slem.

«Fryser du? Det er koldt her, og det trækker fra alle kanter.»

«Det er ikke saa værst nu, det er værre naar jeg skal op, især hvis det er dacapo.»

Han saa paa de smaa føtter i de tynde tøisko og de hvite bomuldsstrømper.

«Du er for tyndklædt, vesla. Se her, ta denne,» han stak til hende tikroningen. «Prøv om du kan faa kjøpt dig et par varme sokker, saa fryser du ialfald ikke paa benene.» Saa strøk han hende engang til over haaret, nikket venlig og gik.

Hun saa efter ham til han blev borte inde i cirkus. Hun var ikke vant til blid behandling av sterke mænd. Det var en snil mand — — — —.

Hun saa sig hastig om til alle kanter; hun var ræd for at noen skulde ha set at hun fik denne seddelen. Saa stak hun den raskt ind paa brystet.

Noe saant hadde hun ikke oplevet før. Jo der var engang en mand som gav hende to store kaker. Men han var saa ækkel; han vilde kysse hende efterpaa — — — — —.

Utenfor cirkus stod Iversen med Roosevelt og de andre barnene og ventet paa Gottlieb. Roosevelt holdt Iversen krampaktig i haanden og vilde ikke slippe ham. De maatte næsten skille dem med makt.

Saa sprang hele flokken op over «Fyrgangen». De lo og snakket i munden paa hverandre.

«Hø-hø-hø! Dette var morro, Kiversen.»

«Nei den Roosevelten, den Roosevelten, han er en liten støver,» sa Iversen og smilte.

«Gudskelov, nu er vist ikke Iversen misanthrop længer,» tænkte Gottlieb, da han ruslet bortover til færgestedet.

Men de øinene til hende jentungen i cirkus de fulgte efter ham, han kunde ikke bli kvit dem.

«Øinene ja, øinene, det er det eneste som gir et lite gløt ind i menneskene, hø-hø-hø!»

XI.

Engang imellem hændte det at Gottlieb gik ut til Bjarke for at hilse paa broderen. Han passet altid paa at ta disse turene naar han saa at svigerinden kjørte ind til byen. Hvis han traf hende hjemme, blev det bestandig ufred, og det vilde han for Sylvesters skyld helst undgaa.

Da det idag var pent, klart høstveir og Abla netop hadde rapportert at fru Bramer var «for indgaaende», bestemte han sig for at gaa til Bjarke. Imorgen maatte han være hjemme; for da var det Søren Genis fødselsdag og mortensaften atpaa til. Med to saa store anledninger var det jo en selvfølge at de skulde ha fest i «Malerkassa».

Det var forresten merkelig hvorledes avisene i hovedstaden begyndte at interessere sig for Søren Geni, endda han bare sendte ind paa utstillingen et lite billede i ny og næ, naar han trængte penger til tobak. De blev solgt øieblikkelig, for kritiken stemplet ham som «usedvanlig lovende,» og nu kunde man læse i bladene hele landet rundt om den «unge talentfulde maler Søren Hangaard som netop fylder 30 aar».

Før Gottlieb gik avsted til Bjarke, maatte han snakke med Abla om festen. Hun og Søren laa paa knæ borte ved hønsehuset ivrig optat med en høne, som for en tid siden hadde klækket ut syv andeegg.

Abla forklarte Søren, at man bestandig maatte lægge under hønen odde antal egg, 5, 7 eller 9; ellers blev det aldrig noe. Like tal 4, 6, 8 gik det

ikke med. Hvorledes dette fænomen eller problem skulde forklares optok Søren i høi grad. Abla sa bare: «Det er slik.» Søren spurte: «Hvorfor?» Tilslut blev Abla ærgerlig og sa kort og kontant: «Det faar De spørre Vorherre om.»

«Spørre Vorherre,» sa Søren. «Bestandig kommer dere og sier: spør Vorherre! Akkurat som han skulde være et levende konversationsleksikon! Aanei Abla, vi faar nok finde ut en løsning selv.»

Familielivet i hønsehuset fanget i øieblikket al hans interesse. Andungerne var nemlig blit saa store at de hoppet op i vandtrauget og badet, saa hønen blev himmelfalden av forbauselse over slikt avkom.

Og saa nebbet som disse ungene blev! Noen uforbederlig brede flabber! Ikke spor av profil. Allikevel drev hun like ihærdig paa med at sparke og hakke frem litt mat av jorden. Hendes moderkjærlighet kjølnedes ikke.

Han kunde ikke begripe denne moderkjærligheten, men det var kanske rimelig; for han hadde aldrig hat noen mor, bare en drikfældig far og en gammel tante.

Gottlieb vilde ikke forstyrre Søren i hans betrakninger. Han fik sagt Abla det han skulde, og begav sig paa veien over Lønnerryggen.

De to brødre savnet hverandre. Sylvester sørget opriktig over at Gottlieb saa sjelden kom til Bjarke, men derved var desværre intet at gjøre. Gottlieb og Nore kunde nemlig umulig forlikes. Mangfoldige ganger var der gjort forsøk paa at bygge bro mellem dem; men allikevel røk de til stadighet i totterne paa hinanden, og det blev bare kjedeligheter ut av det.

Sylvester stod oppe i alléen og beskar de gamle lønnetrær. Han hadde en sag fæstet til en lang stang og skar ned tørre grener. Han la ikke merke til Gottlieb, som blev staaende bak ham og se paa.

«Du har ikke glemt kunsterne dine ser jeg?»

Sylvester vendte sig mot ham og la fra sig sagen.

«Nei er det dig, bror, det var hyggelig at se dig. Hvordan har du det?» Han grep Gottliebs haand og trykket den hjertelig.

«Jeg du? Jeg har det ekstra superior som kjøbmand Iversen sier.»

«Kjære lever han endnu? Jeg hørte han var svært syk. Jeg ser jo aldrig noe til menneskene over i byen.»

«Iversen er frisk igjen nu. Han er holdbar; for han har været paa spiritus i mange aar, hø—hø—hø!»

Sylvester smilte. Saa sa han om litt:

«Det vilde kanske ha været fornuftigere om jeg hadde blandet mig litt med menneskene. Man blir let ensidig ved at gaa alene.»

Gottlieb studset. Dette var nyt! Han hadde vel hat en liten opvask med Nore før hun kjørte indover idag. Det hændte imellem at han strammet sig op og sa hende noen Pauli ord, desværre uten resultat.

«Du har ret Sylvester, du bør blande dig litt med menneskene; du blir jo næsten en eremit paa denne maaten. Kan du ikke komme til mig imorgen? Da skal det være fest i «Malerkassa.» Det er mortensaften! Vær snil gut og kom! Du vil ikke angre paa det.»

Gottlieb saa varmt paa Sylvester. Han la for første gang merke til at han hadde faat enkelte sølvstrimer i det sorte haaret. Ved tindingerne var det helt hvitt.

Sylvester stod noksaa længe og funderte, saa sa han pludselig:

«Jeg tror næsten jeg kommer, Gottlieb. Jeg er da for fan ikke olding endnu!»

Gottlieb lo.

«Hvad ler du av?»

«Jeg har ikke hørt dig bande paa mange aar. Du blev med ett saa ungdommelig!»

Der gik en let rødme over Sylvesters ansikt:

«Du vet hun liker det ikke, saa jeg har vænnet mig av med det.»

En stor rødhaaret gut paa 11—12 aar kom cyklende nedover alléen.

«Nu faar du stanse, Jens,» ropte Sylvester. Gutten sprang av cyklen.

«Onkel Gottlieb!» jublet gutten og satte cyklen op til et træ. Han hang sig i Gottliebs arm og saa op paa ham med store glade øine.

Sylvester stod et øieblik og betraktet dem. De var svært like. Den samme store og krumme næsen og de samme lyseblaa øinene.

«Faar jeg kjende paa musklerne dine, Jens,» sa Gottlieb, og tok ham om armen.

«Det er riktig. Bøi armen! Det er ikke daarlig; du er næsten likesaa kraftig som onkelen din, hø—hø!»

«Men far er stærkere end dig,» lo Jens skøieraktig.

«Neimen er han ei,» sa Gottlieb med eftertryk. Han la armen om Sylvesters hals og krystet ham ind til sig. Slik gik de sammen ned paa det store tunet foran hovedbygningen.

«Er du flink paa skolen da Jens?» spurte Gottlieb. Gutten blev rød, og Sylvester blev alvorlig og vendte sig bort. Gottlieb angret øieblikkelig at han hadde bragt dette spørsmaal paa bane, og vilde prøve at pynte litt paa det:

«Aa skidt, der er mange bra folk som har været dovne paa skolen, hø—hø!»

«Nei nu faar du ikke skjæmme bort gutten for os. Det er bra nok at han likner dig i meget, men ikke i alt,» sa Sylvester godmodig.

«Kom onkel, saa skal vi spille boccia,» ropte Jens og grep en stor trækule som laa paa plænen. Han vilde gjerne slippe fra videre eksamination om skolen, det var et motbydelig tema. Med stor kraft kastet han den tunge kulen, saa at den havnet langt bortenfor maalet.

«Du er en kløpper Jens. Disse pokkenholzkulerne er tunge som kanonkuler!»

Saa kastet Sylvester sin kule, og alle tre blev ivrige. Spillet var snart i fuld gang; de lo og spøkte med hverandre. Jens blev saa ivrig at han fuldstændig glemte alle «høflighetsregler overfor ældre mennesker,» som hans mor hadde indprentet ham efter Knigges «Omgang med mennesker.»

Jens sprang efter kulen sin mens han ropte til onkel Gottlieb:

«Du maa skrue mere paa kula di!»

Til faren skrek han: «Nei du er dom som ikke kan dreie kula tilvenstre. Dere kan ikke spille noen av dere!»

Gottlieb la ikke noen bret paa guttens utbrudd, han syntes det var ganske selvfølgelig; men Sylvester rynket øienbrynene flere ganger. Han sa dog ikke noe. Gutten var nok litt for «frisk paa leveren»; men — Nore var jo ikke tilstede!

Tilslut saa han paa Gottlieb og smilte.

«Du bror, det er saa rart med det: Naar vi kommer sammen slik som idag, saa lever vi guttedagene vore op igjen.»

Da klokken nærmet sig to, sa Gottlieb at han maatte gaa. Han vilde ikke risikere at træffe Nore, og tok derfor en benvei bak hovedbygningen. Sylvester fulgte ham og forstod godt hvorfor han vilde gaa den veien.

«Jeg synes du kunde bli her til middag,» sa Sylvester.

«Nei tak du, du vet — — —.»

«Javist vet jeg, Gottlieb, men engang maa der vel komme en anledning saa dere kan bli venner?»

«Det maatte nok bli en aparte anledning det, Sylvester, hø—hø, jeg øiner den ialfald ikke.»

Da de var kommet bak huset, stanset de og blev staaende og snakke sammen.

«Ja saa kommer du til «Malerkassa» imorgen kveld da, Sylvester?»

«Tak du. Jeg har saan lyst men — — — —.»

«Ikke noe men. Du skal træffe hyggelige mennesker.»

«Træffe mennesker — hm — træffe mennesker,» han stod og grundet, som han altid pleiet før han tok en beslutning. Saa utbrøt han pludselig og bestemt:

«Jeg kommer, tak skal du ha.»

Gottlieb gav ham et venskabelig slag paa skulderen og sa:

«Du er nok den gamle kjernegutten fremdeles du, Sylvester!»

De var nu kommet bak hovedbygningen, hvor hele kjøkkendepartementet laa. Spiskammervinduet stod aapent. Gottlieb fik øie paa noen fete gjæs som hang ribbet og pene like ved vinduet.

«De er lubne,» sa Gottlieb og lo.

«Vi stjæler dem,» hvisket Sylvester idet han sakte listet sig bort til vinduet og stak armen ind. Først tok han en gaas og langet den bort til Gottlieb, derefter en til, som han slang over skulderen.

Sylvester smilte skøieraktig, og hans mørke øine lyste av tilfredshet.

«Nu gjælder det bare at stikke av saa ingen ser os; det er det vanskeligste i slike tilfælder.»

«Gjennem dette vinduet lurte vi os til mye godt da vi var gutter, du Sylvester. Men hvad skal vi med gjæssene?»

«Ta dem med dig hjem vel, tosken! Du eller

rettere vi skal jo ha fest imorgen. Men der kommer jomfruen! Bøi dig ned da gut, ikke noe støi, ellers blir vi knepet!»

Vinduerne i første etage var noksaa lave, saa de maatte krøke sig for ikke at bli set indenfra. Gottlieb kjendte det tok paa ryggen. De hadde ogsaa gjæssene at trækkes med.

«Det er næsten som da vi var indianere, Gottlieb. Husker du, at du altid var «røde ulv» fordi du hadde rødt haar!»

«Og du var «sorte ørn», hø—hø!»

Endelig kom de bort til den store hækken, saa de kunde staa op og rette ryggen. De lo og spøkte; de vilde ha git meget for at se Nore og jomfruen, naar de opdaget at to av gjæssene hadde fløiet sin vei!

Sylvester fulgte Gottlieb benveien over Lønnerryggen. Den var styg og kronglete, men de kjendte hver sten og hvert myrhul. Altsammen hadde sin historie fra «gamle dage». Saa hørte de den store kalesjevognen rumle oppe paa veien. De saa paa hverandre og blev alvorlige.

«Der kommer hun,» sa Sylvester. Han næsten hvisket, og hans ansikt fik med ett noe trist og tungt over sig. Det var som naar der en sommerdag pludselig kommer en mørk skydot for solen.

«Du maa se til at bli venner med Nore, Gottlieb, for min skyld ialfald. Du vet jeg har det ikke let.»

«Nei det er ikke let, det kan jeg sgu levende sætte mig ind i, hø—hø! Bare jeg kunde finde en anledning, noe som det var hold i.»

«Gjør det Gottlieb, du maa da kunne finde ut noe som, som, ja som kunde knytte familien sammen igjen. Du aner ikke hvor koldt og ensomt det er blit i stuerne paa Bjarke. Vi fryser, og selv gutten vor vil ikke være inde, han render fra os. Han trives best over i byen. Hver eneste eftermiddag er han væk. Jeg gjør alt mulig for at han skal bli glad

i hjemmet sit, men det nytter ikke noe — det nytter ikke noe». Han holdt hænderne for ansiktet et øieblik og fortsatte:

«Og den gutten som skulde vænnes til at elske Bjarke overalt i verden, han ser nu paa sit fremtidshjem med kolde øine, hvad skal dette bli til?»

Gottlieb hadde inderlig ondt av Sylvester. Han kokte av sinne naar han tænkte paa Nore. Sylvester hadde sat sig paa en stubbe og rev op store mosedotter som han kastet bortover. Endelig syntes Gottlieb han maatte si noe.

«Hø—hø—, kunde du ikke prøve at tomkjøre hende litt strammere?»

Sylvester smilte. «Du prater du, Gottlieb. Forresten er det ikke bare Nores skyld. Hun har mange gode sider — —.»

Gottlieb begyndte at grynte igjen.

«Du skal ikke le av det, Gottlieb. Nore er et godt menneske, og min hustru er hun jo.»

Gottlieb tidde bom stille. Han gryntet ikke engang; for han skjønte at nu ophørte al fornuftig diskussion. Saa sa han bare tilslut:

«Vel møtt imorn kveld da Sylvester. Nu maa du ikke gjøre skjelm av dig!»

«Nei det kan du være tryg for.»

Saa skiltes brødrene med et varmt haandtryk.

Gottlieb ruslet hjemover med en gaas i hver haand. Han løftet den største op, saa paa den og smilte: Hadde Nore bare været en almindelig gaas av et fruentimer, vilde det ikke været noen sak at faa slut paa ufreden; men hun var en ravn med kroket neb og skarpe klør. Stakkars Sylvester, det var sørgelig for ham — — — — — —.

Nore skulde ha været gift med kjøbmand Iversen; de to gniersjælene burde siddet i samme bur og ruget paa guldet sit!

Da Gottlieb kom hjem og slængte de to gjæs-

sene paa kjøkkenbænken, blev Abla aldeles himmelfalden. Slik flothet var hun ikke vant til i den siste tiden.

«Men jøsse namn, hvor har De faat de fine gjæssene fra?»

«Jeg har støli dem Abla, rent purt tjueri.»

«Hvormye har De git for kiloen?»

«Tror du tjuer spør om prisen du da, hø—hø!»

Mere rede paa den ting fik ikke Abla. At han kjøpte to gjæs, var raaflot. Disse Bramerne var en egen race, det var umulig at faa ordentlig greie paa dem.

Like før Gottlieb kom hjem hadde Abla levert «Strømsund Tidende» til Søren.

«Der staar noe i bla om Bramer og cirkus, jeg skjønner ikke noe av det. De faar se paa det De, Hangaard.»

Søren strakte avværgende haanden ut. Av princip rørte han nødig ved aviser.

«De faar da læse det lel naar der staar noe om Bramer.»

Litt efter kom Gottlieb ind. Søren sat med avisen i haanden og lo, ikke noen almindelig lun, jevn latter, men noe i likhet med en hanes første morgengal. Han himlet med øinene og kastet sig tilbake i stolen, strakte ut benene og galte paany.

Gottlieb stod og saa paa ham.

«Enten maa du være blit gal eller rik, hø—hø—hø!»

Søren kastet sig over paa siden i stolen, viftet med avisen og lo saa han fik et hosteanfald. Endelig stammet han frem under stadige avbrytelser av hoste og latter:

«Du min rikt benaadede livsens velgjører, vil du høre hvordan sandhetsfakkelen omtaler din ophøiede person?»

«Omtaler mig? Hvad kan avisen skrive om mig?»

«Hør nu.» Søren reiste sig og læste saa høitidelig som om han stod paa en prækestol:

«Efter hvad der meddeles os, optraadte den her paa stedet vel kjendte student Bramer igaar paa cirkus Povelsen — populært kaldet «cirkus Paalsen». Han var en «sterk mand» og gjorde fænomenal lykke.»

Søren stoppet litt. «Nu kommer det beste. Hold dig fast, kjære ven og hør:

«*Hans legemskræfter skal være store, formentlig omvendt proportionale med hans aandelige.*»

Søren Geni sank ned i stolen; han kunde paa længe ikke faa frem et ord. Gottlieb stod bare og gryntet som vanlig.

Tilslut reiste Søren sig og la haanden paa Gottliebs skulder:

«Herlige Gottlieb, dit hjerte er omvendt proportionalt med verdens smaalighet!»

Begge var nu kommet i saa godt humør, at de besluttet sig at holde en liten «forskudsfest.» De bad Abla om eggepunsj og skyldte paa forkjølelse. I kveldingen var der nemlig røket op en storm av sydvest med regn og sneslaps, saa det hylte i pipen og trak baade fra dører og vinduer. Det var ukoselig og koldt saa de trængte noe at varme sig paa.

Abla mente at det kunde være tilstrækkelig naar hun la noen pinder i ovnen; men hertil svarte Søren: «Det er den indre glød vi mangler.»

Eggepunsj var Sørens yndlingsdrik. Han kaldte den for «Brama livseliksir». Imidlertid hadde Abla faat den idé at hun skulde virke for avhold, eller ialfald for maatehold. Hun sparte paa konjakken. Søren var misfornøiet. Han nippet til glasset og spyttet.

«Er dette fest, Gottlieb?»

«Hø—hø— jeg faar skaffe litt styrkelse.» Han hentet flasken.

«Du blir aldrig omvendt, Gottlieb, du blir omvendt proportional. Tak skal du ha, dig forstaar jeg, og avhold kan jeg til nød forstaa, men maatehold? Nei. Det ordet er til at faa kvalme av.»

Det banket paa døren. Ganske sakte og forsiktig. De saa paa hinanden, og undredes paa hvem som var ute i slikt veir. Litt efter blev døren aapnet paa klem, og ind kom smygende en liten pike med et graat sjal over hodet. Hun blev staaende nede ved døren mens hun viklet sig ut av sjalet. Saa ordnet hun litt paa haaret. Det var ikke frit for at hun saa sig om efter et speil; men der fandtes ikke noe. Saa var hun færdig til at træ frem — — — det var lille Aurora fra cirkus!

Hun gik frem til bordet. Hele hendes lille figur stod nu i fuld belysning fra lampen. Alvorlig og høitidelig satte hun det ene ben frem og trak det andet tilbake saa hun indtok en halvt knælende stilling, hvorefter hun graciøst bøide sig. Hun var blit oplært til at gjøre «stor komplimang» for publikum, og tænkte formodentlig i sit stille sind, at den ogsaa her vilde gjøre indtryk. Søren Geni reiste sig og bukket uvilkaarlig. Han var komplet uforstaaende.

Gottlieb sat stor og bred i lænestolen og smilte.

«Tak for sokkerne,» sa hun og holdt op det ene ben, saa Gottlieb kunde se at hun hadde nye, blanke gummisokker paa.

«De er saa deilige og varme, og pene er de ogsaa,» fortsatte hun.

Han tok hende i haanden og trak hende bort til sig.

«De er vist snil De?» sa hun pludselig.

Han visste ikke riktig hvad han skulde svare til dette. Han kunde ikke godt bekræfte det og dermed gi sig selv attest.

«Jeg er glad i barn,» sa han om litt og klappet hende paa kindet.

Hun satte sig paa hans knæ og saa sig om i stuen med store forundrede øine. Han sat og studerte paa hvorfor barnet hadde kunnet finde paa at gaa ut i slikt herrens veir og tilmed dra over sundet hit til ham.

Som vanlig sat han en stund og gryntet «hø—hø—hø,» men ganske sakte, for det var en litt vrien situation dette.

«Hvor godt og varmt dere har det,» sa hun.

«Ja — hm — jo det er bra her.»

«Over i teltet er det saa koldt saa. Det blaaser ind fra alle kanter.»

«De er da vel ikke i teltet om natten?»

«Nei men hele dagen. Vi sover i pensionatet; men det er koldt der ogsaa, for hende madamen har ikke raad til at lægge i ovnen, sier direktøren.»

«Er han snil direktøren da, vesla?»

Hun svarte ikke. De store mørke øinene skottet sky over til Søren. Hun var ikke sikker paa ham. Som vanlig gjorde hun sig selv det spørsmaal: er han ven eller fiende? Gottlieb kjendte hun og følte sig tryg overfor ham. Han la merke til det og sa:

«Vær ikke ræd for ham du vesla, han heter Søren Geni og er en svært snil gut.»

«Hvad slags kunster kan han da?» spurte hun.

«Jo han er troldmand!»

«Aa —,» sa hun og saa beundrende paa Søren.

«Han kan trolle frem de vakreste skilderier som fins. Alleslags figurer, mennesker og dyr.»

«Kan han kortkunster ogsaa?»

«Nei, hø—hø—hø, det er han ikke noe dreven i.»

«Men det vil publikum gjerne se,» sa hun alvorlig.

«Publikum ja, men han gir — hm — han bryr sig ikke noe om publikum.»

«Men det er farlig det.»

«Nei ikke for ham som eier selve verdensteatret. Det er et stort telt det!»

«Da er det ikke her i landet, ikke i Danmark heller, for vort er det største.»

«Hø—hø—hø, nei, Sørens telt det ligger langt, langt derute,» han løftet haanden, «hele taket fuldt av stjerner, og manegen den strækker sig over alle lande og haver.»

Hun smilte til ham: «Du er god til at fortælle eventyr du, næsten likesaa god som Trisa.»

«Trisa? Hvem er det?»

«Hun som sælger billetter vel, du vet da det. Hun er saa snil saa.»

«Er ikke de andre snille da?»

Hun blev igjen alvorlig, og saa paa Søren; for hun følte sig ikke tryg.

Søren hadde hele tiden været taus, og spændt iakttok han de to foran sig. Hans aand syslet allerede med motivet til en gruppe. Et herlig sujet for hans pensel — — — — — —.

Der blev en stunds stilhet. Ingen av de tre sa noe. Gottlieb betraktet hendes ansikt, som blev mere og mere alvorlig; tilslut fyldtes de mørke øine av taarer. Lange, blanke taarer trillet nedover og berørte hans haand.

«Er han slem mot dig han, han direktøren?»

«Ja naar han er fuld, og idag var han saa fuld saa.»

«Slaar han dig da?»

«Ja da —,» hun brettet fort op kjolen og viste frem gule og blaa merker over hele armen, «— — — og her paa halsen ogsaa.» Han saa merker rundt den lille nakken efter en sterk mands grep.

«Faar du lite mat ogsaa da, vesla?»

«Nei, aa nei da,» sa hun livlig likesom for at undskylde ham litt, «han er snil saan. Igaar fik vi bif med løk og øl og dram.»

Han forstod endnu ikke hvad hensikten med hendes besøk egentlig var. Efter at ha siddet og ventet litt begyndte han at føle sig for:

«Kan du ikke komme tilbake til forældrene dine da, vesla?»

«Forældre?» hun saa forbauset paa ham. «Jeg har ingen.»

«Naa, de er døde kanske?»

«Vet ikke,» svarte hun ganske let henkastet. Spørsmaalet saa ikke ut til at interessere hende synderlig.

«Kan jeg ikke faa lov til at bli her hos dere? Det er saa godt og varmt her — og saa, saa er De snil. De vil ikke slaa mig, vil De vel?»

Hun saa op til Gottlieb med store bedende øine.

«Men kjære dig, vesla mor, hvad tror du direktøren vil si til det?»

«Pyt han da, han vil bare bli glad. Idag sa han baade til Trisa og mig, at vi skulde reise til helvede med os, saa slap han at se os mer. Ja det sa han. Men Trisa hun var ikke ræd. Hun svarte at det var stygt sagt av direktøren, for var det noen som kom til at reise dit, saa var det han.»

Gottlieb saa bort paa Søren. Han sat ganske urørlig. Det skarpe ansikt var endda blekere end vanlig, og de store brune øinene var dugget. Pludselig sprang han op.

«Gottlieb! Vi kan ikke jage barnet ut i dette veiret igjen og tilbake i al elendigheten. Vi kan ikke, sier jeg.»

Aurora blev saa ræd over Sørens heftighet, at hun klynget sig ind til Gottlieb.

«Hø—hø, vær ikke ræd du, vesla; han er slik han gutten der. Han mener ikke noe med det.»

«Jogu mener jeg noe med det.» Han gik frem og tilbake paa gulvet i stort oprør. Saa stanset han foran hende.

«Vær tryg du, barn, der findes nok noen snille mennesker i verden endnu.» Han vilde ta hendes haand, men hun veg unna. Hun følte sig tryggest hos Gottlieb.

«Vil du ha noe at spise? Er du sulten vesla?» sa han.

«Litt,» sa hun.

«Bli med mig ut i kjøkkenet til Abla, saa skal du faa te og smørbrød.»

Hun fulgte litt nølende med ham. Det var jo et skridt ind i en ny verden. Uvilkaarlig følte hun ængstelse.

Abla stod i sine egne betraktninger over menneskene i almindelighet og Bramerslekten i særdeleshet. For øieblikket gjaldt det den siste: Nu da han skulde holde diæt, gik han bort og kjøpte to fete gjæs i dyre dommer. Slikt kunde bare en Bramer finde paa! Nei det var ikke mulig at vite hvor man har disse Bramerne henne. Hun slap gjæssene, da Gottlieb og Aurora kom ut i kjøkkenet. Forbauset betraktet hun Aurora fra alle kanter.

«Skaf vesla litt mat, da Abla, saa er du snil. Men kjære det er da ikke noe at glane saa paa. Du har vel set en liten jentunge før?»

«Ikke her i huset — ikke av den sorten. Jovist kan hun faa mat. Det maa bli smørbrød og te det.» Hun kunde ikke faa øinene fra Aurora.

«Netop hvad jeg tænkte,» sa Gottlieb.

«Men jøssenamn hvor er denne jentungen fra?» spurte Abla. Hun tok Aurora i armen og dreiet hende rundt. Hun syntes nok baade ungen og klædesdrakten var noe aparte.

«Hø—hø—, det kan da være det samme for dig, Abla. Hun er sulten, og det er forklaring nok.» Dermed gik Gottlieb ind igjen. De to fik se at komme ut av det med hverandre saa godt de kunde.

Det lyste fra komfyren ute i kjøkkenet hvor kaffekjelen stod og putret. Aurora satte sig paa en træstol ved kjøkkenbænken. Til en begyndelse sa ingen av dem noe. Abla gik ind i spiskammeret efter brød og smør, og da hun kom tilbake, gik hun bort

til komfyren igjen. Hun lettet paa laakket til kaffekjelen for at se om den fremdeles kokte, mens hun benyttet hver anledning til at skotte bort paa Aurora. Det var aldeles uforstaaelig for almindelige mennesker alt dette, syntes Abla. Her kom sent paa kvelden dættendes ind denne rare jentungen, som hun aldrig hadde set maken til!

Hun saa ikke ut til at være fattig heller. Hvor var hun fra? Hvem var hun?

Aurora paa sin side passet nøie paa alle Ablas bevægelser. Hun studerte hendes ansikt, men blev like klok; det var uforanderlig som en mumie, gulbrunt og rynket. Hun begyndte derfor at se sig omkring. Paa væggene hang skinnende blanke kobberkar, og paa en hylde stod noen krukker med navn paa: salt, pepper, allehaande. Det beste av altsammen var den deilige varmen her i kjøkkenet. Hun frydet sig og strakte de kolde benene bort til komfyren. Det var noe andet end teltet, som det blaaste igjennem bestandig, eller den alkoven paa loftet i «pensionatet,» hvor der ikke fandtes ovn!

Efter dypsindig prøvelse hadde Abla fundet ut at kaffen maatte være tilstrækkelig kokt. Hun grep kjelen og sa:

«Jeg tror du er best tjent, ungen min, med en kop varm kaffe; den frisker op i en liten skrot den.» Hun satte pekefingeren ind i hanken paa en kop og begyndte at skjænke. Aurora reiste sig fra træstolen og sa:

«Tusen tak frøken!» Samtidig gik hun et skridt frem og avleverte høitidelig sin «store komplimang».

Abla trodde ungen hadde faat et tilfælde! Hun blev saa «anterert» at hun skjænkte den kokende kaffen over pekefingeren, saa hun slap koppen og rygget bakover med et skrik. Hun blev staaende og svinge pekefingeren i luften. Aurora opfattet straks situationen og sprang bort til saltkarret og tok en næve. «Ta paa salt, frøken, ta paa salt, saa gaar

det over.» Hun grep en fille paa kjøkkenbænken og tullet Ablas finger ind i saltet.

Abla begyndte at faa interesse for jentungen. Først fordi hun var saa «opsalvert» at hun tænkte paa saltkarret, og dernæst fordi hun var høflig og sa frøken. Hun maatte vist være en dannet mands barn.

Det var noe som begyndte at dæmre for Abla, noe som satte hendes gamle fantasi i sving. Resultatet av hendes reflektioner blev altid de samme: Nei di Bramerne di er mangfoldige!

Fra den stund var Abla og Aurora venner for livet.

Men inde i stuen sat Gottlieb og Søren i dype tanker. «Forskudsfesten» var gaat over til at bli en høitidelig raadslagning.

«Har du ikke set en engel, gamle ven?» Gottlieb ristet paa hodet.

«Hø—hø—hø! Jeg har ikke truffet paa noe veritabelt levende eksemplar ialfald.»

«Bestandig skal du ha noe haandgripelig; men har du da ikke fantasi mand? Ungen er tat ut av Rafaels billede i Dresdnergalleriet, bare mere interessant. Saa du de blanke barneøinene omrammet av det sorte haaret? Saa du dette uttryk av stum fortvilelse da du spurte: «Slaar han dig?» Søren reiste sig op og begyndte at gaa hurtig frem og tilbake paa gulvet.

«Aa jeg har dette barneansiktet foran mig. Jeg vil male hende slik som jeg saa hende sitte der paa dit knæ. Barnesorg skal dette billede hete. Barnesorg, Gottlieb.»

Gottlieb svarte ikke. Han sat stille og saa ned i gulvet. Tilslut løftet han hodet og sa:

«Men hvad skal vi gjøre for barnet? Vi kan da ikke beholde hende her?»

«Hva for noe?» sa Søren yderst forbauset, «kan ikke? Er der ikke rum i herberget? En krybbe og litt straa maa vel din slavinde derute kunne skaffe?

Olje og honning har du i dine krukker — eller vil du begynde at samle verdens gods, det som rust og møl og alskens fanskap allikevel fortærer?»

Gottlieb gik bort til vinduet og saa ut. Han aapnet det paa klem; men stormen drev vaate snefiller ind, saa han lukket det straks.

«Svineveir du og mørkt som i en sæk. Nei, vi kan ikke slippe barnet ut i dette veiret, neimen om vi kan.» Han gik hen til bordet.

«Den elendige direktøren kommer naturligvis til at holde leven naar hun ikke kommer hjem, og saa faar hun undgjælde for det, stakkars liten.»

«Jeg skal møte ham og krydse klinge med ham hvis han krummer et haar paa hendes hode.» Søren reiste sig og løftet sin knyttede haand.

«Hø—hø—hø,» lo Gottlieb, «blir det slagsmaal, tror jeg det er heldigst at du overlater den jobben til mig.»

De blev snart enige om at Aurora skulde bli natten over ute hos Abla. Imorgen fik Gottlieb gaa over og parlamentere med direktør Povelsen. Søren ansaa dette for «det klokeste». Tanken om at sende Aurora paa et barnehjem eller i «privat forpleining» etc, lot de fare.

Foreløbig hadde hun det godt hos Abla. Hun sat ved den varme komfyren og spiste epler saa meget hun vilde, mens der foresvævet hende noe som Trisa ofte hadde snakket om; hun kaldte det «paradiset.»

Den næste morgen var Gottlieb tidlig oppe for at heise flagget til ære for Søren Geni; det var jo hans fødselsdag.

Vinden hadde nu feiet væk alle skyer. Den hadde vel faat travelt med sopingen i et andet himmelstrøk, for her var det ialfald blit stille, med blaa himmel og straalende sol.

Naar menneskene faar godveir efter en mørk stormnat, blir de et øieblik taknemmelige og frydefulde.

Gottlieb stod nede ved flagstangen og myset mot solen. Han snøftet ind den friske luften og var inderlig fornøiet. Mens han heiste flagget syntes han at tilværelsen var lyseblaa som himmelen. Han maatte utløse disse glade følelser ved at synge eller rettere sagt brumme:

Deilig er jorden,
prægtig er Guds himmel blaa.

Det siste ord la han til for egen regning, da det passet for anledningen.

Han glædet sig til hvad denne dagen skulde bringe ham. Først og fremst skulde jo Sylvester komme, hans eneste bror! Igrunden var Sylvester en snil gut, og de skulde ha en herlig stund sammen akkurat som i «gamle dage»!

Aurora hadde været tidlig oppe hun ogsaa. Nu kom hun springende ned til ham. Hun viste stolt frem de røde flettebaandene som Abla hadde stukket ind i haaret hendes. Tænk en liten brystnaal hadde hun ogsaa git hende! «Ja frøken hun er snil hun.»

Gottlieb smilte og sa:

«Du takket vel Abla pent?»

«Jeg gjorde stor komplimang og sa tusen tak — var ikke det riktig?»

«Hø—hø—hø, jo da, vesla, det skar ikke at være høflig.»

Han tok og løftet hende op.

«Nei saa sterk du er,» ropte hun.

«Dette skal der da ikke noe styrke til. Du er let som en kyllingfjær.»

«Vent saa skal jeg balancere paa armen din,» sa hun idet hun spændte av sig gummisokkene og begyndte at klatre op paa hans skulder.

Gottlieb blev stille staaende og strakte høire arm ut til siden med haandflaten op. Han stod bom-

stille og gryntet ganske lavt: Hø—hø—hø. Hun balancerte utover hans arm og blev staaende paa hans flate haand.

«Blir du træt nu?» spurte hun.

«Aa nei da, det kjendes bare som om en flue spaserer.»

Hun balancerte indover hans høire arm, derfra op paa hans hode og ned igjen paa den anden skulder.

«Venstre arm utad stræk!» kommanderte hun. Saa gik hun ut paa den og stod et sekund efter paa haandflaaten.

«Er du træt?» ropte hun igjen.

«Hvad skal jeg bli træt av? Hø—hø—hø!»

«Faar jeg lov at staa oppe paa hodet dit? Det er ingen kunst det.»

«Gjerne for mig, vær saa god,» sa han.

Hun tok først av ham hatten og kastet den ned og saa steg hun op paa hans hode. «Aa, gid, det er akkurat som at traa paa en dyne,» sa hun og satte taaspidsen ned i hans rike haarfylde.

Hun blev staaende deroppe et øieblik. Gottlieb ante ikke hvad der foregik paa hans «tankers himmelhvælv», som Søren Geni vilde uttrykt sig. Han hadde mer end nok med at holde hodet stille.

Da hun kom ned, trak hun besindig paa sig gummisokkene og lot som ingenting. Det var dagligdags træning dette, rene bagateller.

Gottlieb følte sig litt tommelomsk i hodet efter disse kunsterne som han pludselig dumpet op i. Imidlertid, han hadde jo selv betraadt kunstnerbanen og nu fik han fortsætte. Hø—hø—hø!

Efter dette lille intermezzo vandret Gottlieb og Aurora rundt og besaa alle hans herligheter, baade hønsehuset med andungerne og eplekjelderen med alle hylderne fulde av røde og gule epler. Tilslut blev hun staaende og se paa Gottlieb:

«Nei saa rik som du er!»

«Hø—hø—hø, ja idag er jeg rik, og vet du hvorfor, vesla?»

Hun ristet paa hodet.

«Jo for idag kommer broren min hit, og jeg har bare denne ene broren, skjønner du.»

«Jeg har ingen bror jeg,» sa hun alvorlig. Han kunde ikke svare noe til det, bare strøk hende varsomt over hodet flere ganger. Saa sa hun pludselig:

«Du er vel for stor til at være broren min du, men — —,» la hun til med et skøieraktig smil, «aa vær onkelen min da, du som er saa snil!»

«Hø—hø— ja du kan gjerne kalde mig for onkel; det gjør barna over paa fyret ogsaa.»

«Paa fyret? Hvad er det for noe?»

«Det er for langt at forklare dig det idag, vesla, det faar være til en anden dag.»

Mens de gik sammen derute, pludret hun ustanselig og spurte om alt mulig, som barn pleier. Han søkte at sætte sig ind i hendes underlige tankeverden: Cirkus og direktøren, Trisa og den sterke mand, de arabiske hestene og den islandske ponnyen, samt imellem noen streiftog til Kristiania paa en søndagsskole, hvor «frøkna» hadde fortalt noe om Gud og paradiset, epletræet og slangen. Ja de samme eventyrene kunde forresten Trisa ogsaa. Hun var svært optat med Trisa, kunde han skjønne; i samtalens løp vendte hun altid tilbake til hende. Hun hadde nemlig lært hende at læse og skrive, og hun hadde fortalt mange eventyr. «Trisa er snil hun, de andre er bare noe pak, ja det sier Trisa ogsaa, endda hun er forlovet med staldmesteren han Fredrik.»

Da de kom ind i stuen, vilde Gottlieb endelig vise Søren alle kunsterne deres; men Søren blev saa ræd for at hun skulde falde ned, at han bad dem slutte med forestillingen.

Ut paa formiddagen gik Gottlieb til byen. Han maatte jo faa tak i direktør Povelsen, saa han

kunde faa git ham besked om hvor jentungen var henne.

«Direktøren staar aldrig op før middag,» sa en middelaldrende mørkhaaret dame som Gottlieb mødte i «pensionatet.» Hun hadde et ganske godmodig ansikt, men saa træt og sliten ut.

«De er formodentlig Trisa, omforladelse frøken — —,» sa Gottlieb.

Jo hun var da det. Saa hilste han fra Aurora, og fortalte hvorledes hun var kommet over til ham igaaraftes i det fæle veiret.

«Ja hun snakket noe om at hun maatte takke den snille mand som hun fik sokkerne av. Men kjære er ikke De studenten som hjalp os med det nummeret for noen kvelder siden? At De vilde det, De som er saa rik!»

«Rik? Hvem sier at jeg er saa rik?»

«Alle mennesker her i byen fortæller at De er saa fryktelig rik og av saan fin familie. Det har vel sin riktighet.»

Han brummet «hø—hø—hø» en lang stund, mens hun godslig smilte og beundret den baade sterke og rike mand. Litt efter litt begyndte de at komme paa en gemytlig fot med hinanden. Samtalen gik let.

Hun kunde ikke forstaa at han hadde villet optræ «for De vet da, herr student, at man regner ikke os cirkusmennesker for andet end landstrykere, ser De, og den som har git sig ind paa den banen han er naa lissom blit et utskud i samfundet. Aa ja, vi faar leve vi ogsaa paa en maate.»

«Man faar ofre sig for kunsten, hø—hø!»

«Pyt kunsten,» sa hun foraktelig; «hvis jeg hadde noe andet at leve av, reiste jeg min vei idag.»

«Saa var det Aurora da frøken.»

«Aa jeg som trodde hun laa og sov i alkoven sin deroppe. De kan tro at jeg har været forskrækket. Jeg har jo saa mye at passe og ordne baade i

cirkus og her. Stakkars Aurora, hun er nok blit vant til at gaa for lut og koldt vand, hun. Det er stor synd at et barn skal føre et slikt liv, student, men hvad skal jeg gjøre ved det? Jeg er jo nødt til at leve jeg ogsaa. Jeg har tat mig av hende saa godt jeg kunde i disse aarene, helt siden hun blev født — helt siden hun kom til os,» rettet hun straks. «Jeg har lært hende litt av det vesle jeg kan baade i skrivning og regning, ja litt strømpestopning ogsaa. Det er fælt at tænke paa at barnet skal vokse op som en hedning; det har svid mig i hjertet mangen gang. Aa ja, aa ja, det menneskelivet er rart, student — — — — —.»

«Ja stakkars barn, hun har nok ikke hat blide dage,» svarte Gottlieb, «Gudskelov at hun traf paa et saa bra menneske som Dem, ellers vilde hun vel gaat tilgrunde. De har jo næsten været i mors sted.»

Trisa saa ned og rødmet.

«Aa det er nok altfor lite det jeg har gjort for ungen.»

«Men nu skal jeg si Dem noe frøken: Jeg er blit glad i Aurora, og jeg vil ta mig av hende.»

Hun reiste sig, og blev staaende et øieblik og saa forbauset paa ham. Hun fik taarer i øinene og sa stille:

«Nei det er vel ikke mulig? Ja De som saa er rik, kan gjøre det. Nei tænk om De kunde faa Aurora ut av al denne elendigheten.» Hun saa sig rundt som om hun var bange for at direktøren kunde høre det.

«Men kan ikke De være saa snil at faa fat i direktøren, saa jeg faar høre hvad han vil si; han er jo chefen!»

«Den fyllebøtten! Han tør nok ikke si imot slik en mæktig mand som Dem! Naa skal jeg prøve at faa'n ner; han har sovet længe nok. Hun forsvandt op trappen til de høiere regioner.

Gottlieb stod og ventet i «spisestuen». Gamle matrester og halvtømte ølglas stod paa bordet. Dets eneste prydelse var et pletopsats, som var gult av ælde, og som indeholdt en flaske eddik og en pepperbøsse, mens det tredje rum var tomt. Den hvite voksduk var blit graabrun og fuld av ringer efter varme kopper og tallerkener.

Ind ad døren stak staldmesteren «han Fredrik» hodet og spurte efter «Trisa». Han gik i en skidden hvit trøie, og over det venstre øie hadde han en blaa kul som strakte sig et godt stykke nedover kindet.

Gottlieb sat i sine egne funderinger. Først tænkte han paa det blaa øie som staldmesteren gik og viste frem. Det hadde han nok faat av en i branchen kyndig mand, hø—hø—hø! Dernæst begyndte han at tænke paa Aurora: Stakkars unge som har vokset op i disse forhold, mellem disse menneskene — — — — — —.

Saa hørte han Trisa og direktøren komme ned trappen. Hun prøvet at forklare ham, at den rike studenten med den fine «familien» som alle mennesker i byen kjendte, sat nede i spisesalen og ventet paa ham.

«Hvilken student vrøvler De om?»

«Han som optraadte forleden kveld.»

«Hva satan vil han mai?» Han var rasende fordi hun hadde vækket ham.

Gottlieb gik imot ham da han saa ham i døren, og la uten videre sin tunge haand paa hans skulder. Han blev øieblikkelig lysvaaken og høflig, da han følte den brutale kraft. Den respekterte han.

«Næh er det Dem! Det var skam maiet net af Dem at assistere os forleden. Vil studenten ha' øl? Ikke — naa ja saa undskylder nok hr. studenten, at jai ta'r min mor'enbaier.» Han heldte i sig to store glas øl.

«Artistlivet er anstrængende ser Di, man maa

hænge i og altid ha' nye attraktioner, for ellers bli'r publikum ked a' et. Variationer? Ih gu'bevares! Immervæk nyt ser Di! Har en artist været fremme 5 a 6 eller la' os si'e i høiden 10 gange, trækker han ikke længer.

Hestene si'er Di? Næ med dem er det min sæl ikke saa farligt, man maa barestens passe paa at skifte navn paa dem. Sheik og Eunuk skal imor'en paa programmet som Ali og Efendi — man maa kun passe paa inte at glemme kønnet. Her forleden dag ha'de den kraftidiot — undskyld det var ingen fornærmelse mot Dem hr. student — men det asen av en staldmester sat paa programmet at fuldblodshoppen Zuleika skulde fremføres i frihed, og saa ta'r han gu' hjælpe mig og sætter den sorte vallak ind i manegen. Sikken ballade! Næ, det gaar inte, for er det no'et publikum har rede paa, saa er det dette med kønnene.

Dressur si'er Di? Det er maiet arbeide, hr. student, det gælder at ha' taalmodighed — immer taalmodighed — man maa begynde med begyndelsen — det vil si'e enden. En go' cirkushest maa aldrig være uartig i manegen uden efter befaling, det vil si'e naar det passer dummepeter eller klovnen, se da kan det i nødsfald gjøre effekt — men ellers aldrig, nai!

Ak hr. student, der er tusinde smaa finesser og attributer vi maa ordne i en cirkus! Publikum betaler sin krone og forstaar ikke hvilket enormt, kolosalt arbejde der ligger bag, jai mener foran forestillingen.

Aurora si'er Di? Aa det lille skidt trækker skam ikke længer. Publikum brøler den første aften som gale, naar de ser hende paa linen, den anden aften sidder de stumme som rødspetter, tredje aften kommer der simpelthen ikke et menneske. Men hva' satan skal jai med pi'ebarnet? Nu har jai ha't hende

i min faderlige varetægt i hele 5 aar. Jai har gu'-hjælpe mig baaret hende paa mine arme, plejet hende naar hun har ha't ondt i maven, og som en bydreng maattet rende paa apoteket efter opiumsdraaper — jai har virkelig været hende i fars og mors sted.

Forældre si'er Di? Nai, dem har hun aldrig ha't no'en a! En mor ha'de hun, ja. Hun kom til mig efter forestillingen en aften inde i Kristiania, det er saadan en fem aar siden. Hun var morderlig ulykkelig, det arme skind, og græd saa jai maatte be' hende lukke a' for vandet. Hun pustede og stønnede som en slitt harmonika. Jai forsikrer Dem, hr. student, at mit hjerte snøredes sammen. Hun vidste ikke sin arme raad, hvad hun skulde gøre med det lille kræ. Men hva' satan skulde jai gøre? Jai kunde da ikke be' hende rejse a' helvede til eller gaa ned til fjorden, for det kom skam ud paa et, og dette lille skarn ha'de saadanne morderlig kønne øjne og langt sort haar — ja Di har nok selv observeret det student, hun er sgu køn det lille fjols!

Fa'ren? Ja ser Di, fædrene dem spø'r jai aldri' efter næh! Vort demokratiske samfund kærer sig ikke dermed. Hun moren mener jai, hun mumlede no'et om en fin herre, en løitnant eller saadant no'et skidteri — næh, det tog jai ingen nottis a' næh.

Det er no'et andet med dyrene, der maa man satan lyne mig ha' stamtavlen i orden. Vil Di se Eunuks stamtavle fra stutteriet i Hannover? Ikke? Aa nei, det har vel ingen interesse. Di er ikke hippolyt kan jai mærke.

Ja hva' der skal bli'e a' tøsen spø'r Di? Det ved fanden og ikke jai. Ind paa et børnehjem, si'er Di. Ih gu'bevares kunde Di, hr. student, faa hende engageret i saadan en indretning, vilde jai græde af glæde, for jai holder a' tøsen, hun er ble'et som kært barn for mig. Vil Di, vil Di virkelig ta' Dem a' dette?» Han greb begge Gottliebs hænder og ristet dem længe.

«Di er en engel, en velgører. Jai vil gi' Dem en benefice — gala — forestilling imor'en. Di vil ikke? Ak, Di er jo saa rig, jai glemte det. En baier? Ikke? Saa ved jai ingenting.» Han sat taus og smilte.

Gottlieb rev ut et blad av sin lommebok og begyndte at skrive:

«Undertegnede direktør Povelsen løser pikebarn Aurora —» saa stanset han og spurte om hendes efternavn.

«Efternavn, næh, det har hun skam aldrig ha't. Døbeseddel? Sikken et paafund. Blandt virkelige artister findes ikke saadanne papirer, næh!»

Gottlieb sat og bet i penneskaftet og saa dypsindig ut i veiret. Saa fik han en idé. En stor lys idé. Hele hans kjæmpekrop fik likesom nyt liv. Han reiste sig op og la sin næve paa bordet saa direktør Povelsen rykket forskrækket tilbake.

«Hun skal hete Aurora Bramer med eller uten daabsattest, hø—hø—hø!»

«Det var nysselig! Aurora Bramer! Sikken et dailig navn, det vilde skam gøre effekt paa programmet!»

«Hø—hø, ikke noe mere programmer for Aurora nu far.» Han satte sig ned og skrev:

«Undertegnede direktør Peter Povelsen løser pikebarn Aurora Bramer fra hendes engagement ved mit cirkus, likesom jeg hendes naturlige værge overdrager til hr. student Gottlieb Bramer at sørge for hendes underhold og opdragelse.»

Direktør Povelsen sat længe og saa paa papiret. Han stavet det igjennem flere ganger og saa sa han:

«Først maa jai vise hende det — jai mener frøkenen som staar for regnskaberne i hele menageriet. Hun er saa lynende flink ser Di, saa jai foretager aldrig no'en større engagementer uden at spørge hende — et øieblik — undskyld.»

Han sprang ut og var borte en liten stund, saa kom han glædesstraalende tilbake.

«Hun blev ogsaa glad, morderlig glad, for hun sa: Ja nu har Aurora skam vundet det store lod i det klassificerede lotteri.» Han skrev under med store bokstaver: «P. Povelsen — direktør.»

Gottlieb gik hjemover med lette skridt. Det svulmet inde i ham av stolthet over den opgave han hadde paatat sig.

Han saa allerede i aanden sit seierstog til Bjarke den dagen da han brakte Aurora dit! Tænk at kunne si til Nore: Her, her har jeg den datteren som du i alle disse aarene har gaat og ventet paa — og nu, nu Nore er vi vel venner, ikke sandt?

Saa vil Nore falde mig om halsen og takke mig mens Sylvester rækker mig haanden og sier: Endelig fandt du den store anledning, Gottlieb, den som bygger bro over alt, alt det som har skilt os tre — —.

Bjarke blir igjen barndomshjemmet. Sylvester og jeg skal igjen ta børsene vore paa nakken og gaa bort paa Lønnerryggen for at jage harer — hei, det skal bli morro!

Er ikke den ungen som sendt fra himmelen? Fuldstændig som en engel uten slekt, forældre eller noe saant. Jeg kommer til at spankulere bortover til Bjarke som storken i egen høie person. Hø—hø—hø! Som vanlig naar han var i riktig godt humør begyndte han at nynne:

Deilig er jorden,
prægtig er Guds himmel blaa!

Da han kom til «Malerkassa,» hørte han et voldsomt leven inde i stuen. Han glyttet paa døren. Stoler laa væltet overende, og Sørens stafeli var kastet bort i en krok. Selv sprang han rundt bordet, mens Aurora forfulgte ham over stolene og stafeliet. Det var vild jakt. Søren viftet med et brev som han holdt i haanden. Aurora forsøkte at ta det fra ham.

«Hø—hø, hvad er dette for noe?» brummet Gottlieb forbauset. De stanset røde og forpustet.

«Brev! Brev fra Madeleine! Madeleine!»

«Hvilken Madeleine?» spurte Gottlieb uforstaaende. Han hadde glemt hele Sørens historie.

«Du husker vel jeg fortalte dig om hende, den guddommelige, hun med øinene! Aa Gud Gottlieb, det er som et budskap fra en lysere verden. Se her, det staar: Madeleine hilser Dem!» Han gjentok det flere ganger høitidelig og stille: Madeleine hilser Dem!

«Hun har ikke glemt mig usselige madik. Jeg er himmelstormende lykkelig!»

Aurora grep Gottliebs haand. «Onkel, du skulde se hvor glad han er! Jeg faar ikke engang lov til at titte paa det brevet fra kjæresten hans!»

«Hø—hø, vær nu stille unger, saa skal jeg fortælle dere nyt!»

Søren begyndte at hoste. Den leken hadde været litt for anstrængende. Gottlieb gav ham noen «draaper», og han syntes anfaldet gled over.

«Fortæl nyt da, onkel,» sa Aurora og satte sig paa Gottliebs knæ.

«Nu skal du ikke mere i cirkus, vesla, det er du vel glad for?»

Hun saa alvorlig paa ham.

«Er det virkelig sandt? Men hvad skal jeg gjøre da?»

«Hø—hø, gjøre? Foreløbig skal du bli her, og siden, ja siden — — — — — det er min hemmelighet det!» Han tok og løftet hende op over sit hode flere ganger.

«Aa gid saa deilig at faa bli her hos dere!» Hun grep Gottlieb med den ene haand og Søren med den anden og vilde danse med dem rundt bordet; men det sa Gottlieb nei til. Søren hadde ikke godt av at danse.

Idetsamme viste Abla sig i døren.

«Abla skal danse med os,» ropte Gottlieb han tok hende i haanden og drog hende rundt bordet. Hun rev sig løs og slog hænderne sammen.

«Men er dere blit aldeles gælne. Jeg mener dere vil sætte stua paa taket.»

«Der er solskin baade ute og inde, Abla! Hele «Malerkassa» skinner av sol!»

Han gik rundt og smilte til allesammen. Da han begyndte at bære op flasker fra kjelderen og placerte dem rundt ovnen for at de skulde bli passelig tempererte, utbrøt Søren:

«Du er et festmenneske Gottlieb!»

Aurora fulgte Gottlieb overalt; hun skulde likesom gjøre nytte! Han syntes hun var baade kvik og lærvillig, og efterhaanden indbildte han sig at hun var usedvanlig begavet! Det samme trodde selvfølgelig ogsaa Søren Geni. Han erklærte kort og godt at hun var en gave fra himmelen, et lykkefund som kun hændte én gang i et menneskeliv.

«Ja heldigvis, hø—hø,» lo Gottlieb. Han gik og tænkte paa den store forandring som det skulde bli paa Bjarke naar Aurora kom dit. Hele det store huset vilde igjen bli lyst og hyggelig. Nu skulde vesle «Jens Herremand» faa slippe at gaa alene og glane paa moren, som aldrig gjorde andet end grine og rette paa ham.

Han vilde betro sig til Sylvester naar han kom ikveld. Han vilde fortælle ham altsammen hvordan det hadde gaat for sig. Tænk hvor glad han vilde bli! Ja ikveld skulde det bli fest som forslog.

Doktor Kröger hadde lovet at komme, ganske sikkert. Han var blit forandret, doktoren; han gik ut og blandet sig med menneskene igjen. Ja det var det Sylvester ogsaa skulde begynde med.

Kjøbmand Iversen hadde han ogsaa indbudt, men han hadde svaret nei tak; han holdt diæt.

Stakkars Iversen. Igrunden var det ikke noe ondt i ham. Det var bare disse elendige pengene som han aldrig kunde faa ut av tankerne og de forkvaklet hele manden. Han laa og rotet i en hængemyr av bare mammon, og der kom han vel til at druknet hvis ikke den vesle Roosevelten kunde faa dra, ham op.

Gudskelov at Adam Stolz kom. Han hadde vel faat Fia til at passe fyret. Ja den Fia, den Fia, hun var nu det beste kvindemenneske som en mand i Adams stilling kunde faa tak i. Praktisk og grei paa alle maater.

I disse og lignende betraktninger gik Gottlieb, mens han glædesstraalende ordnet alt istand til festen.

Klokken begyndte nu at nærme sig den tid da gjesterne skulde komme. Selv hadde han været nede og tændt lykterne ved porten.

Saa hørte han at en vogn rullet opover alléen. «Kjære kan Sylvester komme allerede nu? Han er tidlig ute,» tænkte Gottlieb. Gjennem vinduet saa han den gule dogcart fra Bjarke, og John kusk leverte Abla et brev, som hun kom ind med.

Det indeholdt følgende linjer:

Bjarke gaard $^{10}/_{11}$. 19 — —

Kjære bror!

Nore og jeg har med inderlig sorg netop læst i «Strømsund Tidende» for torsdag den 7de ds. om den store skandale du har forøvet. Du har igjen bragt skam og skjændsel over vort hæderlige og aktede navn. Blir du da aldrig fornuftig, Gottlieb? Ser du da ikke at du ved din fremfærd ødelægger alt det som tre generationer har bygget op?

At en av slekten skulde nedværdige sig til at bli gjøgler i et cirkustelt — nei saa dypt trodde vi dog

ikke at du kunde synke. Selvfølgelig kan jeg efter dette ikke komme til din saakaldte fest idag.

Din bedrøvede bror

Sylvester Bramer.

Gottlieb satte sig tungt ned paa stolen. Hele hans store skikkelse sank et øieblik sammen.

Aurora og Søren blev staaende og se paa ham. De trodde han var blit syk.

«Men kjære hvad feiler dig?» spurte Søren, han gik bort og la sin haand paa hans skulder.

Aurora forsøkte at sætte sig paa hans knæ, men han skjøv hende lempelig bort og foldet sine hænder saa sterkt at det knaket i leddene. Han sa ikke et ord, bare sat slik noen minutter og saa ret ned i gulvet.

«Stakkars dig onkel, har noen været slem imot dig?» spurte Aurora.

Han svarte ikke, sat bare og gryntet og brummet noe som ikke de andre forstod. Men det var ikke den vante gemytlige brummingen. Det var som et langtrukkent suk fra en skaskutt bjørn.

«*Det svinet,*» sa han endelig tilslut og reiste sig fra stolen. Han tok brevet, krøllet det sammen og kastet det i ovnen. Derpaa grep han Sørens haand og klemte den saa Søren skrek og bad ham ta ildskuffen istedet!

«Hø—hø—hø,» brøt endelig den gamle latter frem i al sin umiddelbare vælde.

«Jagu skal her bli fest allikevel min kjære Sylvester, enten du kommer eller ei. Vil du slaas, kom an!»

— — — — — — — — — — — — — — — —

Selskapet forløp i den beste stemning.

Søren holdt tale for kvinden: «Det vil si min kvinde,» han viftet med et lite brevark han holdt i

haanden, «den skjønneste aapenbaring som det menneskelige øie kan skue! Madeleines skaal!»

Doktor Kröger holdt en tale for Aurora, der som en vildfarende fugleunge var havnet i Gottliebs store hjerterede.

Ut paa morgensiden sang eller rettere gryntet Gottlieb: «Deilig er jorden, glæden er himmelblaa.» Han hadde glemt alle livets gjenvordigheter og tilgav alle mennesker, Nore iberegnet — — — —.

XII.

Adventstiden, de siste fire ukerne før jul, er ond at komme igjennem i de nordlige lande. Mørket knuger menneskene mere og mere ned for hver dag som gaar. De har følelsen av at ligge under en stor, tung dyne. De kryper sammen i smaa klynger inde i husene, hvor de kjæmper mot uhyggefølelsen og lyslængselen saa godt de kan.

I noen huser er det koldt. Derinde gaar de likegyldige forbi hverandre til dagenes slitsomme gjerning. I andre er det lunt. Der hviskes med gode smil: «Efter advent kommer solhverv.»

Paa Bjarke var der ingen som tænkte paa solhverv. Utenfor i parken stod trærne ribbet og nøkne. Inde i stuerne gik to mennesker som var ribbet for illusioner. Hvor var der blit av ungdommens fagre drømme?

Sylvester hadde længe hat det lønlige haab at Gottlieb og Nore skulde bli venner. Han længtet efter broderens selskap, længtet efter at høre hans dype stemme og lune knurrende latter inde i Bjarkes store stuer, længtet efter en som han kunde betro sig til, som vilde forstaa ham — — —.

Han glædet sig til den lille festen hos Gottlieb, ikke bare fordi han skulde være sammen med ham, men ogsaa fordi han der vilde træffe naturlige og likefremme mennesker. Han følte selv at han var blit mere og mere indesluttet og steil, og det plaget ham. Det var likesom en jernbrynje der klemte brystet, saa han gispet efter frisk luft.

De obligate selskaper paa Bjarke et par ganger om aaret var nærmest kjedelige. Nore passet nemlig nøie paa, at de blev holdt naar hendes bror general Fenger avla sine regelmæssige besøk paa Bjarke i januar og juli. Hans vakre utseende og mange ordner kastet glans over festene, som bare «spidserne» i amtet fik den ære at delta i.

Sylvester hadde nu for en gangs skyld kastet overbord alle hensyn til «Hans Høiærværdighet min far» og «min bror generalen» og sagt til sin hustru, at han skulde i selskap til Gottlieb.

«Du træffer alleslags mennesker der,» sa hun.

«Faar haabe det,» svarte han irritert.

«Gottliebs omgangskreds er som du vet, noksaa mixed, meget mixed. Du vet ikke hvad du kan komme op i.»

«Jeg gaar nu allikevel,» sa han heftig.

Han angret øieblikkelig paa dette ubeherskede svar, for han saa at hun tok sig nær av det. Ubehøvlet i sin optræden overfor hende var det han allerminst vilde være.

Sylvester hadde git ordre til kusken at han skulde kjøre klokken halv syv. Ved sekstiden kom posten med det nummer av »Strømsund Tidende» hvor Gottliebs optræden i Cirkus Povelsen var skildret.

Da han hadde læst det, leverte han det til Nore, mens han spændt betraktet hendes ansikt.

«Gaar du nu til Gottliebs selskap?» spurte hun.

«Jeg vet sandelig ikke. Det er vel overdrivelse hvad denne avisen skriver. Forresten har han vel ikke tænkt videre over det.»

«Men vi som har noe at bevare og forsvare, vi bør tænke over det.»

Han forsøkte at undskylde Gottlieb saa godt han kunde, men det gik ikke glat; for han maatte opriktig tilstaa for sig selv, at nu gik det over streken.

Nore blev mere og mere paagaaende. Tilslut sa hun:

«Du faar huske paa at vi har en søn, Sylvester.»

Vognen var allerede utenfor døren men han gav nu ordre til kusken at den skulde sættes ind igjen.

Hun stod ved siden av ham da han skrev brevet til Gottlieb, og hun sørget selv for at faa det avsted.

De paafølgende dage gik Sylvester alene tilskogs. Han sa at han skulde blinke tømmer. Det kunde ingen skjønne; for blinkningen var forlængst slut i alle Bjarkeskogene, og noen efterblink var der aldrig tale om. Han kom sent hjem hver kveld og gik straks til ro; men han sov lite, laa bare og grublet.

Var det da saa forfærdelig av Gottlieb at han hadde optraadt i det cirkuset? Kunde der aldrig bli enighet paa Bjarke? Skulde de i al evighet være fordømt til dette pinefulde uvenskapet? Tilslut maatte der vel bli en utvei.

Han kunde længe ikke faa broren ut av tankerne; men saa tænkte han paa sønnen.

Jens forsvandt hver eftermiddag naar det var pent veir hadde han set, og det gik ikke an at nekte ham at være sammen med kamerater. Da vilde han jo bli en særling som han selv! Nei her maatte Nore gi sig. Jens skulde bli gut som de andre.

En dag da Sylvester kom fra skogen, møtte han Abla, som hadde været hos noen slektninger blandt pladsbønderne. Han spurte efter Gottlieb, og hun fortalte det hun syntes passet, baade om ham og Søren Geni; men hun nævnte ikke et ord hverken om festen eller Aurora. I sit stille sind lurte hun paa om ikke den egentlige grund til Sylvesters avbud var Aurora?

Inde paa Bjarke hadde de vel faat litt nys om ungen, og det var jo naturlig nok, at de ikke likte

at Gottlieb saan aapenlyst tok sig av barnet. Før i tiden hadde Bramerne altid passet paa at gjemme bort sine løsunger et eller andet avsides sted hvor de blev godt forsørget; men Gottlieb var nu aldeles uberegnelig i det som i alt andet.

Før de skiltes, bad Sylvester hende hilse Gottlieb og si at han snart ventet ham til Bjarke. Han sa det ikke én, men to ganger.

Da Gottlieb fik den hilsen, maatte han aapne sit hjerte for Søren Geni.

«Det er ikke Sylvesters skyld, du Søren. Det brevet har hun sat ihop, og han har skrevet under «nødt og tvungen» likesom biskop Brask! Det er skammelig at Sylvester og jeg ikke kan faa leve fredelig sammen; for det er bare det vi vil, begge to.»

«Du faar prøve at forlike dig med kvinden, Gottlieb.»

«For Sylvesters skyld skulde jeg kunne gjøre det, skjønt det holder haardt. Nu gaar vel den planen min med Aurora i vasken! Efter det brevet under jeg hende forresten ikke den glæden at faa vesla, nei saa — — — — —.»

«Stop! Stop! Fortørn ikke guderne med dine letsindige eder, som du ikke kan holde.»

Gottlieb gik frem og tilbake paa gulvet og mumlet uavladelig:

«Det brevet, det brevet — — — — men pyt, det kan i grunden være det samme. Jeg har faat saa mange brever fra Bjarke i min tid, baade formaninger og trusler, saa et mere eller mindre gjør ikke stort, hø-hø-hø.»

«Saa vender du altsaa dine storsnutede sandaler endnu engang til fædrehjemmet?» sa Søren.

«For Sylvesters skyld og fordi jeg tror der kanske allikevel findes et mykt punkt i hendes hjerte, vil jeg gaa med vesla til Bjarke. Det blir det siste

forsøk, det siste — — — — — —. Hvis ikke isskorpen da smelter, saa vender jeg for altid Bjarke ryggen, og da Søren, da — — — — —.»

«Hvad da?» spurte Søren spændt.

«Da begir vi to os paa vandring ut i den vide verden!»

— — — — — — — — —

Gottlieb maatte ind i Iversens butik for at komplettere Auroras kostyme. Hun maatte være fin og pen nu da hun skulde indføres paa Bjarke.

Iversen vilde endelig ha rede paa hendes «familieforhold» og trak Gottlieb med sig ind paa kontoret.

«Hun er et kunstnerbarn, min kjære Kiversen, hø-hø.»

«Kunst, hi-hi- kunst! Aa nei du, den kunsten kan vi alle.»

«Hun er min pleiedatter, Kiversen, og hvis du eller noen anden her i Strømsund krummer et haar paa hendes hode, saa skal jeg Gud forsørje mig slaa vedkommende til flatbrød!»

Han strakte sin store næve i retning av Iversens næse, saa denne rygget hurtig tilbake og opgav al videre eksamination om Auroras familieforhold.

*

Noen dage senere vandret Gottlieb og Aurora utover til Bjarke.

Hun var klædt op fra top til taa. En liten hat med rødt baand omkring og en kaape med krave av lysegraat kremerskind fuldendte festdrakten. Ja, sogar en miniaturmuffe i samme stil hadde hun faat av den snille onkelen. Aurora følte sig baade velstandsmæssig og elegant.

«Det er akkurat som om det skal være galafest-forestilling idag onkel,» lo hun, og sprang foran ham bortover veien idet hun viftet med muffen.

«Ja idag blir det fest, vesla, fest eller fiasco, hø-hø-hø.»

«Ja nu maa vel han broren din og de andre paa den store gaarden synes at jeg er fin? Ikke sandt onkel?»

Han tok hende under haken og saa ind i de mørke øinene, som glitret mot ham.

«Aa du evige kvindeforfængelighet! Tidlig kommer den, men jamen er du pen idag, vesla, og smelter ikke hjerterne derborte nu, saa forstaar jeg ikke menneskene».

De spaserte bortover Lønnerlyggen, og han fortalte hende om hver plet derborte hvor han hadde lekt som barn.

«Her hadde vi doner hver evige høst, næsten i hvert rognetræ; her var masser av trost.»

«Doner hvad er det?»

«Til at fange smaafugl med.»

«Fange smaafuglene? Fy det var stygt. Hvad skulde du med dem?»

«Spise dem vel. Kramsfugl er deilig.»

Hun forstod ikke noe av dette. Hun bare syntes synd paa de smaa fuglene som skulde fanges.

De kom til en stor aapen plads i skogen. Paa den ene siden laa et gammelt faldefærdig fjøs med græstorv paa taket.

«Nei saa vakkert som det er her!» sa hun og saa sig omkring.

«Ja dette er «Idyllen», vesla.»

«Idyllen det er et rart navn.»

«Hø-hø, bestefar garver kaldte den saa. I hans tid var dette en plads hvor der bodde folk. Men nu skal du faa høre et eventyr, som Abla fortalte os da vi var smaa. Abla var flink til at fortælle eventyr, skal jeg si dig.»

«Aa gid, et eventyr! Da maa vi sætte os onkel.»

De satte sig paa en mosgrod sten.

«For mange, mange aar siden bodde to gamle folk i en liten stue, som laa derborte hvor du ser det gamle fjøset. De hadde gaat her og stullet hele sit liv og vilde nødig se andre mennesker, skjønt de kjæglet og slos hele dagen. Selv kua og grisen deres blev skjældt ut efter tur; noe venlig ord hørtes aldrig i de husene. Den eneste stunden da det blev stilt og fredelig, var naar de sov; men aldrig før aapnet de øinene om morgenen, saa begyndte kjæglingen paanyt. Det var blit en slik vane, at de kunde ikke trives uten at de bet og glæfset efter hverandre.

Tilslut døde konen, og han hadde ingen som han kunde kjægle med, men han var blit saa vant til kjæglet, at hver gang han hørte noen komme gaaende paa veien, saa sprang han ut og begyndte at bruke sig. Var der da noen som vilde erte gamlingen, saa svarte de ham, og jo grovere de svarte, jo bedre likte han sig.

Saa hændte det en høst at han blev syk av nervefeber. Han blev liggende der alene, for ingen brydde sig om at gaa til den slemme fanten, og alle var desuten ræd for smitten.

Mens han laa der i feber og fantaserte om alt mulig, fik han se døden, som kom ind for at hente ham. Men da kan du tro der blev liv i gamlingen! Han gav sig til at kjægle med døden saa det gjøiv.

«Men kjære dig gammeln,» sa døden stilfærdig, «du faar da rundelig tid til at kjægle der *du* kommer. Bli saa med, saa kan vi snakkes ved paa veien!»

Gamlingen svettet og tørket sig paa skallen; han likte ikke dette med «rundelig tid» og begyndte at bli ræd. Saa ropte han paa Vorherre og bad ham komme.

«Kjære dere Vorherre, denne kjæglingen min mente jeg i grunden ikke noe ondt med — — — —.»

«*Hvorfor skal menneskene være saa slemme mot hverandre? Det var ikke min mening,*» sa Vorherre.

Døden stod bak kakkelovnen og lyttet. Han hadde det svært travelt og begyndte at trippe med benene av bare utaalmodighet; men han turde ikke avbryte Vorherre. Tilslut fik han hvisket til gamlingen at han skulde en snartur nordover, men vilde komme indom paa tilbakeveien. Dermed strøk døden nordover.

Men paa tvers av alle julemerker kom gamlingen sig. Et vrak blev han jo, men han levet da ialfald i mange aar efterpaa. Døden hadde formodentlig faat saa travelt der nordpaa at han hadde glemt ham, ialfald for en tid.

Men fra den stunden sat gamlingen bare og graat i den vesle stuen og jamret uavbrutt: «Det var ikke min mening! Det var ikke min mening!»

De reiste sig og gik saa smaat bortover.

«Hvordan gik det saa onkel?»

«Hø-hø! Saa blev der ikke mere kjægling.»

«Men saa?»

«Saa døde han vel tilslut, for da Sylvester og jeg som smaagutter var heroppe og lekte, saa var han ialfald borte.

Ja du kan tro vi har hat mye morro her paa «Idyllen». Nu skal du høre, vesla: Derborte hadde vi bygget en borg av kampesten med skytehuller i. Vi hadde nemlig pil og bue skjønner du. I det faldefærdige fjøset var røverne som vi laa i krig med.»

«Var røverne derinde?» spurte hun interessert.

«Nei da, en gang var jeg røver og Sylvester borgherre, men en anden gang var han røver og jeg forsvarte borgen.»

Saan gik de og smaasnakket sammen. Han fortalte om hele sin barndom her paa Bjarke, og om al den morroen han og Sylvester hadde hat sammen.

Hun spurte om alt mulig, og han svarte. Hun vilde ha navnet paa alle skogens dyr, som hun trodde gik løse paa Lønnerryggen.

«Er det virkelig vild skog her onkel?» spurte hun da de var mitt oppe paa Lønnerryggen, hvor granskogen stod tæt paa begge sider av veien.

«Hvad mener du med vild skog, smaaen?»

«Vild skog vel, ikke saan som paa teatret.»

Gottlieb maatte le. «Nei du, denne er ekte, slik som Vorherre skapte den.»

Aurora saa sig om med store forundrede øine. Hun hadde set lite utenom cirkusteltet og «pensionaterne» hvor de bodde. Det var som om hun begyndte at blade i en stor bok med rare billeder.

Endelig kom de ut av skogen og saa de store røde og hvite bygninger paa Bjarke.

«Der er Bjarke, gaarden hvor jeg er født,» sa Gottlieb. Han blev staaende og se utover.

Han viste hende alle husene. «Den store hvite er hovedbygningen, den lange røde tilvenstre er fjøs og stald og lader. Saa har du staburet og hønsehusene længere borte. Men se bak husene der er gaasedammen, hvor der engang var svaner, store hvite fugler, som majestætisk svømmet omkring og speilet sig i vandet.»

Hun hørte paa ham med aapen mund og bad stadig: «Aa fortæl mere onkel, fortæl mere!»

Aldrig syntes Gottlieb at han hadde været saa rik som idag. Nu hadde han en stor skat som han skulde forære bort. Glæde og solskin bragte han til Bjarke. Sin ankomst hadde han ikke villet melde; han vilde komme som en glad overraskelse.

De var nu ved begyndelsen av den store allé. Aa hvor han glædet sig til at komme frem og lægge vesla i armene paa dem!

Sylvester stod paa den brede verandatrappen.

Da Gottlieb fik øie paa ham, ropte han: «Hallo bror, her kommer jeg med prinsessen til dere!»

Han gik op trappen og bort til broderen, la begge hænder paa hans skuldre og ristet ham gemytlig. «Hø-hø-hø! Nu kommer jeg med den store «anledningen» vi snakket om!»

«Kjære dig Gottlieb, hvorfor har du ikke meldt av at du kom, saa kunde vi sendt ind hest.»

«Overraskelse Sylvester! Jeg er saa rik idag du. Endelig engang har jeg noe at gi bort. Hurra gut, nu skal der bli solskin og barnelatter i bedstefars gamle stuer. Kom hit Aurora, her har du en ny onkel. Han likner mig, synes du ikke?»

Hun gik freidig bort til Sylvester og la sin lille haand i hans store næve. Saa gjorde hun sin «store komplimang», som hun pleiet ved høitidelige anledninger.

«Bravo jentungen min, det er bra du viser at du har opdragelse, hø-hø-hø!»

Sylvester blev staaende maalløs og se avvekslende paa Gottlieb og Aurora. Vistnok var han vant til noe av hvert i form av «overraskelser» fra Gottliebs side, men dette forekom ham at være utenfor det vanlige.

Tilslut lænet han sig bort til Gottlieb og hvisket ham ind i øret:

«Er det dit dette barnet, Gottlieb?»

«Hø-hø! Jagu er det mit, bror, ialfald lovlig transportert.»

«Han er onkel'n min, han er saa snil saa,» avbrøt Aurora. Hun smøg sig bort til Gottlieb og la hodet kjærlig ind til ham.

Gottliebs store blaa øine lo mot hende. Hele hans ansikt var et stort smil. Saa tok han barnet med begge hænder og løftet hende op paa sin skulder. «Hold nu balancen, vesla, nu skal vi vise onkel Sylvester kunsterne vore.»

Som et lite ekorn kravlet hun op paa hans hode og stillet sig der med de smaa armer utstrakt.

Gottlieb vandret gravitetisk frem og tilbake paa verandaen.

Hun stod paa hans hode og sendte fingerkys ut til høire og venstre — — — — men i verandadøren stod fru Eleonore Bramer og trodde hun hadde faat hallucinationer.

Sylvester, som ellers slet ikke var anlagt for det humoristiske, maatte dog smile da han saa sin kones forfærdelse.

Gottlieb løftet Aurora ned og kysset hende paa panden. Først da opdaget han sin svigerinde.

«Goddag Nore! Her kommer jeg med en overraskelse til dere, er ikke det storartet? En makeløs liten unge kan du tro, synes du ikke?»

Fru Bramer, som pleiet at bevare sin ro, holdt nu paa at gaa fra koncepterne.

«Men ærede svoger, hvad ialverden skal dette bety?»

«Solskin tilgaards, Nore! Jeg opfylder idag dine længslers maal, du faar en datter!»

Fru Bramer rygget bakover. Hun blev blek og hendes lille skikkelse skjalv.

«Hø-hø, gaa bort til damen Aurora. Se saa ja, det er riktig og kys hendes haand.»

Fru Bramer stod som saltstøtten i ørkenen. De tynde læber snurpet sig sammen, mens de smaa skarpe øine fikserte barnet.

Aurora tok hendes fine, blaahvite haand og kysset den. Derefter neiet hun dypt og trak sig sky tilbake. Instinktmæssig følte hun kulde.

De to brødre blev staaende uten at si noe. De ventet begge i spænding paa hvad som videre vilde ske. Det blev en liten pause, saa sa fru Bramer med sin sonore stemme:

«Vi skal ringe paa jomfruen, saa kan hun bringe barnet ned i folkestuen.»

Sylvesters ansikt blev alvorlig. Han gjorde først et skridt frem som om han vilde si noe, men vendte sig og gik bort og saa ut paa gaardspladsen. Gottlieb grep om stolen som han stod ved, og løftet den halvt op.

«Hvad mener du, Nore? Skal barnet i folkestuen? Vil du ikke ta det til dig som dit eget, naar jeg bringer dig det?»

«Nei tak Gottlieb,» sa hun med rolig stemme, «nei tak, barn fra gaten tar jeg ikke ind i vort hjem — ialfald ikke paa den maaten.»

«Ikke paa den maaten? Det sier du uten at rødme? Du er hjerteløs, Nore, du er — — — —.» Han slængte stolen fra sig og gik mot hende.

Sylvester vendte sig. Hans ansikt var blit blekt, og han saa med et smertelig blik paa de to.

«Om kveldene, Nore, saa sitter du og sørger og ber til Vorherre om et barn, en datter — —.»

Hun vilde avbryte ham. Han strakte den ene haand avværgende mot hende.

«Aa jeg vet det. Jeg har visst hvordan du har gaat og sukket og jamret dig i alle disse aarene. Du skal ikke nekte det. Og saa kommer jeg med denne lille uskyldige jentungen til dig — ja du smiler haanlig, men er ikke alle barn Guds planter? Jeg kom hit fuld av lykke fordi jeg endelig engang hadde noe at gi dere rike menneskene, noe som ikke kan kjøpes for guld. Det har været lite som jeg har kunnet bringe av gaver til Bjarke i min tid; men denne gangen hadde jeg noe — — — og saa blir det kassert — — — —. Kom du Aurora, kom med onkel du barn. Vi finder nok en liten flek etsteds hvor du kan plantes og gro, hvor der er mere sol og varme end i Bjarkes kolde stuer.»

Han tok Aurora ved haanden og gik hen til dø-

ren. Rolig som om intet var hændt, la han hendes lille kaape om hende. Selv satte han sin bredskyggede svære filthat paa hodet idet han vendte sig til Sylvester:

«Farvel bror. Dig sier jeg far-vel til, men til hende, din hustru rækker jeg aldrig mere min haand.»

Sylvester stod blek og stille med hænderne fast paa ryggen.

«Naar du fornærmer min hustru, saa fornærmer du ogsaa mig, Gottlieb.»

«Faar saa være, Sylvester. Jeg har gaat fattig ut fra Bjarke før engang og du blev den rike, men — — — — —», han hævet stemmen, «denne gangen gaar jeg rik og lar de fattige bli igjen».

Han tok Aurora ved haanden og gik stilfærdig ut.

De to andre blev saa overrasket ved situationens hurtige utvikling at de noen øieblikke blev staaende maalløse og se efter Gottlieb, hvis brede skikkelse sakte bevæget sig nedigjennem alléen.

«Men Sylvester da,» sa pludselig fru Bramer, «dette blir skandale! Hvad vil folk si? Aa det mennesket, det mennesket! I hele vort liv har han ikke bragt os andet end ulykke — — — —. Vil du ikke gaa efter ham og prøve at faa talt ham tilrette? Aa Gud, hvad vilde min far sagt om dette, hvis han hadde levet?»

Sylvester stod en stund i stor tvil om hvad han skulde gjøre. Skulde han for bestandig miste sin eneste bror? Han grep sin hat og sprang efter Gottlieb.

Et stykke paa veien tok han dem igjen.

«Du vil da vel ikke gaa fra os paa denne maaten, Gottlieb?»

«Det er bare en maate at ordne dette paa,» svarte Gottlieb. Hans stemme skjalv.

«Hvad mener du?»

«At vore veie skilles.»

«Det er ikke min skyld, Gottlieb.» Sylvesters stemme var saar og bløt.

«Nei du, men fra den dag hun kom til Bjarke, blev ikke mit barndomshjem det hus jeg helst gik ind i — — — det blev et ishus, Sylvester.»

«Hun er min hustru, du har ikke ret til at si det.»

«Hø-hø-hø,» han lo, men paa en egen stille maate. «Ret, sa du? Nei det er sandt, du har førstefødselsretten i alt. Jeg er bare Askeladden; men denne gangen gaar jeg med mere end det halve kongeriket.»

De gik tause ved hinandens side et langt stykke, helt til de kom ind i skogen paa Lønnerryggen. Det var som om Sylvester ikke vilde slippe broren fra sig.

Da de kom til «Idyllen», stanset Gottlieb og sa: «Det er ikke værd at du følger længer.»

«Som du vil,» svarte Sylvester, «men det er altsaa dit siste ord?»

«Ja det faar nok være det. Dette var den eneste gang jeg ikke kom tomhændet til Bjarke, og — da blev jeg vist bort.»

«Det er altsaa Bjarke du gaar og misunder mig,» sa Sylvester bittert.

«Misunder dig? Aa nei bror, hverken Bjarke eller pengene eller noe av alt det du har. Aldrig blir du saa lykkelig som jeg er, Sylvester.»

Der gik røde flammer over Sylvesters i almindelighet alvorlige og rolige ansikt. Han hadde et straa i munden som han tygget paa. Saa trak han den ene mundvik op til et haanlig smil, og det brast ut av ham:

«Det er altsaa denne horungen fra Vaterland eller hvor du har fundet hende, som skal skille os to brødre?»

Gottliebs ansikt blev blekt. Han løftet sin høire arm og grep Sylvester i skulderen.

«Du er en hjerteløs usling, Sylvester,» skrek han og forsøkte at bøie ham bakover.

Sylvester vilde ryste ham av sig, men kom derved til at streife hans kind, som begyndte at bløde.

Øinene gnistret mens de stod der med et fast grep i hinandens skuldre.

Sylvester forsøkte at vri sig unna, men Gottlieb la sin arm om hans ryg og tok spændtak. Det var ikke første gangen de to kjæmpebrødre maalte kræfter.

De brede rygger bøiedes og rettedes eftersom de bevæget sig sakte rundt den lille aapne pladsen. Ikke et ord hørtes fra noen av dem, bare at det imellem knaket i de store lemmer.

Aurora hadde straks opfattet situationen. Hun var ikke uvant med en brytekamp mellem sterke mænd; slikt hadde hørt til dagens orden i cirkus. Som en kat var hun klatret op paa fjøstaket, hvor hun let kunde følge kampen. Med tilrop forsøkte hun at opflamme Gottlieb:

«Gi ham en dobbelt Nelson, onkel!» «Aa ta en armstræk!»

Ingen av dem la merke til hende. Jord og græstorv trampedes ned under deres føtter. Sveden haglet av deres pander — — — —.

De nærmet sig skigaren mot veien. Da kastet Gottlieb med ett sin kjæmpekrop forover. Sylvester vaklet og faldt med ryggen over skigaren, som knustes med et brak.

Gottlieb stod bøiet over ham. «Nu kan det være nok,» sa han; «her har du haanden min, Sylvester. Slik har vi ikke slaas siden vi var gutter.» Han grep Sylvesters haand og drog ham op.

Saa stod de en stund og saa hverandre ind i øinene.

«La os være venner,» sa Sylvester stille.

«Saalænge vi kan slaas, blir vi ikke uvenner,» sa Gottlieb; «men med Nore kan jeg desværre ikke slaas,» la han saktmodig til.

«Lov mig ialfald at du prøver snart at komme til Bjarke igjen. For min skyld, Gottlieb.»

«Det skal jeg, Sylvester; men om det blir snart

det vil jeg ikke love. Jeg skal paa langreis nu.» Han saa sig rundt. «Men hvor er der blit av stridens eple, ungen? Naa der er hun, var du paa taket du vesla, ja du liker dig best i høiden, hvor der er frisk luft.»

Sylvester blev staaende længe og se efter Gottlieb og Aurora, som vandret bortover Lønnerryggen til færgestedet.

Paa veien maatte de bort til en bæk for at vaske blodet av hans kind. Aurora tok sit lille lommetørklæ og la koldt omslag paa, mens hun uavladelig smaapratet om kampen: «Aa du var flink, onkel, du var den sterkeste.»

«Hø-hø-hø,» gryntet han og smilte. Han sat netop og tænkte paa at det kanske var likesaa godt at gaa over til fyret med det samme. Adam Stolz og Fia vilde nok ta sig av ungen, skjønt de hadde reden fuld. Etsteds maatte han ialfald finde plads. Efter hvad der nu var passert, hadde han bestemt sig til at reise med Søren, væk, bort fra det hele. Doktor Kröger hadde desforuten sagt, at Søren burde sydover; hosten hans vilde ikke gi sig.

«Naa vesla mi, skal du faa bli med mig til noen andre mennesker. De er svært rike,» la han til og forsøkte at se alvorlig ut.

«Rikere end de vi var hos paa den store gaarden?»

«Aa mye rikere — og finere ogsaa, hø-hø-hø.»

«Aa gid, det skal bli morro,» sa hun og klappet i hænderne.

Da de kom over til Strømsund, møtte de kjøbmand Iversen paa torvet.

«Naa Samson, har du været i krig? Jeg synes du bærer merker fra slaget?»

«Hø-hø-hø! Samson slog ihjel 1000 filistere, mens jeg saavidt kunde klare en.»

«Det maatte været en kraftig filister,» sa Iversen;

han blev svært nysgjerrig. Gottlieb sa ingenting, bare nikket til ham og satte kursen for «Fyrgangen».

Iversen og noen andre indfødte holdt imidlertid «diskussionsmøte» paa torvet. De fleste syntes at studenten var en umulig fyr, som aldrig hadde gjort andet end skandaler. «Og denne ungen han drar med sig? Undres hvem han har den med? Det er vel en cirkusdame som han traf den gangen han laa og studerte i Kristiania. Jo det var et nydelig studium, ha-ha-ha!»

Iversen var ikke ganske enig med de andre, naar de bare rev ned paa studenten. «Vi faar da være litt retfærdige, godtfolk, og vi maa vel si, at snillere menneske og bedre kammerat end Gottlieb Bramer, findes nu ikke i denne byen.»

Gottlieb og Aurora kravlet opover «Fyrgangen».

«Dette er en kronglete vei onkel,» sa hun og saa opover hvor den snoet sig frem i fjeldet.

«Javist er den kronglete, hø-hø-hø, men veien til himmerike skal gaa paa denne maaten.»

«Er det himmerike deroppe da?» sa hun og lo.

«Saan omtrent, vesla. Det er ialfald et paradis med snille mennesker, de beste som findes, synes naa jeg.»

«Det skulde være rart at komme til himmerike engang onkel, skulde det ikke?»

«Har Trisa fortalt dig om himmerike, vesla?»

«Nei hun da, hun kunde bare eventyr hun; men da vi var i Kristiania ifjor, saa tok Trisa mig med paa søndagsskolen, det var morsomt. Det var en frøken paa den skolen som fortalte om himmerike, paradiset og Edens have med det store epletræet som Adam og Eva gik og spiste av. Men tænk en dag kom slangen, isch, han var saa væmmelig. Himmerike er det samme som paradiset det. Der bor

Gud som er fader'n til os alle sammen. Ja det sa frøken.»

«Hø-hø, nu er vi snart i paradis, smaaen, saa faar du se om du liker dig der.»

«De heter vel Adam og Eva de som bor deroppe da?» hun lo skøieragtig og saa paa ham.

«Jovist, jo da, det stemmer det, vesla.»

«Nei du kan skrøne du, tror du at du kan narre mig du da?»

«Hø-hø, bare vent til du kommer op saa møter du Adam.» Begge lo.

Det var i spænding at Aurora for første gang nærmet sig det store hvite taarnet. Hun hadde aldrig set noe saa forunderlig. Det raget høit op i den blaa luften og var saa hvitt, saa hvitt at det gjorde ondt i øinene at se paa det i solskinnet. Det glitret i de blanke ruterne øverst.

De stanset utenfor taarnet ved den lille jordflekken hvor epletræet stod.

«Det er Edens have, vesla! Der ser du epletræet.»

«Det er en liten have det,» sa hun og lo; «men der øverst i taarnet er det fuldt av guld, se hvor det skinner!»

«Og dernede er altsammen sølv,» han pekte paa havet hvor solen glitret i lange strimer.

De stod og saa sig rundt. Indved væggene var der slyngplanter, og borte i en fjeldkløft hadde en liten lubben brisk kloret sig fast. To spraglete høner kapløp bortover om en liten mark som den ene hadde i nebbet.

Gotlieb banket paa døren, som var stængt, men ingen svarte. Saa holdt han haanden for munden som en ropert og skrek:

«Adam, hvor er du?»

Aurora blev saa forbauset da hun hørte han ropte paa Adam, at hun bare sa: «Aa gid!»

«Nu tror han det er Vorherre som roper,» sa Gottlieb.

«Men heter han virkelig Adam, du onkel?»

«Nu faar du se om han lyder navnet,» sa Gottlieb og brølte en gang til:

«Adam! Nu faar du da for pokker'n høre!»

«Nei nu tror han ikke du er Vorherre, for Gud han bander ikke,» sa Aurora alvorlig.

«Jeg glemte det, hø-hø,» sa Gottlieb godmodig.

Straks efter kom Adams ansikt tilsyne oppe i taarngluggen.

«Her er jeg! Kjære er det dig, Gottlieb. Nu kommer jeg paa flyende flekken.»

Døren aapnedes og Adam Stolz kom ut. Han klappet Gottlieb paa skulderen.

«Nei saa hyggelig at du kom, Gottlieb! Her sitter jeg alene.»

«Som Adam i paradiset,» avbrøt Gottlieb, «men hvor er din Eva?»

«Aa hun strøk til byen tidlig idag. Hun hadde hørt at baker Sønniksens kone var nedkommet med trillinger, og da var hun ikke til at styre. Slike oplevelser hænder ikke hver dag, Gudskelov! Men hvad er det for en liten blomst du har med dig?» Han tok Aurora under haken og klappet hende.

«Det er en liten pleiedatter jeg har faat, og hende skal jeg nu ha placert i paradis.»

«Du kunde vel finde et andet pensionat som passet bedre,» sa Adam og lo.

«Ja det blir et spørsmaal til dig og Fia det. Jeg har sagt til vesla, at her er paradiset hvor Adam og Eva bor.»

«Aa ja, vi kan godt kalde det saa — et paradis. Men kjære gaa ind da! Dere skal da ikke bli staaende utenfor!»

Aurora hadde hele tiden staat bak Gottlieb og

holdt ham i frakken. Hun syntes det blev mere og mere eventyr, især da hun hørte at manden het Adam og konen Eva. Det var ubegripelig altsammen.

Hvad skulde det store taarnet være til? Det gik jo helt ind i himmelen!

Aurora sat og saa sig om i «Stasstuen» paa fyret. Det hun mest fæstet sig ved, var kanarifuglen i guldburet; noe slikt hadde en trollmand hat som engang optraadte i cirkus.

Snart hørte de barnelatter og skrik utenfor. «Der kommer ungerne,» sa Adam. «Kanske vesla har lyst til at gaa ut og leke med dem?»

«Ja gjør det du vesla, det er godt at dere blir kjendte, hø-hø-hø.»

Da Aurora kom ut paa fjeldet, møtte hun først Benedicte. De to var omtrent jevnaldrende. De blev staaende og se paa hinanden en stund, saa rakte Benedicte hende haanden. Aurora tok den ikke med det samme; først vilde hun gjøre sin «store komplimang». Dette var jo en høitidelig anledning. Benedicte blev staaende maalløs og se paa hende, for slikt hadde hun aldrig set før.

«Nu maa du neie pent du ogsaa,» sa Aurora.

Benedicte forsøkte et kniks, saan som mor hadde lært hende naar hun skulde hilse paa fremmede; men det blev ikke noen greie paa det. Saa begyndte Aurora at lære Benedicte baade at neie og at sende fingerkys, først til ænderne og derefter til hønerne. Det var svært morsomt. De blev gode venner. Benedicte viste hende alt det rare som fandtes paa holmen.

Først var det den vesle haven, som var hendes egen, og hvor der i hele sommer hadde været forglemmigeier, en rød lilje og tænk jordbærplanter ogsaa; men disse var det ikke mulig at ha i fred, for Roosevelt spiste op karten! Aurora var impo-

nert. Saa var det andehuset, men det var lite mot onkel Gottliebs hønsehus. Aurora syntes Benedicte var søt.

«Er der flere engler end dig heroppe?» spurte hun.

«Engler?» sa Benedicte uforstaaende.

«Ja. Onkel sier at her er paradiset, og da maa der vel findes engler her.»

«Jeg skjønner ikke hvad du mener, for englene er i himmelen dem,» sa Benedicte.

Aurora blev flau over at hun var kommet med det spørsmaalet, og nævnte ikke mere om hverken paradiset eller englene.

Imens sat Gottlieb og Adam oppe i taarnet. Fra sit hemmelige avlukke bak skapet hvor han opbevarte pudsefillerne, halte Adam frem en flaske genever.

«Den fik jeg av en hollandsk skipper som laa og drev herutenfor i stilla. Han kom iland for at hente et fat ferskvand, og til gjengjæld forærte han mig denne flasken. Det er rart med havet, det baade gir og kræver.»

Gottlieb var taus og aandsfraværende idag, syntes Adam. Der var ikke riktig laat i ham.

«Hvad er det du sitter og funderer paa?» spurte Adam.

«Aa det er denne jentungen, Adam, hun ligger mig paa hjertet.»

Saa fortalte han Adam hele Auroras historie og sluttelig om sit besøk paa Bjarke idag.

«Faar jeg bare vesla godt anbragt, saa reiser Søren og jeg vor vei; vi trænger at komme ut og lufte os litt.»

«Vi skal ta jentungen din vi, Gottlieb, og kan du betale noe for hende er det bra, og kan du ikke, saa vet du at holmen vor er ikke saa nøie paa det.

Enten der er en mer eller mindre, saa klarer den nok at gi os føden.»

Gottlieb reiste sig og slog Adam paa skulderen.

«Du er en adelsmand, Adam! Tak skal du ha! Og skulde noen komme og si at jeg er far til ungen, saa lad dem bare snakke; hverken hun eller jeg tar skade av det. Ialfald vil jeg prøve at være hende i fars sted, om den tid skulde komme at hun trænger mig.»

«Skaal, Gottlieb! Saa snakker vi ikke mere om det. Er ikke geneveren god kanske?»

«Udmerket, hø-hø! Men hvad tror du Fia vil si om ungen?»

«Fia? Hun gjør det jeg vil naar jeg bare kiler hende litt ved hjerterøtterne. Hun har sine feil, men hjertelaget er patent. Er det noen som har det ondt eller sulter, saa jamen stryker hun nedover «Fyrgangen» med matspandet om det er aldrig saa holket.»

«Du har været forholdsvis heldig du Adam.»

«Forholdsvis?»

«Hø-hø-hø! Du kunde været mye uheldigere. Du vet jeg er litt skeptisk overfor kvinden. Gudbevare dig vel, gut, hvor mange troll der findes.»

«Huttetu», sa Adam og ristet paa sig som om han frøs.

«Det er ikke liketil at finde en ekteskabelig ankerplads, hø-hø! Som oftest er det daarlig holdebund, saa man driver for ankrene op i livets brændinger. Nei det farvand vil jeg ikke ut i — — — —.»

Adam slog sig paa knærne og lo.

«Aa ja, det er kanske det heldigste for dig Gottlieb, du er kanske best tjent med at seile skuta di alene.»

Idetsamme kom Fia ind.

Hun hadde en liten tul paa armen. Gottlieb skjønte ikke straks hvad det var, men da det litt efter begyndte at sutre og pipe inde i tullen, utbrøt han:

«Nei Fia, kommer du nu med overraskelser igjen, hø-hø?»

«Er det ikke en god liten gut?» sa Fia og stak tullen bort i ansiktet paa Gottlieb. «Han skal hete Sigurd efter «Kong Sigurd».»

«Nei nu maa du holde op med disse kongenavnene, Fia, det er ikke tidsmæssig længer,» sa Adam.

«Naar jeg presenterer ungerne, maa jeg vel faa lov til at sætte navn paa dem? Det er det minste jeg kan forlange.»

Hun vendte sig til Gottlieb:

«Ja var det ikke det jeg trodde, at det var Dem som var kommet Bramer. Jeg saa den bredskyggede hatten Deres nede i gangen, og da sa jeg til mig selv: det er studenten!»

«Kjære Fia, lad os sløife tittelen. Jeg har nu været student i 15 aar, jeg begynder at bli for gammel.»

«Pyt, De gammel? Nei Bramer, jeg synes De er en yngling jeg!»

«Har du set det nye barnet vort da Fia,» avbrøt Adam.

«Nye barnet? Jeg har ikke set noe andet end den lille tullen her. Aa nei, der kommer nok ingen nye unger her paa holmen uten at jeg faar føle det. Det er ikke saa letvint som dere mandfolk tror. Riktignok var jeg nede hos baker Sønniksen nu netop, han eller rettere sagt kona har faat trillinger. Det er svært mye for fattige folk.»

Hvad sa bakeren om det da?» spurte Adam.

«Hvad skulde han si? Han ristet paa hodet og

hvisket til mig: Jeg har nok slaat op for stor deig denne gangen jeg, fru Stolz.»

De lo alle tre av bakeren.

Da stemningen nu var saa god, syntes Gottlieb at han burde begynde paa den alvorlige del av forretningen, og sa til Fia:

«Men hvad sier De om at jeg har et barn med til dere?»

«Gud fri os da, Bramer! Har Di virkelig været saa dum og stelt Dere slik?» Hun blev straks interessert, tok en stol og satte sig bort til ham.

«Naa fortæl da mand. Med hvem er det da?»

«Med ingen, Fia.»

«Sludder, de daler ikke ned fra himmelen naa for tia.»

«Hø-hø-hø, jeg er aldeles uskyldig.»

«Pyt det sier dem bestandig. Men alvorlig talt, aassen kunde det gaa for sig?»

Gottlieb maatte paanyt fortælle om Aurora; men da han vel var færdig, merket han at Fias interesse var betydelig kjølnet. Hun syntes nok dette var altfor hverdagslig.

Der blev ikke lange underhandlinger om den saken.

«Hun skal ligge i alkoven sammen med Benedicte. Der er god plads,» dekreterte Fia, «og jeg skal ta mig av hende som om hun var mit eget barn. Men hvad er det hun heter?»

«Aurora,» sa Gottlieb.

«Det var da et underlig navn; men det gjør ikke noe fra eller til; vi er vant til rare navner her paa holmen. Hun er opkaldt efter en dronning, tænker jeg for de pleier at ha slike egne navner.»

«Aurora er det samme som morgenrøden,» sa Gottlieb.

«Da staar hun vel tidlig op! Ungdommen pleier

at være lat om morgenen. Men forresten synes jeg at alle mennesker kunde være flittigere,» sa Fia leende.

«Aa ja, litt flittigere kunde vi vel ha været i vor ungdom, ikke sandt Adam?» sa Gottlieb.

«Naturligvis kunde vi utrettet noe mere; men om det hadde gagnet os eller verden, maa Vorherre vite,» svarte Adam.

Gottlieb reiste sig og rakte Adam haanden.

«Tak skal dere ha for at vesla faar bli her; bedre kunde hun aldrig faa det. Engang i tiden haaber jeg at jeg skal kunne gjøre noe for dere igjen.»

«Pyt, snak ikke om det Bramer, kommer tid kommer raad, ha-ha-ha!» lo Fia.

Der blev en pause. Alle tre hadde en følelse av at stunden var høitidelig. Gottlieb var mot sedvane blit faamælt og alvorlig.

«Tak Fia, tak for altsammen, for hver gang jeg i disse aarene har vandret opover «Fyrgangen». I begyndelsen var den litt tung og knudret; men den blev lettere og lettere, og det kan jeg si dere to idag, at noe bedre veistykke end det kommer jeg ikke til at gaa hvor jeg saa kommer hen her paa jorden.»

«Men kjære Dere Bramer, skal De reise da?» sa Fia forskrækket.

«Til fremmede lande med min syke ven, Fia. Han trænger min hjælp, og jeg trænger at faa gjøre litt godt.»

«Blir du længe borte?» spurte Adam.

«Aa noen aar blir det vel altid. Men naar jeg kommer hjem igjen, skal det første sted jeg styrer mine skridt til, bli «Paradiset» paa Strømholmen.»

«Vil du ikke si farvel til vesla, da Gottlieb?» sa Adam.

«Nei du, hun vil bare begynde at graate, og det liker jeg ikke.»

Han rakte dem haanden: «Ha det saa godt alle sammen heroppe.»

Saa ruslet han nedover «Fyrgangen». De stod i døren og viftet til ham, men han vendte sig ikke om.

II. AVDELING

(10 aar efter).

XIII.

Mørke stormdage og blide soldage kom og gik over Strømholmen fyr i evig omskiftelse, men lykten straalte like klart og viste veien for alle dem som laa og krydset derute paa det store urolige hav. Noen av dem fandt omsider en tryg havn, andre seilte i mørke og skodde op i Hesteholmsbraattene og forsvandt. Imellem smaldt et nødskud eller to derute, men larmen fra brændingene samlet sig som i en stor taakelur og overdøvet alt.

«Fyrgangen» laa der fra aar til aar kronglet og stenet som før. Nedover den hadde lette myke ben trippet med barnelatter som gav gjenlyd i klevene. Opover var stenene slitt av tunge, langsomme skridt som strævet sig frem, mens trætte øine speidet efter lyset for at se om ikke veistykket snart var slut.

*

Fyrvokter Stolz røktet ufortrøden og tilfreds sin gjerning, og skiftedes med Fia om at passe lykten i de lange nætter. Med uforanderlig velbehag drak han sin kaffe og spiste de to brødskiver som hun hver morgen bragte ham. Heller ikke undlot han efterpaa at folde hænderne over maven og si: «Vi rike har det godt!» Det var blit omtrent som en bordbøn, hvori han paa sin maate takket Vorherre. I lekestuen nede i baatnøstet, hvor Benedicte, Aurora, Frantz Josef, Oscar den anden, Alfons og Roosevelt sammen med Jens Herremand hadde hat saa meget morro,

var det nu svært stille. Det hændte engang imellem at den «uigjenkaldelig siste» avlæggeren Sigurd, forvildet sig derned; men der blev aldrig noe liv i leken; for smaajentene var væk.

Nei det var andre dage i lekestuen dengang da Aurora og Jens Herremand «hadde bryllup», og Frantz Josef var prest! Alle de tallerkenskaar og flasker som fandtes paa holmen, var stillet op i rad og række paa lange bordender, saa noe finere service fandtes ikke i hele landet! En tom oljetønde var bord og to kasser sofaer, mens røde nyper var kaker og lyngblomster i alle flaskehalsene pyntet op til festen.

Aurora var brud med en gammel gardin som brudeslør. Riktignok hadde Benedicte begyndt at storgraate fordi hun ikke fik lov til at være brud; men Aurora hadde trumfet igjennem at hun skulde gifte sig med Jens Herremand. Aurora var altid hidsig og hadde slike talegaver, at det nyttet ikke for de andre at si hende imot. Benedicte hadde ikke andre vaaben end store, blanke taarer; men dem lo de bare av i lekestuen.

Saa hadde presten Frantz Josef spurt: «Herved tilspørger jeg dig Aurora Bramer Stolz om du vil ha Jens Herremand, som hos dig staar, til din rette ektemand?» Derefter hadde han spurt Jens Herremand paa samme maate, og da begge hadde svaret ja, ropte Roosevelt gjennem dørsprækken: «Amen.» Han var nemlig blit hivd ut tre ganger fordi han endelig vilde være klokker, og la an paa at forstyrre hele høitideligheten. De andre var svært alvorlige, saan som de hadde set det gik for sig ved brylluper i Strømsund kirke.

Alt dette og meget mere til hadde mor fortalt til lille Sigurd. Men det rareste var det hun fortalte om hunden «Sancho», som de engang berget iland fra et forlis ute i Hestholmsbraattene. Dens herre, skipperen paa den skuten som drev iland dengangen,

blev lagt paa likstraa nede i baatnøstet, og siden hadde den aldrig villet gaa derned. De klappet den og syntes det var rart at den kunde huske saa godt. «Sancho» hadde nu været paa fyret i 11 aar og var blit stiv av gikt, saa den helst bare gik ut i solvæggen. Der laa den og myset av gammel vane over mot Hestholmene.

Nu var der ikke flere barn igjen paa holmen end vesle Sigurd. De andre var allesammen konfirmerte og hadde reist ut hver paa sin kant. Enkelte av dem kom hjem hver søndag, de fleste sjeldnere. Adam syntes det var uvant og kjedelig. Han skulde gjerne hat noen flere unger paa holmen; men da han kom til at nævne dette for Fia, svarte hun:

«Nei gutten min, jeg sier som vintapperen da han slo spons i tønden: nu skal det være slut!»

Benedicte var paa telegrafkontoret i Strømsund. Frantz Josef hos en landhandler inde i bygdene ensteds. Oscar den anden og Alfons var sendt tilsjøs mens Roosevelt var havnet for godt nede hos kjøbmand Iversen.

Aurora var begyndt i en bokhandel, men likte sig ikke. Hun var meget musikalsk, og folk sa hun hadde en vakker stemme. Hendes barndomsven Jens Herremand, som nu var blit voksen og skulde bli ingeniør, var begeistret naar hun sang, og kaldte hende for Norges nattergal! Naar han kom op til fyret, gav hun sig til at synge arier langt utover kveldene, saa Fia blev ærgelig og kort og godt sa, at hun ikke vilde vite av noen nattergaling! Aurora spurte «mor» om hun ikke hadde hørt hvordan den fattige bondepiken Kristina Nilson var blit grevinde? Fia hadde nok læst slike «romaner.» Hun anbefalte imidlertid Aurora eftertrykkelig at sælge bøker, men ikke tro paa alt det sludder som staar i dem!

Aurora skjønte straks at med Fia var der ingen utvei. Nei da var «far» mere medgjørlig. Hun tig-

get og bad ham sende onkel Gottlieb et brev og si at hun gjerne vilde reise til Kristiania for at utdanne sig i sang, da hun hadde slik brilliant stemme. Dette gjorde han ogsaa tilslut, men var forsiktig nok til at sløife dette med stemmen.

Adam hadde ofte faat brev fra Gottlieb i alle disse aarene. Han og Søren Geni hadde nu slaat sig ned i Rom. I begyndelsen hadde de hat det svært trangt og holdt næsten paa at sulte ihjel; men saa fik heldigvis Gottlieb plads hos Signor Bernini, som laget gravmonumenter. De store marmorblokkene skulde jo manøvreres fra tomten og ind i verkstedet, saa Gottlieb fik bruk for sine kræfter. Arbeidet blev slitsomt, især efterat Bernini hadde opdaget at Gottlieb alene var fuldgod med fire italienere. Han kom derfor med følgende forslag: «Naar Signor norvegese kan arbeide for fire italienere à 15 lire pr. dag, saa kan Signor faa 30 lire og jeg spare 30 lire.» Gottlieb syntes at dette ræsonnement var baade logisk og fordelaktig for begge parter, saa han gik ind paa at ta jobben. Med de 30 lire han fik pr. dag, kunde han holde liv i baade sig og Søren Geni.

Naar Adam fik disse brevene fra Gottlieb, læste han dem høit for Fia. Somoftest gjemte de dem til kvelden naar han hadde vakt i taarnet. Deroppe i ensomheten var det saa morsomt at læse dem, og de drømte de var hos Gottlieb i Italien — — — — — —. Engang han skrev:

«Med Søren Geni har jeg et svare stræv; for det er ikke mulig at faa ham til at leve et nogenlunde regelmæssig liv. I forrige uke var det hans fødselsdag, som vilde forløpet normalt hvis han ikke hadde faat dette ulykkelige brevet, som kommer præcis hvert eneste aar fra hans ubekjendte Madeleine. Gud vet hvad det er for et menneske? Hele brevet er bare en linje: «Madeleine hilser Dem!» Men naar han faar det, saa blir han komplet forstyrret. Jeg for-

søkte at holde ham i ørene, og lovet ham en fest paa værtshus, gjerne med to eller tre Madeleiner; men tror dere ikke at han stak av og blev borte i fire døgn.

Da han kom tilbake, liknet han døden i aapenbaringen, og sa at han hadde været i kloster. Jeg spurte om han ikke hadde været i et eller andet Magdalena-asyl, men da blev han rasende.

Imidlertid saa er han min ven og jeg skylder at holde ham oppe saa han ikke synker ned i avgrunden. Bare jeg kunde faa ham til at bestille noe! Det vesle han smører sammen, er saa vidunderlig godt malt, at selv disse jøderne som handler med kunst, betaler hvad han forlanger. Store billeder maler han ikke, og naar jeg bebreider ham dette, sier han at han isaafald maatte bli avholdsmand i længere tid, og en saadan straf ønsker han ikke en fiende om han hadde noen, langt mindre sig selv. Hvad skal jeg gjøre? Heldigvis hoster han mindre i denne deilige luft — — — — — — — —.»

Gottlieb skrev aldrig noe om naar han tænkte paa at komme hjem, men han spurte stadig efter Aurora og sendte ofte baade hende og de andre barnene paa fyret smaating fra Italien.

Slekten paa Bjarke nævnte han aldrig, trods at Adam i sine brever fortalte hvad han visste om livet derborte. Han fik sin kundskap fra Jens Herremand, som fremdeles likesom i barneaarene var en fast gjæst paa fyret.

Fia hadde sine anelser og gjorde op sit bestik, naar hun saa at Jens Herremand hver lørdags aften passet paa at følge Benedicte opover «Fyrgangen»; for var det noe hun trodde hun skjønte sig paa, saa var det kjærlighetens aapne og skjulte veier.

Adam var glad i Jens fordi han lignet Gottlieb. Det var den samme godmodighet som lyste i hans øine, og den underlige latteren som gik igjen. Han var nu omkring 20 aar og skulde prøve at faa inge-

niøreksamen. Hans mor hadde nemlig erklært at han maatte skaffe sig en tittel, og hvad mor sa, var jo lov for alle paa Bjarke. Jens strævet derfor alt han orket, for at hun med tiden kunde faa den glæden at si: «min søn ingeniøren». Letvint gik det ikke; for han hadde desværre altfor meget tilfælles med sin onkel naar det gjaldt «studeringer.»

Jens husket ikke stort av onkelen, men han var svært interessert naar Adam fortalte om ham og læste brevene fra Italien.

Adam hadde jo den baktanke at Jens skulde fortælle det til sin far; men han hørte aldrig at de paa Bjarke spurte efter Gottlieb, eller vilde ha noen besked om hvordan det gik ham.

Den eneste som stadig kom op til fyret, var doktor Kröger. Han vekslet ogsaa brever med Gottlieb, og det blev smaa høitidsstunder naar han og Adam sat og snakket «gammelt og nyt» sammen.

Doktor Kröger var selvfølgelig blit ældre, men endnu var han like rank og hadde det samme skarpe blink bak brillene. Med aarene var han blit mildere mot menneskene, ialfald harcellerte han ikke alt og alle som før, og hans mange patienter sa ogsaa at han var «blit rimeligere.» Imellem kunde han jo være hvas, og si ting som man ikke visste enten man skulde graate eller le av; men det blev altid utlagt i god mening. Folk hadde faat den troen at han aldrig tok feil, og den bestyrkedes ved at han i alle tilfælder fryktløst sa sin mening, trods at to yngre læger prøvet paa at konkurrere ham ut.

Da Gottlieb reiste, bad han ham at ta Abla som husholderske. I grunden hadde han ikke noe imot det; for nu da han igjen var begyndt «at leve,» trængte han flere mennesker og mere liv omkring sig. I alle disse aarene da han og Tinus hadde gaat alene i det store huset, hadde han imellem følt det ødslig, og nu mere end før.

Abla var høist ulykkelig over forandringen og strittet imot det hun kunde. Til en begyndelse sa hun boms nei; men da hun hørte at «Malerkassa» blev leiet bort til den nye presten, forstod hun at hun kunde ikke bli der længer. Presten vilde nok gjerne ha hat hende i huset, men efter sit lange samliv med Gottlieb næret hun en viss antipati mot geistligheten. Saa svarte hun presten «at hun ikke passet oppi det.»

Abla var idetheletat verdslig. Selv «de høieste spørsmaal» diskuterte hun med sine veninder paa en slik maate, at de vendte sig fra hende med forskrækkelse.

I sin ungdom hadde hun været «frisk paa leveren,» som man sier; men folk undskyldte det med at hun hadde vokset op paa Bjarke i gamle garverens tid.

Hun hadde ikke noe imot doktoren, tvertimot hun beundret ham. Da hun paa sine gamle dage fik kikhoste, var det ham som gjorde at hun «blev spart.»

Den store anstøtssten var og blev Tinus. Hun erklærte kort, men fyndig at hun ikke vilde være sammen med ham, ikke se ham for sine øine o.s.v.

Doktor Kröger la som vanlig ikke videre bret paa disse kvindelige følelsesutbrud. Han skjønte bare at det til en begyndelse kunde ha sine vanskeligheter at faa disse to gamle individer til at gaa i baas sammen.

«Tinus er en bra kar, Abla. Kjender du ham?»

En let rødme dækket hendes ansikt og likesom fyldte igjen alle rynkene. «Den jaalebokken!» sa hun foraktelig, «han var kusk paa Bjarke «i gamle dage,» men det varte ikke længe. Aa jo jeg kjenner'n skulde jeg tru.»

Kröger maatte anvende al sin overtalelseskunst og sluttelig forklare hende at de ikke fik noe med hinanden at gjøre. Tinus skulde bare være «til utvendig bruk.»

«Ja der passer'n best,» sa Abla.

Sluttelig tok hun pladsen, men paa den ufravige lige betingelse, at saasnart studenten kom igjen, saa skulde hun tilbake til ham.

Nu blev spørsmaalet hvordan Tinus vilde ta det. Han var bortskjæmt; for han hadde jo i alle disse aarene gaat og ruslet i huset som han selv vilde. Kröger ønsket ikke at ta fra ham levebrødet, men bare «lette ham for det indre husstels mange bekymringer, som i grunden og rettelig hører kvindekjønnet til.» Ved første anledning hadde han bestemt sig for at servere Tinus dette i form av en liten vel turnert tale.

Hvorvidt de to gamle mennesker vil begynde krig eller slutte en hellig alliance, det var et problem som optok doktorens tanker i høi grad. Mens han gik og kviet sig og druntet med at servere talen for Tinus, fik han nede i kleven pludselig se Abla komme anstigende med alle sine pakkenelliker.

Han brændte inde med talen og fik saavidt gjemt sig bak spisestudøren, hvor han blev vidne til «det første møtes sødme.»

«Her kommer jeg,» sa Abla, idet hun andpusten og varm forsøkte at komme ind gjennem den smale døraapningen med en kuffert og en hattetine.

«Ja da, ja da,» sa Tinus, han blev staaende og gape aldeles uforstaaende.

Mens Abla strævet med kufferten og hattetinen, fortsatte Tinus at pudse kniver paa en gul mursten uten at se op.

«Men saa hjælp mig da mand,» ropte hun ærgerlig. Med eller mot sin vilje slap hun kufferten ned paa hans venstre fot, saa han hoppet rundt av smerte.

«Ja da, ja da,» sa han og tok tilslut op kufferten. Han saa paa den fra alle kanter.

«To be sure, det er sælskindskufferten til studenten, jeg kjenner'n igjen.»

«Indholdet er mit.»

«Indholdet?» gjentok Tinus spørgende.

«Javist indholdet. Jeg kan vel ikke gaa naken her i huset.»

«Nei da, nei da,» han saa aldeles forskrækket ut. «Bær den op paa værelset mit.»

«Ja da, men — men,» han begyndte at stryke kufferten mot haarene. Doktor Kröger fandt nu at det var nødvendig at optræ paa arenaen.

«Kjære Tinus,» sa han saa varmt og indtrængende han kunde faa det til, «jeg har villet lettet dig for det indre husstels mange bekymringer som rettest hører kvindekjønnet til.»

Han fik ikke sagt mere. Der gik et lys op for Tinus, og før doktoren fik sagt mere, sprang han ut igjennem døren og forsvandt nedover kleven.

«Det gik vist rundt for ham,» sa Abla tørt. Saa begyndte hun at rydde op i kjøkkenet.

«Han maa vel komme igjen?» ytret doktoren litt forknyt.

«Det behøver'n slet ikke — tosken!»

Utpaa eftermiddagen fik doktoren imidlertid se Tinus ute i vedskjulet. Abla lot som om han var luft.

Saadan gik det i et par dage. Han bar ind ved og satte sig paa vedkassen nede ved døren, til det behaget Abla at sætte frem mat til ham paa kjøkkenbænken.

Noen samtale hadde endnu ikke kommet igang, ellers vilde doktoren ha merket det; for Tinus var litt døvhørt.

Paa den maaten gik den første tiden, men en dag hørte doktoren, som sat i spisestuen, at Abla skrek ind i øret paa Tinus, og han svarte: «Very well, ja da.»

Abla hadde tat kommandoen, og doktoren forstod at Tinus imellem ogsaa blev benyttet til «indvendig bruk.» Alt var saaledes i god gjænge.

*

Nede hos kjøbmand Iversen var der sked en stor forandring. Glasskapet var tat ut, og frøken Evensen «sat ind» paa kontoret. Iversen hadde nemlig anskaffet et amerikansk kassakontrolapparat. Dette var absolut ikke sikrere, for frøken Evensen hadde været patent nok; men det var mere praktisk!

I de første aarene nøiet Iversen sig med at se Roosevelt et par ganger om uken, men senere kom han hver dag fra skolen og spiste middag med Iversen. Hændte det engang imellem at Roosevelt ikke kom, blev Iversen i saa daarlig humør og saa rent umulig, at Anne kokke i al hast maatte telefonere til fyret og spørre hvor der blev av gutten. Adam og Fia syntes nok det var heldig at gutten kom til Iversen, især nu i opvekstalderen da han trængte kraftig kost; men de var ræd for at han skulde bli bortskjæmt.

Fia hadde aldrig likt Iversen. Naar han nu i snart 30 aar hadde været ubarmhjertig nok til at la frøken Evensen gaa og sukke forgjæves, kunde han ikke ha noe hjerte. Nei saanne egoister av mandfolk skulde «landsforvises til en øde ø!»

Iversen paa sin side gjemte sig naar han saa Fia komme ind i butikken. Han kjendte hendes talegaver og var ræd for at komme op i noen diskussion med hende. Hun irriterte ham altid saa han blev hidsig og let kunde bli grov. Isaafald risikerte han at miste Roosevelt, og det orket han ikke tænke paa. Nei, det var best at holde sig unna. Adam Stolz var ham komplet likegyldig. Han kunde ikke begripe at alle mennesker holdt saa av den manden. Det var ikke noen grænse for kyt av hvor præktig og bra han var. Gottlieb Bramer var hans beste ven. Det var der jo ikke noe rart i; for de var to alen av samme stykke. Men at den kloke doktor Kröger kunde ha interesse av at «trabbelere» op den bratte «Fyrgangen» flere ganger i uken, det var uforstaaelig. Hvad

fanden var det for interesser han skulde ha fælles med fyrvokteren? Ikke forstod han sig noe hverken paa aktier eller obligationer eller andet som et dannet menneske burde kunne snakke om. Iversen trodde ikke at han eide en skarve sparebankbok engang!

At de hadde kunnet prestert saa mange præktige unger, var uforklarlig. Roosevelt var forresten den herligste, syntes Iversen.

Da Roosevelt skulde konfirmeres, hadde han anmodet frøken Evensen om at telefonere til Fia og be hende komme ned paa kontoret; han vilde gjerne snakke med hende. Selv var han saa daarlig tilbens, sa han, at han ikke turde gi sig ikast med «Fyrgangen». Pokkern skulde forresten bry sig med at krabbe den motbydelige veien.

Fia skjønte straks at det var Roosevelt det gjaldt; noe andet mellemværende hadde hun gudskelov ikke med Iversen.

Han var nede paa kontoret da hun kom, og bad hende være saa venlig at bli med op i «privaten.» Da Fia passerte frøken Evensen, vekslet de to øiekast. Fia optok det som en advarsel om at være forsiktig, og hun gjorde op med sig selv at under 50 kroner maaneden og kosten skulde Roosevelt ikke gaa.

Iversen gik sakte opover den lange trappen, saa Fia fik god tid til at studere den røde løperen, som var splitterny. Den kostet sikkert 20 kroner meteren. Naar han er saa flot, kan han saamæn gjerne betale 60 kroner maaneden, tænkte hun. Da de kom ind i stuen pekte Iversen paa et maleri, og spurte om hun ikke syntes det var vakkert.

«Jo aldeles nydelig,» sa hun; «bare rammen er værd mange penger.»

«Hele stasen koster 4 000 kroner, men saa er det en stor mester som har malet det,» sa han paatat likegyldig.

«Fire tusen kroner hængt op paa væggen til ingen verdens nytte! Nei De maa være rik Iversen,» sa hun og lo, mens hun la paa til 100 kroner og kosten. Naar manden har raad til at hænge 4 000 kroner op paa væggen i faanytta, saa neimen om han bør slippe fra at betale rundelig selv til en volontør.

«Jeg skal si Dem, fru Stolz, jeg er blit glad i gutten Deres. Jeg vil gjøre noe for hans fremtid.»

Fia nikket og smilte taknemmelig. Nu kom det forløsende ord, tænkte hun. Bare det nu ikke blev en skuffelse som dengangen med frøken Evensen. Hun grep i stilhet om det ene bordbenet bare for at være standhaftig om han skulde være nedrig nok til at by f. eks. bare 25 kroner og kosten.

«Jeg vil ta ham her i huset og ha ham som en søn,» sa Iversen.

Fia hoppet paa stolen. Skulde det være fulhet, at han vilde ta ham i huset og bare gi ham kosten?

«Vi har ondt for at gi fra os barna vore,» svarte hun omsider.

«Ja men naar De hører at jeg vil betrakte ham som en søn,» sa Iversen utaalmodig.

«Det er bra nok, Iversen, men hvor mye faar'n om maaneden da?»

«Om maaneden? Han faar det han trænger, selvfølgelig.»

Iversen hadde sat paa sig lorgnetten og fikserte hende skarpt. Han syntes hun saa enfoldig ut. Det var rart med disse lavere lag og deres begreper om penger! Hun skulde endelig vite hvad det kostet pr. maaned at fø og klæ gutten, akkurat som om det spillet noen rolle for P. M. Iversen. Det var ikke frit for at det begyndte at koke i ham; men saa tænkte han det var likesaa godt at gi hende ren besked.

«Men skjønner De da ikke, fru Stolz, at jeg vil adoptere gutten?»

«Adoptere, adoptere,» mumlet hun. Det ordet hadde hun aldrig hørt før.

«Ta ham som min ektefødte søn,» fortsatte Iversen.

«Men det er jo ikke tilfældet,» sa Fia; hun rødmet og saa ned.

«Fan at De ikke kan tie stille til jeg er færdig,» sa Iversen sint; han glemte øieblikkets alvor.

«Jo — jovist,» hikstet hun og la sig overgit tilbake i stolen.

«Han skal arve mig, faa alt det jeg efterlater mig — —.»

«Aa Gud, jeg tror at jeg faar slag,» utbrøt Fia og gjorde tegn til at ville gripe Iversens haand. Han trak den lynsnart tilbake, som om han kom nær en humle.

«Ikke spøk med det De mor, De kan tidsnok faa slag; ingen vet naar det kommer.»

«Dette er saa overvældende,» sa Fia og lukket øinene.

«Men det er paa én betingelse, fru Stolz, paa én betingelse, hører De — —.»

Fia blev lysvaaken. Nu skal du se at han kommer med noe vrieri efterpaa, tænkte hun.

«Han skal herefter kalde sig Roosevelt Stolz Iversen,» sa han høitidelig, idet han reiste sig op og bøide sig fremover med begge hænder paa bordpladen. Han saa hende strengt like i øinene.

Hun visste ikke hvad hun skulde svare, hun blev bare sittende og se ret frem for sig. Han trodde hun betænkte sig, og hidsigheten kokte atter op ham.

«Er Iversen kanske ikke fint nok — hva?»

«Jo Gubevars, det er nok altfor fint. Nei dette er ubegripelig; men har De sagt det til Roosevelt?»

«Nei. Først faar De snakke med manden Deres, saa jeg hører at han er enig, og saa — saa skal jeg ordne resten.»

Fia forsøkte ikke paanyt at ta Iversens haand, hun bare neiet, ikke én, men to ganger.

«Jeg vet ikke hvordan jeg skal faa takke *Dem* Iversen.» Hun studerte et øieblik paa om hun skulde si «du» til ham, nu da de var kommet likesom i nær familie.

Iversen hadde paa følelsen hvad hun tænkte, og skyndte sig at lægge til: «Det er bare Roosevelt det gjælder, fru Stolz; de andre vil jeg ikke ha noe med.»

«Nei vi vil da beholde de andre barna for os selv,» sa Fia og lo. Da lo Iversen ogsaa, og begge følte sig lettet ved at dette var vel over. Hadde han turdet, vilde han sat frem den gamle hvite portvin fra 78 og tat et glas; men det var jo forbudt. Alle livets glæder var det slut med, kanske det blev én igjen — Roosevelt!

Da frøken Evensen hørte Fia komme nedover trappen, hoppet hun av kontorkrakken og stillet sig midt i døren: «Hvad vilde han?» «Ingenting, frøken Evensen,» sa Fia hurtig og skubbet hende tilside. Dermed forsvandt hun opover «Fyrgangen» med slik fart at hun ikke la merke til at stashatten sat paa skjæve, og at begge paafuglfjærene var knækket. De hang slappe ned og dasket hende om ørene. Det var naturligvis Iversen som av vanvare hadde sat sig paa den.

Frøken Evensen begyndte at studere paa hvad alt dette skulde bety: «Selvfølgelig gjælder det Roosevelt! Nu blir vi vel hængendes for godt ved den ufordragelige gutten her i butikken: Mere og mere utækkelig blir han for hvert aar som gaar. Men jeg skal ha ham i kikkerten. Det er ikke sikkert at Iversen altid vil være saa langmodig som nu; han kan nok komme til at skifte sind, saa hidsig som han er — og da, da blir det min tur!»

Det var ikke frit for at hun begyndte at hade

Fia ogsaa. Alt dette at hun vilde hjælpe hende av «medfølelse og søsterkjærlighet» vare bare falskhet og fulhet. Hun hadde nok sine beregninger da hun begyndte at sende den gutten nedover hver dag.

Aldrig før hadde frøken Evensen ærgret sig saa over noe som at hun gik op til fyret dengangen og aapnet sit hjertes inderste avlukke for fru Stolz, det falske mennesket!

Fia var kommet helt op til myrhullet i «Fyrgangen», og skulde til at hoppe fra sten til sten, da hun stanset og blev staaende i nye funderinger. Hun skjønte ikke riktig hvad der laa i ordet «adopere,» «abodere» eller var det var, men Iversen hadde lovet saa godt. Det hadde hun ialfald skjønt. Hun smilte og hoppet letvint over myrhullet.

Da hun kom op og hængte fra sig statshatten i gangen, begyndte hun først at ærgre sig over at begge fjærene var knækket. Hun kastet et vemodig blik paa den, men tænkte: «Skidt det gjør ikke noe, tænk hvor rik Roosevelt vil bli med tiden!»

Adam og Fia sat i den store stuen mens hun berettet om sit besøk hos Iversen. Hun var glædestraalende, og øinene lyste da hun fortalte alt hvad Iversen hadde sagt.

«Tilslut sa han at han vilde abotere gutten — ja jeg husker ikke riktig ordet, men det var noe saant.»

«Adoptere?» sa Adam.

«Netop, slik var det, adoptere — hvad er det for noe?»

«Anta barnet som sit eget,» svarte Adam.

«Men det er ikke mulig, for det er da dit,» sa Fia.

«Loven gir ret til at ta andre barn som sine egne.»

«Men det er ikke naturens lov,» sa hun.

«Selvfølgelig er forældrenes samtykke nødvendig.»

«Naa ja, det blir det samme naar det bare ikke er noe lureri, og Roosevelt faar alle pengene efter Iversen.»

«Jeg er ikke sikker paa at det blir til noen velsignelse for gutten vor,» sa Adam stilfærdig.

«Men Gudbevare dig vel Adam, at du kan snakke slik. Riktignok er Iversen en stor blei og gnierpomp; men naar han viser saant hjertelag overfor Roosevelt, saa maa det være noe godt i ham ogsaa.»

«Rigdom og ungdom er farlige kamerater paa livets reise. Det kan hænde at det hadde været bedre for Roosevelt om han hadde strævet op «Fyrgangen», han som de andre.»

«Aa den reisen kommer han tidsnok til at gjøre.»

«Nu sa du et sandere ord end du skjønte Fia — — — — — — ja ja, det ser lyst nok ut nu, gid det bare vilde vare,» sa Adam og gik op i taarnet for at pudse lykten.

*

Ute paa Bjarke gik de og saa koldt paa hverandre. Gottliebs navn blev aldrig nævnt; men Sylvester tænkte paa ham hver dag naar han var i skogen.

Det var underlig hvilken interesse godseieren hadde faat for skogene sine i de senere aarene. Før var det jorddyrkningen som han ofret alle sine tanker og kræfter, nu gad han ikke se paa den og overlot alt til agronomen. Saa ofte han kunde, strøk han tilskogs, gjerne tidlig om morgenen, og kom sjelden hjem før tilkvelds.

I begyndelsen fik han Jens Herremand med sig naar han hadde fri av skolen, og de gik da rundt paa Lønnerryggen og satte op doner. Sylvester lærte Jens alle de smaa knepene baade med at lage dem av kvist og hestetagl, og med at sætte dem paa de rette steder saa de kunde fange fugl.

Jens var svært interessert, men han blev snart kjed av det og lurte sig unna. Sylvester fik ret som det var, besked om at gutten hadde strøket over til

fyret, hvor han hadde lekekamerater. Han syntes dette var rimelig; for gutten trængte jo at være sammen med andre barn. Saa gik han og satte op donerne alene. Mest var han oppe ved «Idyllen.» Det var likesom denne pletten trak ham til sig. John kusk hvisket til husjomfruen, at han en dag da han kjørte forbi, hadde set godseieren holde paa at bygge «fæstning» oppe paa «Idyllen,» akkurat slik som smaaguttene pleiet at gjøre! Begge var enige om at han var blit rar av sig i de senere aarene.

Om kveldene sat han ved sit skrivebord og arbeidet med sine «direktiver for min søn Jens Sylvester Bramer.»

Fru Bramer sat i sin lænestol med et lite bord foran sig og heklet blonder. Det hadde hun gjort i alle aarene, og det fortsatte hun med som en automat. De smaa hvite fingre holdt heklenaalen, mens den hvite traad smøg sig sakte og jevnt frem.

Fru Bramer var uforandret. Ikke en rynke var at se i det lille fine ansikt. Øinene var like skarpe og søkende, naar hun ringte paa stuepiken og beordret hende at servere aftensmaten, hadde hun den samme bløte, litt monotone stemme som før.

Time efter time gik i de lange kvelders ensomhet. Man kunde høre han skrev, mens det store engelske stueur sakte hamret livets sekunder ut av deres tilværelse.

Tilslut la han pennen ned og saa paa uret. Han vendte sig mot hende og sa som mange hundrede ganger før: «Det er vel tid at lægge sig Nore?»

«Jo nu er det tiden, Sylvester.»

Han ryddet sammen sine papirer, og hun puttet alle sine saker i sykurven.

«Godnat, Nore!» «Godnat, Sylvester!» Og de gik hver til sit rum i dette store hus.

XIV.

Aurora skulde utdanne sig i sang. Adam hadde nemlig faat brev fra Gottlieb, som kort og godt skrev: «Lad ungen faa synge i Kristiania. Har hun talent, er det bra, har hun ikke, faar hun ialfald erfaring. Begge dele skaffer hver paa sit vis det man kalder livets rigdom.»

Aurora var straalende glad da hun fik se brevet, og omfavnet vekselvis Adam og Fia. Benedicte trak sig sky tilbake da hun var ræd for Auroras voldsomhet saavel i sorg som i glæde. Aurora tænkte ikke paa andet end sangen. Selv Jens Herremand sprang hun fra en aften, da han kom og vilde følge hende op over «Fyrgangen».

Da hun kom hjem til fyret, sa hun til Benedicte: «Jeg er saa kjed av denne Jens Herremand, som hænger efter mig sent og tidlig. Idag løp jeg min vei. Han tror vist at jeg er glad i ham! Ha-ha-ha.»

Benedicte blev sprutrød; men Aurora la ikke merke til det. Alle hendes tanker kredset om reisen og sangen.

Mellem Aurora og Abla var det varme venskap som blev knyttet den første gang de saa hverandre i «Malerkassa», like uforandret. Efterat Abla var kommet over paa bysiden i huset hos doktor Kröger, var Aurora stadig inde hos hende for at faa en passiar.

Da Abla fik høre at Aurora skulde ind til Kristiania for at «synge», blev hun stille og forknyt.

«Nei men hvordan vil dette gaa, Aurora?» sukket Abla.

«Gaa? Udmerket naturligvis. Jeg skal bli en stor sangerinde, som tilslut blir gift med en greve, og saa kommer jeg tilbake hit og besøker dere som grevinde, ha-ha-ha.»

«Der er mange fristelser for en dame som synger,» sa Abla.

«Aa pyt, der er like saa mange for dem som ikke synger,» svarte Aurora.

«Nei», mente Abla, «det er stor forskjel paa det. I min ungdom ute paa Bjarke var der en ung budeie som var saa flink til at synge; det trillet og laat i hende som et helt orgelverk. Men det gik naa gæli med hende tilslut.»

«Aa det hadde nok gaat galt med hende om det hun ikke hadde sunget ogsaa.»

«Det er ikke greit at klare sig i ungdommen, Aurora; blodet er saa varmt da, kokende hett.»

«Det er det det skal være, vel. Vent bare til jeg blir grevinde, Abla, da skal det bli morro!»

«Jeg trodde du var glad i Jens Herremand,» sa Abla og saa alvorlig paa hende over brillene.

«Nei ikke slik. Jeg vil ikke laase mig ind paa Bjarke for livstid akkurat som en anden kanarifugl, aa nei du, det blir ikke noe av.»

«Men Bramerne er gilde folk, især studenten, og Jens ligner ham. Noen bedre mand tror jeg ikke du kan opdrive, Aurora.»

«Ikke her i byen ialfald, det kan jeg være enig med dig i, Abla; men jeg vil ut, ut i den store vide verden. Aa jeg skal synge: «Livet er altid skjønt — haabet er lysegrønt — mismod er stedse graa — glæden er himmelblaa, tra-la-la».»

Saa drog Aurora til Kristiania.

*

Det var en kveld i september med maanelys over «Fyrgangen». Det var let at finde frem; for helt nedenfra hvor klevene sluttet, kunde man se toppen av det hvite taarnet.

Nede ved stranden lekte maanen i de smaa sølvbølger, som hoppet og danset rundt alle stener og skjær saa langt øiet rak. Inde paa landjorden gik menneskene og tittet paa den gamle skøier'n og smilte — nu som for tusinder av aar siden.

Jens Herremand hadde gaat utenfor telegrafkontoret sikkert en halv time og ventet paa Benedicte. Nu da Aurora var reist, blev det fast skik at han hver lørdags kveld fulgte hende hjem. Imellem kom han midt i uken ogsaa.

Han gik taalmodig frem og tilbake og stanset for syvende gang foran vinduet i rammehandelen, hvor der var utstillet et billede av «Prins Paris som utdeler skjønhetsprisen». Han syntes Athene lignet Benedicte, mens Afrodite hadde noe tilfælles med Aurora; men hvem av disse han skulde tilkjende skjønhetsprisen, var ikke godt at si. Foreløbig holdt han paa Benedicte, skjønt hun var sky og tilbakeholden. Aurora var jo noe ganske andet, men hun hadde løpet fra ham en gang. Hun var rent ut sagt blit hoven og mokant i den siste tiden, især efterat hun fik disse kunstnernykkerne. Men du verden saa spillende livlig hun var!

Endelig kom Benedicte med den lille væsken i haanden. Han forsøkte at gaa mot hende aldeles likegyldig, som om han netop tilfældigvis var kommet forbi telegrafstationen, og hun skyndte sig at si: «Men kjære, er du herover nu?» Begge fandt vist at de spillet daarlig komedie; de saa paa hverandre og rødmet.

Saa vandret de opover klevene og «Fyrgangen». De stanset imellem og saa utover havet.

«Det er vakkert ikveld,» sa han.

«Jeg synes havet er vakkert bestandig,» svarte hun.

Da de kom til den lille myren, rakte han hende haanden for at støtte hende mens de hoppet over stenene; men da de kom over, vilde han ikke slippe den. Hun trak den til sig, men han holdt igjen.

«Kan jeg ikke faa lov til at holde dig fast,» sa han.

«Hvad skal det være godt for?» spurte hun.

«Jeg er saa glad i dig,» sa han pludselig.

Hun trak nu haanden raskt fra ham og blev blussende rød.

«Det sier du ogsaa til Aurora,» sa hun stille.

«Ikke paa den maaten,» svarte han.

«Er det saa mange maater at si det paa da?» Hun lo.

Han kunde ikke svare noe paa det, og saa gik de tause over kloppen og bort til taarnet.

«Vil du ikke være med ind?» spurte hun.

«Nei tak, jeg faar vel se at komme hjem.»

«Er du fornærmet nu da?» spurte hun pludselig.

«Nei langt fra, men en dag sprang Aurora fra mig, hun vilde ikke snakke med mig engang, og idag saa — saa — —.»

«Vi kan vel være venner?» sa hun.

«Ja naturligvis,» svarte han paatat likegyldig.

«Godaften da Jens!»

«Godaften Benedicte,» svarte han og gik langsomt nedover «Fyrgangen.»

Han ventet paa at hun skulde betænke sig og rope paa ham; derfor gik han saa sakte. Men han hørte intet. Hun var gaat, og døren deroppe blev lukket.

Jens Herremand forstod ikke dette. Det saa ut som ingen av hans barndomsveninder vilde ha ham. Selv var han ikke klar over hvem han var mest glad i. Benedicte var saa stille og undselig, at han

ikke fik lov til at ta hende i haanden engang. Hun var som en sky liten fugl; men hun var saa søt da hun sa: «Er du fornærmet nu da?» Han skulde gjerne gjort alt det hun vilde idag, for han var virkelig glad i hende. Men naar han var sammen med Aurora, var han glad i hende ogsaa. Det var jo dumt at han hadde sagt det til begge; for Aurora hadde naturligvis fortalt det til Benedicte.

Men det var ikke mulig at staa for Aurora. Hun hadde kunnet faa ham sint og blid uavladelig, akkurat som hun vilde. Naar han tok haanden hendes, saa kunde han beholde den opover hele «Fyrgangen», og klemte han den, saa bare lo hun. Engang kysset han hende da de skulde over kloppen, og hun blev ikke fornærmet.

Nei Benedicte var snerpet. Jens Herremand gik hjemover til Bjarke i stor tvil.

Da han kom op paa Lønnerryggen, saa han borte paa «Idyllen» at der var folk inde i det gamle sommerfjøset. Han tittet ind av døren. Der stod Sylvester med en øks i haanden.

«Nei men far, reparerer du fjøset? Det kunde da en av folkene gjøre!»

«Jeg synes det er morsomt, skjønner du; jeg er saa glad i denne flekken.»

«Har du bygget op de to stenhusene ogsaa?» spurte Jens forundret, han pekte paa to smaa hytter av svære kampestener, som laa paa hver sin side av pladsen.

Sylvester lo stille og forlegent.

«Aa ja, jeg gjorde det en dag. Jeg hadde ikke noe andet at fordrive tiden med. Jeg syntes det skulde være saa morsomt at faa «Idyllen» slik som den var i min barndom. Jeg har saa mange minder her, skjønner du.»

De gik hjemover til Bjarke. Sylvester sa lite, tilslut spurte han:

«Naar begynder høiskolen ihøst, Jens?»

«I oktober. Det er vel best at faa denne ingeniøreksamen engang siden mor endelig vil det.»

«Ja du bør da det. Naar maa du reise?»

«Den begynder i oktober.»

Pludselig spurte Sylvester:

«Har du været over i byen?»

«Ja jeg var over og kjøpte denne boken.»

«Traf du noen kjendte?»

«Ja jeg gjorde da det — jeg hilste paa Benedicte Stolz.»

«Naa hende naa — datter av fyrvokteren. Det skal være en pen og elskværdig dame det,» sa Sylvester han saa bortpaa sønnen.

Jens rødmet og svarte:

«Hun er baade pen og god, far.»

«Synes du om hende?» spurte Sylvester.

«Hvordan mener du?»

«Ja, saan at du gjerne vilde gifte dig med hende,» sa Sylvester og lo.

«Jeg vet ikke riktig. Forresten tror jeg ikke hun vil ha mig.»

«Ikke ha dig?» sa han forbauset.

«Aa ja, de er ikke som andre mennesker de over paa fyret.»

«Som andre mennesker?» Sylvester stanset og saa paa sønnen.

«Du vet far, at Adam Stolz lever deroppe paa fyret i sin verden. Alt det som vi synes er gildt og stort, har for ham ingen betydning, og han smiler medlidende av menneskene. Han og Benedicte er like. Hun trives best deroppe i den friske rene luften. Jeg har jo været der saa meget i alle guttedagene.»

«Jeg vet det Jens. Du kan nok skjønne at jeg fik rede paa det. Blev du glad i de menneskene?»

«De er bedre end os andre. Jeg hørte aldrig et

uvenlig ord deroppe, og naar vi gutter røk sammen og slos, saa blev vi aldrig uvenner, for fyrvokteren sa ofte: «Bare slaas gutter, saa blir dere bedre venner efterpaa.»

«Det er riktig det, Jens,» sa Sylvester.

«Ja men hvorfor var dere saa ræd for at jeg skulde komme sammen med andre gutter i hele opveksten. Jeg maatte stjæle mig til at være sammen med de barna over paa fyret.»

«Jeg nektet dig det ikke, gutten min.»

«Ikke du netop — men mor.»

«Aa ja, mor trodde vel det var fornuftig. Forresten kjendte hun jo ikke noe til fyrvokterens.»

«Ja men det er synd det, far. Jeg tror baade du og mor vilde ha godt av at lære de menneskene at kjende. Onkel Gottlieb han elsker dem.»

«Hører de ofte fra ham de derover paa fyret,» spurte Sylvester.

Jens blev overrasket; for ingen av forældrene hadde nævnt onkel Gottliebs navn paa lange tider.

«Ja de har brev næsten hver uke. Han er i Italien.»

«Jeg vet det, gutten min.»

«Han er sammen med en norsk maler, som onkel har hjulpet frem. Det er et geni, skriver onkel. Det er bare trist at han er saa sykelig.»

«Onkel Gottlieb har det med at finde frem genier,» sa Sylvester og lo.

«Ja men denne maleren Søren Geni skal være noe aldeles enestaaende, det er sandt det far. Nu er han blit saa berømt, at naar han sælger et eneste lite maleri, saa kan baade han og onkel leve rundelig et helt aar. Aurora har faat penger sendt for at hun skal reise til Kristiania og utdanne sig i sang.»

«Aurora?»

«Ja hun pleiedatteren de har over paa fyret. Hende som onkel Gottlieb har tat sig av.»

«Naa hende. Ja hun er jo vokset op paa fyret hun ogsaa?»

«Kjæk pike kan du tro. Ja hun er livlig og mor som og vakker.»

«Du er kanske indtat i hende ogsaa?»

«Aa nei, ikke netop det, men hun er hyggelig at være sammen med.»

Sylvester stanset. «Skriver aldrig onkel Gottlieb noe om naar han kommer hjem?»

«Nei aldrig.»

«Spør han ikke noen gang efter os paa Bjarke?»

«Nei aldrig, far.»

Der gik et sorgfuldt drag over Sylvesters ansikt. Han blev staaende alvorlig og se paa øksen som han holdt i haanden, og lot pekefingeren følge den skarpe eggen.

«Pas dig! Du skjærer dig,» sa Jens hurtig.

«Et saar mer eller mindre gjør ikke stort,» svarte Sylvester og gik videre.

Men Jens forstod det, og han forstod nu at faren gik og sørget over onkel Gottlieb, som aldrig kom hjem. Da de var kommet et stykke ind i alléen til Bjarke, stanset Sylvester.

«Naar du kommer over til fyrvokteren, saa kan du fortælle ham at jeg spurte efter onkel Gottlieb.»

«Han maa da skrive noe mere.»

«Nei gutten min, det behøves ikke mere.»

«Men kjære, du kan da hilse og si, at du blev glad hvis han snart kom hjem.»

«Nei, nei, slikt maa han ikke skrive. Mor vilde ikke like det.»

«Mor? Pyt, hun behøvet ikke at faa noe rede paa det vel?»

«Jeg gjør aldrig noe bak mors ryg, gutten min.»

Jens tidde bomstille og blev rød. Han skammet sig over en slik tanke.

«Men kan du ikke gaa over til fyrvokteren da

far? Jeg er viss paa du fik læse alle brevene fra onkel Gottlieb, hvert eneste et.»

«Nei tak, gutten min, det kan jeg nok ikke. Jeg kjender ikke de menneskene, og jeg har aldrig trængt mig ind paa noen. Aldrig!»

«Jeg er viss paa de blev glade om du kom over.»

«Aa nei. Ikke endnu ialfald — — —.» Han blev staaende en lang stund før han sa noe. Pludselig la han haanden paa Jens's skulder og saa ham ind i øinene:

«Naar du gifter dig, saa bare følg hjertet, Jens, bare hjertet, ikke noe andet. Fyrvokteren har ret. La dig ikke daare av det som kan se gildt og stort ut — se ikke paa det, Jens, naar tiden kommer.»

Han gik raskt ind gjennem den store døren paa Bjarke. Jens gik paa sit værelse, og tænkte paa hvor underlig far var blit i det siste.

Da han kom ned, møtte han moren.

«Du liker dig nok best over i byen, min gut,» sa hun likegyldig.

«Det er artig at se folk imellem,» sa han og lo.

«Aa du kommer da til at træffe nok av mennesker naar du i næste maaned kommer ind paa høiskolen.»

«Men det er naa likesom barndomsvennerne mine alle derover i byen.»

«Du er voksen nu, min kjære gut, saa det gjælder for dig at du vælger dit selskap. Min far Hans Høiærværdighet bispen sa bestandig: «Sig mig hvem du omgaaes, saa skal jeg si dig hvem du er.»

«Han omgikkes vel bare Vorherre og kongen han da,» lo Jens.

«Han var ialfald meget forsiktig,» sa hun alvorlig. «Imidlertid,» la hun til, «har jeg skrevet til min bror generalen at han skal ta sig av dig naar du i næste maaned kommer derind.»

Hun fortsatte at hekle paa sine blonder, og saa ikke op da han gik.

Jens gik ned i parken og tænkte over alt som hadde passert idag, ikke minst samtalen med faren. Han sørget nok mere end han vilde være ved, over at onkel Gottlieb ikke kom hjem. Hvad var det som hadde gjort at de to brødre skiltes? Naar han kom over til fyret, vilde han be Adam skrive til onkel Gottlieb at far hadde spurt efter ham. «Saa vaager jeg mig til at si, at han vil bli glad om han kommer hjem; for det er jeg sikker paa at far mener. Jeg maa se at faa onkel Gottlieb hjem; for far vil ikke faa en lykkelig stund før han er her igjen.»

Mens dette foregik paa Bjarke, sat Benedicte i det lille kammerset ved siden av stuen paa fyret, som hun hadde faat til sit «jomfrubur» efterat Aurora var reist.

Fia kom ind til hende; hun syntes Benedicte var saa rar og stille da hun kom hjem.

«Hvorfor blev ikke Jens med ind som han pleier?» spurte Fia.

«Han skulde hjem,» svarte Benedicte kort.

Fia skjønte der var kommet «fluer i trompeten», som Adam pleiet at si naar noe gik paatvers; men hun lot som ingenting. Jentungen er da voksen, tænkte Fia, saa hun bør da kunne klare et enfoldig mandfolk, og enfoldige er nu engang alle mandfolk i den tiden da de gaar paa frierføtter. Hun klappet Benedicte paa kindet og sa godnat til hende.

Benedicte gik bort til vinduet og stirret utover sjøen; men hendes tanker var hos Jens Herremand: «Jeg begriper ikke hvordan han kan flokse slik med Aurora hvis han holder ordentlig av mig. Jens er en god gut, og snil er han mot alle mennesker — —.»

Der gik et langt stjerneskud over himmelen. Som barn hadde hun hørt, at hvis hun kunde ønske sig tre ting mens sterneskuddet gik, saa vilde de opfyldes. Hun fik bare sagt: Jens! saa var det forbi.

Hun begyndte at klæ av sig. Hun ærgret sig litt

over at hun ikke hadde været fort nok i vendingen med de tre ønskene — — — — — men det skulde hun da passe paa en anden gang!

Hun krøp op i sin lille seng og blev liggende et øieblik og saa paa stjernerne og den dypblaa himmelen, saa foldet hun hænderne: Fader vor — — — —.

Men maanen tittet skjelmsk ind mellem gardinerne og lyste paa det vakre unge ansikt. Maanesmilet danset let over hendes gyldent blonde haar og over de mørke øienbryn og den hvite hals, mens brystets svake hvælving hævet sig og sank regelmæssig.

Benedicte sov. Alt sov, selv de smaa ænderne ute paa Nordnæsset hadde forlængst stukket hoderne under vingen.

XV.

Roosevelt hadde faat motorcykkel. Det var forresten ingen grænse for, hvordan Iversen skjæmte bort gutten. Frøken Evensen blev grøn av ærgrelse, og selv Anne kokke syntes det var vel meget av det gode. Rigtignok var gutten omtrent voksen; men allikevel maatte man da huske paa at han var kommet fra et ganske almindelig hjem, hvor man ikke kjendte til slik flothet.

Roosevelt red grassat rundt torvet paa motorcykkelen. Han hadde nært kjørt paa stadsingeniøren, som kom gaaende i sine egne betraktninger, og som selvfølgelig blev rasende og brukte mund. Roosevelt lot som om han ikke hørte det. Straks efter tørnet han mot bordet til en eplekone, saa hele butikken trillet utover torvet; men da stanset han og gav hende fem kroner. Hun blev saa fornøid at hun bad ham gjøre det en gang til.

Iversen stod oppe i vinduet og betraktet sin pleiesøns meriter. Han syntes det var godt gjort av Roosevelt, at han kunde klare cykkelen saavidt bra; det var omtrent første gang han red paa den. Forresten kunde han godt ha git den vrangspiker av en stadsingeniør en dult i akterenden; det hadde han bare hat godt av. Iversen likte ikke stadsingeniøren, væsentlig fordi han var avholdsmand og i bystyret hadde været med og nektet Iversen ret til vinsalg.

Det var ikke bare Roosevelts sportslige prestationer som Iversen var stolt av. Nei, han saa ogsaa i ham spiren til den store forretningsmand. Var det

ikke enestaaende at en saa ung mand som Roosevelt klokken syv om morgenen møtte op nede i sjøbodene og passet paa som en smed naar varer skulde ekspederes ut eller ind?

Men herligst var gutten naar han ekspederte kunder over disken. Han bukket og smilte og sa vitser saa folk lo og bare kjøpte villig væk. Men han hadde jo ogsaa instruert ham saa godt han kunde efter sin lange erfaring, og han var uhyre lærvillig, saa han snart overtraf ham selv. Det eneste Roosevelt ikke vilde være med paa, var det uskyldige knepet at gi vekten en ørliten dult med lillefingeren: Det hjalp en procent eller to paa fortjenesten, og det burde man ta med i disse «trange tider».

Overfor alle mennesker klaget Iversen støt og stadig over tiderne. Han hadde nok sin hensikt med det, især hvis et medlem av ligningsnævnden var tilstede.

Roosevelt paastod at man ikke blev rik ved slike smaa «tricks», som dette med lillefingeren, men heri var Iversen absolut uenig; i det lange løp var det netop smaatingene som skapte kapitalen: «Det er sparetanken det kommer an paa, Roosevelt. Læg altid øre til øre og krone til krone, saa yngler de litt efter litt! Kast ikke bort eller gi bort i faanytten en rusten spiker engang. Paragraf 1 i forretningsmandens katekismus lyder: Du skal spare».

Roosevelt hørte andæktig efter og sa saa ganske tørt: «Hvad koster flasken av den fine burgunderen din, Pleius?»

«Det er ikke handelsvare, den er til privat bruk den, gutten min.»

«Hi—hi—hi,» fniste Roosefelt.

Tilslut overlot Iversen ekspeditionen i butikken helt til Roosevelt, især da han i den senere tid var blit noksaa tunghørt. Idet han overlegent slog ut med haanden, sa han: «Vær saa venlig at hen-

vende Dem til min pleiesøn.» Idetheletat var «min pleiesøn» et uttryk som han gjerne anvendte ved hver anledning. Mens Roosevelt bare kaldte ham for «Pleius».

Intet moret Iversen mere end Roosevelts slagfærdighet. Han hadde altid et kvikt svar paa rede haand, som brakte latteren paa hans side.

Idetheletat gik Iversen i en permanent beundring for Roosevelt, og den kulminerte da han sammen med Jens Herremand stiftet «Strømsunds ynglingers sparebank», hvor Roosevelt selvfølgelig var administrerende direktør, kasserer m. m. Jens fik bare lov til at støtte foretagendet med sit navn. Roosevelt hadde forfattet lovene, hvis paragraf 1 lød saaledes: «Renter gives i form av sparetankens indpodning hos indskyterne». Paragraf 2 lød: «I tilfælde av bankens opløsning tilfalder de oplagte fonds dens funktionærer».

Lovene røbet efter Iversens mening det fødte forretningsgeni, især paragraf 2. Han hadde nemlig fuld rede paa at Roosevelt var eneste funktionær, og at Jens Herremand som indbyder kun skulde støtte foretagendet med sit gode navn.

Roosevelt og Jens Herremand var i aarenes løp blit gode venner. De sympatiserte næsten i alt, og der utviklet sig et hjerteforhold som det mellem Adam Stolz og Gottlieb. Jens Herremand beundret Roosevelt og alle hans paafund. Jens kunde jo paa langt nær ikke maale sig med Roosevelt i slagfærdighet og kvikhet; han var tungere baade legemlig og aandelig.

Iversen moret sig over alle deres galskaper fordi det gik utover andre; men det var ikke frit for at de imellem drev litt gjøn med ham ogsaa.

En av hans egenheter var den at han ret som det var blev sittende paa kontoret alene langt utover kvældene og blade i protokollerne sine. Han trak

aldrig ned rullegardinen, saa han sat likesom paa utstilling ved den høie pulten. Folk gik forbi og lo av ham. Dette ærgret Roosevelt, og han vilde prøve paa at vænne ham av med dette kvældsarbeidet. Samtidig syntes han og Jens Herremand at de kunde ha litt morro med Iversen. De gik derfor ind i baker Sønniksens butik ret over gaten og telefonerte til Iversen. Han var blit noksaa døvhørt i det siste og tok svært nødig telefonen.

De saa hvorledes han med sin store mave manøvrerte sig ned av den høie kontorkrakken og uvillig tok hørerøret: Hallo — hallo!

Han knyttet haanden som om han vilde klemme til apparatet, klødde sig i hodet og trommet med fingrene paa pulten. Kortsakt guttene opnaadde sin hensikt: at se ham rasende! Tilslut hev han mikrofonen saa tuten sprat av og dalte ned bak vedkassen. Derefter begyndte han at vandre frem og tilbake som en tiger i bur.

Da han hadde gaat slik en stund, stillet han sig ved pulten, foldet hænderne som til bøn og saa op i taket. De kunde se at han stod og mumlet; men det var neppe noen andakt.

Naar gutterne efterpaa kom kjem til Iversen, satte de op de troskyldigste ansikter. Anne kokke hadde aldrig set noe mere barnlig.

Hun hvisket til Roosevelt: «Nei nu kan du tro Iversen er hyggelig; han gaar inde i røkeværelset og formelig koker av sinne.»

Med det samme kom han frem i døren:

«Hvorfor holder du dig ikke hjemme, men lar din gamle døvhørte pleiefar staa i telefonen, hva? Her har de telefonert og bombardert med en stor ordre for tusenvis av kroner; forretningen taper minst femten procent kanske av 10 000 kroner. Det er skandaløst.»

«Jeg kan da ikke være hjemme bestandig, Pleius?»

sa Roosevelt. Han la hodet paa skakke og saa ulykkelig ut.

«Han maa ha frisk luft,» indskjød Jens, som syntes han burde komme til undsætning.

«Frisk luft?» brummet Iversen, «faar han ikke frisk luft nok nede paa sjøboden — hva?»

Guttene lusket unna og smøg sig op paa Roosevelts hybel. Da de kom derop, kastet de sig ned, en i sengen og en i sofaen og stormlo.

Tilslut kom de i sine folder igjen. Roosevelt reiste sig og ropte til Jens: «Se til at pelle dig op, kjære svoger!»

«Bare pas dig du Roosevelt, tænk om jeg blev svogeren din!» lo Jens.

«Naturligvis blir du det. Men hvem er det du egentlig vil ha av disse to jentungerne vore — Aurora eller Benedicte?»

«Ja visste jeg bare det, var det ingen sak, men jeg er like glad i dem begge.»

«Det gaar ikke det gut, du faar nøie dig med én, vi er da ikke mormonere her i byen heller.»

«Nei naturligvis blir det én av dem.»

«Naar du bestemmer dig, faar du si mig til, saa skal jeg snakke med mor. Du vet det er hende som har med alt slikt. Far han bryr sig i grunden ikke om andet end fyret.»

«Selvfølgelig skal jeg skrive til dig, du er jo min beste ven. Nu reiser jeg ind til Kristiania for at faa denne eksamen, men naar det er over, faar jeg vel ta en bestemmelse,» sa Jens og smilte.

«Naar du ikke har det hetere, saa haster det ikke,» sa Roosevelt.

«Har du aldrig været forelsket du da Roosevelt?» spurte Jens.

«Nei ikke saan paa alvor. Du vet hende vesle datteren til bakeren derover, hun er lubben — —.»

«Isch, slikt da,» sa Jens.

«Slikt da — slikt er det vel altsammen,» lo Roosevelt.

Iversen gik fremdeles og brummet. Imellem kunde han bli saa sint paa gutten at han ønsket han aldrig hadde set ham for sine øine. Men naar Roosevelt stod overfor ham og sa: «Kjære Pleius da, vær ikke sint!» saa var det ikke mulig at staa imot. Han maatte smile til ham.

Imidlertid var det én ting som ofte bragte Iversen til at eksplodere, og det var disse økenavne, som de moret sig med at sætte paa folk i denne byen.

Det var blit en ren sport især blandt ungdommen.

At de snart i en menneskealder hadde kaldt ham for Kiversen, tok han sig ikke længer nær av. Han var blit saa vant til det; men det hadde før i tiden ærgret ham mere end godt var.

Nu hadde Roosevelt ogsaa begyndt med trafikken: han døpte f. eks. datteren til tandlæge Krosbøl for «frøken Plombe»! At tandlægen blev sint og regnet det som en fornærmelse, var jo ikke noe rart i og ikke stort at bry sig om. Men værre var det at han svor paa, at han skulde hevne sig. Da Iversen hørte det saa fandt han det klokest at reise til nabobyen for at reparere tænderne sine.

Han vilde ikke risikere at bli pint for Roosevelts skyld!

At han kaldte en av døtrene til baker Sønniksen for «Bolle Deig» og søn av gartner Aamdal for «Karl Urt», var ikke saa farlig.

Roosevelt maatte love at han for fremtiden skulde holde op med dette «gjendøperi».

Lidt efter lidt gik det av moten, for ingen syntes at det var noen morro længere.

Nu var det bare Gottlieb Bramer som kaldte Iversen for Kiversen, men det var saa sin sak med «Studenten». Han fik lov til at si hvad som faldt

ham ind uten at noen blev fornærmet. Man visste at han ikke mente noe ondt med det. Det forstod Iversen ogsaa.

Roosevelt hadde forlængst opdaget, at bare Iversen fik lov til uforstyrret at gaa og bruke sig en halv times tid, pleiet anfaldet at være over. Efterpaa blev han noksaa omgjængelig. Guttene kunde da bli budt ned for at spille «Polskpas» med ham, og naar han var tød riktig op, spenderte han baade rødvinstoddy og cigarer.

Hver gang Anne kokke saa at Iversen hadde «anfaldene» sine, saa betrodde hun sig til Roosevelt. Hun var nu fuldt paa det rene med, at han var det eneste menneske i byen som kunde stagge ham. Men likesaa sikkert var det at Fia Stolz bragte ham i harnisk bare hun viste sig.

Heldigvis kom Fia svært sjelden og var da bare nede i butikken hos frøken Evensen.

Ikke én, men hundrede ganger hadde Roosevelt spurt Iversen om han vilde bli med til fyret. Han sa stadig nei tak, og skyldte paa at han ikke orket at kravle op «Fyrgangen». Roosevelt svarte, at naar han bare gav sig god tid, var det ingen sak. Men nei, Iversen vilde ikke derop. Grunden var vel egentlig at hernede hadde han Roosevelt for sig selv; deroppe hadde de jo part i ham allesammen, og det likte han ikke. Han var jaloux. Forresten sympatiserte han ikke med Fia, og fyrvokteren ansaa han for en dot. Naar Iversen først fik noe imot et menneske, saa gik det aldrig over; han kunde gaa og bære paa det i aarevis. Han glemte f. eks. ikke at Fia hadde blandet sig op i forholdet mellem ham og frøken Evensen: Forhold? Der hadde sgu ikke været mere forhold end bak paa hans haand!

Roosevelt hadde faat slik «lynende lyst» paa en motorbaat, en racer, «som kunde gaa fra alt flytende paa vandet!»

«Jeg synes du har nok med cykkelen,» gryntet Iversen litt grættent.

«Det skulde nu være morsomt at konkurrere ut disse Kristianiafirmaerne som ligger med motorbaater og undersælger os rundt hele kysten.»

Iversen sprat op da han hørte ordet konkurrance.

«Ja kunde du døive dem, Roosevelten min, saa dæggern snurre min hat, skal du faa motorbaat. Jeg har ærgret mig slik over den beskidte konkurrancen.»

«Især i kolonial,» avbrøt Roosevelt viktig.

«Aa ja, men i vin ogsaa, gutten min; vi mister jo daglig kunder.»

«De blander naturligvis de bæstene,» sa Roosevelt.

«Ja, hm — det kan nu vi ogsaa. Men hvis den motorbaaten du tænker paa, kan fri os for konkurrancen, ja saa skal firmaet anskaffe den.»

Det varte ikke mange ukerne før der opover sundet fosset en lang brun motorracer paa prøvetur. Skippern paa færgebaaten kalkulerte den til 20 miles fart. Roosevelt stod og styrte.

Foran viftet en rød vimpel med Iversens monogram i hvitt.

Paa siderne stod der med forgyldte bostaver:

«P. M. Iversen. — Vin og Kolonial».

Det var med stor overvindelse at Iversen hadde latt sig overtale til at bli med paa prøveturen, men da han hørte at en av baatene til Kristianiafirmaet vilde kapgaa med Roosevelt, følte han sig noe utryg; men litt efter litt gav ængstelsen sig.

Begge baatene satte paa al den fart de kunde. Iversen var saa spændt, at han glemte regningen paa de 17 500 kroner som baaten hadde kostet.

Mens de fosset side om side opover sundet, blev

Iversen saa hidsig at han reiste sig og ropte: «Mere fart paa, Roosevelt — klem ham alt du kan — la mig se du gjør snus av den skarve konkurrenten.»

Roosevelt halte forbi, og snart var den anden langt efter. Da reiste Iversen sig og spyttet akterover, idet han klappet Roosevelt og sa:

«Vive la concurrence, slik skal dem ha det.»

Da han kom iland paa bryggen, erklærte han høit og lydt til alle der forsamlede tilskuere: «Min pleiesøn og kompagnon Roosevelt Stolz Iversen skal paa vort firmas vegne vise at Strømsund kan konkurrere med hovedstaden.»

«Hurra — hurra — hurra for Iversen,» brølte hele mængden.

*

Roosevelt skulde ut paa sit første tokt med raceren. Den blev fuldlastet med alleslags prøver fra firmaet Iversens store lager.

Iversen hadde inde paa kontoret en lang fortrolig samtale med Roosevelt. Han paala ham den yderste forsiktighet i alle retninger og gav ham sine beste raad. Tilslut la han armen om hans hals: «Adjø da gutten min, og velkommen tilbake. Du vet jeg har ikke noen anden at stole paa end dig, og snart leverer jeg hele firmaet med aktiva og passiva i dine hænder.» Han kunde ikke si mere; for han blev saa bevæget at graaten kom op i halsen.

Roosevelt la sig ind til Iversen og saa ham ind i øinene.

«Du er snil mot mig du Pleius, og du kan forlate dig paa at jeg skal arbeide i firmaets interesse — — der skal ikke bli en vaat flek igjen av konkurrenterne!»

«Det er bra det, gutten min, det er bra det — P. M. Iversen har aldrig sakket efter i konkurrancen». Med haandbaken tørret han av en efterglemt taare,

og fortsatte med hævet stemme: «Men husk paa, at hvis det kniper, saa kan du reducere priserne yderligere 7 pct.» Han var nu kommet helt over rørelserne og ind paa procenterne.

Saa drog Roosevelt ut paa sin store tourné langs kysten. «Vær nu forsiktig,» ropte Iversen.

«Det har ingen fare; for vi har en god skipper og en flink maskinist,» svarte Roosevelt og svinget luen til avsked.

Det var stille og solblankt veir da han reiste. Iversen hadde paalagt ham at gaa med sakte fart nedover elven, saa folk kunde se hvilket driftig firma P. M. Iversen var. Enkelte av husene oppe i kleven hadde heist flag, deriblandt doktor Krøger. I kikkerten saa Roosevelt, Abla og Tinus staa paa kjøkkentrappen og vifte. Men snart forsvandt de; for baaten gled for større og større fart utover mot skjærgaarden og storhavet.

Nu var den ret ut for Strømholmen. Roosevelt kjendte hvert skjær, hver sten og vik rundt omkring hele holmen. Det var saa rart at se altsammen herutefra, det var som om han saa hele sin barndomstid i et stort vakkert maleri. Deroppe stod far og mor og viftet. Nei se: jamen kapsprang ikke hønerne om en mark inde paa flaberget, akkurat som da han var liten!

Tænk at han vesle Roosevelten som sprang barbent inde paa holmen, nu stod som medeier i denne fine baaten og representerte det rike firma P. M. Iversen! Han kunde næsten ikke fatte og begripe hvordan dette var foregaat. Hvor morsomt det skulde bli naar han kom til Kvalsund at kunne trine ind til den landhandleren hvor Frantz Josef var betjent, og levere sit kort og si: «Ønsker herr landhandleren billige og gode varer, saa kan jeg anbefale mit firma P. M. Iversen».

Gudbevares vel hvor Frantz Josef vil komme til

at gjøre store øine, tænkte Roosevelt. Stakkars Frantz Josef, han har i 5 aar slitt som betjent hos denne fettede fyren for 1 000 kroner aaret og kosten. Jamen skal jeg faa Pleius til at ta ham paa lageret vort hjemme — — —

De strøk forbi Hestholmene saa klods ved land at han næsten kunde klappe det blankskurte fjeldet. Det var gult med et tykt lag hvitt salt i havkanten. Hele denne side av Hestholmen var som en glat lampekupel; der var ikke en spræk at faa fingeren ind i. Han tænkte paa de mange som hadde ligget her vinterdags og kjæmpet for at komme op. Tænk hvor havet hadde lekt med dem, som en kat med en mus. Først slængte det dem opover denne kuppelen, saa de et øieblik følte at de hadde fast grund under føtterne, og øinene fik et glimt fra fyret derborte — et sekunds haab om redning! Saa tok den næste sjøen og trak dem nedover kuppelen igjen, op og ned helt til de hvilte paa taren i havets store vugge.

Han tænkte paa gamle «Sancho», som hadde greiet at svømme iland igjennem alle braattene. Undres paa om den hadde lagt merke til de andre som sank? Kanske den hadde forsøkt at hjælpe sin herre?

Da de kom rundt Hestholmen, begyndte det at bli næsesjø med lange dønninger. Det tyknet til i Østmarken — — —

Iversen gik nede paa kontoret og tænkte paa Roosevelt. Han angret paa at han hadde sendt gutten avsted denne første turen. Baaten var jo ny og uprøvet, og folkene hadde lite kjendskap baade til den og det indviklede maskineriet. Han begyndte at bli urolig.

Han stillet sig op ved pulten til frøken Evensen, la armen utover og sa: «Det kan da vel ikke være noe galt i at jeg sendte gutten avsted, frøken Evensen?»

«Nei langtfra, det er jo pent veir og paalidelige folk som er med. De kan da ikke behandle gutten som et solskinsplag, han faar vel prøve sig, saa De kan se hvad han duer til.»

Iversen likte ikke dette svaret.

«Duer til? Han duer til meget han, skal jeg si Dem frøken Evensen, og han vil drive op firmaet til noe stort, vent De bare.»

«Aa jeg synes herr Iversen har drevet det bra op jeg. Det blir ikke noen sak for den som kommer efter.»

«Jasaa, tror De kanske ikke det blir konkurrance herefterdags?»

Han snudde hende ryggen og gik bort til barometeret.

«Det var da svinaktigt hvor det falder,» mumlet han idet han banket paa det.

Saa gik han ovenpaa og blev staaende i et vindu og se utover torvet og sundet. Der kom enkelte regndraaper, og noen svarte skyer væltet sig frem fra Østmarken. Nede paa sundet begyndte sjøen at kruse sig med smaa hvite kammer.

«Anne,» ropte han, «Anne kom hit, det ser ut til at bli uveir, gjør det ikke?»

«Jovist blir det uveir,» sa Anne, hun stak hodet ind gjennem døren.

«Tror du det blir storm, Anne?»

«Storm? Det uler i kjøkkenpipa, og da vet jeg hvad det betyr; det er østaveir i sjøen.»

«Men kjære Anne, det var vist uforsiktig av mig at la gutten vor dra avgaarde; jeg burde sendt en anden.»

«Jeg holdt paa at si det til Dere Iversen, men saa turde jeg ikke.»

«Turde — turde — hvad fan var du ræd for? Det var din plikt, din simple plikt at varsko mig naar du visste der skulde bli storm.»

«Jeg visste ikke det skulde bli storm,» sa Anne og begyndte at bli ærgerlig. Bestandig skulde han grine paa hende.

«Var det ikke dig som netop sa at den ulingen i kjøkkenpipen betydde østenstorm?»

«Ja men den ulingen er først begyndt nu i dette selvsamme øieblik; tidligere idag var det stille som i en grav.»

«Litt storm er nu heller ikke livsfarlig. Baaten er god den, og folkene er paalidelige, meget paalidelige.»

«Ja men da har ikke herr Iversen noe aa grine for da vel —.»

Men eftersom vindstøtene tok til, blev Iversen mere og mere urolig. Han begyndte at faa de haardeste anfektelser fordi han lot Roosevelt reise, og syntes han saa gutten ligge midt oppe i braattene ute i skjærgaarden. Han vred sine krokete giktfingre og gik frem og tilbake i stuen. For hvert tak som vinden tok i huset, fôr han sammen i rædsel og tænkte paa gutten sin.

Hvad skulde det bli av ham om Roosevelt blev væk? Pengene? Skidt i pengene bare han fik ham igjen. Men litt efter angret han at han hadde sagt dette; for det kunde kanske hævne sig. Det var første gang at der i hans sjæl dukket op frykt for en overnaturlig makt, der naarsomhelst paa en eller anden maate kunde komme og ta baade ham og pengene. Djævelen med helvede og alt tilbehør trodde han ikke et bøs paa, og Vorherre med himmel, paradis og engler var noe naivt prat, som han aldrig kunde ta alvorlig.

Nei der maatte eksistere en anden «naturkraft», som hadde i sin makt at frembringe denne forfærdelige ængstelse.

Han tænkte paa forældrene oppe paa fyret. Mon de knugedes ned i rædsel for gutten sin? De visste

jo at han var ute i havbrynet, og stormen maatte vel ta dobbelt sterkt deroppe.

Det kunde kanske virke beroligende at faa snakke med dem?

Han gik frem og tilbake. Han tok en avis og aapnet den, la den sammen igjen og fortsatte at gaa rundt i stuen, snart bort til vinduet snart bort til barometeret.

Skulde han gaa op til fyret? Forsøke at krabbe opover «Fyrgangen» med det halvlamme benet sit? Umulig. For det første kom han ikke op, og for det andet taalte han ikke dette motbydelige fruentimmeret deroppe — — fyrvogteren kunde han til nød klare.

Han gik bort til vinduet og saa utover sundet. En stor galeas kom slørende ind gjennem nordgapet for bare fokken. Færgebaaten gjorde vendereis, da den holdt paa at fyldes. Dette var herinde i sundet, og hvordan var det da ute paa storhavet?

Han skalv og holdt haanden fast ind til hjertekulen. Saa gik han ut i gangen og tok paa sig frak og kalosjer.

Anne kokke fik se det.

«Men kjære Dere Iversen, skal Dere ut i dette veiret?»

«Jeg skal gaa mig en tur, Anne.»

«Med det daarlige benet Deres? Dere kan jo bli rent helseløs.»

Han svarte ikke, hinket bare nedover trappen og bortover veien til klevene. Eftersom han kom høiere op, følte han mere og mere stormens styrke og kunde se over hele sundet, hvor baater og jakter holdt paa at gaa i drift, mens folk maset og slet for at faa sat nye fortøininger.

Da han kom til enden av kleven, hvor «Fyrgangen» begyndte, stirret han opover. Den laa der saa utilnærmelig og kold at han skalv i knærne. Hvad skulde han egentlig derop? Det var ikke han som

hadde lokket gutten utpaa sjøen i dette veiret; det var hans eget paafund — —

Før han riktig hadde tænkt sig om, var han allerede et stykke paa veien. Heldigvis hadde han to gode stokker med sig med pig i enden; det stødde bra. Regnet sildret nedigjennem nakken mellem skjorten og skindet saa det kjendtes koldt helt ned i korsryggen. Hadde bare det venstre benet været i orden, skulde det gaat som en dans; men det var nok en ekstrabyrde han hadde faat at trækkes med opover denne forbandede «Fyrgangen».

Iversen brukte sig og sprutet av sinne hver gang han ikke fandt fotfæste. Han slog i fjeldet med den ene pigstokken og forbandet hele «Fyrgangen»; men det blev ikke bedre for det. «Fyrgangen» laa der like rolig og buktet sig som en stor sjøorm.

Nu begyndte han at høre susen av braattene utenfor. Han stanset og lydde, og prøvet med haanden at skygge for øinene saa han fik et glimt av Hestholmene. Hele havet var bare gulhvitt skum, som væltet sig over baaer og skjær, kastet sig i avsindig raseri mot fjeldvæggen og brølte.

«Gutten min, gutten min,» jamret han. Sinnet var borte, bare den forfærdelige ængstelse var igjen. Han maatte sætte sig paa en sten med ryggen mot vinden. Det verket i alle lemmer, og han krøp sammen. Iversen blev svært liten. Han skulde gjerne gi hundre tusen kroner hvis gutten kunde reddes og han selv var godt og vel nede i butikken igjen. Men der var ingen andre end stormen som hørte det, og den brydde sig ikke noe om de hundre tusen kroner. Den suste videre saa det hvinte og pep i de nakne stenene og de faa visne straaene som laa og gjemte sig i fjeldsprækkene.

Endelig kom han op til kloppen og saa taarnet ret foran sig. Gudskelov nu skulde han da snart komme i hus. Han humpet bortover flaberget, men

maatte ret som det var stanse; for naar vindkastene kom, var det saavidt han kunde holde sig opreist. Saa fik han tak i dørvrieren og stod i stuen hos Fia Stolz.

«Men jøssenamn er det Dem som er ute i dette veiret?» sa hun og slog forbauset hænderne sammen.

«De kan vel se det,» svarte Iversen, han blev ærgerlig over at hun kunde komme med et saa dumt spørsmaal.

«Er dere ikke rædde?» sa han og saa paa hende.

«Rædde?» hun lo godmodig, «aa nei vi er saa vant til denne musikken herute paa holmen.»

«Men gutten min — gutten min er jo ute i denne stormen.»

«Han maa vel ha gaat ind og faat havn etsteds,» sa hun rolig.

«Tror De? Er De sikker paa det, fru Stolz?»

«Nei sikker kan man jo aldrig være; men vi snakket om det for litt siden Adam og jeg.»

Adam kom ind og blev staaende i døren og se forbauset paa Iversen som nu hadde faat av sig det vaate tøiet og sat i en av bestefar admirals store lænestoler.

«Vi snakker om Roosevelt som er ute i dette fæle veiret,» sa Fia.

«Men kjære Iversen, De kan da skjønne at han har faat lurt sig ind i en eller anden uthavn her i nærheten. Han kan da ikke ha været saa uvøren som at holde det gaaende utenskjærs i det havet som er grod op nu.»

Iversen skjønte ikke at disse menneskene kunde være saa rolige. Det var ikke mulig for ham at bli sittende stille. Han flyttet sig bort i sofaen, var en tur borte ved vinduet og saa utover, og derefter tilbake i lænestolen igjen.

Adam gik op i taarnet. Han likte sig best deroppe i slikt veir; for der kunde han se utover havet

i den store kikkerten. Fia kom ind med en kop rykende kaffe til Iversen. «Det har De godt av, Iversen, det liver op.»

«Aa det er ikke stort at live op længer,» sa Iversen. Han forsøkte at ta kaffekoppen og drikke, men skalv saa paa hænderne at hun maatte ta den fra ham og holde den mens han drak en slurk.

«Stakkars Dem Iversen, De er nok blit alvorlig opskræmt,» hun vilde stryke ham over haaret, men da bøide han sig fort unna og sa:

«Ikke noe fanteri, fru Stolz!»

Fia blev blussende rød og ærgerlig og tænkte ved sig selv: «Nei den tørfisken skal jeg ved Gud ikke ofre noen kjærlig behandling paa.»

Saa hørte de at Adam kom hurtig ned taarntrappen, og det var ikke frit for at han skalv litt i stemmen, da han sa:

«Jeg kan se en liten motorbaat som forsøker at gaa utenom Saltskjær for at komme klar av Hestholmsbraattene.»

Iversen hadde reist sig og stirret paa ham med aapen mund. Ængstelsen hadde lagt sig hos ham, for han var blit likesom tryggere da han saa de andres ro; men nu blusset den op igjen.

«Tror De det er baaten vor? Tror De det er Roosevelt?» sa han i aandeløs spænding og grep begge pigkjeppene.

«Vet ikke,» svarte Adam, «de er jo saa langt borte endnu, saa jeg kan ikke se det, og desforuten — —.»

«Og desforuten?» spurte Iversen nervøst.

«Saa vasker'n saa svært. Det er likesom et brot alt i et over baaten.»

«Stakkars gutten min,» hvisket Iversen.

«Gutten vor,» sa Fia kjapt. «Vi har da en part i ham vi ogsaa.»

Iversen hverken hørte eller svarte.

«Kan vi ikke gjøre noe da?» spurte Iversen.

«Jeg vet ikke hvad det skulde være,» sa Adam, han saa ut.

«Er der ikke noen redningsskøite i nærheten som vi kunde telefonere efter. Jeg skal gjerne kjøpe en.» Han stod ved vinduet med ansiktet trykket fast ind til ruten. Hænderne krummet han rundt hodet for at kunne se bedre.

«Nei der findes ingen paa disse kanter, og de farkostene som ligger inde i Strømsund, er ikke skikket for at stikke tilhavs i dette veiret,» sa Adam, og gik op i taarnet igjen.

Iversen satte sig borte ved vinduet med begge hænder for ansiktet. «Aa, nu kommer denne rædselen og ængstelsen igjen, jeg faar ikke puste! Stakkars gutten min!»

Fia var begyndt at bli urolig hun ogsaa. Moderkjærligheten begyndte at gjøre sig gjældende — og saa smittet vel ogsaa Iversens fortvilelse litt efter litt over paa hende.

«Aa jeg er saa glad i den gutten,» hvisket Iversen halvhøit.

Fia begyndte at graate; men da blev det rent ilde med ham, saa hun maatte gaa ut i kjøkkenet.

Adam kom ned fra taarnet, han hadde tat paa sig sjøstøvler og oljehyre.

«Hvor skal De hen?» spurte Iversen og saa paa ham med et fortvilet blik.

«Jeg faar gaa ned paa tangen og se efter dem. Nu runder den Hestholmen — kunde de bare komme klar av braattene saa var de berget — men det er vrangt, for hele havet staar like paa gjennem Saltholmsgapet.»

«Aa nei, aa nei skal De gaa fra os,» jamret Iversen.

«Jeg blir med dig ned, Adam,» sa Fia, «du vet jeg er ikke ræd for sjøen.»

«Men jeg kan da ikke bli sittende alene med den vesle gutten! Dere maa ikke gaa begge to,» ropte Iversen. Men Adam var allerede paa vei nedover mot baatnøstet, og Fia holdt paa at rigge sig til ute i gangen. Om litt smeldte hun igjen døren efter sig. Hun sprang forbi vinduet og nedover fjeldet.

Vesle Sigurd begyndte at graate og rope «mor mor». Iversen tok ham ind til sig og forsøkte at klappe ham, men gutten bare ropte «mor, mor».

Saa tok han op portemonæen sin og gav ham en blank krone. Nu maatte vel han bli fornøiet; men nei, han bare saa forundret paa den og leverte den tilbake.

Iversen skjønte ikke noe av dette. Har da kronerne ikke spor av værdi heroppe paa holmen? Man skulde næsten tro det. Gutten gik ind i kammerset og krabbet op i sengen. Der laa han og smaagraat og sutret indtil han straks efter sovnet.

Saa fik Iversen den tanke at han skulde prøve at komme op i taarnet for at se bedre utover havet. Han kravlet opover den bratte smale taarntrappen, som han syntes aldrig vilde ta ende. Han maatte stanse og hvile paa det gode benet mange ganger. Endelig kom han op. Han blev staaende et øieblik blendet av utsikten.

Hele havet langt ut mot horizonten aapnet sig for ham. Skjær og holmer laa spredt utover dypt dernede. Havet og brændingerne saa slet ikke saa farlige ut herovenfra; det var saa yrende smaat altsammen. Han saa Adam og Fia nede ved baatnøstet. De stod sammenkrøpne bak sørvæggen — de var bare som noen sorte prikker — — —

Han tok kikkerten og forsøkte at se utover. Det var længe før han fik den indstillet. Jo nu kunde han tydelig se de svære hvitskavlede bølgetoppene som reiste sig bortover tæt i tæt, de var som en

stor hær av kavaleri som sprængte indover mot land — — —

Men — men — der var jo motorbaaten! Bare én gang imellem naar den var oppe paa sjøerne, kunde han se den. Han kjendte den igjen, det var baaten deres. Han saa Roosevelt staa akter og styre. Nu var de utenfor Hestholmsbraattene. «Aa gutten min, gutten min,» stønnet han.

Han vaklet nedover taarntrappen. Den siste delen lot han sig gli nedover, mens han med hænderne holdt i gelænderet. Han hinket ut i gangen og tok det første plag han fik fat i, tullet sig ind i det og trak op frakkekraven. Saa grep han begge pigkjeppene og stolpret nedover til baatnøstet. Han kunde ikke holde ut at sitte inde længer.

«Men hvad skal De her, Iversen? De kan da skjønne De ikke kan gjøre noe? De blir bare helseløs da mand,» ropte Fia til ham.

Iversen saa ikke paa hende, hinket bare videre bort til Adam. «De er tvers av Hestholmsbraattene, Stolz, jeg saa det i kikkerten netop — — tror De at de klarer det?»

«Det ser stygt ut,» sa Adam. Han krøp helt bort paa den ytterste odden. Der blev han staaende ubevægelig og stirret utover sjøen.

Fia stod og støttet sig til baatnøstvæggen. Den store ængstelsen var nu ogsaa kommet over hende, akkurat som den natten Benedicte holdt paa at dø av lungebetændelse. Hun syntes der blev ropt «mor, mor!» i hver vindkule som pep rundt hjørnet paa baatnøstet. Iversen sat ved siden av hende paa en tom oljetønde, han krøp sammen og frøs. Pigkjeppene hadde han plantet foran sig og hvilte hænderne paa dem.

Pludselig gled Fia ned paa knæ og foldet hænderne sine, mens hun skrek mot vinden: «Aa Herre Gud — —»

Iversen rettet sig op og saa paa hende. Gud? Han hadde aldrig tænkt paa Gud, ialfald ikke det han kunde huske. Saa begyndte Fia at be. Det var saa underlig at høre. Han bøide sig nærmere — —

«Red gutten min, Herre Gud — fader vor — —»

Uvilkaarlig forsøkte Iversen at folde hænderne, for det kunde han huske han hadde gjort som barn; men det var saa vanskelig. Fingrene var krokete og stive av gikten, og ute i dette veiret var de aldeles umulige; men det gik da paa en maate. Tilslut grep han sig i at han mumlet «Aa Herre Gud,» han ogsaa.

«Der er de,» ropte Adam, han kom springende indover. Et langt brunt skrog rundet i dette øieblik tangen og stak ind i den lune stille bukten ved baatnøstet.

Foran stod Roosevelt og smilte, mens de store blaa øinene lyste av glæde. Op av maskinrummet stak frem to vaate ansikter, som lo til dem. Ungdommen hadde allerede glemt Hestholmsbraattene.

«Ta imot trossen, far,» ropte Roosevelt og hev iland fanglinen. Saa jumpet han ind paa holmen og sprang bort til Fia.

«Mor, har du været ræd?» sa han og klemte hende ind til sig.

«Gudskelov du er her, gutten min,» svarte hun sakte. «Men stakkars Iversen, det har været slemt for ham,» la hun til og pekte paa ham. Han sat fremdeles sammenkrøpen paa oljetønden. Benene var blit saa stive, at han ikke kunde røre sig.

«Nei men kjære dig, har du vaaget dig helt herut paa holmen, aassen kunde du finde paa det?» sa Roosevelt. Han gik bort til ham og la armen om hans hals og saa ham ind i øinene.

«Aassen jeg kunde finde paa det? Jeg vet sgu ikke rigtig, gutten min. Det maa være noe overnaturlig som jeg ikke kjender — naa ja, noe rart er det.»

«Kom nu gutter,» ropte Roosevelt til beggegasterne, «saa bærer vi gamle Iversen paa guldstol op til taarnet.»

De tok to aarer og la en baattofte tversover, og saa blev han løftet paa unge sterke skuldre.

Saa høit paa straa hadde aldrig Iversen følt sig som nu da han blev baaret op mot det store blinkende lys paa Strømholmen fyr.

XVI.

I kjøkkenet hos doktor Kröger sat Abla og Tinus. Det skinte i de blanke kobberkar paa væggen, det lille rosemalte ur borte ved talerkenrækken tikket koselig, og komfyren straalte ut en jevn, lun varme. Kort sagt der var idyl.

Abla sat ved kjøkkenbænken med briller paa næsen og strikket, mens Tinus indtok sin faste plads paa vedkassen bak døren. Han kaldrøkte paa en brun snadde, for Abla tillot ikke røkning i kjøkkenet.

Der var lange pauser mellem hvergang de sa noe; men naar Abla vilde tvinge Tinus til at svare, saa skottet hun længe og ihærdig bort til ham. Han kunde ikke godt ignorere dette, men lurte sig unna med «jada» og «neida» eftersom det slumpet. Han kunde nok imellem si noe mere; men da maatte det være et spørsmaal som fanget hans specielle interesse.

Abla var blit mere stille og indesluttet i de senere aarene, saa alle de som kjendte hende paastod at den gamle freidigheten var borte.

Tinus syntes at hun var blit melantrist — ja da! Ret som det var, lukket hun øinene og trak pusten og sukket. Saa ristet hun paa hodet og sa: «Aa nei, saa gæli vi har stelt os.»

Tinus kunde ikke begripe hvad mere galt hun hadde gjort end andre, men sukket gjorde hun uavladelig, saa han maatte fortælle det til doktor Kröger. Det maa vel være en slags «sukkesyke,» ja da!

Doktoren hadde ogsaa lagt merke til det og spurte

Abla om der feilte hende noe? Nei langtfra, hun manglet ikke noe hverken paa legem eller sjæl, «men De vet nok at gamle mennesker har litt av hvert at tænke paa fra jordelivet sit.»

Doktoren nævnte ikke mere om det, og lot de to faa stelle sig som de vilde derute i kjøkkenet — — — — — — — —.

Abla la bundingen i fanget.

«Du Tinus?»

«Ja da!»

«Det er snart halvhundre aar siden vi tjente sammen paa Bjarke.»

«Ja da, det er femti aar ja.»

Pause.

«Det var en merkværdig sommer det aaret, Tinus,» hun skottet paa ham over brillene.

«En merkværdig sommer? Nei da, den var vist almindelig, to be sure.»

«Den var ikke det,» sa Abla skarpt, «for der kom ikke en regndraape hele sommeren. Det holdt paa at tørke bort alt som paa marken var.»

«Ja da, nu husker jeg det.»

«Det var mye rart som hændte den sommeren.»

«Ja da, nei da — jo da, mye rart.»

«Vi maatte ligge i høilaaven om nætterne, for det var saa varmt,» sa Abla.

Der gik et stort smil over Tinus's ansikt. Hos ham, som hos alle mennesker, fandtes en liten skatkiste med gamle minder. Fra den dukket nu op forlængst bortgjemte oplevelser. Det var underlige, halvt utviskede taakebilleder: vakre jenter, dans paa laaven, trækspillaat og lange varme nætter — — — — — — — —.

Han klødde sig i skjægdotten under haken og lo høit: «Very well, nu husker jeg altsammen, ja da.»

«Det er ikke noe at le av,» sa Abla alvorlig.

«Jo da, nei saan morro.»

«For *dig* saa,» sa Abla og saa ned.

Lang pause.

«Han er vel snart halvhundre aar han gutten vor — — — — — —?» Abla saa dennegang ikke over brillene, bare strikket krampaktig.

Tinus stak snadden i vestlommen, foldet hænderne og saa dypsindig ret frem. Det kom saa infamt overraskende paa ham, at han ikke visste hverken ut eller ind. Han blev sittende i sine egne stille betraktninger: Halvhundre aar siden? Hvem gidder holde greie paa slikt? Forresten — han tok snadden op igjen og besiktiget den nøie fra alle kanter — var det naa ikke saa aldeles skraasikkert at den gutten var hans — — — — — selvfølgelig kunde han hverken bande paa det eller føre bevis; men det kunde ikke nektes at han fremdeles hadde sterk mistanke til garveren, ja da. Det kunde forresten være det samme ogsaa, for garveren var en allright mand som tok sig av ungen. Never mind!

Da han endelig var færdig med disse indvendige reflektioner, syntes han at han burde si noe og saa slap det ut av ham:

«Det er bra med alt som er unnagjort, Abla, ja da!»

Han mente egentlig ikke noe med det, men det faldt sig slik.

«Aa det hadde vel været bedre om det var ugjort,» sa Abla og sukket.

«Ja da,» svarte Tinus. Han forsøkte at sukke han ogsaa, men det blev bare en rap istedet.

«Naar du nærmer dig støvets aar, burde alvoret komme, Tinus.»

«Ja da, men det hjælper ikke noe, nei da.»

«Jeg ligger vaaken nat efter nat og tænker paa den gutten.» Hun maatte ta av sig brillene og tørke dem; øinene stod fulde av taarer.

Tinus lettet paa sig og vred sig der han sat bort-

paa vedkassen. Han hadde slik lyst til at smette ut i skjulet og hugge ved, men det var kanske lumpent, ja da! Saa blev han sittende og nidstirre op i taket, som om han ventet hjælp derfra — — — — — —. Hvor uendelig mye hyggeligere hadde ikke doktoren og han hat det før der kom kvindfolk i huset? Aa ja da! Hvis han hadde anet dette levenet, vilde han tat hyre med Amerikabaaten igjen eller blit kok paa diakonhjemmet; for der bor bare mandfolk, to be sure! Men det var vel best at ta det paa den gemytlige maaten. Saa strakte han sig mot hende med begge armene bortover kjøkkenbænken:

«Du Abla?»

«Hvad er det?»

«La os bli enige om at slaa en strek over den gutten!»

«Det kan du si, Tinus. Det er anderledes med os kvindfolk.»

«Ja da, men allikevel er det saa evig længe siden.»

«Vorherre har nok ikke glemt det.»

«Jo da. Han har nok andet at huske paa end slike baggeteller, never!

«Baggeteller, Tinus! Det var mit liv og min ungdom det far.»

«Ja da, vi hadde nok mye morro vi, ja da.»

Nu blev Abla rent umedgjørlig, hun reiste sig op og sukket overhændig. Tinus vilde ikke utsætte sig for yderligere oprydning i deres fælles fortid, men smat ut av døren og tok benene fat nedover klevene. Da han kom til torvet, stanset han for at puste ut og mumlet halvhøit:

«Nei naar kvindfolka blir gælne, saa blir de gælne tilgangs.» Han maatte bort til fontænen og faa en slurk koldt vand.

Derefter ruslet han op til Anne kokke hos Iversen. Det var da et ræsonnabelt fruentimmer, ja da! Hun kunde snakke om fortidens oplevelser og

glæder uten at hun blandet hverken Vorherre eller andre op i det. Ja Anne, hun hadde bestandig været snil og hensiktsmæssig, certainly, ja da.

Hun stod ved komfyren og stekte bif da Tinus's blide aasyn tittet ind gjennem dørsprækken. Hun slog sammen hænderne og ropte:

«Nei er det gamlekjæresten min som kommer, ha —ha—ha.»

«Ja da, naa kommer jeg.»

Hun satte stekepanden tilside, tørret hænderne paa forklædet, og som en liten indledning sa hun:

«Engang imellem faar Roosevelten bif tilkvelds; han er lissom gutten vor da, ser du.»

Tinus skvatt litt da hun ogsaa begyndte at snakke om «gutten vor,» men saa skjønte han at det ikke var i noen intrikat hensikt, og da svarte han godmodig:

«Ja da, du har været glad i gutter du Anne.»

«Sæt dig ned saa skal du faa bif du ogsaa, ta stolen derborte!»

Tinus saa sig om efter en vedkasse, men da ingen fandtes, maatte han sætte sig paa stolen.

Da Iversen litt efter kom ut i kjøkkenet, tok han Tinus i haanden og sa:

«Naa er du ute paa frieri? Ja lykke til da far! Du faar la ham faa mat, Anne, saa kan han bedre fremføre sine ønsker og begjæringer.»

«Nei da, nei da, de begjæringerne er det slut med for længe siden, to be sure!» sa Tinus.

Anne satte frem et stort stykke bif for Tinus, og Iversen kom selv og skjænket ham en herlig dram.

Anne og Tinus hadde det festlig. Til en begyndelse diskuterte de kokekunsten, hvori de begge var mestre, især i solide retter. Solid skal det være, ja da.

Snart kom passiaren over paa gamle dage. Anne var god til at huske, og fortalte «historier» saa Tinus bare sat og lo og sa ja da.

«Kan du huske den seilturen vi hadde sammen til byfjorden, Tinus?»

Men nu blev Tinus betænkelig; han vilde aldeles ikke ind paa den seilturen.

«Kjære dig da, du husker det blev uveir, saa vi maatte overnatte paa en holme.»

«Nei da, nei da, jeg kan ikke huske noe av det.»

«Vi maatte ligge i et baatnøst om natten,» lo Anne.

«Baatnøst? Never!»

«Eller kanske det var et sjøhus, morro var det lel. Jeg husker det som det var inat, ha—ha—ha.»

Tinus blev aldeles stum og uvidende. Han tok op snadden og studerte den fra alle kanter, hvilket han altid gjorde naar han førte en hemmelig og alvorlig samtale med sig selv: Det skulde ikke lykkes Anne at faa lurt ham ut paa glatisen, to be sure not! Han vilde kanske risikere, at hun en vakker dag fik samvittighetsskrupler og begyndte at tøise om en gut paa 40 aar! Nei da, han hadde nok med Ablas paa 50, flere av den sorten vilde han ikke ha.

Mæt, munter og tilfreds vandret Tinus den aften opover klevene. Ute i gaarden tok han av sig støvlene og sneg sig i hoselæsten opover trappen til drengestuen. Forsiktig satte han føtterne helt ut paa siden av hvert trin, for da knirket det ikke, nei da. Han hadde lært det i sin ungdom av en kjæreste han engang hadde i Flekkefjord. Stakkar hun vilde saa nødig at han skulde vække forældrene hendes, naar han gik op trappen om kvelden.

*

Abla sat i kjøkkenet alene. Hun glemte at sukke; for hun var saa optat med læsningen av et brev hun netop hadde faat fra Aurora. Hun stavet sig frem og maatte ret som det var ta av sig brillene for at pusse glassene. «— — — — — — — saa kan jeg

fortælle dig kjæreste Abla, at igaaraftes blev Jens Herremand og jeg forlovet.»

Abla la fra sig brevet. Hun maatte sitte og tænke litt over dette; det kom saa aldeles braat. Saa fortsatte hun læsningen:

«Det var deilig veir igaaraftes, aldeles stjerneklart, og Jens spurte om jeg vilde gaa en tur. Du kan tro det var vakkert. Mens vi gik der og saa paa stjernene, viste Jens mig Karlsvognen og spurte om vi ikke skulde ta den og kjøre sammen til Bjarke paa forlovelsesvisit? Ja du kan vel skjønne, at jeg var villig til at hoppe op i den med engang, og det sa jeg til Jens. Han lo og blev ustyrtelig glad. Dermed var vi forlovet. Aa Gud, saa morro! Jens er en snil gut, og jeg er rasende glad i ham, næsten mer end jeg trodde, og især nu efterat jeg har opgit sangen. Jeg kunde nok blit en god sangerinde; men det er jo bare en av hundretusen som blir grevinde Casa Miranda, og da er utsiktene svært smaa. Jens skal skrive hjem til Bjarke øieblikkelig, for vi er blit enige om at gifte os straks.

Tusen hilsner og skriv snart til din lykkelige

Aurora.»

Abla sat længe i dype tanker: Bare dette gik godt. For det første var jo alle Bramerne rent gloendes i kjærlighet. Hun husket han gamle garveren aassen han fløi efter hende om kveldene; det var næsten ikke raad at holde sig klar. Men han var naa en svært real og bra mand allikevel. Han hadde stelt med hende dengangen som om hun skulde ha været hans egen datter. Han hadde tat sig av gutten og sendt ham væk. Det pleiet han altid at gjøre, og visste saa godt aassen slikt skulde ordnes — — — — — — — — —.

Stakkars vesle Aurora, hun fik nok mye aa hanskes med før hun kom helskindet gjennem al denne

pargasen, aa ja, aa ja. Værst blev det kanske meo fru Bramer. Vilde hun ta mot hende denne gangen mon? Hun som hadde jaget ut baade studenten og den uskyldige ungen — — — — — —. Det var nok ikke med Sylvesters gode vilje; han var godhjertet han, alle Bramerne var godhjertet.

Abla sendte brev til Aurora med mange gratulationer og mange advarsler: « — — — — husk paa ven min at ungdommens blod det koker saa let over, og paa kjærlighetens sti vokser mange skjulte tidsler, som volder saar for hele livet — — — — — — —.»

Abla fik nu dette at gruble over ogsaa. Hun holdt av Aurora og hadde fra første stund kastet hele sin kjærlighet paa den hjemløse ungen. Mest fordi hun i begyndelsen trodde at barnet var Gottliebs, men senere fordi hun følte trang til at holde av et menneske, og da helst en hjemløs, en uten mor — — — — — — — —.

Hun laa stadig vaaken om nætterne, og det hændte at hun stod op midt paa natten og blev sittende nede i kjøkkenet med bundingen sin. Det var likesom litt selskap i den.

Doktor Kröger la merke til det og blev bekymret for Abla. Han bestemte sig for at gaa op til fyret og be fru Stolz snakke med hende. Det var blit almindelig, at naar folk kom i en eller anden knipe, saa sendte de bud efter Fia. Hun hadde nemlig et eget godslig lag at behandle menneskene paa, «enten de var i aandelig eller virkelig barnsnød,» som doktoren uttrykte sig.

Kröger gik op til fyret. Nu var han saa vant til marsjen op «Fyrgangen» at det gik som en lek. Han balancerte over skildpadryggene i myrhullet og klarte at hoppe over kløften hvor den gamle kloppen var, naar han bare tok godt tilsprang. «Fyrgangen» var saamen let at gaa, naar man ikke hadde tung bør paa nakken.

Fia syntes det var rart at doktoren skulde be hende «reparere» Abla; det maatte han vel selv være nærmest til. Hun hadde aldrig optraadt som «klok kone med igler og besværgelser.» De kloke konerne kunde forresten være flinke de ogsaa, men det vilde jo aldrig doktorerne indrømme.

Det tok imidlertid ikke lang tid at faa Fia overtalt til at gaa nedover til Abla, især da «doktorn vor» bad om det. Hun glemte aldrig den natten da han reddet Benedictes liv — ja sammen med Vorherre naturligvis.

Hun stod længe ute i gangen og overveiet om hun skulde ta paa sig stashatten eller den svarte kysen. Hatten var nu fiffet op med en stor, sort strudsfjær, som hun hadde faat av Roosevelt istedenfor de to paafuglfjærene som Iversen satte sig paa og brak av — egentlig burde han og ikke Roosevelt ha betalt dem.

Den sorte kysen passet best til begravelser og andre sørgelige anledninger, da den var helt sort, mens stashatten var blaa med guldspetter. Denne gangen var det ikke noen begravelse; det gjaldt tvertimot at faa livet op i Abla. Hun valgte stashatten.

Abla sat ved kjøkkenbænken og strikket, mens Tinus som vanlig hadde tat plads paa vedkassen. En frisk duft av nykokt kaffe strømmet Fia imøte da hun aapnet døren.

Tinus reiste sig op og bukket, derefter tømte han skyndsomt kaffekoppen og forsvandt.

Det tok noksaa lang tid før Fia fik tød hende op; hun maatte gaa svært forsiktig frem. Selv syntes hun det var omtrent som at skrælle av en løk lag efter lag. Abla var naturligvis litt mistænksom, og kunde ikke begripe den interesse Fia pludselig hadde faat for hendes person. Tilmed møtte hun op i den fine hatten med strudsfjær! Det var da hverken hendes eller doktorens geburtsdag idag!

Fia skjønte nu at stashatten var uheldig; den passet ikke for anledningen. Nei den sorte kysen hadde virket mere tilforladelig.

Nu gjaldt det at faa Abla paa glid. Fia, hvis fantasi altid var i virksomhet, syntes at Abla skinbarligen lignet en gammel rotte, som hun skulde lokke ut av hullet med stekt flesk. Hun førte derfor samtalen forsiktig ind paa «gamle dage», Bramerne og især garveren. Først da blev Abla varm og begyndte at fortælle: «Den gangen da jeg kom til Bjarke for femti aar siden — — — — — —.»

Abla fortalte og fortalte, og Fia blev mere og mere interessert. Hun saa for sig hele det store huset, alle menneskene, al maten og ikke minst al stasen ved de store selskapene. Hun fortalte om slaattegilderne for alle folkene, da de danset paa laaven til den lyse morgen — — — — — — — — — —.

Nu var Fia med. Nu forstod hun at Abla nærmet sig kjernen; men hvad det egentlig var hun græmmet sig over, det kunde hun endnu ikke klare; men noe var det.

Var det en eller anden forbrydelse som Abla var blandet op i, da hun tjente paa Bjarke?

Der gik jo saa mange rare historier om livet paa den gaarden i gamle dage, især i garverens tid. Kanske det var noe saant som plaget hende. Barnedrap eller andre hemmeligheter som hun kjendte til? Hun skjønte at Abla sat og grundet over hvor meget hun turde slippe ut.

«Ja vi danset paa laaven til den lyse morgen, ja, — ja — jeg var ung den gangen, og kan vel si det til Dem, fru Stolz.»

Fia nikket av alle kræfter og var lydhør som en tiger.

«— — — — — saa fik jeg den gutten ut paa høsten,» hun stanset og begyndte at sukke.

«Aa Herregud, det har da saamange faat, Abla,»

sa Fia med overbevisning, «det var da likesaa mye farens skyld som Deres.»

Fia gjorde fortvilede anstrengelser for at faa lokket ut av Abla hvem faren var, men det gik ikke. Abla blev taus.

Tinus kom ikke paa tale, og det faldt ikke Fia ind med en tanke at den «apekatten» hadde daaret noen. Nei, hun hadde mistanke til garveren; det hadde vist været en farlig fyr i den veien.

Litt efter sa Abla:

«Jeg burde tat mig av barnet mit, fru Stolz, det er det som plager mig nat og dag i de senere aarene.»

«Tiden læger alle saar, Abla. Noe galt har vi gjort allesammen her i livet. Vi er en skrøpelig slekt og faar trøste os med det.»

Nu sukket Fia ogsaa, og der blev en liten pause.

«Bare jeg visste hvad der er blit av gutten, om han er død eller lever som et skikkelig menneske, saa kunde jeg kanske faa fred engang jeg ogsaa.»

Hun blev sittende længe med bundingen i fanget og saa ret frem for sig.

«Pyt ikke noe andet, det kan De da skjønne at Adam kan faa greie paa. Presten har nok protokollert i bøkerne sine baade naar gutten er døpt og konfirmert.»

«Ja han blev døpt, det er sikkert, for garveren skrev selv op navnet paa en seddel.»

«Hvad heter han da, Abla?»

«Ismail — — — —.»

«Det var da et rart navn.»

«Han satte saa mange rare navner paa alt mulig han gamle garveren. Oppe paa Lønnerryggen bodde der i hans tid en mand og kjærring som bestandig slos og kjæftedes, og den pladsen døpte han for «Idyllen.» Jeg vet ikke hvad det betyr, men alle mennesker lo av det.»

«Ismail, Ismail,» sa Fia, «kjære hvor har han faat

det fra?» I hendes tanker svævet hulter til bulter noen stykker bibelhistorie: Hagar, ørkenen, manna og vild honning — nei hun kunde ikke klare det.

«Jeg vet ikke hvorfra han har faat navnet. Jeg synes det er pent, og en mening hadde han vel med det,» sa Abla tilslut.

Fia lovet at Adam skulde undersøke hvor der var blit av gutten, og dette var Abla «tusen taknemmelig» for. Hun vilde endelig selv gaa op til Adam og forklare ham litt nærmere; men det sa Fia var unødig: «Og forresten er «Fyrgangen» altfor kronglete og lei at gaa for et gammelt menneske, nei det skal De spares for, Abla. De har da slitt nok i Deres tid, saa den bør De slippe.»

Fia vandret hjemover noksaa tilfreds med sin ekspedition; hun hadde ialfald faat rede paa hvad der var iveien med Abla.

Utenfor fyret møtte hun doktoren, som hadde været en av sine vanlige turer oppe hos Adam.

«Naa hvordan gik det, fru Stolz?» ropte han mot hende.

«Det vil nok ordne sig,» svarte Fia, «noen doktorering behøves ikke; det er aandelig medicin hun trænger.»

Doktor Kröger smilte. Han skulde ha morro av at høre paa Fia naar hun serverte sin «aandelige medicin!»

Da Fia kom hjem, hængte hun op stashatten, og lovet paa, at den vilde hun ikke mere ta paa sig uten ved ekstra høitidelige anledninger, som f. eks. naar smaajenterne engang kom til at holde bryllup.

Adam spurte ikke med et ord efter Abla og hendes bekymringer; han undgik helst at blande sig op i Fias praksis!

Fia paa sin side maatte nøie studere paa hvordan hun skulde gripe saken an. Der fandtes flere slags «medicin» for saanne plager som de Abla led av.

At be Adam tigge presten om at grave igjennem protokollerne sine for at finde ut hvad som var hændt for halvhundre aar siden, det var taapelig og noe hun aldrig hadde ment alvorlig. Morsomt kunde det nok være at faa vite hvem faren var til ungen; for skjule navnet sit det kunde selv garveren vanskelig gjøre, endda saa rik som han var.

Men noe maatte hun finde paa, tænkte hun, saa Abla stakkar fik fred. Kunde noen begripe hvorfor menneskene skulde plage sig med alle slags mørke tanker!

Benedicte skulde idag gaa indom Iversens butik og hente posten naar hun sluttet paa telegrafkontoret.

Hun traf Roosevelt, som bad hende bli med ind paa kontoret. De var alene derinde, og Benedicte syntes at han var saa rar og forlegen av sig. Han leverte hende et brev til far og mor. Hun kjendte skriften: det var Auroras. Hun blev blussende rød og saa spørgende paa Roosevelt.

«Jeg har faat brev jeg ogsaa,» sa han.

«Fra Aurora?»

«Nei fra Jens Herremand.»

«Hvad er det han skriver til dig om da?»

Roosevelt lo. «Aa vi har mye sammen vi to — du kan gjerne faa se det.» Han tok brevet ut av lommeboken sin og la det aapent paa pulten. Hun rørte det ikke, bare kastet et flyktig blik paa overskriften. Der stod «Min kjære svoger!»

Rødmen i Benedictes ansikt var forsvundet, og Roosevelt saa at hun blev litt blek. Han hadde ikke tænkt paa det før, men nu slog det ham: kanske Benedicte ogsaa var glad i Jens?

Han la armen om hendes hals og spurte:

«Du Benedicte, du var vel ikke glad i Jens du ogsaa?»

Hun rev sig løs og stirret paa ham med et saart,

sky blik. Han blev bedrøvet, og angret paa at han hadde spurt hende.

Saa rettet hun sig op, og gjorde et kast med hodet og sa:

«Aa langt fra. Jeg bryr mig ikke døit om Jens Herremand.»

I dette øieblik boblet det gamle slektsblodet i hende. «Ich bin stolz» — hadde hun engang skrevet i tysktimen paa skolen og tænkte da paa navnet sit.

Men «Fyrgangen» blev lang og tung for Benedicte idag. Ret som det var maatte hun stanse for at trække pusten. Hun tænkte paa lekestuen og al den morroen de hadde hat sammen dernede: «Aurora vilde endelig være brud hun — ja nu har hun da faat det som hun vil — — — —. Men hvorfor vilde Jens endelig følge mig opover den aftenen og de mange gangene før? Mente han ingenting med det han sa, at han var glad i mig? Eller laa skylden hos mig, som ikke viste mere aapent at jeg holdt av ham? Isch nei, jeg kan ikke være slik, jeg kunde ikke faa sagt noe saant selv om jeg mente det — — — — —. Kanske burde jeg ha været venligere mot ham den gangen, saa hadde han kanske fulgt med ind? Aa nei, naar han ikke vilde gaa med glæde, saa kunde det være det samme.»

Hun satte sig ned paa kloppen med ryggen mot rækverket og holdt hænderne for ansiktet. At Jens kunde være saa falsk, det hadde hun aldrig tænkt sig — — — — —.

Hun hulket saa den lille skikkelsen ristet, og rækverket skalv med. Men bak hende paa fjeldet stod pludselig Adam. Han tok og løftet hende op.

«Hvad feiler dig, barnet mit? Er du syk?»

Hun svarte ikke, bare slog armene om hans hals og sa: «Aa far, far, kjære far!»

Adam tok og bar hende ind paa sengen; men i haanden holdt hun krampagtig paa Auroras brev.

Fia og Adam sat længe tause efterat de hadde læst brevet. Det var saa rent uforstaaelig at Aurora, som de hadde aapnet hjemmet sit for, netop skulde være den som bragte barnet deres slik sorg.

««Fyrgangen» var nok tung for Benedicte idag,» sa Fia.

«Aa ja, men saa blir den lettere at gaa for hende siden,» svarte Adam.

Fia hadde meget at studere paa i disse dagene. Først var det denne forlovelsen til Aurora, som det tok noksaa lang tid at bli fortrolig med, og saa var det Benedicte som gik der og sørget.

«Stakkars jentungen min, hun er ikke sterk, den lungebetændelsen hun hadde da hun var liten, den satte merker for livet den.»

Saa var det tanken paa Abla som ogsaa plaget Fia.

Hun tænkte litt paa at gaa over til Bjarke og snakke med godseieren selv. Kanske hun av ham kunde faa rede paa noen av de gamle medtjenerne som var paa Bjarke i Ablas tid. Det kunde hænde at de sat inde med oplysninger om hvor det var blit av den gutten.

Men saa straks efter den forlovelsen til Aurora vilde hun ikke vise sig paa Bjarke, og forresten var det dumt at begynde at rote op i den gamle historien, som jo burde være død og begravet for længe siden.

Igaarnat hadde hun ligget vaaken helt til klokken fire paa morgenen og fantasert om Abla og denne gutten, men like nær var hun. Tilslut satte hun sig overgit paa en stol med hænderne i fanget, og ventet paa at «forsynet» skulde komme tilhjælp.

Fia hadde en urokkelig tro paa «forsynet.» Var hun i en vanskelig stilling, saa dukket det altid op og reddet situationen. F. eks. den gangen da Adam

skulde betale regningen til Iversen og de ikke visste hverken ut eller ind hvordan de skulde klare den, saa var det «forsynet» som pludselig kom halende med de to sælhundene!

Hvad «forsynet» egentlig var for noe, det kunde hun ikke klare. Vorherre hadde jo mange andre og viktigere ting at vareta, saa han ikke godt kunde befatte sig med slike bagateller som regningen til Iversen og gutten til Abla. Nei det maatte være et eller andet væsen, et slags bybud som han hadde ansat hernede for at ekspedere saant lettere arbeide. Under enhver omstændighet var «forsynet» en snil og godslig fyr, som gjorde menneskene store tjenester.

Mens hun sat og ventet paa «forsynet», begyndte hun at nøste garn, og fandt tilfældigvis en gammel konvolut til at nøste paa. Hun saa paa den først; den var fra et søskenbarn av hende i Amerika. Bak paa stod adressen:

Mr. Emil Martinson,
15th street Nr. 62,
Duluth—Minnesota,
U. S. A.

Hun læste navnet uten at tænke videre ved det; men saa var det likesom noen pludselig hvisket til hende: Kan du ikke si til Abla, at gutten hendes lever i beste velgaaende i Amerika? Det var «forsynet»! Hun snudde sig helt rundt for at se efter det, saa tydelig var stemmen.

Længe blev hun sittende og vende og dreie paa konvolutten, tilslut glattet hun den ut med fingeren et par ganger.

«Kjære det kan ikke være noe galt; hun vil jo føle sig ganske rolig for resten av livet. Løgn? Javist er det løgn; men for det første har forsynet git mig denne indskydelsen, og for det andet skjønner jeg

ikke hvad en løgn idetheletat skal brukes til naar den ikke kan brukes til at gjøre et menneske lykkelig. Ja er det ikke det jeg sier: Det forsynet, det forsynet!»

Hun fik saa travelt at hun glemte at sætte over kaffekjelen, hun bare sprang ut i gangen og slængte et kastetørklæ over hodet. Nu var det ikke spørsmaal om stashatten; hun tok ikke paa sig kysen engang.

Saa fort hadde hun aldrig sprunget nedover «Fyrgangen»; det gik som en dans. Konvolutten hadde hun stukket ind paa brystet. Ja Vorherre var omtænksom, som hadde ordnet alt saa behændig for os skrøpelige mennesker!

Abla blev litt overrasket da Fia kom farende ind i kjøkkenet midt paa blanke formiddagen.

«Nu har jeg gode nyheter til dig, Abla, tænk jeg har faat snuset op at gutten din er i Amerika!»

«I Amerika?»

«Javist er'n i Amerika. Hvor skulde han ellers være henne? Tror du kanske — at slike — slike utenomsunger har noen fremtid herhjemme? Aa nei mor, de reiser derover og blir aktede og store mænd.»

Abla sat længe og grundet. Nyheten var saa overvældende, at hun først maatte samle tankerne. Amerika var uhyre fjernt. Om han hadde været død, kunde han ikke været stort længere borte, syntes hun.

«Hvordan har han det da?» spurte Abla tilslut.

Fia hadde forberedt sig paa dette spørsmaal og var parat til at gi en hel levnetsbeskrivelse fra vuggen til graven, en hel «roman»; men da hun skulde til at fortælle, begyndte hun midt inde i historien, og det blev en eneste røre altsammen.

«Han er blit en rik mand, en aktet mand.»

«Hvad er han for noe?» spurte Abla.

«Er for noe — ja hvad er han? Ja han er snekker.»

«Ikke noe andet?» sa Abla litt skuffet; hun trodde han var general eller godseier naar han var rik og aktet. Alle de snekkere hun hadde truffet paa, var hverken rike eller aktede — tvertimot.

«Han har vel en slik trævarefabrik da,» skyndte Fia sig at lægge til, «en riktig stor fabrik tænker jeg, for alting er saa stort derover.»

Abla følte sig beroliget.

«Har'n mange barn da?» spurte Abla, idet hun tok bundingen og begyndte at strikke igjen.

«Ja bevar's! Han har elleve stykker.»

Abla skottet paa hende over brillene:

«Han er gift vel?»

«Gift? Ja det er sikkert, godt gift minst to ganger; han er alt oldefar.»

«Det er umulig,» sa Abla bestemt.

«Naturligvis, nei bestefar mener jeg, det er nok du som blir oldemor Abla, ha—ha—ha!»

Abla maatte le litt hun ogsaa.

«Alt dette er godt og vel naar jeg bare kunde stole paa det, fru Stolz,» sa Abla og saa skarpt paa Fia over brillene.

«Stole paa det? Kjære Dere, Abla, De skal selv faa se konvolutten med amerikanske frimerker paa og stempel og alt mulig.»

Hun drog frem konvolutten fra brystet og la den foran Abla paa kjøkkenbænken.

Abla tok den og holdt den op mot lyset, varsomt og forsiktig, som om det var en relikvie. Saa forsøkte hun at læse.

«Her ser De navnet hans paa baksiden: Emil Martinson — var det ikke Imil gutten blev døpt for?»

«Ismail», sa Abla.

«Det blir til Emil i Amerika. Alle nordmænner forandrer navnene sine naar de kommer over.»

Dette ræsonnement fandt Abla fyldestgjørende. Hvad efternavnet angik, saa brydde hun sig av gode

grunde ikke om at komme nærmere ind paa det, trods at Fia forsøkte at pumpe det ut av hende.

Fia blev sittende minst en time hos Abla og fortælle hende om gutten i Amerika, og hun utviklet en opfindsomhet og fantasi som overtraf selv hendes egne forventninger. Abla blev rørt til taarer, da hun fortalte om det vakre hjemmet hans, og om de søte barna.

Før Fia gik, bad Abla hende være saa snil ikke at snakke til noe menneske om dette. «Naa har jeg da faat fred og kan dø i ro — naa er da den historien ute av verden, fru Stolz.»

Fia syntes at det burde den ha været for evig lang tid siden; men nu var hun glad over at forsynet hadde git henne denne indskydelsen. Og snakke noe om det? Nei, skulde noen tie stille, saa blev det hende. Av gode grunde.

Fia var næsten helt hjemme, da hun opdaget at hun hadde lagt fra sig konvolutten nede hos Abla. Det var ubetænksomt. At hun kunde være saa inderlig dum! Tænk om Abla fandt paa at skrive et brev til: «Min kjære søn!» og undertegne sig «din elskede moder Abla Kristoffersen!» Hvad vilde søskenbarnet hendes tænke hvis han fik et slikt brev? Det blev morro!

Fia holdt paa at snu og gaa nedover igjen for at faa tak i konvolutten, men saa tænkte hun at det vilde vække mistanke det ogsaa. Best at la det skure!

Da Tinus om aftenen kom ind og satte sig paa vedkassen, sa pludselig Abla:

«Du kan gjerne faa ta dig en røk, Tinus!»

Hun var saa blid og hyggelig, at han ikke kjendte hende igjen.

XVII.

Det er somoftest smaa og ubetydelige ting som fra begyndelsen sætter menneskenes fantasi i bevægelse. Av disse smaating skaper genierne virkelighetsværdier mens vi almindelige puslinger bygger luftslotter, i frykt eller haab.

Fia kunde ikke faa den konvolutten ut av tankerne. Hun gik og brygget sammen en lang historie, som endte med at han søskenbarnet hendes i Duluth kom reisende for at faa rede paa dette med «din elskede moder.» Han vilde kanske indbilde sig at hun var formuende, og at en arv var ivente. Under slike omstændigheter pleier folk at være noksaa snare i vendingen.

Fia strøk ned til doktoren for at be ham hjælpe sig med at faa igjen konvolutten før noen skade var sked.

«Er det uriktig doktor at benytte en løgn som medicin?»

«Hm,» svarte doktor Krøger og saa paa hende med det underlige blinket bak lorgnetten. Fia likte aldeles ikke dette «blinket»; doktoren saa likesom tvers gjennem hende.

«Løgn — ja den kan imellem virke særdeles heldig for patienten, fru Stolz. Det gjælder bare at lægen ikke blotstiller sig.»

«Ja det er netop det — det er netop det — men det er en uskyldig løgn, doktor.»

«Naturligvis, det er omtrent som jeg gir nervøse folk saltvand og sier det er sovemedicin, samtidig

som jeg paa det sterkeste advarer dem mot at ta mer end en teske om aftenen. Denne lille løgn virker ofte udmerket og er høist uskyldig.»

«Akkurat hvad jeg har gjort,» utbrøt Fia straalende.

«Har De brukt saltvand?» spurte doktoren forbauset.

«Nei en konvolut.»

«En konvolut?»

Saa maatte Fia fortælle altsammen og skyldte naturligvis paa «forsynet», som dengang hadde brakt hende op i vanskeligheter.

Doktoren lo og sa det var et godt paafund. Han skulde nok faa igjen konvolutten, saa det ikke blev mere brudulje om den sak.

Han gik ut til Abla og godsnakket med hende. Tilslut fik han lirket ut av hende at hun hadde faat brev fra Amerika, et langt hyggelig brev, som hadde gjort hende saa godt! Om han kunde faa se konvolutten? Nei den hadde Tinus faat, da brevet likesom var til ham ogsaa!

Dette var det værste som kunde hænde; for Tinus var god i engelsk og flink til at bruke pennen, og fra den tid han var med Amerikabaaten, kjendte han nok baade Duluth og de andre store byerne derover. Skulde derfor Abla ville ha mere oplysninger om «gutten sin», saa klarte visselig Tinus baade at sætte sammen et passelig brev og skrive den rette adressen utenpaa.

Doktoren fortalte ikke Fia noe om konvoluttens skjæbne; ellers vilde han ha risikert at hun ogsaa fik et nervøst anfald. Han sa derfor kort og godt at den var kastet i komfyren og brændt op!

Fia følte sig glad og lettet over denne oplysning. Hun begyndte igjen at tro paa «forsynet», som ordner alt paa beste maate.

Hun gjorde ikke tegn til at gaa, saa hun maatte vel ha mere paa hjertet.

Kröger lænet sig tilbake i stolen og betraktet hende. Han smilte ved at se de spillende øine og det stadig skiftende ansiktsuttryk og tænkte: «Hun har en livlig fantasi, men den er et farlig leketøi for menneskene.»

«Det er en stor begivenhet forefaldt paa fyret doktor,» sa hun hemmelighetsfuldt og bøide sig mot ham.

«Nu igjen?» sa doktoren; han trodde at hun vilde ha ham til fadder. «Er det ikke snart slut med disse begivenhetene Deres, fru Stolz?»

«Nei bevare mig vel, det er ikke noe saant, nei da. Tænk Aurora er blit forlovet!» Hun lænet sig tilbake i stolen for at se om det ikke vilde gjøre indtryk paa doktoren. Men han fortrak ikke en mine, sa bare ganske tørt:

«Kjære, det er da høist naturlig.»

«Naturlig? Nei det er netop det som det ikke er.»

«Det begriper jeg ikke.»

«Ikke vi heller: Hun har forlovet sig med herr Jens Bramer, eneste søn til godseier Bramer paa Bjarke.» Hun sa dette siste langsomt og med betoning paa hvert ord.

«Unektelig meget interessante nyheter, fru Stolz.»

«Ja er det ikke? Men opriktig talt, trodde nu vi at det skulde blit Benedicte. Det saa ut slik; derfor gaar det likesom litt rundt for mig.»

«Det er vel «forsynet» Deres som har ordnet dette ogsaa, fru Stolz,» sa doktoren og lo.

«Nei det har forsynet ikke hat noe med; dertil er det altfor viktig.»

«Ja nu maa De gaa paa visit til Bjarke. Det er pene og hyggelige mennesker.» Doktoren kom nu igjen med dette «blinket» bak lorgnetten.

«Hyggelige? Nei det tror jeg ikke De mener; men fine og rike er de, og det har jo ikke saa lite at si. Fru Bramer skal ikke være saa naadig; men

Aurora er ikke borte hun heller, saa det blir nok basketak, ha—ha—ha!»

Doktoren maatte le han ogsaa; for han skjønte at Fia vilde bli en interessert tilskuer ved den tvekampen, som sikkerlig før eller senere kom til at staa paa Bjarke gaard.

«Visit sa De? Men kjære, er det nødvendig?»

«Bon ton, fru Stolz.»

«Hva for noe?»

«God tone.»

«Ha—ha—ha, Adam greier nok alle slike formaliteter og etiketter; han er av langt finere familie end de derute paa Bjarke! Hans bestefar var admiral, mens deres kun var en simpel garver.»

Hun gjorde et energisk kast med hodet, som om hun kastet garveren ut av vinduet.

«Visit er De ialfald nødt til at gjøre førstkommende søndag,» sa doktoren. Han moret sig kostelig over hendes freidige livssyn, og maaten hun tok alting paa.

«Gudskelov det er bare mandag idag,» sa Fia og reiste sig for at si farvel. «Nu faar jeg gaa en tur ned i byen og hilse paa Roosevelt.» Dermed gik hun raskt nedover kleven.

Hendes tanker kredset om Bjarke og de fine menneskene derute. Bare navnet «Bramers paa Bjarke» var som om de ringet med en sølvklokke for ørene hendes! Det førte hende ind i alleslags reflektioner: Adam brydde sig ikke noe om fine folk og forstod ikke hvilken betydning denne forbindelse hadde for dem allesammen. Han var dum slik; men naar det kom til stykket, saa var det rigdommen og finheten som skapte anseelsen. Javist var Adam anset for en bra fyrvogter; men bestefaren var admiral, og det burde han ogsaa ha været. Man skulde prøve at krabbe opover, ikke nedover. Nu hadde Roosevelt gjort det godt og vilde bli en rik mand, og naar saa

Aurora godt og vel var fortøiet ute paa Bjarke, saa tænkte hun nok at de vilde skaffe Benedicte en passende forsørger. Og da fik folk nede i byen værsaagod snu næserne sine op mot fyret, ha—ha—ha!

Roosevelt var ikke hjemme, saa hun traf bare Iversen, som sat i en lænestol i stuen sin. Han var blit avfældig i den senere tid, især efter den forskrækkelsen med motorbaaten. Anne kokke likte ham slet ikke, for han hadde ikke været riktig sint paa flere uker. Hun syntes det var blit saa øde og langsommelig i huset efter denne forandringen. «Iversen er som en sprukken tallerken; der er ikke klang i ham længer.»

Fia sat som paa naaler for at faa fortalt «den store begivenhet» til Iversen, som egentlig ikke skjønte hvad hun skulde hos ham saa tidlig paa dagen. Rigtignok taalte han hende bedre nu end før, især efter den prøvelsen oppe paa fyret her forleden; men allikevel, hvis noen skulde bringe ham ut av balance, maatte det være hende.

«Aurora er blit forlovet, Iversen,» sa hun og smilte.

Det saa ikke ut til at interessere Iversen, ikke spor. Han sat ubevægelig, og hun syntes han paa en prik lignet den store gipsfiguren oppe hos doktoren som de kaldte «Budda»!

«Hun er blit forlovet med unge Bramer paa Bjarke,» fortsatte Fia, idet hun gik helt bort til ham, for bedre at kunne se om ikke dette vilde vække ham.

«Fy fans skind!» sa Iversen og spyttet. Fia sprang bort til ovnen efter spyttebakken og satte den paa gulvet foran ham.

«De faar da spare det pene teppet Deres, Iversen.»

«Tak skal De ha, men jeg sparer ikke længer.»

Nei nu er han begyndt at gaa i barndommen, tænkte Fia.

«De er svært rike de ute paa Bjarke,» sa hun sakte, likesom for sig selv.

«Skidt i rigdommen,» sa Iversen som begyndte at bli kjed av besøket. Anne kokke stod bak portiererne i spisestuen og smilte: Nu kommer'n sig, tænkte hun!

«At De kan snakke slik da Iversen,» sa Fia saktmodig.

«Ja jeg snakker slik. Alle mennesker som har penger, skulde gi dem bort til veldædige stiftelser, f. eks. Kinamissionen eller zulukafferne, ikke sandt?» Han saa lurt paa hende.

«Det var pent sagt,» svarte Fia kjapt; «vi har saa mange asyler, stiftelser og basarer.»

«Basarer!» skrek Iversen. «Hvis der kommer noen og tigger til en basar, saa hiver jeg dem nedover trapperne, selv om det var fru Bramer paa Bjarke.»

«Men kjære Iversen, det er da en fin dame?»

«Nei «kjære Iversen» synes ikke det,» hærmet han efter hendet.

«Jeg er glad vi er kommet ind i saan anset familie,» sa Fia og kneiset med hode.

Nu reiste Iversen sig fra stolen og begyndte at hinke rundt bordet med de to kjeppene. Det gamle sinne kom op igjen, saa han glemte baade Vorherre og «Fyrgangen».

«Det er med finheten som det er med disse forgyldte etiketterne de sætter utenpaa den sure bordvinen, humbug mor!»

«Men — men,» sa Fia som ikke vilde gi sig, «det er da hyggelig at barna søker opad i de høiere lag, ikke nedover i folkedypet.»

Hun saa allerede i aanden den trykte indbydelsen til Bjarke, og den store kalesjevognen som kom for at hente hende og Adam.

«Folkedypet? Er ikke baade De og jeg fra folkedypet, hva? Er det ikke bra nok der? Kanske ikke

P. M. Iversen er fin nok fordi han er fra folkedypet, hva?» Han hinket mot hende med begge kjeppene.

Fia blev saa forfjamset at hun vilde springe ind i spisestuen; men i døraapningen tørnet hun mot Anne, saa denne rygget baklængs mot buffeten og bare sa: «Ta det med ro, fru Stolz, ta det med ro, for nu kommer'n sig.»

Iversen fortsatte at gaa rundt bordet og brumme, mens Fia stod ute i spisestuen og studerte paa om hun ikke hadde været forfærdelig dum? Tænk om Iversen fandt paa at gi bort hele formuen til kineserne og zulukafferne, hvad blev der saa igjen til Roosevelt? Hun gik bort i døraapningen og lyttet. Jo Iversen fortsatte at brumme: «Fæ! Fin familie, sur vin og daarlig mat. Jeg har været der én gang i mit liv, og skal aldrig komme dit mere. Nei den finheten skal jeg ikke ha noe av, og Roosevelt skal ikke op i noe slikt — nei saa dundre mig skal han.»

Fia gik ind til ham igjen.

«De mener da vel ikke at han skal gifte sig under sin stand?»

«Jogu skal han saa, han skal ned i folkedypet.» Han slog med den ene kjeppen i bordet, saa Fia hoppet paa stolen, mens Anne kokke stod ved buffeten og lo, saa glastøiet klirret.

Det ramlet ute i gangen. Det var Roosevelt, som tok den lange trappen i tre hop.

«Nei er det dig mor,» ropte han og omfavnet Fia. «Du og Pleius har mye rart at snakke om nu, tænker jeg.»

«Hvor har du været henne da, gutten min? Du strøk ut saa tidlig idag,» sa Iversen; han lysnet op med engang han fik øie paa Roosevelt.

«Over hos bakerns!» svarte Roosevelt. Hele hans lyse, runde ansikt blev et stort smil.

«Hos baker Sønniksen,» spurte Fia overrasket.

«Netop, fru Stolz!» svarte Iversen. «Det var jo der De i sin tid var med paa at skaffe trillinger til byen, ha—ha—ha! En av dem kreperte saa nu er det bare to foruten et litt ældre pikebarn som heter Rosa, alle tre er pene smaapiker, ha—ha—ha!»

«Er de ikke pene, Roosevelt?» gjentok han.

«Pene? De er saa deilige alle tre, at jeg vet ikke hvem jeg skal vælge.»

«Det skulde bare mangle,» sa Fia; hun begyndte at ta paa sig stashatten.

«Det er bare ringen som mangler mor. Alt det andre er i orden,» lo Roosevelt.

«Du spør vel dine forældre først?» sa Fia alvorlig.

«Tror du far spurte noen om at faa dig, mor,» sa Roosevelt. Han tok Fia med begge hænderne rundt hodet og kysset hende.

«Nei stakkars far han tok mig som jeg var,» sa Fia.

«Like fra folkedypet, fru Stolz!» ropte Iversen.

Fia kunde ikke svare noe til det; men hendes stolte plan om «slektens ophøielse» sank i grus! Tænk at komme i familie med baker Sønniksen! Hvad vilde fru Bramer si? Hun stod foran speilet og knyttet hakebaandene paa stashatten —- — —.

Det ramlet nede i gangen. En tung kjep blev sat haardt i stativet. De lyttet allesammen oppe i stuen. Iversen stod og støttet sig til bordet. Roosevelt og Fia stod ved døren. Hvem kan dette være? Det knirket av tunge trin opover den lange trappen.

«Gaa ut og se, Roosevelt,» sa Iversen, og Roosevelt aapnet døren.

«Hø—hø—hø!» sang det mot dem, mens en stor mand med bredbremmet hat og tyk kappe fyldte hele døraapningen.

«Onkel Gottlieb!» ropte Roosevelt.

«Nei, men er det studenten,» sa Fia og slog hænderne sammen.

«At du endelig engang kommer hjem, Bramer,» sa Iversen. Han hinket bort til ham og grep hans haand.

«Ja her er jeg hel og ubeskaaren, som adjunkt Lørup sa da han hadde været i Jerusalem, hø—hø—hø. Hvordan har du det, gamle Kiversen? La mig se paa dig!» Han tok Iversen i skulderen og snudde ham rundt. Iversen smilte og forsøkte at stramme sig op saa godt han kunde.

«Det er ikke stort igjen av den gamle «aftenrøden» din, Kiversen; du ligner mest en avholdsprædikant, hø—hø!»

«Be Anne sætte ind en kop te til os,» sa Iversen til Roosevelt. «Sterkere saker vanker ikke længer her i huset,» la han til og blunket skøieraktig bort til Gottlieb.

De satte sig rundt bordet, hvor selvfølgelig «studenten» var midtpunktet.

«Nei nu blir Adam glad. Han har længtet saa efter Dem, Bramer.» sa Fia.

«Det skal bli gildt at trave op «Fyrgangen» igjen, Fia. Jeg har længtet saa efter dere allesammen. Hvordan er det med Adam? Og barna da? Det er vel blit en hel liten by deroppe? Hø—hø—hø!»

Fia vilde gjerne komme ind paa Auroras forlovelse, for at høre hvad Gottlieb vilde si. Kjendte han til den eller vilde det komme som en overraskelse? Var det tid og sted til at faa greie paa det nu? Hun funderte en stund; men saa kunde hun ikke motstaa fristelsen og sa likesom litt undselig:

«Aurora er blit forlovet i disse dagene, Bramer.»

«Hø—hø—hø,» lo Gottlieb høit og længe, idet han gned sin næse. Det saa ut som om han riktig gottet sig over nyheten.

«Jeg kjender til det, Fia, er fuldt à jour, hø—hø!»

«Men saa fortæl da mand,» sa Fia. Hun bøide sig fremover bordet og slukte Gottlieb med øinene av bare nysgjerrighet.

«Fortæl? Ja det er ikke stort at fortælle. Vi kom til Kristiania fra Rom i forrige uke, Søren Geni og jeg. Stakkars Søren, han er klein nu. Disse doktorerne sa, at han kunde forlænge livet noen maaneder dersom han kom op i tynd luft. Saa fik jeg vite om et sanatorium som de sa passet for ham, og nu er han da havnet deroppe. Jeg fik en doktor i Kristiania til at følge ham, og selv faar jeg vel reise efter for at se til ham en av dagene. Men tror dere ikke at endnu maler han de herligste billeder! Da vi reiste hjem fra Rom, stod hele kunstnerkolonien paa stationen med blomster og hyldet «den syke mester fra Norden». Er det ikke rart naar et geni er døende eller død, begynder menneskene først at bli begeistret og fyldes av beundring! Vi mennesker er en rar blanding av godt og ondt.»

«Men Aurora da, Bramer,» sa Fia; hun begyndte at bli utaalmodig.

«Aurora! Hø—hø! Baade hun og Jens stod paa stationen da vi kom. Dere kan skjønne hun var glad ved at se mig igjen. Og saa vakker som hun er blit!»

«Ja er hun ikke pen?» sa Fia interessert.

«De samme vakre øinene, farlige for os mandfolk, hø—hø—hø!»

«Naa saa videre da, Bramer?» sa Fia og skjøv fra sig tekoppen.

«Videre? Ja saa fortalte Aurora mig at hun og Jens netop var blit forlovet, og bad om min velsignelse.»

«De maatte vel ha litt nærmere besked først, Bramer,» avbrød Fia ham.

«Nærmere? De to var jo de nærmeste til at avgjøre den sak, og hvad velsignelsen angaar, saa sa jeg: Bli lykkelige og gift dere jo før jo heller!»

«Det burde ikke gaat saa letvint, Bramer!» sa Fia.

«Jeg kunde ogsaa været gift, hadde det bare gaat fortere — — — men det var kanske det heldigste for mig. Jeg duer ikke til noe andet end at være en slik medhjælper, hø—hø.»

«Men, men de maa da først faa de ute paa Bjarke til at gi sit samtykke,» sa Fia bekymret.

«Kjærligheten overvinder alt, Fia, og saa faar jeg vel prøve at hjælpe der ogsaa.»

«Ja gid det bare vilde lykkes. Nu gaar jeg hjem og fortæller at De er kommet, Bramer. De kan tro det blir glæde, og saa faar De snart komme op til os.»

«Hø—hø — jeg kommer ikveld, Fia! Adam og jeg skal ha os en hyggelig stund oppe i taarnet. Stol paa det!»

Fia bad Roosevelt følge sig et stykke paa veien. Hvis det virkelig var noe alvorlig i dette med bakerens, saa vilde hun saamen ha en ordentlig opvask med gutten. Var han virkelig saa dum at han vilde kaste sig i armene paa den vesle «kringledama,» saa skulde da ingen kunne si at han ikke hadde faat et alvorlig varsko. At hendes hjælpsomhet mot bakerens dengang hun assisterte med disse trillingerne, skulde belønnes paa denne maaten, det maatte være forsynets alt andet end vise anordning. Utak er og blir verdens løn — — —

Saan gik hun og samlet ihop en god portion ærgrelse helt til de næsten var oppe i kleven. Da aapnet hun ilden:

«Det kan da vel aldrig i verden være din alvorlige mening, gutten min, at du vil gi dig ind i den bakerfamilien?»

«Gi mig ind,» svarte Roosevelt. «Jeg vil gifte mig med Rosa naturligvis.»

«Rosa?»

«Hvis du vil være rigtig fin mor, saa kan du kalde hende Rose; men jeg synes det klinger bedre naar jeg sier Rosa mi — —»

«Fy for et navn,» sa Fia.

«Nei da mor, det passer akkurat til Roosevelt, ha—ha—ha.»

«Hvad vil fru Bramer si til dette?»

«Fru Bramer?» sa Roosevelt. Han stanset og saa uforstaaende paa Fia.

«Ja netop fru Bramer og al den fine familien paa Bjarke«.

«Aa de vil synes som jeg, at kjærligheten har ingen vilje, den falder likesaa let paa en løk som paa en lilje — ikke sandt mor?» lo Roosevelt.

«Ja men du vet da, gutten min, at vi har noe at være stolte av og se op til. Baade bestefar admiral og kommandøren var meget høitstaaende mennesker«.

«Ja kong Sigurd ogsaa, han som fôr paa Hamburg,» stormlo Roosevelt.

Fia kunde ikke staa imot gutten sin; hun maatte le hun ogsaa.

«Du er en uskikkelig gut er du! Han Iversen har aldeles skjæmt dig bort. Forresten er han like urimelig og hidsig som før. Jeg trodde virkelig, at den overhalingen han fik oppe paa fyret sist, skulde ha myknet ham litt, men det var løgn! Han skræmte næsten livet av mig for litt siden, saa sint og hidsig var han.»

«Hvad har dere slaas om idag da?» spurte Roosevelt.

«Vet du hvad han sa? Han vilde gi bort alle pengene sine til kinesere og zulukaffere.»

«Det ligner'n,» sa Roosevelt.

«Men kjære dig gutten min, da vilde jo du ikke faa noe.»

«Aa det ordner sig nok,» lo Roosevelt.

«Vær ikke tryg du; det er ikke godt at vite hvad en slik fyr kan finde paa. Tænk kineserne! Det bør da være maate paa veldædighet!»

«Du har vel ærtet ham litt?»

«Jeg? Nei, men jeg var saa knakende dum at jeg sa han burde gi bort noe av rigdommen til fattigfolk og til alslags veldædighet. Jeg tænkte jo ikke et øieblik paa dig, gutten min, ellers skulde jeg nok tat mig iakt for at sætte ham paa den tanken. Men saa blev han grov og gav sig til at skjælde ut baade fru Bramer og alt det som Bramer heter, naturligvis bare fordi han skulde ærgre mig i anledning av den nye familien vor. Han er misundelig. I grunden er han en simpel fyr.»

Roosevelt lo, saa Fia blev ærgerlig over hans mangel paa sønlig respekt.

«Snak ikke ondt om Pleius, mor. Han er et realt mandfolk, som sier det han mener.»

Fia overhørte dette og fortsatte uanfektet:

«Før jeg gaar, vil jeg si dig et alvorsord, gutten min. Betænk dig to ganger før du gifter dig ind i den familien.»

«Kjære dig, jeg gifter mig da ikke med familien.»

«Aa, det er den samme deigen altsammen.»

«Far spurte vel ikke efter din familie da han giftet sig med dig?»

«Pyt, jeg hadde ikke anden familie end han søskenbarnet mit over i Amerika.» Hun stanset et øieblik, for hun kom til at tænke paa konvolutten; den voldte hende endnu litt ængstelse.

Da de skiltes, tok Roosevelt hende i haanden og sa:

«Ja mor, hvordan det gaar, saa kommer du i brylluppet mit, og du kan forlate dig paa at det

skal bli anden stas end den høitideligheten ute paa Bjarke!»

I sit hjerte maatte hun være enig med Roosevelt, hun gruet rentutsagt for møtet med fru Bramer. Godseieren selv var hun ikke ræd for. Nei hun kunde klare alle mandfolk, ja med undtagelse av Iversen! Den pompen hadde fra første stund lagt an paa at ærgre hende — — —. Pokkern ogsaa at hun kom til at snakke om disse kineserne og veldædigheten.

*

Gottlieb gik over torvet til færgestedet. Snodig var det efter saavidt mange aar at komme tilbake paa gamle tomter. Det var som at se om igjen et gammelt teaterstykke. Endel nye skuespillere naturligvis; men kulisserne og scenen var de samme trods omveksling og nyanskaffelser.

Nei, se der kom Ola Fyken seilende paa en halv slør op fra fiskebryggen.

«Goddag Ola!»

«Men jøssenamn er det ikke studenten! Like frisk og levedygtig! Forandringer sier Di — nei da. «Rambokken» er død og «Hans Flaske» rusla utover bryggekanten en kveld, men ikke større forandringer, nei da.

Ja det var koselig at studenten kom hjem. Vi skal vel snart optræ paa cirkus igjen?» la han skøieraktig til, og sjanglet bortover torvet.

Gottlieb kom over færgestedet og spaserte bort til «Malerkassa». Messingplaten paa porten med hans navn «Gottlieb Bramer, student» stod uforandret, men plakaten «tomme flasker tilsalgs» var borte. Presten solgte ikke tomflasker. Gottlieb hadde forlængst skrevet til ham og sagt at han maatte flytte saa det kunde være ledig ved hans hjemkomst.

«Malerkassa» laa derfor tom og øde. Gottlieb gik

gjennem værelserne, mens han snøftet og lo ved sig selv; det var likesom det spøkte rundt omkring ham med gode ansikter og hjertelig latter. Han brummet ustanselig hø—hø—hø, og glædet sig til at faa alt i den gamle stand igjen. Bare Søren Geni var saa frisk at han kunde komme hit han ogsaa — — —

Gottlieb gik nedover alléen forbi alle epletrærne, og blev staaende tvilraadig nede ved porten. Skulde han gaa utover til Bjarke? Han maatte jo træffe Sylvester, men Nore vilde han ikke se, ialfald ikke endnu.

Han hadde faat den hilsenen fra Sylvester som Jens Herremand hadde anmodet Adam om at sende. Jens hadde sagt mere. Han hadde beskrevet hvorledes faren savnet Gottlieb, og hvorledes han var blit rent folkesky og rar av sig i de senere aarene. Alt dette hadde Adam skrevet, og det gjorde saant indtryk paa Gottlieb, at det i høi grad paaskyndet hjemkomsten.

Saa var det Aurora og denne forlovelsen som kom dumpende paa ham med det samme han kom ut av jernbanekupéen. Den maatte han jo ogsaa ta sig av. Han kunde ikke godt la dem seile sin egen sjø, det vil si i Nores og skjæbnens vold. Nei, han fik nok klare op den hespelen!

Han maatte prøve paa at træffe Sylvester alene. Helst uten noe varsel eller noen slags forberedelse, saa de umiddelbart kunde aapne sine hjerter for hinanden.

At Sylvester gik saa meget alene i skogene sine, som Adam skrev, bragte ham paa den tanke at han nu burde ta veien bortover Lønnerryggen. Kanske vilde han møte ham?

Gottlieb smaanynnet og lo da han kom paa de gamle veier. Det var som hvert træ og hver stabbesten nikket og sa: Velkommen tilbake!

Saa var han ved «Idyllen». Der maatte han stanse og se sig om. Men kjære, fjøset var jo istandsat, og han kunde næsten ikke tro sine egne øine:

der stod de to stenhyttene som de hadde bygget som smaagutter, Sylvester og han!

Han maatte bort og se nøie paa dem. Hver eneste sten laa paa plads med grøn mose imellem! Og takene var sindrig bygget av næver med orestaur som takbjælker. Men alt dette var splinternyt; det maatte være gjort isommer! Han gik rundt og betraktet hyttene fra alle kanter, klappet stenene saa ømt som det skulde været smaa barnehoder, og dyttet ind mosen for at de skulde ligge bedre. Saa forsøkte han at krype ind gjennem «døraapningen». Han la sig paa maven og kavet baade med armer og ben; men døren var laget bare for smaagutter! Han fik saavidt hodet og litt av skulderen ind — men da begyndte det at suse ham om ørene med store jordklumper og mosedotter — — —

Det formelig gjøiv rundt omkring ham av støv, jord og mose.

Til en begyndelse skjønte han ikke hvad det var. Han hadde mere end nok med at tørre øinene og harke og spytte for at faa renset halsen; men saa fik han krabbet sig i læ av hytten og kunde summe sig. Skytningen blev ved — — — et aldeles rædselsfuldt bombardement. Men da vaaknet guttenaturen i Gottlieb. Han grep svære torvstykker, jordklumper og hele fanger med mose og kastet i den retning «ilden» kom fra. Det varte ikke længe før han efter gammel sedvane grep offensiven og nærmet sig fiendens forsvarslinjer — — —

Der stod Sylvester i skjorteærmerne og lo, svedt og skidden av kampen.

«Du angrep uten krigserklæring, det var lumpent,» ropte Gottlieb.

«Ja men du var en altfor præktig skyteskive,» lo Sylvester.

«Hadde jeg bare kommet ind i hytten,» sa Gottlieb.

«Saa hadde du været fanget,» sa Sylvester.

De holdt længe paa at diskutere krigens gang, aldeles som for 30 aar siden. Saa la de sig overende paa bakken og begyndte at snakke om alle de «slag» de hadde holdt, hvordan seiren snart var paa den ene og snart paa den anden side.

Hele barndommen blev hængt op som et stort billedteppe hvorpaa de pekte og sa: husker du det, og det og det?

Saa var det konfirmationsalderen, da de fik gevær av bestefar og begyndte at gaa paa jakt.

Minderne kapløp over hele Lønnerryggen, over hvert skogsnar og hver myr, langt ind i Stensbymarken under bratte Storfjeldet. Det var likesom de igjen hørte Freias og Pasops klingende los gaa paa sæterveien og bortover alle stier.

«Er det mye hare her nu?» spurte pludselig Gottlieb. Han laa saa lang han var paa marken, med hænderne under hodet.

«Aa ja, det er ikke saa værst; men nu er det best rundt Trollsætra helt inde ved Rødsvandene. Forresten er det ogsaa blit mye ørret i de vandene siden jeg fik dem fredet.»

De undgik længst mulig at komme ind paa det som laa dem paa hjertet: hvordan de begge hadde det nu? Sylvester fortalte om jakten, om hundene sine og de siste fisketurene; men saa ofte han trodde han kunde gjøre det ubemerket, fæstet han sine klare, mørke øine paa Gottlieb. Det var likesom han bad om noe.

Endelig reiste Gottlieb sig og begyndte at banke jord og støv av sine klær. «Hø—hø,» lo han, «du faar nok spandere nye bukser paa mig du, gutten min.»

«Den som tapte, skal betale,» lo Sylvester.

«Ja men det var dig, hø—hø—hø!»

«Det pleier at være slik,» sa Sylvester litt al-

sorlig; men saa straalte et stort smil over hans anvikt, og han rakte frem sin haand:

«Ja saa faar du være velkommen hjem da, Gottlieb.»

Gottlieb tok hans haand og trak ham ind til sig. De blev længe staaende og se hverandre ind i øinene før de begyndte at gaa bortover sæterveien. De gik tversover Lønnerryggen og langt indover Stensbymarken, hvor der var stille i storskogen.

Dette passet dem best idag; for nu trængte de at være alene.

De gik bortover de store furumoer i dyp samtale. Imellem la Sylvester sin arm paa Gottliebs skulder, eller Gottlieb tok ham i nakken og ristet ham litt, mens han lo hø—hø, saa kraftig at en hare blev skræmt op og flyktet med lange hop.

Saa stanset de og saa paa skogen, især paa de steder hvor de gamle kjæmpetrær hadde faat lov til at staa i fred. De store kroner bøide sig mot hinanden, mens smaaskogen paa avstand tittet ærbødig op til de høie herrer.

Sylvester og Gottlieb klappet deres gulbrune knudrede bark, og maalte med øinene deres mæktige stammer.

«Er det ikke som gamle vikinger paa tingvollen, der raadslaar om færdene til Gardarike og Vinland?» sa Sylvester.

«Hø—hø—hø,» gryntet Gottlieb, «de aner nok ikke at de snart kommer til at gjøre færden til Hjaltland og Frankenland i form av planker og bord.»

«Ikke i min tid,» sa Sylvester.

«Nei overlat det til Jens, du bror, og la os faa beholde disse gamle vennene vore saa længe vi lever. Det blir vel vor nærmeste omgangskreds, haaber jeg, de aarene vi har igjen.»

«Tak for de ordene, Gottlieb,» svarte Sylvester og slog ham paa skulderen.

Saa vandret de videre indover Stensbymarken — — — — — — — — — — — — — — — —.

Det var langt paa eftermiddagen da de kom tilbake til «Idyllen». Paa lang avstand kunde man høre Gottliebs latter og Sylvesters dype, rene stemme.

«Saa faar du ta imot de unge naar de kommer da, Sylvester.»

«Stol paa det, bror! Hun skal ikke bli vist bort fra Bjarke dennegangen, det gir jeg dig min haand paa.

Jeg har lært litt i livets skole de aarene jeg har gaat her i ensomheten og pratet alene med skogen min. Man faar tid til at klare op tankerne om meget som før var uforstaaelig.»

«Hø—hø, ja det er nok meget vi ikke skjønner.»

«Ja det er det nok, Gottlieb; men en ting skjønner jeg nu, og det er at uten varmende kjærlighet blir livet tungt at leve, og det skal ikke søn min gjennemgaa.»

«Du har ikke hat det godt disse aarene, Sylvester.»

«Aa nei, gut, de har været noksaa slitsomme.»

«Har tænkt mig det. Ja, ja, det er nok som Adam Stolz sier, at «Fyrgangen» er vi nødt til at gaa allesammen før eller senere; det er ingen som lurer sig unna. Forhaabentlig har du klaret dig over den værste kneiken.»

«Han fyrvokteren maa være en rar mand, du Gottlieb. Før Jens reiste, fortalte han mig en hel del om den familien. Jeg skjønte jo at de smaapikerne deroppe interesserte ham; men saa sa han noe om Adam Stolz, som jeg bet merke i.»

«Hvad var det da, Sylvester?»

«Alt det som vi synes er gildt og stort, har for ham ingen betydning. Han smiler medlidende av menneskene — —.»

«Ja han er slik Adam. Det er meget at lære av ham. Luften er saa ren deroppe paa fyret.»

«Jeg træffer ham vel engang.»

«Aa det gjør du nok, især nu da dere paa et vis kommer i nær familie, hø—hø—hø!»

«Vil du ikke bli med til Bjarke idag da, Gottlieb?»

«Nei bror, som vi er blit enige om, saa venter vi til «indtogsdagen». Da skal du og jeg møte op ved «Idyllen» og eskortere de unge til Bjarke — og saa, saa indtar vi den gamle —.»

«Vær nu ikke slem, Gottlieb,» lo Sylvester og truet ham med haanden.

«— — — borg,» fortsatte Gotlieb, «med eller uten vaabengny, hø – hø—hø.»

«Saa faar du efter avtale se til at faa dem pent gift derinde da, bror. Du vet jo at paa den maaten overhugger vi lettest den gordiske knute. Selvfølgelig maa det ikke bli noe slikt byfogedgiftermaal, men ordentlig kirkelig vielse. Ellers vil ikke Nore anse dem for rette ektefolk.»

«Kirkelig vielse, selvfølgelig; ellers vilde heller ikke Hans Høiærværdighet kunne snorke rolig i sin grav, hø—hø—hø!»

«La nu svigerfar hvile i fred herefter, saa er du snil. Som jeg har sagt dig før idag, saa blir det en overrumpling. Jeg har jo hat store betænkeligheter ved at gaa ind paa dit forslag; men naar du ber om det, saa gjør jeg det.»

«Tak skal du ha, Sylvester!»

«Saa gjælder det naturligvis at ordne alt saa hensynsfuldt som mulig overfor Nore.»

Gottlieb knurret litt og smilte.

«Jo Gottlieb, hun er min hustru. Jeg har aldrig med min gode vilje saaret hende; derfor skal vi nu gjøre hvad vi kan for at mildne det første indtryk.»

«Hø—hø, jeg skal saavist hjælpe til det jeg kan.»

«Naar du kommer ind til Kristiania, skal du besøke min svoger generalen.»

«General Fenger?»

«Ja, og saa skal du anmode ham om at være tilstede som vidne ved den kirkelige vielse. Det vil kanske forsone hende litt.»

Gottlieb stod længe og grundet, mens han gned sin store næse. Det var hans vane i prekære tilfælder. Tilslut lysnet han op og sa:

«Saa inviterer jeg Adam Stolz med som andet vidne, altsaa de mest høitstillede rangklasser, hø—hø—hø.»

Sylvester smilte og rakte frem haanden til avsked.

«Lykke til da, Gottlieb, og tak for idag.»

Sylvester vinket med haanden og gik nedover til Bjarke, mens Gottlieb knurret hø—hø—hø uavladelig. Han var tilfreds med sig selv, og skulde nu op til fyret for at be Adam følge med som vidne ved Auroras bryllup.

XVIII.

Søren Geni laa i en fluktstol paa den store veranda mot syd. Foran sig hadde han sit staffeli og sine malersaker. Et lite billede var netop blit færdig.

Hans ansikt og hænder var magre; men som han laa der og smilte med de mørke spillende øine, skulde man ikke tro han var noen «dødens kandidat», som han hadde skrevet under navnet sit i sanatoriets fremmedbok.

Han frydet sig over utsikten. Dalen laa foran ham med mørke skoglier paa begge sider helt ned til elven, som slynget sig i bunden. Somme steder gik den hvit med sterke stryk, andre steder gled den avsted rolig og brægrøn, til den forsvandt langt borte i en stor sjø.

«Elven er menneskelivet,» mumlet han og lot blikket gaa videre mot de fjerne snedækte tinder høit over trægrænsen.

Længe laa han slik og stirret op mot de hvite vidder. Saa søkte hans øine atter ned i dalen. Han betraktet elven og veien, som klynget sig ind til hinanden som et kjærlig par.

Derborte i svingen sat han og malte engang for mange, mange aar siden, og der var det at Madeleine møtte ham.

Madeleine! Skulde han aldrig faa se hende, bare den ene gangen i sit liv faa et glimt ind i kjærlighetens eventyrland? Hun hadde ikke sagt hvem hun var, eller hvor hun var; men hvert eneste aar hadde hun sendt ham en hilsen. Den kom til ham som en

øm hvisken i de tre ord: «Madeleine hilser Dem!» Aldrig kunde han glemme den skjønhetens aabenbaring som lyste mot ham dernede i dalen den første og eneste gang. — — — — —

I solen borte paa rækværket hadde to spurver sin lek. Søren smilte mot dem. Leve kjærligheten!

En ung mand med kort, sort skjæg og et smalt gulblekt ansigt kom og satte sig ved siden av ham.

«Naa, hvordan gaar det?» sa Søren muntert.

«Tak passelig skidt,» svarte han stille.

«Sig ikke det ærede medpassager. Har vi ikke frisk luft som bølger mot os fra himmelens blaa sluser? Har vi ikke den herligste utsikt? Vi som snart kan seile avsted til paradiset i et himmelsk aeroplan?»

Medpassageren var ikke ganske enig. Han var forlovet og hadde netop begyndt en finere kolonialforretning, som gik saa godt at han tænkte paa at gifte sig til høsten; men saa kom dette i veien. — — — — —

«Selvfølgelig kjære kollega har situationen p. t. sine ubehagelige sider. Naar man reiser fra et hotel, har man ogsaa den kjedelige plikt at betale regningen samt drikkepenger til portier og tjener. Tja, jeg vet ikke bedre raad, min kjære medreisende, end at De faar gi dem en langsiktig veksel betalbar ved gjensyn.»

Den unge bleke mand maatte smile; det var en underlig fyr denne maleren.

Søren saa hans smil og fortsatte:

«Gud velsigne menneskenes smil; det koster saa uendelig lite. Hvorfor bruker de det ikke oftere?»

«De har et merkelig humør, herr maler,» sa den bleke.

«Vær saa venlig at si Søren til mig; saa er vi dus. Naar folk skal gjøre en længere reise sammen, blir de uvilkaarlig intime. Det er jo tusen smaa tjenester de kan vise hverandre, f. eks. løse billetter og passe bagagen.»

«Aa billetter og bagage tror jeg ikke vi behøver at bry os med,» sa den bleke. Hans ansigt blev igjen alvorlig.

«Kjære yngling, naar du kommer til himmelens port, træffer du manden som kontrollerer billettene. Uten første klasses billet risikerer man at bli bortvist, specielt hvis man ikke har riktig fin bagage. Er du f. eks. saa heldig at bære i haanden en solid bøffellærs kuffert som indeholder mange gode gjerninger, saa er du sikker paa at faa plads, især hvis du holder den litt aapen naar du passerer kontrolløren.»

«Gode gjerninger?» mumlet den bleke. «Jeg har desværre nok ikke flere end der gaar i en almindelig reisevæske.»

«Fuldstændig nok min ven, naar bare de smaating du har med, er ekte. Du kan tro mange forsøker at smugle sig igjennem med juks og sekundavarer! Gamle gniere f. eks. kroer sig over at de har git bort fem kroner, mens de hadde tusen i lommeboken, og gamle kjærringer kommer halende med en hel sæk barmhjertighetsgjerninger fra basarer og andre tilstelninger, hvor de har fraadset i sladder og kaffe! Men det gaar dem som det ofte hænder i livet: de faar ikke første klasses stempel!»

«Aa nu stemples alt mulig, baade sølv og plet,» sa den bleke bittert.

«Pletsakerne klarer ikke prøven, kjære yngling; under slitet og strævet opover «Fyrgangen» gaar forsølvningen av dem.»

«Fyrgangen?» avbrøt den bleke spørgende, idet han reiste sig halvt op.

«Aha nysgjerrige himmelaspirant, du kjender ikke den veien? Vel, saa skal jeg si dig hvad min ven lyssprederen engang fortalte om «Fyrgangen»: Ethvert menneske maa før eller senere passere det veistykket. Det er tungt og slitsomt; for det er en brat sti med store stener som du maa over. Det er best

at ha kompas med; for ofte kommer taaken væltende Men naar du nærmer dig toppen, ser du et stort lys — — — — — — —.»

Han bøide sig frem, la armen om den blekes hals og hvisket ind i hans øre: «Jeg skal som god reisekammerat betro dig —,» han saa sig rundt om noen skulde høre det, «*nu er vi midt oppe i «Fyrgangen»!*»

«Via dolorosa,» mumlet den bleke for sig selv.

«Hyss, si det ikke høit! Nu er vi midt oppe i den, alle vi himmelstræbere her paa sanatoriet — hyss!»

Søren la sig træt tilbake. Solen holdt paa at forsvinde bak aasen, og det blev kjølig. En sykepleierske kom og sa at de burde gaa ind paa sine værelser. Søren støttet sig til hendes arm, mens han sakte bevæget sig mot døren. Der vendte han sig og viftet med haanden til den bleke: «Farvel saa længe, kjære reisefælle, vi møtes igjen!»

Den bleke stod et øieblik og saa efter ham: En underlig mand den maleren! Var det spøk eller alvor?

Søren vandret med søsteren bortover en lang korridor til sit værelse, hvor hun hjalp ham i seng.

Han saa sig omkring. Sengen, vaskeservanten, de tre stoler, de to smaa borde, gardinene, væggene — alt var hvitt. Hans blik søkte efter farver; det skar ham i øinene alt dette kolde, hvite. Han kunde ikke finde en plet hvor de kunde ty hen og finde hvile.

«Er alt hvitt heroppe søster,» spurte han.

«Det skal være det rensligste,» sa hun og smilte.

«Er ikke aftenrøden derborte ren?» Han pekte mot solnedgangen. «Vor store mester deroppe strør ødselt de herligste farver over os. Hvorfor skal vi ikke bruke dem?»

«Det faar De spørre oversøsteren om,» svarte hun leende.

«Oversøsteren? Jeg har ikke set hende endnu.»

«De er jo nylig kommet hit, herr Hangaard, saa hun har ikke endnu faat anledning til at hilse paa Dem,» sa hun og stablet puter under hans hode.

«Hvad heter hun?»

«Søster Madeleine!» svarte hun og fortsatte sit arbeide. «Madeleine!» ropte han. «Madeleine —.» Han reiste sig halvt op i sengen.

«Kjære er da det saant merkelig navn?» spurte hun forbauset.

«For mig, for mig —.» Han sank atter tilbake i puterne. Sveden kom frem paa hans pande.

«Nei nu maa De ikke mase slik, herr Hangaard! De maa huske paa at kræfterne er smaa. Jeg saa at De snakket saa meget med kjøbmand Frydenlund inde paa verandaen. De taaler ikke slik anstrængelse. Nu skal jeg gaa ned og be oversøsteren komme. Hun er nok strengere hun end mig, skal jeg si Dem. Lig nu pent stille ellers — —.» Hun smilte og løftet haanden advarende. Saa forsvandt kun ute i den lange korridoren.

«Madeleine — Madeleine,» hvisket han, «tænk om jeg skulde møte dig før — før — jeg reiser! Da skulde jeg glad betale hotelregningen og si tak for mig — tak for mig!»

Han laa og stirret med store blanke øine mot døren.

Hans lange, tykke haar faldt ned i panden. Han orket ikke længer som vanlig at slænge det bakover med et energisk hodekast. Saa forsøkte han at stryke det op med høire haand; han vilde se pen ut naar Madeleine kom.

Han laa og ventet og pillet nervøst paa lakenet. Skridt nærmet sig ute i korridoren, men de passerte forbi — — — — nye skridt — — — — saa aapnedes døren sakte, ganske sakte — — — — — —.

«Madeleine hilser Dem!» sa hun og smilte mot ham.

«Endelig, endelig —,» han strakte armene mot hende.

Den fine skikkelse i den hvite drakt og med et lite guldkors paa brystet, gled stilfærdig frem til sengen, bøide sig over ham og trykket et kys paa hans pande.

Han laa ganske stille og holdt hendes hænder mens han saa ind i hendes klare øine.

«Madeleine, hvorfor fandt jeg dig ikke før?»

«Umulig!» sa hun og ristet paa hodet.

«Hvorfor, Madeleine?»

«Min gjerning er min bodsgang,» sa hun stille, og førte korset op til sine læber.

«Bodsgang — bodsgang,» hvisket han. «Slipper ikke du heller veistykket?»

Han lukket træt sine øine, idet han trykket hendes haand. Hun satte sig ved sengen og tørret sveden av hans pande. Imellem aapnet han øinene et lite øieblik og smilte.

«Jeg trodde aldrig at «Fyrgangen» skulde være saa let at gaa,» sa han pludselig; «men det kan jeg takke dig for, Madeleine.»

Hun svarte ikke, bare bad ham sove — sove — sove.

*

Søster Madeleine pleiet ham i de følgende dage. Han kom ikke ut paa verandaen. Han hadde overvurdert sine kræfter. Imellem syntes han, at han dog var saa frisk at han vilde male. Han fik sine malersaker.

«Madeleine, jeg vil male dine øine!» Hun maatte sitte urørlig paa en stol ved sengen, mens han malte. Men det varte ikke længe om gangen; for armene faldt ofte trætte ned. Litt efter litt saa hun billedet stige frem paa lærredet.

«Dine øine og himmelen kan ingen male,» sa han en dag mismodig.

«Ingen kan gjøre det bedre end dig,» svarte hun.

«Fordi jeg elsker de blaa dyp — — — —.»

Den bleke unge mand kom ind for at se til ham. Han hilste og satte sig ved sengen. Søren grep hans haand og sa muntert:

«Vi har en herlig tur, kjære globetrotter! Prægtig befordring med hurtigtog, saa jeg snart er fremme, ha—ha—ha!»

Den bleke saa længe sørgmodig paa ham og sa saa:

«Det er lettere for dig, kjære maler, at bruke hurtigtog. Du har ikke noen at si farvel til, ingen som staar paa siste station og graater.»

«Du har ret, jeg kan reise glad avsted. Det er bare en som vinker og kaster et par blaaklokker efter mig. Ikke sandt, søster Madeleine?»

«Jo blaaklokker og andre blomster,» svarte hun og smilte, mens hun gik bort til vinduet og tørret sine øine bak gardinen.

Saa tok Søren op et lite billede han engang hadde malt, og sa til den bleke: «Dette billede er en skizze som jeg for noen aar siden tok paa Montblanc. Jeg var tindebestiger og himmelstormer dengang som nu. Du kan se et aeroplan som krydser rundt toppen, det duver med utspilte vinger i den klare blaa luft. Det har sin interesse for os to nu da vi ogsaa har utsikt til at faa vinger og indregistreres som aviatikere.»

Han leverte ham billedet, og fortsatte:

«Du kan ikke godt ta det med dig; la derfor en av dem som staar igjen paa stationen, faa det.»

Den bleke grep hans haand.

«Tak skal du ha, maler. Tak. Jeg har lært meget den korte tid vi har været sammen. Du har vist mig utsikter som jeg ikke anet, og du har git mig freidighet til at bære reisens besværligheter, Farvel!»

Han reiste sig op og blev staaende ved sengen, mens han med den ene haand skygget for øinene.

Saa gik han bort til døren. Der vendte han sig om og smilte til Søren: «Au revoir, maler!»

Søren laa og lyttet efter hans skridt i korridoren. Saa blev det stille. — — — — — — —

Søster Madeleine vilde vaake hos Søren om natten; hun saa at hans kræfter svandt hurtig. Om eftermiddagen hadde han gjentagende spurt: «Kommer ikke min hjertensven Gottlieb Bramer snart?» Han var urolig og ræd for at han ikke skulde række frem tidsnok, men saa la han til: «Han kommer nok, han kommer nok. Men han har jo det brylluppet som skal ordnes — de unge skud maa først værnes, derefter feies de visne blade sammen.»

Ut paa morgensiden sa han pludselig:

«Madeleine, træk tilside gardinene, jeg maa se solopgangen.»

Hun gik bort til vinduerne og trak gardinene tilside.

«Men taaler du det stærke lyset?» spurte hun.

«Jeg maa vænne mig til det nu.»

Solen kastet et rødlig streif paa de mørke grantopper. Strødde saa sit guld paa de hvite gardiner, de hvite møbler og det hvite ansikt i sengen. Solen var ødsel; snart flommet en gylden strøm over hele dalen.

«Farver! Gud elsker farver, Madeleine. Se der borte, langt inde i lyshavet samles nu de gamle mestere for at tilberede farverne for dagen. Se det vrimler i salen.»

«Den store hvite flok,» sa Madeleine stille.

«Nei ikke mere av det kolde hvite!» Han slog ut med haanden. «I det store atelier straaler glødende friske farver! Se Leonardos lange graa skjæg, som bølger nedover hans dyprøde talar, og Rafael i den blaa kjortel! Den er som skapt av dine øine, Madeleine!

Rundt omkring i det uendelige rum staar alle tiders kunstnere i klynger som store blomsterbed. De glider forbi hverandre i et stadig skiftende farvespil. Alt er harmoni. Der findes ingen skarpe hjørner eller haarde kanter. Det maa være let at bevæge sig i ætheren.»

Han laa stille en stund.

«Nu blir lyset for sterkt Madeleine,» han lukket øinene. «Jeg kom for langt frem. Jeg skulde hilse paa Goya og be ham om tilgivelse fordi jeg forsøkte at røre et av hans hjerteblade — — — —.»

Hun trak gardinene for vinduet.

«Nu kom der en sky for solen. Tak det var deilig.»

Han laa længe stille. Hun lyttet til hans aandedræt, og tænkte et øieblik paa at tilkalde lægen; men saa lot hun det være. Han kunde jo ingenting gjøre. Saa aapnet Søren øinene og saa paa hende.

«Luk op vinduet, Madeleine! Begge vinduer er du snil! Jeg maa ha god plads for starten. Tak skal du ha.»

Hun stod et øieblik borte ved vinduet og ordnet med gardinene, saa vente hun sig mot ham.

Med sine siste kræfter lettet han sig litt op, og smilte mot hende:

«Madeleine! Det siste glimt av jorden var dine øine, og solen som leker i dit gyldne haar.»

Sakte sank hans hode ned paa puten.

Søren Geni var paa vei gjennem ætheren til den store malersal.

*

To mænd strævet i solsteken for at komme op de bratte bakkerne til sanatoriet. De gik i skjortearmerne, og ret som det var sat de paa stabbestenene for at hvile.

Det var Gottlieb og doktor Krøger.

«Noen hjælp kan du desværre ikke bringe ham, doktor; men det vil glæde ham at se dig. Tak fordi du blev med!»

«Det er jo bare noen dage han har været her?» spurte Kröger.

«Ja, det er ikke mange dage. Han brukte jo over en uke paa turen herop; for han maatte reise langsomt og hvile underveis.»

«Han var altsaa forholdsvis kjæk ved avreisen?» spurte Kröger.

«Merkelig kjæk, og sit gamle straalende humør med det rare billedsproget det har han fremdeles. Han vil kanske kunne leve noen maaneder endnu?»

«Eller slukne som et lys ved første vindpust,» svarte doktoren.

Da de kom op, møtte de sanatoriets læge, som meddelte dem at Hangaard var død samme dags morgen klokken fem. «Han var jo omtrent færdig da han kom herop,» la han til, «det er bare merkelig at han har kunnet leve saalænge.»

Gottlieb gik ind for at se sin ven for siste gang. Han var dypt bedrøvet fordi han ikke var kommet før; men han hadde ikke tænkt sig at det skulde gaa saa fort.

Søren Geni smilte ikke længer til sin ven og velgjører, og de brune spillende øine var lukket.

I hans foldede hænder var stukket ind en liten buket med markblomster, væsentlig blaaklokker. De bevæget sig i luftdraget fra de aapne vinduer, og det saa ut som de ringte til den siste messe — — — — —.

Gottlieb gik bort til sengen og klappet hans kind to ganger sakte og varsomt og hvisket til den døde:

«Tak for samværet, Søren Geni! Du var et godt menneske!»

Da han skulde gaa til døren, kom den unge bleke mand ind. Han hadde med sig et helt fange blomster.

«Han var saa glad i farver maleren,» sa han

stille og begyndte at lægge lyngblomster, rødkløver og knaldblaa kornblomster omkring den dødes hode. Mens han ordnet dette, fortsatte han at smaasnakke med sig selv:

«Han var en underlig mand denne maleren. Vi kjendte ikke hinanden før; men paa disse dagene blev vi venner for livet. Senere vet vi jo ikke,» han vendte sig mot Gottlieb. «Jeg har lært meget av ham, kan De tro, og alt gaar lettere nu.»

Gottlieb trykket hans haand, og de gik ut paa den store veranda.

*

Paa en sti opigjennem skoglien gik doktor Kröger en tur før middagen. Hadde man ikke set det tætte graa haaret, vilde man trod det var en ganske ung mand, saa raske og spænstige var hans bevægelser.

Han gik og tænkte paa livets gaader, de som intet menneske kan løse. Findes der virkelig lykkelige mennesker? Han hadde truffet tre som han trodde var saa nær maalet som man overhode kan komme: det var Adam fyrvokter, Gottlieb student og Søren Geni.

Var det kloke mennesker? Nei, neppe over normalen. Rike? Nei, nærmest fattige paa verdens gods. Søren Geni maatte kanske kaldes rik, da han hadde faat kunstnerevnen i vuggegave. Menneskekundskap eide han ikke. De to andre hadde ingen specielle eller særegne evner i noen retning og allikevel var de lykkelige.

Han blev staaende i dype tanker, mens han stirret opover hvor skogen endte og snaufjeldet begyndte. De store vidder strakte sig indover. Stadig nye, uten ende. Hvad ligger bak alt dette?

Saa rettet han sig op; det var likesom noe dæmret for ham:

Var det ikke deres godhet mot menneskene som

gjorde dem lykkelige? Selv hadde han git hundreder av patienter gratis behandling, men det foregik forretningsmæssig og koldt. Fru Bramer gav fripladser med beste forpleining paa sykehuset; men det var først efterat hun hadde faat en kraftig opvækker.

Og han slog fast som resultat:

«Ingen av os, hverken fru Bramer eller jeg, har været saa lykkelig som de tre. Vi lever ikke, vi vegeterer.»

Saa gik han videre bortover stien. Granskogen stod gammel og tæt med mosegraat skjæg. Alt var stille heroppe, man hørte bare en fjern sus fra elven nede i dalbunden.

En hvitklædt kvinde kom gaaende mot ham. Han saa det røde kors-merket om hendes arm, og der hang et lite guldkors paa hendes bryst. En av søstrene fra sanatoriet, tænkte han, og vilde passere forbi hende. Da saa hun op, og deres øine møttes — «Eline!»

«Søster Madeleine heter jeg her,» sa hun stille.

«Eline, at vi skulde møtes!» Han tok hendes haand, mens hans høie skikkelse bøiet sig ned mot hende. Han skalv av bevægelse.

«Du skjælver?» sa hun rolig.

«Det kom saa overraskende.»

«La os gaa bort og sætte os,» sa hun og pekte paa et vindfald inde i skogen.

Ingen av dem sa noe. Hele skogen stod og lyttet. Han holdt hendes haand i sin, og hun trak den ikke tilbake.

«Er du lykkelig, Eline?» spurte han.

«Min gjerning har gjort mig lykkelig.»

«Din gjerning?»

«Min bodsgang — — — —.»

Det blev igjen stille; de hørte bare den fjerne elvesus langt dernede.

«Du har altsaa været god mot menneskene?»

«Efter evne, og det har gjort mig lykkelig, saa lykkelig som jeg kunde bli.»

Hun sat en stund taus. Saa fortsatte hun:

«Din døde ven derinde var et stort lykkelig barn. Jeg traf ham engang for mange aar siden. Han gav mig et av sine billeder. Til gjengjæld lovet jeg at sende ham en hilsen hvert aar paa hans fødselsdag, og det har jeg gjort fordi jeg visste det vilde glæde ham. Hans billede har hængt paa min væg i alle disse aarene. Det forestiller et uveir med mørke skyer som jager over jorden; men bak en sort sky bryter pludselig solen frem. Ofte har jeg i mismodets timer søkt trøst i dette billede. Saa fik jeg lov til at pleie ham i nat, den siste nat. Han døde som et lykkelig menneske.»

«Ja Søren Geni var lykkelig,» sa han stille.

Hun vendte sig pludselig mot ham og saa paa ham længe.

«Har du været lykkelig,» spurte hun.

Han ristet paa hodet og svarte ikke straks; men saa sa han sterkt og alvorlig:

«Jeg har ogsaa gaat min bodsgang.»

«Du har intet at sone.»

«Alle har noe at sone. Men hele livet skal vel ikke være en bodsgang?»

«Vet ikke,» sa hun, og hendes øine var fulde av taarer.

«Skal vi ikke nu tro at lutringens tid er forbi, Eline, at vi to kan gaa sammen ut i livets solskin igjen?»

De reiste sig og gik haand i hand bortover stien til de naadde trægrænsen. Der stanset de og saa utover.

Fjerne snedækte tinder laa lyse og klare foran dem.

XIX.

Middagsbordet paa Bjarke var som sedvanlig dækket med krystal og blomster. Fru Bramer var kommet ned i sin perlegraa silkekjole og ventet paa Sylvester.

Hun var nervøs og utaalmodig fordi han endnu ikke var kommet hjem fra skogen; hun likte ikke disse lange turene hans oppe i utmarken hver eneste dag. Der kom imellem en smule ængstelse over hende naar hun sat og ventet paa ham. Stadig hadde han gevær med, og et uheld kunde let indtræffe.

Noe hun ikke før hadde tænkt paa, dukket op i hende: Hvorledes vilde det gaa om Sylvester pludselig skulde falde fra og hun bli sittende alene igjen med Jens? Godset og deres store formue maktet hun ikke at styre. Det var den første tanke; men saa var det Sylvester — — — —, han var jo hendes ektefælle. De mange aars samliv hadde vistnok ikke bragt dem nærmere sammen; men allikevel, Sylvester var en ærlig mand, som hun respekterte.

At Gottlieb var kommet hjem, visste hun; men hun hadde ikke set ham endnu. Noen støtte hos ham var det ikke at tænke paa, tvertimot. Han og Jens vilde sandsynlig slutte sig sammen mot hende.

Jens? Hun kunde ikke forstaa ham. Han gik helst sine egne veier og viste hende aldrig fortrolighet eller tillid.

Endelig hørte hun raske, kraftige skridt i forstuen. Det var Sylvester i sin grønne jaktdres og sine tunge støvler. Han hængte fra sig væsken og geværet.

«Undskyld, Nore, at jeg kommer saa sent, men jeg fandt friske gaupespor idag; det var saa interessant.«

«Det er en halv time over tiden, Sylvester.»

«Saa kan jeg vel slippe at dresse idag, Nore; jeg er litt træt.»

«Aa nei, la os ikke fravige den gamle regel; du vet jeg ønsker at vore middage skal være fest.»

Han gik op paa sit værelse uten at si mere, og en stund efter sat de to som vanlig ved middagsbordet og konverserte. Idag var det hønsene som hun hadde til tema. Skulde hun vælge en ny stamme? Plymouthrocks eller sorte Minorcas?

Mens hun snakket vildt om hønseracerne, sat Sylvester og tænkte paa Jens og et brev han fik fra ham imorges før han gik ut. Han tok den lange turen idag bare for at kunne tænke over hvad han skulde si til Nore. Han maatte jo fortælle hende det varsomt, og litt efter litt forberede hende paa det store opgjør. Uavladelig kjendte han paa brystlommen for at være sikker paa at brevet laa der.

Hun blev ivrigere og ivrigere i sin hønsepassiar, saa han begyndte at tro hun med hensikt holdt det gaaende uten pauser, bare for at han ikke skulde slippe til. Han var ikke sikker paa om der laa noe under. Hadde hun anelser, eller hadde hun faat underretning fra noen kant?

Pludselig sier hun, likesom ganske tilfældig:

«Jeg har nylig faat brev fra min bror generalen.» Stemmen var kold; han kjendte dens nuancer.

«Saa du har det? Er det længe siden?»

Hun saa forskende paa ham. Han lot som ingenting, skjønt svaret som maatte komme, gjorde ham spændt.

«Aa det er vel en maaneds tid siden,» sa hun endelig.

Han klappet sig paa brystlommen og tænkte: Gudskelov, mit brev er bare tre dage gammelt!

«Hyggelige nyheter som vanlig fra generalen?» Han saa spørgende paa hende.

«Aa nei, jeg kan ikke netop si det. Han skriver om Jens.»

Sylvester hoppet paa stolen; nu forstod han hendes krampaktige konversation om hønsene. Hun var tildels à jour. Det var da ikke andet at gjøre end at vente og se hvad hun førte i sit skjold. Hun var ikke god at bli klok paa; hun visste bestandig mere end hun sa.

Stuepiken kom ind for at bytte tallerkener. Der blev en liten pause.

Sylvester var ikke saa rolig som han pleiet. Daarlige nerver hadde aldrig hans slekt været plaget av; men idag var det ikke frit for at de dirret litt i ham.

Det var første gang at han spillet under dække mot sin hustru, og det var et høit spil om deres eneste barns fremtid.

Han hadde aldrig i sit liv faret med noe fusk eller fanteri, men vandret bent frem aapent og ærlig. Man regnet ham for streng og steil, ja vel, men narret noen hadde han ikke gjort. Han befandt sig uvel — — — — — men det var Jens's fremtid det gjaldt; han skulde ikke leve deres liv op igjen.

Hun pillet nervøst i sin serviet, mens han forsøkte at læse i hendes ansikt. Det var ubevægelig, bare et nik til piken at hun kunde gaa.

Han tænkte at selvfølgelig vil hun nu ta offensiven; det var hendes gamle taktik. Han var i grunden et fæ som hadde kunnet tænkt sig muligheten av at hun, Eleonore Bramer født Fenger, vilde bli sittende med hænderne i skjødet, naar der var ugler i mosen, især som her! Han var forberedt paa noe av hvert.

Sylvester knækket valnøtter med fingrene, mens han av og til kjendte paa brystlommen. Heldigvis

hadde han dokumentet i sikker forvaring. Det indeholdt et fait accomplit, et faktum som hun ikke kunde omstøte. Forsaavidt var spillet oplagt.

Hun dyppet de smaa hvite fingre i skyllebollen.

«Min bror generalen sier at Jens ikke fører noe eksemplarisk liv i Kristiania.»

«Saa, sier han det? Deri tror jeg din bror generalen tar feil, Nore. Man faar være overbærende med ungdommen.»

«Generalen er meget tolerant. Han har selv været ung.»

«Altid et eksempel paa korrekt optræden,» sa han smilende.

«Det vil jeg ikke si. I sine løitnantsdage var han en smule vidtløftig. Han moret sig kanske litt for meget. Far var ialfald bekymret.»

«Aa ja, det skulde vel ikke stort til. Men hvad sier han i brevet?»

«At Jens ikke har den peneste omgang. Han sees til stadighet sammen med en ung dame.»

«Ja det er vel ikke noen forbrydelse?«

«Hun kalder sig Aurora Stolz Bramer.»

«Aa hende, hun er pleiedatter av fyrvokter Stolz, meget bra folk.»

«Har du lagt merke til at hun kalder sig for Bramer,» sa hun strengt, og saa paa ham.

«Det er Gottliebs uekte barn, Sylvester,» la hun til.

«Nei Nore, det er ikke det. Han tok sig av denne forældreløse lille piken, som du nok husker, og saa har familien over paa fyret senere været hende i fars og mors sted. Bedre pleieforældre kunde hun ikke ha faat.»

«Hvilken ret har hun til at kalde sig Bramer?»

«Gottlieb regner sig som hendes pleiefar.»

«Aa sløif dette ord pleiefar! Kald ham med det rette navn, saa blir det ærlig spil.»

Han reiste sig op i sin fulde høide. Om servietten som han holdt i haanden, knyttet han næven saa knokerne knaket og blev hvite. Den svære skikkelsen med det lange sorte skjæg over det brede bryst skalv av bevægelse.

Hun følte at to øine under mørke, buskete bryn gnistret mot hende, men hun sat ubevægelig.

«Naar jeg gir dig mit æresord, saa skal du tro det, Nore.»

«Vokt dig, Sylvester, du kan komme til at sætte din ære i pant for noe du ikke vet,» sa hun isnende rolig.

«Min brors ord er mig nok,» sa han, og stemmen dirret.

«Gottliebs?» Hun lænet sig tilbake i stolen og smilte. Han likte hende ikke nu. Hun var ond, og et ondt smil virker som et slangebit.

«Gottliebs æresord skal du ogsaa stole paa; hans ære er min ære.»

«Som du vil, Sylvester. Men anser du denne dame for en passende hustru for din søn?»

«Ja,» sa han bestemt og klart. «Jeg gjør det.»

Nu reiste ogsaa hun sig og blev staaende med haanden paa stolryggen.

«Det kan ikke være din mening!»

«Det er det. Jeg har overveiet det længe, og min søns lykke sætter jeg over alt andet.»

«Lykke!» sa hun haanlig.

«Ja netop lykke. Synes du vi har været lykkelige?»

«La os ikke diskutere vort ekteskap; det vedkommer ikke saken.»

«Jo det gjør. Det har været korrekt og uklanderlig i alle henseender. Du har været en flink husfrue paa Bjarke gaard, og vi har ikke vekslet haarde ord — men synes du det har været et lykkelig liv, et liv for mennesker?»

Der gik noen nervøse trækninger over hendes ansikt.

«La os sætte os ned og tale rolig sammen,» sa hun. «Vi kan beherske os, det har baade du og jeg vist i alle disse aarene, og vi bør gjøre det hereſter ogsaa.»

De satte sig ned. Hun sa intet, saa bare opmerksomt paa ham. Deres lange ensomme samliv hadde ogsaa lært hende at tyde hans ansikts skiftende stemning; men idag var der noe fremmed over ham, noe hun ikke hadde opdaget før. En sammenbitt energi som varslet ubøielighet, og en glød i øinene, som sa at her var foregaat en stor forandring.

Han tok frem brevet fra Jens og brettet det ut paa bordet.

«Det er et brev jeg har faat fra Jens idag,» sa han rolig.

«Han er vel ikke forlovet med hende?» Hun bøide sig fremover bordet og saa ham ind i øinene.

«Han er gift,» sa Sylvester, «du kan læse det selv.» Han la brevet bort til hende. Hun skjøv det hurtig tilbake.

«Jeg læser ikke andres brever — Jens gift med *hende?*»

«Med hende ja.»

«Ungen fra cirkusteltet husfrue paa Bjarke gaard!» Hun kastet sig fremover paa bordet og la hodet i sine hænder.

«Far, far, kan du ikke hjælpe mig.» Hun hulket. Det var første gang Sylvester Bramer hadde set sin hustru graate. Han reiste sig, gik bort til hende og løftet hendes hode op.

«Nore, vær fornuftig. Dette kan bli til vort beste og til Jens's beste — vort eneste barn —.»

«Hvis jeg bare kunde forstaa det — men nei, nei, Sylvester, det er meningsløst, det er forfærdelig.» Hun hulket paany.

Han sat længe og smaasnakket med hende. En enkelt gang forsøkte han at ta hendes haand og klappe den, men hun trak den hurtig til sig.

Saa fortalte han at bryllupet hadde fundet sted for noen dage siden, og at fyrvokter Stolz og Gottlieb i den anledning var reist ind til Kristiania.

«Gottlieb? Han har aldrig bragt os andet end ulykke.»

«Jo nu vil han bringe os lykke, Nore. Hun vil gjøre Jens lykkelig, og dennegangen skal du ta kjærlig imot hende, Nore, for Jens's skyld, for min skyld.»

Han strakte sine hænder bedende mot hende, men hun rørte sig ikke. Der var ikke længer taarer i hendes øine. Det lille skarpe ansikt var kommet i de gamle folder.

Nu var hun igjen husfruen paa Bjarke gaard, biskop Fengers datter, og ikke noe andet.

«Du har spillet et høit spil, Sylvester,» sa hun og reiste sig fra bordet.

«Terningen er kastet og jeg tar ansvaret,» sa han stille.

Middagen var over. Som vanlig rakte hun ham sin haand, som han kysset med en ærbødig bøining.

Paa samme maaten hadde de gaat fra middagsbordet hver eneste dag i alle aarene; der var ingen forandring. Alt var korrekt.

To dage efter stod Sylvester oppe paa «Idyllen» og ventet. Han lænet sig til en av de smaa stenhytterne og tænkte paa Gottlieb som hadde været saa dum at ville krype ind igjennem den lille aapningen. Han smilte. Naar det var noe riktig alvorlig som tynget ham, saa lot han tankerne gaa tilbake til barndommen; for da kom han ind i solskinnet og blev glad.

At han hadde handlet bak sin hustrus ryg, og hat hemmeligheter for hende om noe som laa dem

begge saa varmt paa hjertet, det plaget ham. For første gang i sit liv hadde han ikke opført sig korrekt. Selve ordet faldt ham naturlig i tanken; for hun brukte det altid. Hvad der ikke var korrekt, var efter hendes opfatning uhæderlig.

Nu skulde han føre sin søn og hans brud ind paa Bjarke. Kunde han gjøre det med opreist hode og freidig sind? Hvad han hadde gjort, var klokt og praktisk. Det hug over knuten, og uten dette hug vilde der blit en uløselig floke av gjenvordigheter og kanske ulykke for alle tider. Men korrekt var det ikke.

Saa hørte han stemmer borte paa Lønnerryggen. Gjennem den klare milde vaarluft strømmet de mot ham. Først Gottliebs dype hø—hø—hø, som han kjendte saa godt, derefter en lys kvindelatter som klang op til ham som lyd av klingende smaabjelder. Det var altsaa hende, den vordende husfrue paa Bjarke gaard — — — — — — —.

Han gik dem imøte. De saa ham komme, og latteren forstummet. Gottlieb og Jens sakket av; de følte instinktsmæssig at Aurora burde gaa foran.

Glad og smilende gik hun frem. Hendes mørke øine tindret av glæde og stolthet; men hendes hjerte begyndte at banke voldsomt, og hun maatte stanse litt.

Saa aapnet han sin store favn. Hun slynget sine arme om hans hals, og la sig ind til hans brede bryst — et øieblik. Han løftet hende op med sine sterke arme, saa hende ind i ansiktet og sa:

«Det er altsaa dig som skal bære lykken ind paa Bjarke gaard?» Han kysset hende ømt paa panden.

«Ja Gud velsigne dere barn, bli saa lykkelige som jeg ønsker dere det.»

«Hø—hø—,» gryntet Gottlieb, «de blir nok lykkelige.»

«Gudskelov, du har bestandig set alt fra den lyse

side, du bror.» Han la armen om Gottliebs hals, og de to brødre blev gaaende bakefter og snakket sammen.

«Nu er det værste igjen, Gottlieb,» sa Sylvester.

«Hø—hø, det værste som kan hænde, er vel at jeg blir hivd ut; men det er ikke saa farlig,» gryntet Gottlieb.

«Nei nu faar du være alvorlig; det er ikke spøk dette.»

«Tar hun det med ro?» spurte Gottlieb. Han stanset og saa spørgende paa Sylvester.

«Hvad mener du?»

«Vet du hvad doktor Kröger sa til mig dengangen da konen reiste fra ham?»

«Nei,» svarte Sylvester. Han kunde ikke begripe hvad det hadde med denne sak at gjøre.

«Jeg vil rolig oppebie begivenheternes utvikling,» sa han, «hø—hø—hø!»

«Stakkars Kröger, han tok det nok ikke med ro,» sa Sylvester.

«Aa nu er det da i orden igjen. Alting ordner sig i marsjen, Sylvester, naar man bare tar det med ro, hø—hø—hø!»

«Faar haabe det, bror, faar haabe det,» svarte Sylvester.

De var nu kommet op i alléen, og den store hvite bygningen laa foran dem.

«Du kan tro det er med en egen følelse jeg gaar ind paa Bjarke idag, Sylvester. Jeg føler mig saa værdig, hø—hø—hø.»

«Naada? Du pleier ikke at være genert av noe føleri.»

«Aa jo, især naar det gjælder slike familiekomedier.»

«Det er ikke noen komedie, bror,» svarte Sylvester kort.

«Hø—hø—hø, jogu er det komedie. Jeg gaar jo og spankulerer som enslags utklædt svigerfar.»

«Hyss, ikke et ord til Nore i den tone, Gottlieb.» Han bøide sig bort til ham og hvisket: «Den værste anstøtsstenen har været, at hun tror du er Auroras kjødelige far.»

«Er jeg ikke god nok til at være far heller? Til det haandverket trodde jeg ikke man behøvet noen specialutdannelse. Hø—hø!»

«Nævn ikke noe om farskapen!» sa Sylvester.

«Det kan jeg gjerne la være. Auroras far var kanske en langt finere mand end mig, hø—hø—hø.»

Aurora og Jens kom bort til dem. De var begge litt forknytte over situationens alvor; men da de fik se onkel Gottliebs smilende aasyn og hørte hans gryntende latter, saa gik de freidig ind i den store forstue.

Gottlieb holdt sig forsiktig i bakgrunden. Han var jo bare en statist i komedien og ind i ildlinjen vilde han ikke før han blev tvunget til det. Han likte sig idetheletat ikke, og fryktet for at han som vanlig skulde forløpe sig. Det var nu engang hans natur. Han kunde ikke noe for det, især hvis han blev sint, og overfor Nore vilde han ikke garantere noen verdens ting.

Da de hadde faat av sig tøiet og hængt det op tok Sylvester Auroras haand og førte hende ind i dagligstuen og bort til det lille sybord ved vinduet, hvor fru Eleonore Bramer sat med sit hekletøi. Der hadde hun regelmæssig hat sin plads hver formiddag i alle aar.

«Her bringer jeg dig Jens's hustru, ta imot hende som din datter, Nore,» sa han mildt.

Aurora visste ikke hvad hun skulde gjøre. Hendes første indskydelse var at hun skulde kaste sig om halsen paa sin svigermor, og spørre om hun fik lov til at kalde hende «mor?» Men da hun fik se det kolde ubevægelige ansikt foran sig, syntes hun likesaa godt hun kunde omfavne den marmorfiguren

nede ved døren, som onkel Gottlieb hadde gjemt sig bak da de kom ind.

Han hadde tat den pladsen for mest mulig ubemerket at kunne følge «komediens utvikling.» I sit stille sind haabet han at han skulde slippe at optræ, og kanske være saa heldig at lure sig unna i al stilhet. Veien til «Malerkassa» skulde ikke bli lang! Ved sig selv gjorde han op, at det merkeligste ved hele tilstelningen var at Nore kunde vække slik respekt hos tre voksne mandfolk; de formelig skalv i bukserne. Fy fans skind!

Mens disse tanker for gjennem Gottliebs hode, fik han se fru Bramer række sin haand frem. Aurora tok den meget forsiktig. I dette øieblik dukket der op i Auroras hjerne et minde om hendes «store komplimang» i cirkus, og uten at tænke videre over det, gjorde hun den nu aldeles mekanisk.

Men da kunde Gottlieb ikke længer holde sig alvorlig. Han gryntet høit hø—hø—hø, saa marmorfiguren begyndte at nikke og skjælve paa sin sokkel.

Allesammen vendte ansiktene mot ham. Jens og Aurora smilte, men fru Bramer var ubevægelig og Sylvester alvorlig.

Gottlieb glemte alle sine gode forsætter om tilbakeholdenhet og beskedenhet. Han reiste sig og marsjerte bort til Aurora, omfavnet hende og sa: «Hø—hø—hø, du har ikke glemt kunsterne dine du! Ja lykke til, vesla, og jeg haaber at du ogsaa, Nore, faar glæde av jentungen.» Han grep begge fru Bramers hænder og ristet dem saa hendes lille skikkelse skalv.

«Tak Gottlieb, jeg vet du mener det godt,» sa hun pludselig.

Gottlieb blev staaende og gape av forbauselse. Saa venlige ord hadde han ikke hørt fra hendes mund før. Han vilde igjen gripe hendes haand; men

hun trak den tilbake da hun «ikke taalte flere rystelser». Nu smilte hun ogsaa litt.

«Dette skal du ha tak for, Nore. Du har været sparsom paa gode ord til mig, men nu kanske de kommer — forresten har jeg kanske ikke fortjent dem heller. Hø—hø!»

«Jo du har fortjent gode ord, onkel Gottlieb,» sa Aurora og slog armene om hans hals.

«Det er deilig du er kommet til Bjarke igjen, Gottlieb; det har været tomt efter dig,» sa Sylvester og la haanden paa hans skulder.

«Egentlig skulde jeg vel ikke ha optraadt i denne komedien, men i egenskap av utstoppet — —.»

«Ti nu du stille med dine forklaringer, Gottlieb; du er her i egenskap av hele familiens onkel!«

Gottlieb gryntet fornøiet; for en slik «begivenhetternes heldige utvikling» hadde han ikke drømt om.

Pludselig begyndte han at se sig om:

«Men hvor er Jens Herremand? Hø—hø—hø, han har kanske tilegnet sig noen av de dyder som hans gamle onkel totalt mangler: beskedenhet, maatehold og forsiktighet, ikke sandt, Nore?» sa han skøieraktig.

«Faar haabe det, Gottlieb,» svarte hun og vinket paa Jens.

Jens var saa uvant til slike familiescener, at han hadde forsøkt at holde sig i bakgrunden.

Stuepiken meldte: Der er servert!

De store eketræs døre til spisestuen blev slaat op. Sylvester tok sin svigerdatter tilbords, mens fru Bramer tok sin søns arm. Gottlieb vandret efter. Han gryntet og lo uavladelig og sa til sig selv: «Dette er sgu det snodigste optog jeg har været med paa i mit liv, hø—hø—hø!»

XX.

Fia var syk av nysgjerrighet efter at høre hvordan Auroras indtog paa Bjarke hadde forløpet. Hun hadde to formiddage paa rad været nede hos Roosevelt for at høre om han visste noe; men den uskikkelige gutten drev gjøn med det altsammen. Iversen sat naturligvis bare og lo naar Roosevelt kopierte fru Bramer.

At familien Stolz en dag maatte bli budt ut til Bjarke, var jo en oplagt sak, men naar? Nu var der gaat næsten 4 uker siden bryllupet, saa de kunde vel vente indbydelsen naarsomhelst.

Hun vilde endelig at Adam skulde anskaffe sig en snipkjole; men det sa han rent nei til. Vilde de ikke ha ham i den sorte bonjouren, saa fik de være ham foruten. Dermed blev det.

Efter Adams mor, kommandørinde Stolz, hadde der i mange Herrens aar ligget en sort brokades silkekjole i en kasse oppe paa loftet, og den hadde Fia fundet frem. Den passet som om den skulde være gjort til hende, og naar bare slæpet blev kappet av, vilde den nok bli fin. Hun maatte i den anledning bite i det sure eple og gaa ned til fru baker Sønniksen, som var kyndig i kjolesøm, og faa hende til at hjælpe sig.

Endelig kom indbydelsen til «middag førstkommende søndag kl. 6.» Fia syntes nok det var en underlig tid at be folk til middag; men hun sa ingen ting. Det skulde vel være fint.

Fia oplevet sin store dag. Hun og Adam blev

hentet ved færgestedet i den gamle kalesjevognen fra Bjarke. Hun var svært stolt baade av stashatten og «brokaden», især av den siste. Da hun skulde op i vognen, gav hun sig til at børste sætet meget ihærdig; men da blev gamle John kusk fornærmet og sa at vognen var ren. Fia lot som om hun ikke hørte det, og nappet frakken som Adam hadde paa armen, og satte sig paa den; «brokaden» maatte for al del ikke ta skade.

Fia lænet sig makelig tilbake i vognen og nikket smilende til alle hun møtte. Hun følte sig som en dronning der hun sat.

«Er det ikke rart, Adam, at føle sig som storfolk engang?» spurte Fia.

«Nei,» svarte han, «jeg føler mig større oppe i taarnet.»

Fia kunde ikke begripe dette.

Roosevelt og kjæresten hans, frøken Sønniksen, var ogsaa budne. Til en begyndelse hadde Fia strittet imot denne forlovelsen med bakerdatteren. Men Iversen hadde selvfølgelig tat Roosevelts parti, og da nyttet det ikke noe at hun søkte «at holde familien oppe.»

Før de reiste ut til selskapet paa Bjarke, hadde hun indprentet Roosevelt alle de regler for «fin levemaate» som hun kjendte, for at han ikke skulde blamere sig selv eller andre. Specielt hadde hun sagt ham, at han ikke skulde opvarte med alle disse flaasete talemaaterne som han gav tilbeste ved hver anledning: «At Iversen morer sig over at du kalder kjæresten din for «Bolledeig», det er naturlig, for han er en simpel fyr; men de ute paa Bjarke er dannede personer som ikke liker slikt jaal.»

Roosevelt lovet alt mulig, og sa at han skulde være kavaller til fingerspidserne, og hvad Rosa angik, saa skulde hun optræ i hvit klar kjole med rødt livbaand som en fin dame.

Fia var ikke sikker paa at det vilde lykkes hende at optræ som «dame». Hun hadde sine store tvil; for i bakerbutikken kunde hun ikke ha lært det.

Imidlertid var det pent av Bramers, ja rent ut sagt elskværdig at de hadde invitert ikke alene Roosevelt, men ogsaa kjæresten hans.

Da Fia og Adam stod i forstuen paa Bjarke, studerte hun svært paa om hun skulde beholde stashatten paa hodet eller ikke. Hun saa sig i speilet, og fandt at hun i grunden tok sig imponerende ut med den store strudsfjæren; men Adam bad hende ta av sig det «juglet»! Fia følte sig krænket da hun maatte lægge fra sig hatten, og hvisket i øret paa Adam, at den ene fjæren hadde Roosevelt betalt tyve kroner for, saa den sandelig var kostbar nok, men ikke for flot, selv om hun bare var gift med en fyrvokter. Hun visste nok hvad som passet sig blandt fine folk.

Adam tok ingen notis av Fias ærgrelse, men aapnet døren og lot hende gaa foran. Fia stanset paa tærskelen; hun maatte knipe i portiererne for at kjende om det var virkelig silke. Den første stuen var tom, men Fia nikket og smilte til alle kanter mens hun nøie mønstret border, stoler og malerier.

Da de kom ind i den store stue, reiste fru Bramer sig og kom dem imøte. Fia gik raskt bort til hende mens hun uavladelig smilte og nikket. Hun gratulerte og ønsket familien paa Bjarke al mulig lykke og fremgang med forbindelsen. Hendes veltalenhet overvældet et øieblik fru Bramer.

Hun stod en liten stund maalløs og stirret paa den store medaljonen Fia bar paa brystet. Den hadde vrængt sig med baksiden ut, saa fotografiet av Adam i løitnantsuniform viste sig i al sin glans. Om dette var tilsiktet visste Fia selv best. Hun snakket videre uten at lægge merke til at godseieren var kommet

ind i stuen, saa fru Bramer tilslut maatte avbryte hende:

«Maa jeg faa lov til at presentere min mand for Dem?»

Fia snudde sig rundt og saa paa ham.

«Saa De er godseier Bramer?»

«Jo,» sa Sylvester smilende, «jeg er da det.»

Dermed hektet hun sig fast i ham og fortalte ham alt mulig om fyret, barnene og ikke minst om sin svigerfar kommandøren og bestefar admiral. Hun talte paa en saa trohjertet og samtidig komisk høitidelig maate, at Sylvester maatte le. Gottlieb som ogsaa var tilstede, gryntet sit «hø—hø—hø», og begge brødrene moret sig hjertelig.

Da Roosevelt og kjæresten kom, stoppet Fia pludselig op. Hun vilde se om bakerdatteren virkelig kunde føre sig som en dame.

Jo saamæn — hun var ganske fiks da hun neiet for Bramer, og den hvite kjolen med det røde livbaandet var slet ikke saa værst. Kjolen var kanske litt for kort? Det var da ikke nødvendig at vise frem de tykke læggene!

Fia følte sig imidlertid lettet; totalindtrykket var ikke saa allerværst. Roosevelt var naturligvis nydelig, bare han vilde stryke op haaret sit; men den store luggen laa altid ned i panden.

Saa gik de tilbords. Bramer gik først med fru Stolz, derefter Adam og fru Bramer, mens de unge hadde slaat ring om onkel Gottlieb og leende drog ham med sig ind i spisestuen. Heldigvis saa ikke fru Bramer dette; det var jo ikke helt korrekt. Men onkel Gottlieb likte sig.

Dette var det andre selskapet han var i paa Bjarke i løpet av 14 dage; heldigvis var de ikke saa kjedelige som de pleiet!

Fia løftet paa sølvgaflene og veiet dem med haanden, og i al hemmelighet tittet hun efter om det

virkelig var sølv — jo, hun saa stemplet, det var i orden. Hun lot øinene ustanselig gaa rundt og kalkulerte hver ting. Krystallet hadde hun ingen forstand paa, men dækketøiet var prima; hun kjendte under bordet paa duken. Hun nikket til pikerne som vartet op, og gjorde energiske tegn med haanden til Roosevelt at han skulde stryke op haaret sit, og hun hvisket til Aurora at hun skulde sitte ret i ryggen. Kortsagt, hun hadde tiden fuldstændig optat.

Sylvester og Gottlieb, som sat paa hver sin side av hende, moret sig over hendes umiddelbare freidighet og humør.

Fru Bramer talte meget interessert med Adam; men hendes smaa skarpe øine var stadig paa vakt. Hun spidset øren naar hun hørte Sylvester le av fru Stolz's bemerkninger.

Selskapet sluttet tidlig som vanlig paa Bjarke.

Sylvester var i et glimrende humør, og spurte da gjestene var reist, om det ikke hadde været et vellykket selskap?

«Jo, men Gudskelov — — — det er over.» Hun rakte ham sin haand til godnat og forsvandt.

*

Paa fyret gik uke efter uke og maaned efter maaned i de vante folder. Selskapet paa Bjarke var den store begivenhet som hadde bragt endel forstyrrelse i deres fredelige tilværelse; men eftersom tiden gik tapte det sin interesse.

Aurora og Jens Herremand kom ofte op til fyret og hilste paa Adam og Fia; men Aurora nævnte aldrig noe om hvordan det gik med fru Bramer og hende. Fia hadde sine anelser; for hun snuset op litt av hvert ad mange veie baade i Strømsund og i nabolaget. Det meste hørte hun gjennem Abla.

Abla var nemlig kommet tilbake til «studenten» og «Malerkassa.» Efterat doktor Kröger hadde faat

igjen konen sin og begit sig paa «bryllupsreise» til Italien, hadde han ikke noen bruk for husholderske.

Gottlieb var ofte paa Bjarke, især ute i skogene sammen med godseieren, saa nu fik Abla stadig friske nyheter om altsammen derborte.

Aurora vedlikeholdt sit varme venskap med Abla. Naar hun paa veien til byen kunde komme en sviptur indom «Malerkassa», saa gjorde hun det, og overfor Abla var hun svært aapenhjertig.

Det gik ikke saa særdeles glat med fru Bramer og hende, og det var jo forklarlig; det var ikke andet at vente. Men Abla trøstet hende: Fru Bramer kunde da ikke leve til evig tid heller!

Adam Stolz var lykkelig som et barn da Gottlieb efter det lange fravær kom hjem igjen og begyndte at besøke ham paa fyret. Det var akkurat som i gamle dage med fest oppe i taarnet.

Trist var det at Søren Geni skulde dø; men han var jo saa syk, at det ingen glæde kunde være for ham at leve.

Adam maatte som oftest selv gaa ned til kjøbmand Iversen efter posten. Sigurd var paa skolen.

Iversen var begyndt at bli avfældig og hadde overlatt forretningen til Roosevelt, som klarte sakene udmerket. Ialfald sa Iversen det ved enhver anledning. Noen feil saa han aldrig hos Roosevelt.

Iversen fordrev væsentlig tiden med at studere priskuranter paa vin, specielt burgunder. Han nød i tankerne Romané fra 1904 og Pomard fra 1911 og smattet med tungen. Gottlieb saa vemodig paa ham:

«Kiversen, du ligner en gammel avdanket kusk som smelder med svepen og tror han kjører, hø—hø!»

Men ute i kjøkkenet sat Tinus og smaapratet med Anne kokke. Ja da! Han befandt sig utmerket her, for Anne kokke var et snilt og imøtekommende menneske, riktig passelig for hans alder.

Abla var han forlængst blit kjed av, især efter det vrøvlet om den ungen for femti aar siden. Riktignok var hun blit noe mere omgjængelig i det se nere; men «komfortabel» var hun ikke, nei da!

At doktoren hadde faat konen tilbake, var en strek i regningen for Tinus. Det kuldkastet alle hans fremtidsplaner. Han hadde hat en lønlig tanke om, at naar Abla reiste, vilde han bli alene med doktoren som før i tiden. Men nu var det haab gaat i vasken. Ja da. Ja da!

Han begyndte saa smaat at lure paa, om han ikke skulde spørre Anne om hun vilde gifte sig? Isaafald kunde de jo slaa sig sammen. Ja da. Risiko i noen henseende kunde han ikke skjønne der var, not at all!

XXI.

Vinteren gik, og der blev vaar. Om livet paa Bjarke hørtes lite. Alle trodde at der var bare herlighet og glæde.

Gottlieb og Sylvester færdedes mest ute i skogene med gevær og hunder; det var deres glæde i livet.

Jens Herremand hadde med iver og kraft kastet sig over godsets drift, saa Sylvester begyndte at føle sig tryg og holdt op at skrive «direktiver.» Gutten kunde vist klare sig uten.

Men inden døre førtes en stille seig kamp om herredømmet. To stærke kvinder stod overfor hinanden.

Fru Bramer fordret at Aurora i et og alt skulde dele hendes syn paa livet og menneskene. Hun maatte forstaa, at den vordende husfrue paa Bjarke hadde store opgaver i livet. Det var ikke bare det at fortsætte slekten, men rikdommen og den sociale position maatte ogsaa bevares.

Scepteret vilde hun ikke levere fra sig før hun var aldeles sikker paa, at den der kom efter hende, ikke lot det hele synke ned i «graa simpelhet.»

Naar Aurora snakket godslig og venlig med folkene, saa risikerte hun at høre bebreidelser av fru Bramer:

«Men kjære barn, du taper respekten ved at mænge dig med tjenerne.»

En gang da John kusk var litt langsom med at sætte hestene for kalesjevognen og Aurora uten videre sprang over gaardspladsen og satte sig op i vognen,

fik hun bud om at komme ind til fruen, som hadde staat ved vinduet og set paa.

«Kjære barn, dette maa ikke gjenta sig. En dame gaar ikke op i vognen før den har kjørt frem for døren.»

Aurora blev sint, men bet det i sig. Hvem turde «svare» fru Bramer? Jens Herremand og Sylvester var verdens snilleste mennesker og aldeles som andre normale mandfolk naar de var alene; men naar fru Bramer viste sig, blev de øieblikkelig høitidelig og formelle. Det var likesom hun forhekset hele Bjarke.

Hun vilde blandt andet tvinge Aurora til at sitte hos hende inde i dagligstuen hele formiddagen og konversere eller «kaldprate», som Aurora sa; men det blev sjelden noe av, for som oftest strøk hun ind til byen eller fulgte Jens ut paa jorderne.

Hun ærtet Jens med at han var ræd moren. Han mandet sig da op og svor paa at han skulde «slaa i bordet for hende om det knep»; men det knep aldrig.

Selv onkel Gottlieb holdt sig helst unna: «Nu har jeg da endelig faat vaabenstilstand, og den vil jeg prøve at bevare, hø-hø.»

Aurora præket for Jens at de skulde faa en forandring i livet paa Bjarke; man gik jo tilgrunde i denne ensomheten. Hun sa de burde faa omgang med de andre familier inde i Strømsund og be unge mennesker tilgaards.

De fremførte sine ønsker for fru Bramer, men fik til svar: «Vi bør være forsiktige med vor omgang — sig mig hvem du omgaaes, og jeg skal si dig hvem du er.»

«Det er vel bedre at ha litt mindre fin omgang end slet ingen,» slap det ut av Aurora. Jens blev forskrækket; saant hadde han aldrig hørt noen vove at si til hans mor.

Fru Bramer lot som om hun ikke hørte Auroras

svar. Men Aurora hadde fra den stund faat blod paa tand og begyndte litt efter litt «at svare». Især kunde hun bli oprørt naar fru Bramer begyndte paa sit yndlingstema, at man ikke skulde blande sig med de «andre klasser». «De som staar paa et lavere niveau» osv. Det hændte da at Aurora blev hidsig og sa, at hun holdt mere paa den «ærlige simpelhet» end paa «den falske fornemhet».

Disse smaa skjærmydsler var begyndelsen til en langvarig krig, som efterhaanden gav begge forstaaelsen av at en av dem maatte bøie sig. De beherskét sig naar Sylvester og Jens var tilstede; men disse hadde dog en fornemmelse av at ikke alt var som det skulde være. Krigen var i fuld gang; men det ante ingen av dem.

Den store aarlige fest paa Bjarke for «min bror generalen» var gaat av stabelen. Tilbake var dagen efter noen faa gjester, som hadde overnattet. De sat nu paa den store veranda og fik sin te før avskeden. Generalen førte konversationen og serverte smaa vitser, som vakte stor munterhet. Stemningen var udmerket, og alle var enige om at festen igaar hadde været i høieste grad vellykket.

Aurora syntes ogsaa det var morsomt, og hadde indtat samtlige gjester ved sin skjønhet og utvungne optræden.

«Hun er klok den lille dame, skal jeg si Dem,» hvisket amtmanden til generalen; «det blir ikke let for Deres søster at tæmme hende.»

«Som De vet er det artist-blod i hende, amtmand! Død og snyte hvor hun er kvik.»

De stanset sin samtale, da de nede i alleen fik se en gammel sortklædt kvinde komme gaaende op mot dem. Hun var liten og kroket og sneg sig fra træ til træ. Hun tænkte kanske at kunne faa lurt sig ubemerket denne veien ind i kjøkkenet.

«Det er formodentlig en som skal ha almisse,» sa fru Bramer.

«Jeg skal springe ned og høre,» sa Aurora og reiste sig.

«Aurora, du er saa venlig at ringe paa stuepiken og be hende gaa ned,» sa fru Bramer. Stemmen var ikke til at ta feil av.

«Det er ikke noe at bry hende med,» svarte Aurora muntert. Hun var allerede paa vei nedover alleen.

Det blev ganske stille i selskapet. Alle kjendte fru Bramer, og forstød at dette var brudd paa disciplin, noe man ikke var vant til der i huset.

«Hun er pinedød modig,» hvisket generalen, som ikke var noen udelt beundrer av sin søster.

Aurora blev staaende længe dernede og talte med den gamle konen. Fru Bramer blev utaalmodig og begyndte at trippe rundt verandaen. Tilslut ringte hun paa stuepiken; men før denne kom, fik hun til sin forfærdelse se at Aurora omfavnet og kysset den gamle.

Hvad i alverden skulde dette bety? Var det noen av Auroras fattige slektninger som uventet var kommet? Isaafald maatte man se at faa hende ned i folkestuen. At saadant skulde hænde netop idag!

Aurora hadde tat den gamle under armen og fulgte hende frem til verandaen. Alle hadde reist sig interesserte.

«Det er en gammel, kjær veninde, som jeg ikke har set paa mange, mange aar,» sa Aurora, og klappet den gamles haand.

«Jeg skal la stuepiken følge hende bort i folkestuen,» sa fru Bramer bestemt.

«Aa det kan jeg gjøre,» svarte Aurora og tok den gamle med sig bortover plænen til den store indgangsdør.

«Jeg sa folkestuen, Aurora!» Fru Bramers stemme skalv.

Men Aurora gik ikke ind i folkestuen, men forsvandt med den gamle gjennem den store dør.

Der blev en pinlig taushet paa verandaen. Sylvester bet sig i læben, og Jens forsvandt i haven. Fru Bramer førte straks konversationen ind i det vante spor og lot som ingenting, skjønt det kokte i hende av raseri. En saadan opførsel hadde hun ikke ventet sig, selv av et rebelsk tyende: «Aa, Gottlieb! Gottlieb! Du har et stort ansvar paa dig som har ført hende ind i vort hus — — — — — — —.»

Aurora tok den gamle op paa sit værelse. Hun fik av hende yttertøiet og lot hende sætte sig i en god stol. Saa fik hun bragt op te og smørbrød til hende.

Hun sat og holdt hende i haanden hele tiden, og den gamle graat og lo avvekslende.

«Nei at det er Trisa, gamle kjære Trisa,» sa Aurora og saa ind i det gule, furete ansiktet. «Jeg kunde ikke kjende dig igjen med det samme, men nu ser jeg det saa tydelig — jovist er det dig! Hele den barndommen min sammen med dig er jo som en drøm, saa evig længe siden synes jeg det er.»

«Ja det er længe siden, mange aar, Aurora.» Trisa hadde taarer i øinene, og strøk hendes haar sakte og varsomt.

«Lever direktør Povelsen og de andre endnu?» spurte Aurora.

«Nei cirkuset blev opløst og direktøren drak sig ihjel for flere aar siden, og de andre — ja de blev spredt for alle vinde som den slags folk pleier.»

«Men du da Trisa, hvor har du været henne i alle disse aarene?»

«Aa jeg har været litt her og litt der. I min ungdom var jeg likesom friserdame da ser du, ja en riktig flot friserdame,» hun smilte, «og det haandverket

tok jeg op paa mine gamle dage, da cirkuset sluttet. Jeg har jo levet av det saavidt.»

«Stakkars dig, Trisa, du har vel hat det ondt da?»

«Aa ja imellem, men det værste er denne ensomheten bestandig.»

«Har du ingen slekt?»

«Nei. Ikke noen jeg vet om ialfald,» sa hun stille og tonløst.

De sat og snakket sammen længe om de svundne dage, og siden om hvordan de begge senere hadde hat det.

«Du kan tro at jeg har fulgt dig i tankerne, Aurora, og jeg var saa glad, da jeg hørte hvor godt det gik dig i verden hos alle de snille menneskene.»

«Tak skal du ha, Trisa. Jeg vet ikke hvordan det skulde gaat mig stakkars forlatte kryp dengang, om du ikke hadde tat dig av mig.»

«Aa jeg burde nok gjort mye mer, Aurora, mye mere du.» Hun graat stille.

«Det skal du ikke si, Trisa. Du stelte med mig saa godt du kunde, og lærte mig baade at be en bøn og at strikke en strømpe.»

«Aa det var saa lite jeg kunde, Aurora; jeg var jo fattigmands barn og kom tidlig ut i verden, altfor tidlig.»

«Men hvorfor har du ikke skrevet til mig, Trisa? Hvorfor kom du ikke før?»

«Aa nei, Aurora. Jeg vilde ikke gjøre dig skamfuld ved at minde folk om at du var en slik — — — naa, det kan være det samme barnet mit. Jeg har gaat livet alene; jeg har ikke besværet noen med mine bekymringer, ikke engang ham som var nærmest til det. Det var kanske galt av mig, Aurora, galt for din skyld? Men jeg er nu engang av den sorten som er fattig og stolt— — — — — —.»

Hun sat længe stille i sine egne tanker. Fingrene dirret nervøst paa bordduken.

Aurora reiste sig. Hun saa ind i den gamles bedrøvede ansikt, og der steg en anelse op i hendes sjæl: «Barnet mit», hadde hun sagt — — — «barnet mit!»

Saa bøiet hun sig sakte ned og slog armene om Trisas hals, la sit hode ind til hendes og hulket: «Mor — mor — at du ikke kom før!»

Længe sat de saan. Ingen av dem sa noe. Begge graat stille.

Tilslut hvisket den gamle: «Jeg burde vist ikke kommet nu heller Aurora, men jeg længtet saa efter at se dig igjen, om det ikke var mere end for en halv time — — —. Jeg skal gaa igjen straks.»

«Nei du skal bli her mor, bli hos os bestandig.» Hun la sit hode paa den gamles skulder og klappet hendes kind.

Det banket paa døren og en pike kom ind og meldte at selskapet skulde reise og holdt paa at ta avsked.

«Men kjære dig, Aurora, kan jeg bli sittende i dette fine værelse alene da?»

«Bare bli sittende og hvil dig godt mor, saa kommer jeg snart op til dig igjen.» Aurora nikket til hende og gik ut av døren.

«Mor!» hvisket den gamle — «mor!» Hun la hode ned paa bordplaten, foldet hænderne stille.

Aurora gik ned for at si farvel til gjesterne. Hun saa ind i det store speil i forstuen og ordnet sit haar, saa rettet hun sig op og smilte idet hun traadte ind til de andre.

Ingen kunde se paa hende at hun netop hadde gjennemgaat en av livets store oplevelser.

Selvfølgelig lot ikke gjesterne sig merke med at der hadde været en liten kontrovers mellem husets damer, og disse imponerte ved at vise enhver sin mest uskrømtede elskværdighet. Trods det som var passert, fik man indtryk av at der hersket et harmonisk familieliv paa Bjarke gaard.

Generalen, som med sit overlegne ydre allikevel var en jovial herre, kunde ikke dy sig, men knep Aurora i øret og sa:

«Du var flink til at ta offensiven idag; men vær forsiktig, og vaag dig ikke for langt frem i ildlinjen!»

Da gjesterne var reist, møttes fru Bramer og Aurora i spisestuen.

«Hvad vilde den gamle kone?» spurte fru Bramer.

«Hun ber om husly paa sine gamle dage,» svarte Aurora.

«Kjender du hende?»

«Hun var mig i mors sted da jeg var et lite hjælpeløst barn, og jeg vil ikke jage hende ut.»

«Hvorfor gik du ikke i folkestuen med hende?»

«Fordi jeg selv vilde stelle med hende, saa hendes alderdom kan bli lettere. Hun har ikke gjort andet end lide savn hele sit liv.»

«Men denslags mennesker kan man da i al rimelighets navn ikke trække ind i sit hjem. Man kan hjælpe dem f. eks. ved at betale for dem paa et alderdomshjem.»

«Jeg synes det er saa hjerteløst at si «den slags mennesker»; hun staar kanske langt over mange av dem som har været her i disse dagene.»

«Jeg skal si dig én ting, Aurora: Saalænge som jeg er husfrue paa Bjarke, skal vort hjem holdes i ære.»

«Det vil holdes best i ære ved gode gjerninger, det har far lært mig.»

«Far?» spurte fru Bramer uforstaaende.

«Fyrvokter Stolz.»

«Naa han. Ja det er sandt, det var dine pleieforældre.»

«Far sa altid at menneskene skulde være snille mot hverandre, og jeg kan fortælle om mange, mange av de nede i byen som kom op til ham og bad om raad og hjælp, endda saa fattig og beskeden som han var. Han viste aldrig noen bort.»

«Jeg har ikke vist den gamle kone bort, men hendes plads er i folkestuen.» Dermed gik fru Bramer ut av stuen og op paa sit værelse.

Hun sat længe og grublet over det som var passert med Aurora. Hvad kom det av at hun hadde saadan brændende interesse for den gamle konen? Det kunde vel ikke være bare fordi han fyrvokteren hadde indpodet hende godgjørenhet i sin almindelighet? Pludselig fik hun den tanke: Skulde det være hendes mor? Nei, da hadde hun nok vist sig paa scenen før; den slags folk pleier ikke at holde sig i bakgrunden under saanne forhold. Det var kanske allikevel paavirkningen fra fyrvokteren. Altid kom de med den manden og stak ham op i næsen paa hende, bare for at ærgre og saare hende. Selv Sylvester undsaa sig ikke for at snakke om, hvordan baade doktor Kröger og kjøbmand Iversen var blit andre mennesker siden de blev kjendt med ham, og de som hver paa sin maate var saa nedfor! Det var naturligvis av Gottlieb han hørte om alle disse miraklerne paa fyret. At herr Stolz var en lun, jevn mand med adskillig nedarvet dannelse, det hadde hun merket paa ham, da hun hadde ham tilbords i det saakaldte familieselskapet; men noen mirakelmand var han da ved Gud ikke. Nu pliktet hun overfor sin mand, sin søn og ikke minst sin avdøde fars minde, at slekten holdtes oppe.

Hun maatte statuere et eksempel paa at hun endnu var den raadende paa Bjarke: Den gamle kone skulde sendes ned i folkestuen; der passet hun.

Da hun kom ned traf hun Sylvester og Aurora i dyp samtale. De reiste sig øieblikkelig, og han sa uten omsvøp:

«Du har ret, Aurora, la den gamle faa et rum i fløien.»

«Jeg har sagt folkestuen, Sylvester,» avbrøt fru Bramer.

«Vi er blit enige om de to smaa værelserne i fløien, Nore.» Han sa det kort og avgjørende. Hun svarte intet, for hun vilde ikke risikere aapen krig; men hun følte et sting i brystet og førte haanden op til hjertet.

Det var første gang i deres ekteskap, at han hadde desavouert hende, og det tilmed aapenlyst. Hun forstod nu at sterke «nedbrytende» kræfter var i virksomhet. Aurora hadde benyttet tiden godt. At Sylvester ikke blev staaende trofast paa hendes side, var det grusomste. Hadde hun kanske ikke været mot ham som hun skulde? Eller, eller — skulde virkelig fyrvokteren ha ret — — — — — «at jeg ikke kan finde en eneste akerflek hvor kjærlighetens straa spirer.» Aa, de hadde ikke forstaat hende, de hadde ikke forstaat hende.

Dagene gik, og fru Bramer blev mer og mer ensom, mens motet blev mindre og mindre for hver skanse hun tapte i kampen. Litt efter litt blev hun altid den tapende, fordi kræfterne blev mindre og derved motstanden svakere. Hele hendes stolte bygning forfaldt, alt det hun hadde drømt om, blev skaanselsløst revet istykker. Igaar var det ungdomsbal paa Bjarke, hvor de danset i den store sal!

Fru Bramer var ikke tilstede; hun holdt sig paa sine værelser; «hendes hjerte var ikke godt.» Under ballet lo de litt i krokene av dette uttryk — men hun hadde ondt i hjertet naar dansemusikken steg op til hende fra balsalen.

Allesammen var snille mot hende, og Sylvester var altid «korrekt» i sin optræden. Selv Gottlieb og hun var blit venner; men hun følte at hendes tid var forbi. Aurora var blit den sterke og myndige med ungdommens freidighet i følge. Jens var et leketøi i hendes haand, som — faren. Hun græmmet sig og følte alt det Aurora gjorde, som naalestik rettet mot hende. Hun skulde langpines tildøde. Hun laa paa

knæ og bad sin far gaa i forbøn for hende; men hun syntes han vendte sig bort og sa: «Du har sviktet!»

Hadde hun sviktet? Nei overmakten var for stor.

Saadan kjæmpet hun dag efter dag. Hun forlot kun sit værelse ved maaltiderne.

En morgen ut paa sommeren var alle de andre reist paa en fisketur til et vand oppe i Stensbymarken. De skulde først komme hjem til aftens.

Fru Bramer hørte deres jubel og latter da de drog avsted. Hun la hodeputen over øret. Det sved i hjertet, ikke fordi hun ønsket at bli med, men fordi de var saa lykkelige mens hun laa og vred sig i kval og fortvilelse.

Hun kom til at tænke paa fyrvokteren. Den manden dukket ret som det var frem i hendes tanker; det kom vel av at Gottlieb snakket saa meget om ham. Skulde ogsaa hun gaa op til ham og prøve at faa et raad? Hendes tilværelse var nu en pine, en helvedes kval av ængstelse for noe hun ikke visste hvad var, noe fryktelig. Kanske det kom av at «hjertet ikke var godt?»

Ut paa eftermiddagen beordret fru Bramer den store kalesjevognen at kjøre frem. Hun skulde til byen.

John kusk hadde ikke kjørt paa længe, saa han blev glad da han fik besked. Han pakket hende ind i sjaler og tæpper før de reiste. Hun var blit svært mager og blek, syntes han.

De stanset oppe i klevene, og han saa hun gik op til fyret. Han syntes nok det var rart at hun turde gaa den bratte stien; men hun vil vel hilse paa den nye familien, tænkte han. Saa la han stener under bakhjulene paa vognen, saa hestene kunde faa hvile, stoppet snadden og saa utover byen; den var saa pen idag. Der var saa mange flag oppe, saa han trodde det maatte være kongens fødselsdag.

Fru Bramer maatte sætte sig ned og hvile et par

ganger; hun fik saan hjerteklap da hun var kommet over de bratte kneikene.

Endelig var hun oppe, og saa taarnet. Hun maatte skygge med haanden, for den hvite farven skar i øinene.

Sakte og likesom litt nølende banket hun paa døren; men ingen svarte. Hun aapnet, og kom ind i stuen. Hun blev staaende og lot blikket gaa rundt væggene. Det stanset ved bestefar admirals strenge træk, som næsten saa truende ut: «Hvad skal du her?»

Hun tittet ut i kammeret hvor Benedictes lille hvite seng stod. Paa væggen hang et billede av Jens i utskaaret ramme. Hun hørte ikke en lyd, og satte sig ned for at hvile.

Det var saa forunderlig stille og fredelig heroppe. Det var stille paa Bjarke ogsaa, men ikke paa denne maaten.

Om litt hørte hun skridt høit over sit hode. Det maatte være oppe i taarnet? Hun saa sig omkring, og aapnet en liten dør inderst i stuen; der var en trap. Skulde hun gaa op den for at finde mennesker? Hun kunde jo ikke bli sittende her alene i det fremmede huset, og skridtene hørte hun stadig deroppe. Kanske det var fyrvokteren?

Hun begyndte at gaa opover den smale trap. Den var svært steil, saa hun orket ikke gaa mer end et par trin om gangen, og maatte da staa og hvile. Endelig var hun oppe og banket paa en liten smal dør, ganske sakte. Da ingen svarte, maatte hun banke sterkere.

«Kom ind,» lød en dyp stemme. Det var fyrvokteren.

Adam Stolz gik et par skridt tilbake da han fik se fru Bramer.

«Nei men kjære frue, kommer De helt herop?»

«Jeg er saa træt, herr Stolz, kan jeg faa lov at sætte mig ned?» Hun lette med øinene efter en stol.

Han satte frem en stol, og hun sank utmattet ned.

«Den er altfor anstrengende denne turen, og tilmed helt herop i taarnet, fru Bramer?»

«Der var ingen nede, og saa er det Dem jeg søker, herr Stolz,» sa hun og holdt sig for brystet. «Undskyld, men det tar litt tid før jeg faar igjen pusten. Trapperne ser De —.» Hun smilte svakt.

Han bragte hende et glas vand.

«Tak, nu er jeg snart bra igjen.»

«Det er vakkert heroppe,» sa hun og saa utover havet.

«Ja det er herlig, frue.»

«Men tænk at være fængslet heroppe et helt liv,» sa hun.

«Hvad er livet, frue. Før man faar tænkt sig om, er det forbi.»

«Før man faar tænkt sig om,» mumlet hun.

«Ser De de skumdotterne nede i viken? Forsøk at gripe dem med hænderne, og de er borte; men nede paa bunden ligger noen muslinger kanske med skjønne hvite perler. De ligger og venter paa den dag da de skal fiskes op og straale i lyset.»

«Hvad mener De med det?» spurte hun.

«De er som de gode gjerninger i livet; de forsvinder ikke som skummet.»

«De snakker jo rent som en prest eller rettere sagt filosof,» sa hun og smilte mot ham.

«Aa ja, men jeg er vel blitt litt rar av at gaa heroppe og stulle for mig selv i alle disse aarene. I de lange nattevakter blir en nødt til at gaa og prate med sig selv eller med — — — — — Vorherre.»

De sat længe sammen og snakket. Litt efter litt kom der ro over hende, og hun betrodde ham sine bekymringer og sine kvaler. De kom likesom av sig selv; hun fik saan tillid til denne rolige stilfarende mand — — — — — — — — — — —.

Han fulgte hende ned trappen. Da de kom ind

i stuen, bad hun om at faa sætte sig, og holdt haanden for brystet. Han støttet hende bort til sofaen.

«Er De syk, frue?» spurte han idet han la en pute bak hendes ryg.

«Nei,» sa hun sakte, «men jeg har tat saa feil — — jeg har tat saa feil — — — — — — —.»

Hodet sank ned paa brystet. Fru Eleonore Bramer var død.

*

Om aftenen kom Sylvester og bar sin døde hustru nedover «Fyrgangen», og saa kjørte han hende for siste gang til Bjarke gaard, mens flaggene over hele byen et efter et sænkedes paa halv stang. Det var gaat som en løpeild, at fru Bramer netop var død av hjerteslag oppe paa fyret. I tankerne møttes alle i et øiebliks mindefest.

Men hver gang Sylvester la friske blomster paa hendes grav mumlet han for sig selv: «Hun mente det godt.»

Oppe i taarnet sat Gottlieb og Adam en stille høstkveld og «filosoferte» over livet og dets tilskikkelser.

De var enige om at de begge hadde sluppet merkværdig let fra det, langt bedre end de fortjente.

«Hø-hø, — du har fortjent det, Adam! Du har været en kjernegut, rent aparte — men at jeg er kommet saa helskindet igjennem, er et mirakel.»

«Aa Søren Geni og Aurora har f. eks. hjulpet noe,» sa Adam lunt og smilte.

«Det er ikke noe at snakke om — nei far, Vorherre fordrer nok større ting.»

«Det er ikke størrelsen, men kvaliteten det kommer an paa, Gottlieb.»

«Hø-hø-hø, Gud bære mig for kvalitet! Men jeg har gjort det saa godt jeg kunde.»

Fia kom ind med et bret. Hun kom til at støte det mot trappegelænderet saa glassene klirret.

«Nu ringer Fia til aftensang, hø-hø,» sa Gottlieb, og aapnet døren for hende. Saa brygget de to venner sig en mørkebrun rumtoddy og drak Fias skaal.

Om litt gik Adam bort og pusset av den store ruten foran lykten for bedre at kunne se havet, som laa aldeles speilblankt og stille. En stor rød sol holdt paa at gaa ned i horisonten. Han stod et øieblik stille, saa grep han kikkerten og ropte:

«Nei tror dere ikke, at der er kommet to nye sæler nede paa Flatskjær — ja er det ikke det jeg sier, havet skyller sin overflod ind til os, Fia. Vi rike har det godt!»

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
839.823 K855F C001
Fyrgangen /
3 0112 089031055